

ปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทย

นายวิชาญ นวมงคลสวาท

เอกัตศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Problems Related to the Tax Collection Against the Land and Buildings Used for
Agriculture in Thailand

Mr.Vichan Navamongkolsawart

An Individual Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Finance and Tax Laws

Common Course

Faculty Of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

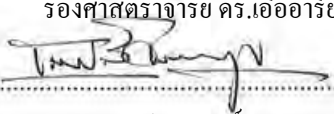
หัวข้อเอกัตศึกษา	ปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทย
นิสิต	นายวิชาญ นวมงคลสวาท
สาขาวิชา	กฎหมายการเงินและภาษีอากร
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ธนะศักดิ์ จรรยาพูน

บทคัดย่อ

เอกัตศึกษาเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย ซึ่งประสบปัญหาจากการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ขาดประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดปัญหาในหลายประการ ตลอดจนศึกษาถึงแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและนำเสนอถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยต่อไป

จากการศึกษาระบุให้เห็นอย่างเป็นที่ประจักษ์ว่า หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยมีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาจำนวนต้นไม้และชนิดต้นไม้ที่ปลูกต่อไร่ก่อให้เกิดปัญหาการบังคับใช้ที่ขาดความชัดเจน ขัดต่อหลักภาษีอากรที่ดี และขัดต่อวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 ในหลายประการ พร้อมทั้งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ อนึ่ง จากการศึกษาและพิจารณาหลักเกณฑ์ของต่างประเทศที่พัฒนาแล้ว คือสหรัฐอเมริกา พบว่า หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศได้มีการกำหนดให้ครอบคลุมถึงประเด็นปัญหาประการต่างๆของประเทศไทยไว้

ด้วยเหตุตามที่กล่าวไปแล้วข้างต้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้ประเทศไทยนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศคือ สหรัฐอเมริกา ประกอบกับการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายผังเมืองมาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตลอดจนหลักเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเป็นหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในการจัดเก็บภาษีมากขึ้น

.....**เอื้ออารีย์**.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
 (รองศาสตราจารย์ ดร.เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล)
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
 (อาจารย์ธนะศักดิ์ จรรยาพูน)
วิชาญ นวมงคลสวาท.....นิสิต
 (นายวิชาญ นวมงคลสวาท)

ABSTRACT

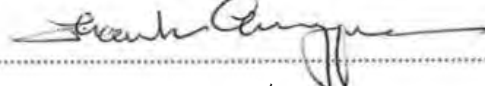
The purpose of this individual study is to study collection model of land and building tax of the land and building used for agricultural purpose in Thailand. Land and building tax of Thailand has its flaws on the criteria used to determine agricultural utilisation which result in various problems. This individual study also expands to study criteria used to determine agricultural utilisation in other jurisdiction, i.e. United States of America especially the States of New Jersey, New York, Michigan and Arizona of the United State of America to analyse, analogise and propose appropriate criteria for Thailand. From the study, it is found that criteria used to determine agricultural utilisation of Thailand which empowers local administration to determine the number and type of plant per Rai does not only lack of clarity in terms of law enforcement, but it is also against the principles of good taxation and the objectives of the Land and Building Tax Act B.E. 2562 (2019) in various aspects and practocality. From the study of criteria applicable in the other developed country i.e. USA, the criteria used to determine agricultural utilisation in such country has already addressed all the problems occurred in Thailand.

Due to the foregoing reasons, the writer of this individual study proposes that Thailand takes criteria used to determine agricultural utilisation of the United State of America together with criteria used to determine land use in accordance with town planning law to apply to criteria used to determine agricultural utilisation of Thailand to improve the collection of land and building tax and the criteria used to determine agricultural utilisation of Thailand to be more efficient and more clarity for tax collection.

เสด็จวิชัย

.....Advisor's Signature

(รองศาสตราจารย์ ดร.เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล)

.....Advisor's Signature

(อาจารย์ชนะเลิศ จรรยาพูน)

วิฑูรย์ นวมงคลสวาท

.....Student's Signature

(นายวิฑูรย์ นวมงคลสวาท)

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำเอกัตศึกษาเรื่องปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภท เกษตรกรรมในประเทศไทย จะไม่สำเร็จล่วงไปได้ด้วยดี หากไม่ได้รับความเมตตากรุณา ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์ ดร. เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิลและอาจารย์ธนะศักดิ์ จรรยาพูน ในการสละเวลาให้ ความรู้ คำปรึกษา ทบทวนทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบ ตลอดจนพิจารณาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆจนทำให้ เอกัตศึกษานี้สำเร็จสมบูรณ์ตามความมุ่งหมาย ผู้เขียนขอขอบพระคุณท่านอาจารย์จากใจ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายการเงินและ ภาษีอากร เพื่อนร่วมหลักสูตรและเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ให้ ความช่วยเหลือ ประสานงาน และให้คำแนะนำอย่างเต็มที่ในทุกครั้งที่คุณเขียนเกิดปัญหา

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัวที่ให้อำนาจใจและสนับสนุนในทุก ครั้งที่คุณเขียนย่อท้อ ผู้เขียนก็ได้รับกำลังใจจากท่านให้ไม่ย่อท้อและก้าวผ่านอุปสรรคต่างๆ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ข)
กิตติกรรมประกาศ	(ค)
สารบัญตาราง	(ช)
สารบัญภาพ	(ซ)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	4
1.3. สมมุติฐานของการศึกษาวิจัย	4
1.4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย	4
1.5. วิธีการศึกษา	5
1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย	5
บทที่ 2 แนวความคิดทั่วไปหลักการภาษีอากร และหลักการทั่วไปการผังเมือง	6
2.1 โครงสร้างและนโยบายทางภาษี	6
2.1.1 ความหมายของภาษีอากร	6
2.1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร	7
2.1.3 ฐานในการจัดเก็บภาษี	9
2.1.3.1 ฐานรายได้	9
2.1.3.2 ฐานการบริโภค	9
2.1.3.3 ฐานทรัพย์สิน	10
2.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับภาษีทรัพย์สิน	10
2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีทรัพย์สินกับภาษีท้องถิ่น	12
2.4 หลักภาษีอากรที่ดี	14
2.3.1 แนวคิดและทฤษฎีหลักภาษีอากรที่ดี	14
2.3.1.1 หลักความเป็นธรรม (equity)	14
2.3.1.2 หลักความแน่นอนชัดเจน (certainty)	16
2.3.1.3 หลักความสะดวกในการจ่ายภาษี (convenience of payment)	16
2.3.1.4 หลักความประหยัดในการจัดเก็บภาษี (economy in collection)	17

สารบัญ (ต่อ)

2.5	หลักการทั่วไปการผังเมือง	18
บทที่ 3	การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินในประเทศไทย และหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์	22
	ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทย	
3.1	ความเป็นมา โครงสร้างและสภาพปัญหาของกฎหมายภาษีที่เก็บจากทรัพย์สินของประเทศไทย	22
3.2	หลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทย	30
3.2.1	ศึกษาจากพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562	30
3.2.2	ศึกษาจากประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563	32
3.2.3	ศึกษาจากระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560	39
บทที่ 4	หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง	48
	ของต่างประเทศ	
4.1	หลักเกณฑ์การใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม New Jersey Farmland Assessment Act of 1964	49
4.2	หลักเกณฑ์การใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม New York Agricultural Districts Law in 1971	58
4.3	หลักเกณฑ์การใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม Natural Resources and Environmental Protection Act, 1994	60
4.4	หลักเกณฑ์การใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม Arizona Revised Statutes, 1956	61
บทที่ 5	วิเคราะห์การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรม	74
	ในประเทศไทย	
5.1	การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทย ขัดต่อหลักภาษีอากรที่ดี	77

สารบัญ (ต่อ)

5.2 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทย ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	82
5.3 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรม ในประเทศไทยในทางปฏิบัติ	87
5.4 การนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศ สหรัฐอเมริกามาใช้	94
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	122
ภาคผนวก ก	126
ภาคผนวก ข	132
ภาคผนวก ค	152

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้าที่
1 อัตราภาษีบำรุงท้องที่	25
2 อัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	30
3 อัตราภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม	30
4 อัตราขั้นต่ำของชนิดพืชต่อไร่	33
5 อัตราขั้นต่ำของชนิดสัตว์ต่อพื้นที่คอกหรือโรงเรือนและ/หรือการใช้ที่ดิน	34
6 เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา	67
7 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเทียบกับเนื้อที่ทั้งหมดของประเทศไทย	75

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้าที่
1 ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตผังเมืองรวม/ชุมชน	21
2 ที่ดินที่ใช้สำหรับพลังงานทดแทนในการประเมินพื้นที่เพาะปลูก	54
3 ที่ดินถนนเพลินจิตที่มีการปลูกต้นกล้วย	89
4 ที่ดินถนนสาทรใต้ที่มีการปลูกต้นกล้วย	90
5 ที่ดินถนนเพชรบุรีตัดใหม่ที่มีการปลูกต้นมะนาว	91
6 ที่ดินถนนรัชดาภิเษกที่มีการปลูกต้นมะนาว	93

บทที่ 1 บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าและนำมาซึ่งความผาสุกของคนในประเทศนั้น เรื่องเศรษฐกิจนับว่าเป็นหนึ่งในเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดที่รัฐบาลจำเป็นต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการหารายได้หรือแหล่งทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยรายได้หรือแหล่งทุนของรัฐบาลส่วนใหญ่ได้มาจากแหล่งสำคัญ 4 แหล่ง คือภาษีอากร รายได้รัฐวิสาหกิจ การกู้ยืมทั้งภายในและภายนอกประเทศ และความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยภาษีอากรเป็นแหล่งที่บทบาทสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญและแน่นอนกว่าแหล่งรายได้จากแหล่งอื่น รัฐบาลจึงจำเป็นต้องตรากฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรออกมาใช้บังคับ เช่นพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พระราชบัญญัติภาษีศุลกากร และประมวลรัษฎากร นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น เช่นพระราชบัญญัติภาษีป้าย และพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 250 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ด้วยเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานราชการที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ตรงเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น รัฐจึงจำเป็นต้องดำเนินการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เป็นของตนเอง โดยรายได้หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือการจัดเก็บภาษี แต่เดิมนั้นภาษีหลักที่ถูกคาดหวังว่าจะสร้างรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือพระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ.2475 กับพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 โดยถูกคาดหวังว่าท้องถิ่นควรจัดเก็บภาษีจากสองพระราชบัญญัตินี้ได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ เพื่อเป็นรายได้หลักของท้องถิ่นในการนำไปดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 ที่ได้ใช้บังคับเป็นเวลายาวนาน มีความไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากมีปัญหาทางกฎหมายและข้อบกพร่องในเรื่องโครงสร้างและปัญหาในการบริหารจัดการเก็บภาษี ส่งผลให้ท้องถิ่นไม่สามารถจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะได้เท่าที่ควรด้วยเหตุนี้จึงมีการยกเลิกการใช้บังคับพระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 และประกาศใช้พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 แทนที่

สำหรับพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ยังคงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบการจัดเก็บภาษี โดยรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดจะเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ของรัฐบาลส่วนกลาง โดยพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ถือว่าเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นแหล่งรายได้ทางภาษีที่สำคัญที่สุดแก่ท้องถิ่น

ยังช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดการกักตุนที่ดิน เพื่อเก็งกำไร อีกทั้งยังสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ก่อให้เกิดการกระตุ้นให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินได้

สำหรับพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่จัดเก็บภาษีจากเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองโดยอัตราภาษีจัดเก็บตามประเภทการใช้ประโยชน์แบ่งออกเป็น สี่ประเภทดังนี้ ประเภทแรก ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยจัดเก็บภาษีในอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหนึ่งห้าของฐานภาษี

ประเภทสอง ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย โดยจัดเก็บภาษีในอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดสามของฐานภาษี

ประเภทสาม ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่น นอกจากประเภทแรกและประเภทสอง โดยจัดเก็บภาษีในอัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี

ประเภทสี่ ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ โดยจัดเก็บอัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี

เมื่อพิจารณาอัตราภาษีที่จัดเก็บตามประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น กล่าวได้ว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจะถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด ซึ่งแตกต่างจากบางประเทศ ที่ไม่ได้กำหนดให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเสียภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด เนื่องจากแนวความคิดที่ว่าอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีรายได้สูง เมื่อมีรายได้ที่ได้มาจากตัวที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างกลับมาสูง จึงจำเป็นต้องถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราสูง สอดคล้องตามหลักความสามารถในการเสียภาษี

ด้วยเหตุนี้หลักเกณฑ์ในเรื่องการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นหลักเกณฑ์และคำจำกัดความการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และไม่สร้างความสับสนให้กับภาคประชาชน กล่าวคือภาคประชาชนสามารถทราบและเข้าใจในเรื่องหลักเกณฑ์และคำจำกัดความในเรื่องการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมได้โดยง่าย ไม่มีความยุ่งยากซับซ้อนทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ นอกจากนี้เหตุผลที่หลักเกณฑ์และคำจำกัดความในเรื่องการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมจะต้องมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ก็เพื่อไม่ให้เกิดการวางแผนทางภาษีที่มิชอบ โดยการอาศัยความไม่ชัดเจนของตัวบทกฎหมายและความไม่มีประสิทธิภาพของตัวบทกฎหมายเพื่อให้ได้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด ทั้งๆ ที่ที่ดินไม่ได้มีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง

พร้อมกันนี้หากหลักเกณฑ์ในการกำหนดนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมขาดประสิทธิภาพและไม่ชัดเจน จะไม่สามารถบรรลุเจตนารมณ์การบังคับใช้พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ทั้งในเรื่องของการเป็นแหล่งรายได้สำคัญให้แก่ท้องถิ่น การทำให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การลดการกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการกระตุ้นให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินได้

สำหรับเรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยนอกจากต้องพิจารณาจากพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 แล้ว ยังต้องพิจารณาพิจารณาประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยทั้งสามฉบับมีปัญหาในตัวบทบัญญัติของกฎหมายทั้งสามฉบับ เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ที่ขาดความชัดเจนแน่นอน และไม่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดปัญหาในหลายประการทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ โดยผู้เสียภาษีอาศัยช่องโหว่และความเคลือบคลุมของตัวบทกฎหมายถูกจัดเก็บภาษีในอัตรากำไรการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอัตรากำไรที่ต่ำที่สุด ทั้งที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นไม่ได้มีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง ก่อให้เกิดผลเสียทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมไทย นอกจากนี้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยยังอิงกับอัตราขั้นต่ำของพืชต่อไร่ หรืออัตราสัตว์ต่อพื้นที่คอกหรือโรงเรือน โดยมีกรณีที่พืชหรือสัตว์หลายชนิดในประเทศไทยที่ไม่ได้ถูกระบุไว้ในหลักเกณฑ์ข้างต้นจึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าในกรณีที่ไม่ปรากฏชนิดพืช หรือชนิดสัตว์ตามที่หลักเกณฑ์กำหนด ให้ใช้วิธีการเทียบเคียงจากชนิดพืชหรือชนิดสัตว์ที่มีความใกล้เคียง อีกทั้งในกรณีที่ไม่สามารถเทียบเคียงจากชนิดพืชหรือสัตว์ได้ ให้พิจารณาตามลักษณะการประกอบการเกษตรในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจในการเทียบเคียงชนิดของพืชและสัตว์ หรือตามลักษณะการประกอบการเกษตรในแต่ละท้องถิ่น เป็นการให้อำนาจการใช้ดุลพินิจในการพิจารณากับเจ้าหน้าที่อย่างไม่มีกรอบกำหนด โดยหลักเกณฑ์และคำจำกัดความของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเปลี่ยนจากตัวบทบัญญัติของกฎหมาย กลายเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละรายซึ่งแตกต่างกัน ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในการจัดเก็บภาษีและก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกจัดเก็บภาษี อีกทั้งการที่เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างกว้างขวางยังทำให้เกิดช่องโหว่ทางกฎหมายที่เกิดการทุจริตคอร์รัปชันส่งผลกระทบต่อรายได้ในทางภาษีที่จัดเก็บ

นอกจากนี้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของไทยยังทำให้ภาครัฐสูญเสียงบประมาณให้แก่เจ้าหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบพื้นที่เพื่อพิจารณาว่าเข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ ซึ่งขัดต่อหลักความประหยัดในการบริหารภาษี ทั้งยังส่งผลให้เกิดความสับสนของภาคประชาชน ในการที่ต้องถูกจัดเก็บภาษีในอัตราใดซึ่งขัดต่อหลักความสะดวกในการจ่ายภาษี และการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เช่นนี้ยังขัดต่อหลักการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เนื่องจากประเทศไทยไม่มีเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอในการเข้าสำรวจพื้นที่

อีกทั้งหากประเทศไทยมีหลักเกณฑ์และคำจำกัดความในเรื่องการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมที่ขาดความชัดเจนและไม่มีประสิทธิภาพเช่นนี้ส่งผลให้เจตนาธรรมการบังคับใช้พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ทั้งในเรื่องของการเป็นแหล่งรายได้สำคัญให้แก่ท้องถิ่น การทำให้ประชาชนในท้องถิ่นใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การลดการกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และการกระตุ้นให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินได้ไม่สามารถบรรลุผลได้

จึงเห็นควรศึกษาและนำเสนอมาตรการแก้ไขหลักเกณฑ์การพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักการภาษีอากรที่ดีในทุกประการ และสอดคล้องกับเจตนารมการบังคับใช้พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตลอดจนหลักเกณฑ์ในกำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเป็นหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในการจัดเก็บภาษีมากขึ้น

1.2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาถึงปัญหาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ
- 2) เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีหลักการลักษณะของภาษีอากรที่ดี โดยนำมาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยให้สอดคล้องกับหลักการลักษณะของภาษีอากรที่ดี
- 3) เพื่อศึกษาถึงแนวทางและการแก้ไขกฎหมายในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามกฎหมายของประเทศไทยให้มีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์และบรรล่วัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562
- 4) เพื่อศึกษาให้เข้าใจถึงหลักเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามกฎหมายต่างประเทศ และแนวทางในการนำมาปรับใช้กับหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย

1.3. สมมติฐานของการศึกษาวิจัย

การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตาม พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา จำนวนต้นไม้และชนิดต้นไม้ที่ปลูกต่อไร่ก่อให้เกิดปัญหาการบังคับใช้ขาดความชัดเจน ขัดต่อหลักความแน่นอนทางภาษี พร้อมทั้งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ จึงเห็นควรศึกษาและนำเสนอมาตรการแก้ไขหลักเกณฑ์การพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมให้สอดคล้องกับหลักการภาษีอากรที่ดี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตลอดจนหลักเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเป็นหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในการจัดเก็บภาษีมากขึ้น

1.4. ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งศึกษาหลักเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามกฎหมายของประเทศไทย และศึกษาหลักเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามกฎหมายต่างประเทศ

เพื่อหาแนวทางแก้ไขกฎหมายในการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ของประเทศไทยให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์และบรรลุมิติวัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และสอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี

1.5. วิธีการศึกษา

วิจัยเอกสารจากการศึกษาค้นคว้าหนังสือ บทความทางกฎหมาย วรสารเอกสารภาษีอากรในประเทศไทย รวมถึงเว็บไซต์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหน่วยงานของภาครัฐ

นอกจากนี้ยังวิจัยเอกสารจากการศึกษาค้นคว้าหนังสือ บทความทางกฎหมาย วรสารเอกสารภาษีอากรในต่างประเทศ

1.6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย

เพื่อให้เกิดการร่างกฎหมายใหม่สำหรับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์และบรรลุมิติวัตถุประสงค์การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และสอดคล้องกับลักษณะของภาษีอากรที่ดี

เป็นหลักเกณฑ์ที่มีความชัดเจนในตัวบท มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนชาวไทย ในการเก็บภาษีอย่างยุติธรรม

นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการวางแผนทางภาษีที่มีชอบ โดยอาศัยความไม่ชัดเจนและการขาดประสิทธิภาพของหลักเกณฑ์และคำจำกัดความของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เพื่อให้ตนได้เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราต่ำสุด ทั้งๆ ที่ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นไม่ได้ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง

ส่งผลให้ท้องถิ่นมีรายได้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำรายได้จากภาษีที่มากขึ้นไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นในและก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรอย่างสูงสุด

พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมโดยไม่ต้องอิงอยู่กับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

บทที่ 2

แนวความคิดทั่วไปหลักการภาษีอากร แนวความคิดเกี่ยวกับภาษีทรัพย์สิน หลักภาษีอากรที่ดี

2.1 โครงสร้างและนโยบายทางภาษี

2.1.1 ความหมายของภาษีอากร

นักเศรษฐศาสตร์พยายามที่จะหาคำจำกัดความของคำว่า ภาษีอากร (Tax) เพื่อที่จะให้มีความหมายครอบคลุมภาษีอากรทุกประเภทที่มีการจัดเก็บ แต่ก็ยังไม่สามารถหาคำจำกัดความที่สมบูรณ์ที่สุดได้ อย่างไรก็ตาม คำจำกัดความของภาษีอากรที่เป็นที่ยอมรับกันมากที่สุดคือ

ภาษีอากร หมายถึงเงินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาลตามเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติโดยเป็นการบังคับเก็บในลักษณะถาวร เพื่อที่รัฐบาลจะได้นำไปใช้จ่ายในกิจการอันเป็นสาธารณะประโยชน์ทั่วไป โดยผู้ที่จ่ายไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นการเฉพาะ

จากคำนิยามภาษีอากรข้างต้น สามารถแบ่งแยกลักษณะสำคัญของภาษีอากรออกเป็นสี่ประการ กล่าวคือประการแรกเป็นเงินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล รัฐบาลนำเงินที่เก็บจากประชาชนไปใช้จ่ายในกิจการของรัฐ การให้สวัสดิการ และการจัดบริการสาธารณะ เมื่อรัฐจัดเก็บภาษี เป็นการส่งผลโดยตรงให้ทรัพย์สินหรือเงินที่สะสมของประชาชนลดลง ซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้บริโภคและการลงทุนของภาคประชาชน ในส่วนของการให้กู้ยืมของรัฐบาลนั้น เป็นเพียงการยืมไปใช้เป็นการชั่วคราว ซึ่งรัฐบาลต้องจ่ายเงินคืนในภายหลัง จึงไม่ถือเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปยังภาครัฐบาล¹ ขณะที่การขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนของรัฐบาลถือว่าไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปรัฐบาล

ประการสองมีลักษณะเป็นการบังคับจัดเก็บ ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บจากประชาชน มีลักษณะของการบังคับ ซึ่งโดยปกติการจัดเก็บภาษีมีผลกระทบต่อรายได้ของผู้ถูกจัดเก็บภาษี ประชาชนย่อมไม่ยอมเสียรายได้ หากรัฐบาลจัดเก็บภาษีในลักษณะที่ไม่ใช่การบังคับจัดเก็บ อาจทำให้รัฐบาลไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้เพียงพอต่อความจำเป็นในการใช้จ่าย เนื่องจากประชาชนย่อมไม่สมัครใจที่จะสูญเสียรายได้ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการทางการเมืองผ่านฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชน ออกเป็นกฎหมายมาบังคับให้ประชาชนทุกคนต้องเสียภาษีตามที่กฎหมายบัญญัติ หากฝ่าฝืนจะต้องรับโทษ ต่างจากการจัดเก็บค่าบริการหรือค่าธรรมเนียมของภาคเอกชน ไม่มีคุณสมบัติของภาษีอากร เนื่องจากมิได้อาศัยอำนาจของรัฐในการบังคับจัดเก็บ

ประการที่สามการจัดเก็บภาษีมูลักษณะถาวร เมื่อผู้เสียภาษีชำระภาษีให้แก่รัฐแล้ว ผู้เสียภาษีไม่สามารถเรียกคือภาษีที่ชำระไปแล้ว เพราะการจัดเก็บภาษีมุ่งประโยชน์ทางกฎหมายมหาชนเป็นสำคัญ ไม่ได้มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้ชำระภาษี เมื่อผู้เสียภาษีชำระภาษีให้กับรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนำเงินตราดังกล่าวส่งเข้าคลังแผ่นดินเพื่อไว้ใช้จ่ายตามที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ เมื่อวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีมุ่งประสงค์เพื่อประโยชน์มหาชนเป็นสำคัญ มิใช่เพื่อ

¹ สุภชัย ชวนานนท์, พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2563), หน้า 15

ประโยชน์ของผู้ชำระภาษีเฉพาะตัว เงินค่าภาษีที่ผู้ชำระภาษีได้เสียไปจึงไม่ได้เป็นการแลกเปลี่ยนเพื่อให้ได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นการตอบแทน ทำให้ค่าภาษีที่ได้ชำระไปนั้นผู้เสียภาษีไม่อาจเรียกคืนได้ แตกต่างจากการเป็นรายรับประเภทกู้ยืมที่ต้องมีการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยจึงเป็นการแลกเปลี่ยนต่างตอบแทนกันและกัน

ประการสี่ที่จ่ายภาษีไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเป็นการเฉพาะ เมื่อรัฐบาลจัดเก็บภาษีจากประชาชนแล้ว รัฐบาลต้องนำเงินตราที่เป็นรายได้จากการจัดเก็บภาษีไปใช้จ่ายในกิจการอันเป็นการสาธารณประโยชน์ รัฐผู้จัดเก็บภาษีอาจไม่นำเงินตราที่ได้จากการเรียกเก็บภาษีอากรไปใช้จ่ายในกิจการที่เกิดประโยชน์แก่เฉพาะบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด หรือไม่มีข้อผูกพันหรือสัญญาใดๆจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้เสียภาษีแต่ละคน ทั้งนี้เพราะภาษีมักมีลักษณะเป็นส่วนแบ่งภาระสาธารณะระหว่างประชาชนที่มีไว้เพื่อใช้จ่ายในการสาธารณะนั่นเอง เมื่อรัฐบาลมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายจากเงินภาษีที่เรียกเก็บจากประชาชน รัฐบาลต้องเสนอผ่านความเห็นชอบของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน โดยจัดทำเป็นงบประมาณแผ่นดินเสนอเป็นรูปของกฎหมายงบประมาณ ในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีเป็นการจัดเก็บเพื่อนำรายได้ไว้ใช้จ่ายในท้องถิ่นนั้น วัตถุประสงค์ดังกล่าวมีผลเป็นการก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เสียภาษีได้โดยตรงกว่าการจัดเก็บภาษีของรัฐที่ต้องนำรายได้ที่จัดเก็บไปใช้จ่ายเพื่อการสาธารณะทั่วไปของประเทศไม่จำกัดเฉพาะในท้องถิ่น จึงเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับลักษณะของภาษีอากร

2.1.2 วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

ในการบริหารพัฒนาประเทศทั้งการพัฒนาด้านการจัดทำบริการสาธารณะ การสร้างระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ระบบการคมนาคม การพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืนและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชานั้น รัฐบาลจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก เพื่อให้มีรายรับเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในการบริหารประเทศ รัฐบาลจึงต้องหาแหล่งรายได้หรือแหล่งทุน ซึ่งแหล่งรายได้หรือแหล่งทุนที่มีความแน่นอนและสำคัญที่สุดคือการจัดเก็บภาษี การจัดเก็บภาษีอากรสามารถแบ่งวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากรได้เป็นดังนี้

ประการแรกเพื่อเป็นรายได้ให้กับรัฐบาล ในอดีตนั้นการจัดเก็บภาษีอากรมีวัตถุประสงค์หลัก และเป็นวัตถุประสงค์เพียงประการเดียว คือเพื่อเป็นรายได้ให้กับรัฐบาลเนื่องจากรัฐบาลมีหน้าที่ในการบริหารประเทศ พัฒนาเศรษฐกิจ ผลิตสินค้าและบริการที่จำเป็นต่อการครองชีพให้แก่ประชาชน รัฐบาลจึงจำเป็นต้องจัดเก็บรายได้จากภาษีอากรเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในกิจการต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม เช่น การศึกษา การป้องกันประเทศ การรักษาความปลอดภัยในบุคคลและทรัพย์สิน การจัดหาสาธารณูปโภคไฟฟ้า การประปา ถนน โทรคมนาคม เป็นต้น ดังนั้นระบบภาษีที่ดีควรครอบคลุมฐานภาษีและมีอัตราภาษีที่เหมาะสมก่อให้เกิดรายได้สู่รัฐอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้จ่าย หากรัฐบาลมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายมาก รัฐบาลก็จะเก็บภาษีมาก หากมีความจำเป็นต้องใช้น้อย ก็จะเก็บภาษีน้อย

ประการสองเพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การจัดเก็บภาษีอากรสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการออม หรือการลงทุนที่ก่อให้เกิดผลตอบแทนสูง โดยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มมีการใช้มาตรการด้านภาษีมาส่งเสริมกิจการอุตสาหกรรม อาทิเช่น การยกเว้นการจัดเก็บภาษีของอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI: Board of Investment) เป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดและเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมที่

จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศหรือการจัดเก็บภาษีจากรายได้ในอัตราที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานที่ก่อให้เกิดผลผลิตและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ²

ประการสามเพื่อเป็นเครื่องมือในการควบคุมการบริโภคและการผลิต กล่าวคือหากรัฐบาลเห็นว่าการผลิตหรือการดำเนินธุรกิจนั้นก่อให้เกิดผลความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ รัฐบาลอาจขึ้นอัตราภาษีเพื่อลดปริมาณการผลิตหรือการดำเนินธุรกิจนั้น หรือสินค้าหรือบริการใดก่อให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย รัฐบาลต้องการลดปริมาณการบริโภคของภาคประชาชนในสินค้านั้น รัฐบาลสามารถใช้ภาษีเป็นเครื่องมือโดยการจัดเก็บภาษีที่สูงขึ้นในสินค้านั้น อาทิเช่น รัฐบาลกำหนดให้เสียภาษีสรรพสามิตรนอกเหนือจากภาษีมูลค่าเพิ่มกับสินค้าประเภทสุรา ยาสูบ เรือยอชต์ น้ำหอม หรือบริการอาบอบนวด แข่งม้า หรือเพื่อมิให้ประชาชนบริโภคอาหารที่มีความเค็มหรือความหวานมากเกินไป รัฐบาลก็อาจใช้วิธีเก็บภาษีอาหารที่มีความเค็มหรือความหวานเกินสมควรเพิ่มขึ้น

ประการสี่เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ เป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของรัฐบาล โดยการจัดเก็บภาษีสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อาทิเช่น ในภาวะที่ประเทศชาติประสบปัญหาภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) เนื่องจากประชาชนมีอำนาจในการจับจ่ายซื้อสินค้าและบริการกันมาก รัฐบาลสามารถใช้ภาษีเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ปัญหาโดยการใช้นโยบายเพิ่มอัตราภาษีให้สูงขึ้น เพื่อให้ประชาชนลดการบริโภคและใช้จ่ายน้อยลง สร้างความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานให้เท่าเทียมกัน และเคลื่อนย้ายเงินจากภาคเอกชน ไปสู่ภาครัฐบาล ทางตรงกันข้ามเมื่อเศรษฐกิจของประเทศชาติอยู่ในภาวะเงินฝืด (Deflation) ประชาชนมีกำลังซื้อสินค้าและบริการรวมทั้งอำนาจในการต่อรองน้อยลง รัฐบาลสามารถใช้ภาษีเป็นเครื่องมือโดยการลดอัตราภาษีของสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเกิดอำนาจซื้อ มีกำลังการบริโภคมากยิ่งขึ้น เกิดการหมุนเวียนทางการเงิน ส่งผลให้เศรษฐกิจกลับมาสู่สภาวะปกติ

ประการที่ห้าเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้แก่ประชาชน การจัดเก็บภาษีเป็นวิธีการที่ช่วยขจัดหรือบรรเทาปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม อาทิเช่นการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยใช้ในอัตราก้าวหน้า (Progressive Rate) สำหรับผู้ที่มีรายได้มากต้องถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูง ในขณะที่ผู้มีรายได้น้อยถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำ สามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำหรือความไม่เท่าเทียมกันในสังคมได้ หรือการจัดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากผู้มีที่ดินและบ้านราคาสูง ทำให้ผู้มีฐานะและรายได้มากต้องเสียภาษีมากกว่าผู้มีฐานะและรายได้น้อย ก็สามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมทางสังคมได้

ประการสุดท้ายเพื่อการชำระหนี้สินของรัฐ นโยบายทางการเงินการคลังในปัจจุบัน ทำให้รัฐต้องอาศัยเงินกู้จำนวนมากมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศ หรือลงทุนสร้างปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Infrastructure) ไว้รองรับความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง

² คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชากฎหมายภาษีอากร 1, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขานิติศาสตร์ เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายภาษีอากร 1, พิมพ์ครั้งที่ 8 (นนทบุรี:สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2563), หน้า 36

เก็บภาษีจากผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำไปชำระคืนเงินต้น และดอกเบี้ยที่ได้กู้ยืมมาลงทุน³

2.1.3 ฐานในการจัดเก็บภาษี

ฐานในการจัดเก็บภาษี ในความหมายทั่วไปหรือความหมายอย่างกว้าง หมายถึง สิ่งที่เป็นมูลเหตุขั้นต้นที่ทำให้บุคคลต้องเสียภาษีอากร เช่นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ฐานภาษีคือเงินได้ เพราะการมีเงินได้เป็นมูลเหตุที่ทำให้บุคคลต้องเสียภาษีเงินได้

ฐานในการจัดเก็บภาษี ในความหมายอย่างแคบ หมายถึง สิ่งที่ใช้เป็นฐานในการประเมินภาษีอากรแต่ละชนิดตามอัตราของภาษีที่ได้กำหนดไว้ ในกรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ฐานภาษีในความหมายนี้คือเงินได้สุทธิซึ่งหมายถึงเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่างๆ แล้ว ทั้งนี้เพราะเงินได้สุทธิคือฐานในขั้นสุดท้ายที่ใช้คำนวณตามอัตราภาษี การกำหนดฐานภาษีจำต้องอาศัยหลักการภาษีอากรที่ดี ฐานภาษีอากรที่นิยมใช้ในการจัดเก็บภาษีในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

2.1.3.1 ฐานรายได้ (Income Base) คือการกำหนดฐานภาษีโดยยึดถือเอารายได้ของผู้เสียภาษีเป็นเกณฑ์ในการเสียภาษี รายได้สามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดถึงความสามารถในการเสียภาษี (ability-to-pay) ของแต่ละคนได้ดีที่สุด เพราะว่ารายได้ของแต่ละคนเป็นสิ่งที่แสดงถึงอำนาจการซื้อที่เขาได้รับในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งเขาอาจจะใช้รายได้นั้นซื้อสินค้าหรือบริการต่างๆ หรืออาจเก็บสะสมบางส่วนไว้เพื่อแสวงหาประโยชน์เพิ่มขึ้นหรือใช้จ่ายในอนาคต ภาษีที่จัดเก็บจากฐานรายได้ มีทั้งที่เรียกเก็บจากรายได้ของบุคคลธรรมดาและรายได้ของนิติบุคคลโดยแบ่งเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Income Tax) กับภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Income Tax) นอกจากนี้ยังมีภาษีที่เรียกเก็บจากฐานรายได้ตามประเภทของรายได้บางชนิดด้วย เช่นรายได้ในรูปผลได้จากทุน (capital gains) หรือรายได้จากการรับมรดก เป็นต้น ฐานรายได้นับเป็นฐานภาษีที่สำคัญของในหลายประเทศ เพราะโดยทั่วไปเป็นฐานภาษีที่กว้างทำให้ครอบคลุมจำนวนผู้เสียภาษีมาก จึงเป็นแหล่งรายได้ภาษีอากรที่สำคัญฐานหนึ่งสำหรับรัฐบาลในหลายๆ ประเทศ

2.1.3.2 ฐานการบริโภค (Consumption Tax Base) คือการนำค่าใช้จ่ายในการบริโภคหรือการให้บริการมาเป็นฐานในการเรียกเก็บภาษีอากร⁴ ฐานการบริโภคนับเป็นฐานภาษีที่สำคัญอีกฐานหนึ่งของหลายประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลาย ทั้งนี้เพราะว่าภาษีเก็บจากฐานการบริโภคเป็นภาษีที่จัดเก็บได้ค่อนข้างง่ายมีความซับซ้อนน้อยกว่าภาษีที่จัดเก็บจากฐานรายได้ และขณะเดียวกันในประเทศกำลังพัฒนานั้น การบริโภคของประชาชนโดยทั่วไปอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับการออม

การจัดเก็บภาษีจากฐานการบริโภคเป็นผลมาจากแนวคิดที่ว่า การบริโภคทำให้ทรัพยากรของสังคมสิ้นเปลืองไป ดังนั้นผู้ที่บริโภคมากจึงควรต้องเสียภาษีให้กับสังคมมากตามไปด้วย เพื่อเป็นการชดเชย

³ กาวตี เกิดฟุ้งยั้ง, การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ เปรียบเทียบกับร่างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2555) หน้า 10

⁴ เพิ่งอ้าง หน้า61

ทรัพยากรที่หมดเปลืองไปนอกจากนี้การบริโภคยังก่อให้เกิดความพอใจเฉพาะบุคคลซึ่งถ้าผู้ใดใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมากก็เสียภาษีมาก ผู้ใดใช้จ่ายเพื่อการบริโภคน้อยก็เสียภาษีน้อย การเก็บภาษีจากการบริโภคยังเป็นการส่งเสริมการทำงานและการออมทรัพย์ของประชาชน แต่เป็นการลงโทษผู้ที่บริโภคมาก ภาษีดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับประเทศที่มีการบริโภคมากแต่มีการสะสมทุนภายในประเทศต่ำ

ภาษีที่จัดเก็บจากฐานของการบริโภค มีทั้งที่จัดเก็บจากการบริโภคสินค้าหรือบริการโดยทั่วไป ภาษีที่เก็บจากฐานดังกล่าวเช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีการขาย ภาษีสินค้าขาเข้า รวมถึงภาษีสรรพสามิตที่เรียกเก็บจากการบริโภคสินค้าหรือบริการเฉพาะอย่าง

2.1.3.3 ฐานทรัพย์สิน (Property tax base) เป็นฐานภาษีที่จัดเก็บจากรายได้หรือทรัพย์สินสมบัติซึ่งบุคคลได้สะสมไว้ในรูปของทรัพย์สิน รวมทั้งประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้เพราะผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินนอกจากจะได้รับประโยชน์จากทรัพย์สินแล้ว ยังอาจใช้ทรัพย์สินเพื่อเป็นเครื่องมือหารายได้หรือสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจได้อีก โดยการเก็บภาษีจากฐานทรัพย์สินถือได้ว่าเป็นเครื่องมือวัดถึงความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละบุคคลได้อย่างหนึ่ง เนื่องจากผู้ที่มีทรัพย์สินหรือความมั่นคงมากมักเป็นผู้มีฐานที่ดีหรือมีรายได้มากพอสมควร มีอำนาจซื้อสะสมไว้มาก จึงควรเสียภาษีมากตามไปด้วย แตกต่างจากผู้มีทรัพย์สินน้อยที่มักมีฐานะยากจน ดังนั้นการเก็บภาษีจากทรัพย์สินในลักษณะที่เหมาะสม ถือได้ว่าเป็นภาษีที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้เหมือนกัน สำหรับภาษีที่เก็บในฐานทรัพย์สินมีทั้งที่เก็บจากอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ ภาษีทรัพย์สินที่สำคัญได้แก่ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ภาษีมรดก ภาษียานยนต์

2.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับภาษีทรัพย์สิน

ความหมายของภาษีทรัพย์สิน

หากพิเคราะห์คำว่าทรัพย์สินตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554 หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่าง รวมทั้งวัตถุที่ไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ เช่น บ้าน ที่ดิน เป็นวัตถุที่มีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร กระแสไฟฟ้าที่ส่งตามสาย เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง

พิเคราะห์คำว่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมายความว่ารวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาอาจถือเอาได้

เมื่อพิจารณาคำว่าทรัพย์สินตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2554 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีความหมายถึงวัตถุที่มีรูปร่าง (Tangible) อาทิอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ทั่วไป หรือไม่มีรูปร่าง (Intangible) อาทิ ทรัพย์สินทางปัญญา กระแสไฟฟ้า แต่มีราคาสามารถถือเอาเป็นมูลค่าได้

ความหมายของภาษีทรัพย์สิน (Property tax) หมายถึง ภาษีที่มีลักษณะการจัดเก็บโดยเพ่งเล็งถึงตัว

ทรัพย์สินเป็นสิ่งสำคัญ อาศัยฐานจากทรัพย์สินเป็นเกณฑ์ในการกำหนดอัตราภาษีและผู้มีหน้าที่เสียภาษี โดยเรียกเก็บจากทรัพย์สินชนิดต่างๆ ทั้งที่มีรูปร่างและที่ไม่มีรูปร่าง ใช้อัตราภาษีแตกต่างกันไปตามสภาพและตามประเภทหรือชนิดของการใช้ทรัพย์สินนั้น และเรียกเก็บจากผู้มีการครอบครองทรัพย์สินหรือผู้มึกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และเรียกเก็บจากผู้มีการครอบครองทรัพย์สินหรือผู้มึกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน

นักการคลัง E. DE GIRARDIN มีความเห็นว่าภาษีทรัพย์สินเป็นการจัดเก็บภาษีส่วนเกินของรายได้⁵ ซึ่งการจัดเก็บภาษีต้องเป็นการจัดเก็บบนฐานทรัพย์สินสุทธิ (Capital Net) ที่ได้มีการหักรายจ่ายต่างๆ ที่จำเป็นแก่การครองชีพแล้ว ดังนั้นการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน จึงเป็นการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินที่ครอบครอง จัดเก็บจากรายได้ของทรัพย์สิน หรือทรัพย์สินสมบัติ ซึ่งบุคคลได้สะสมไว้ในรูปของทรัพย์สิน รวมถึงประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สินนั้นด้วย และทรัพย์สินเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงฐานะของบุคคลและเป็นเครื่องมือในการวัดความสามารถในการเสียภาษีของบุคคล

ขณะที่นักวิชาการบางท่านมีความเห็นว่า การจัดเก็บภาษีบนฐานทรัพย์สินเป็นการจัดเก็บภาษีจากมูลค่าของทรัพย์สินที่ไม่เป็นการทำลายตัวทรัพย์สิน ทำให้ผู้เสียภาษีสามารถครอบครองทรัพย์สินนั้นต่อไปได้โดยไม่ต้องจำหน่ายจ่ายโอนเพื่อนำเงินมาชำระภาษี ภาษีทรัพย์สินจึงเป็นภาษีที่จัดเก็บจากส่วนเกินของรายได้

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินมีแนวทางการจัดเก็บ สามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธีคือ⁶ การจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินโดยวิธีทางตรง กล่าวคือ การจัดเก็บจากยอดรวมของมูลค่าทรัพย์สินทุกประเภทที่ผู้เสียภาษีครอบครอง หรือเมื่อมีการโอนทรัพย์สินค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน และการจัดเก็บตามส่วนเพิ่มหรือมูลค่าของทรัพย์สิน เช่นภาษีผลได้จากทุน ดังนั้นการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินโดยวิธีทางตรงนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของมูลค่าทรัพย์สิน (ฐานทรัพย์สิน) และการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินโดยวิธีทางอ้อม กล่าวคือการจัดเก็บผ่านทางรายได้ของผู้เสียภาษี เช่น ค่าเช่า เงินปันผล หรือเก็บจากทรัพย์สินในรูปของภาษีเงินได้ที่ออกจกจากทรัพย์สิน เช่น ภาษีอสังหาริมทรัพย์ทั้งที่มีสิ่งปลูกสร้างและไม่มีสิ่งปลูกสร้าง

บางประเทศเก็บจากทรัพย์สินทุกประเภท ขณะที่บางประเทศเก็บจากทรัพย์สินเฉพาะอย่าง โดยประเทศไทยจัดเก็บภาษีทรัพย์สินบางประเภทเช่น ภาษีรถยนต์ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เหตุที่การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินโดยทั่วไปจะจัดเก็บจากอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเนื่องด้วยเหตุผลสำคัญคือ ประการแรก ที่ดินเป็นปัจจัยที่มีจำนวนจำกัด และเป็นทรัพย์สินที่ราคาเพิ่มขึ้นตลอดเวลา จากการเพิ่มขึ้นของประชากรที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นสวนทางกับการจำกัดของที่ดิน รัฐบาลจึงควรได้ผลประโยชน์ในราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้น ประการสอง ที่ดินเป็นทรัพย์สินที่มีเอกสารทางทะเบียนในการแสดงถึงความเป็นเจ้าของ ในส่วนของสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินเป็นทรัพย์สินที่ต้องมีการขอใบอนุญาตก่อสร้าง จึงเป็นฐานภาษีที่ดีในการจัดเก็บ โดยการหลีกเลี่ยงภาษีสามารถเป็นไปได้โดยยาก ประการ

⁵ ศุภลักษณ์ พินิจภูตล, คำอธิบาย กฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2563), หน้า 29

⁶ เพ็งอ้วน หน้า 30

ที่สามที่ดินเป็นทรัพย์สินที่ไม่สามารถเคลื่อนย้ายได้ ขณะที่สิ่งปลูกสร้าง ยากแก่การเคลื่อนย้าย ไม่เหมาะแก่การหลบหลีกภาษีโดยการหลบซ่อนทรัพย์สิน และสามารถนับจำนวนในการเก็บภาษีได้โดยง่าย

ความสำคัญของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินเป็นการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของผู้เสียภาษี โดยมีเหตุผลในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินหลายประการ ประการแรกพิจารณาจากหลักความสามารถในการชำระภาษี ที่ถือว่าผู้ที่มีการสะสมทรัพย์สินไว้มากย่อมมีความมั่นคงและมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ย่อมมีความสามารถในการเสียภาษีอากรที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการกระจายความเป็นธรรมให้แก่สังคม และเป็นเครื่องมือในลดการถือครองทรัพย์สินที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์จากตัวทรัพย์สิน อาทิเช่น บ้านที่ทรูทรากเกิดความจำเป็น เมื่อรัฐจัดเก็บภาษี รัฐสามารถนำไปพัฒนาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ประการสองพิจารณาจากหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ โดยแนวคิดนี้ถือว่าผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากบริการของรัฐหลายด้าน เช่น การสร้างถนนหนทาง การรักษาความปลอดภัย เป็นต้น ดังนั้นผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินจึงควรจ่ายค่าบริการให้แก่รัฐในรูปของภาษีอากร ประการสามพิจารณาด้านการคลังส่วนท้องถิ่น การเก็บภาษีทรัพย์สินส่วนใหญ่จัดเก็บจากทรัพย์สินประเภทอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งเคลื่อนที่ไม่ได้และอยู่ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งเป็นรายได้ให้กับท้องถิ่นในการใช้จ่ายใช้สอยสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น ประการสี่พิจารณาจากการกระจายฐานภาษี ในการวางระบบการจัดเก็บภาษีที่รัฐจำเป็นต้องกระจายภาระการเสียภาษีไปในฐานภาษีทั้งสามประเภทอันได้แก่ ฐานรายได้ ฐานการบริโภค และฐานทรัพย์สินอย่างทั่วถึงและยุติธรรม โดยการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินถือเป็นการติดตามการจัดเก็บภาษีที่รัฐยังจัดเก็บไม่ทั่วถึงได้ กล่าวคือในกรณีที่รัฐไม่สามารถเก็บภาษีจากรายได้และการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคได้ รัฐสามารถจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สิน เนื่องจากรายได้ที่ประชาชนไม่ถูกจัดเก็บจากภาษีประเภทต่างๆ ผลสุดท้ายจะถูกนำมาสะสมไว้ในรูปของทรัพย์สิน ซึ่งรัฐสามารถจัดเก็บภาษีทรัพย์สินเพื่อให้เกิดความทั่วถึงและยุติธรรม

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาษีทรัพย์สินกับภาษีท้องถิ่น

ความหมายของภาษีท้องถิ่น

ภาษีท้องถิ่น (Local Tax) เป็นการแบ่งประเภทภาษีโดยพิจารณาจากหน่วยงานจัดเก็บภาษี มีนิยามคำว่าภาษีท้องถิ่น ดังนี้⁷

International Tax Glossary (3RD Edition)⁸ ได้ให้ความหมายของภาษีท้องถิ่นว่าเป็นอำนาจในการจัดเก็บภาษีของรัฐบาลท้องถิ่น ในประเทศที่มีการกระจายอำนาจระหว่างรัฐบาลกลางหรือสหพันธรัฐกับท้องถิ่น ภาษีที่มีการจัดเก็บในระดับท้องถิ่นนั้น

⁷ สิริ ภูเจริญ, ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกับยุทธศาสตร์ชาติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561)

หน้า 11

⁸ Susan M. Lyon, International Tax Glossary revised 3rd Edition, IBFD Publications BV, 1996, p.189

Glossary of tax Term ของ OECD ได้ให้ความหมายของภาษีท้องถิ่นว่า ในประเทศที่ปกครองแบบรัฐบาลกลางหรือสหพันธรัฐ หรือรัฐที่มีการแบ่งเป็นรัฐย่อย เมืองหรือจังหวัดภาษีที่เรียกเก็บของหน่วยงานทางปกครองในระดับย่อย เรียกว่า ภาษีท้องถิ่น⁹

นักเศรษฐศาสตร์ของประเทศไทยได้ให้ความหมายของคำว่า ภาษีท้องถิ่น หมายถึงภาษีอากรที่รัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บเองและรายได้ทั้งหมดของภาษีดังกล่าวจะเป็นรายได้ของรัฐบาลท้องถิ่น โดยภาษีท้องถิ่นถือเป็นภาษีที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจลงไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดเก็บภาษีได้เองและนำรายได้จากภาษีเข้าเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นไปตามหลักการกระจายอำนาจทางการคลัง (Fiscal Decentralization)¹⁰ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เป็นของตนเอง ลดการอุดหนุนเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลส่วนกลาง อย่างไรก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายประเทศซึ่งรวมถึงประเทศไทย ยังมีรายได้จากภาษีท้องถิ่นไม่เพียงพอต่อรายจ่ายในการจัดทำบริการสาธารณะ จึงทำให้หลักการกระจายอำนาจทางการคลังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในทางปฏิบัติ

สำหรับลักษณะของภาษีท้องถิ่น ประการแรกมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจหน้าที่แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำการจัดเก็บ ประการสององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการจัดเก็บภาษีกกล่าวคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีท้องถิ่นและนำไปเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ประการสุดท้ายเป็นภาษีที่จัดเก็บจากประชาชนในท้องถิ่นหรือทรัพย์สินหรือการบริการในท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีทรัพย์สินและเป็นแหล่งรายได้ให้กับท้องถิ่นมีเหตุผลสนับสนุนคือ รัฐบาลท้องถิ่นมีความจำเป็นในการต้องหาแหล่งรายได้เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตน เมื่อพิจารณาถึงการจัดเก็บภาษีเงินได้ซึ่งเป็นภาษีที่มีความสำคัญนั้น พบว่าโครงสร้างภาษีฐานภาษีและผู้เสียภาษีทั่วประเทศ เป็นการยากที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีขนาดเล็กและมีพื้นที่จำกัดจะบริหารจัดการภาษีประเภทนี้ได้ ในขณะที่ภาษีทรัพย์สินที่เก็บจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มีคุณลักษณะที่ง่ายต่อการบริหารจัดการเก็บ เพราะฐานภาษีที่เห็นได้อย่างชัดเจน เคลื่อนย้ายยาก การตีราคาทำได้ไม่ยาก และมีหลักฐานชัดเจนในความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และเมื่อคำนึงถึงหลักผลประโยชน์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ เจ้าของทรัพย์สินผู้ได้ประโยชน์โดยตรงจึงควรเสียภาษีให้แก่ท้องถิ่นและให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดเก็บภาษีดังกล่าวเอง

⁹ Local tax-In countries where there is a central of federal government and separate levels of government at state, provincial, county or city levels, taxes levied at the lower levels of government are commonly referred to as “local” taxes

¹⁰ ณัฐพล พลฤทธิ์, การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินและภาษีความมั่นคง : ศึกษาเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐเกาหลี (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2559) หน้า 39

2.4 หลักภาษีอากรที่ดี

2.2.1 แนวคิดและทฤษฎีหลักภาษีอากรที่ดี

แนวคิดและทฤษฎีหลักภาษีอากรที่ดีที่ได้รับการยอมรับคือแนวความคิดและทฤษฎีของอดัม สมิท (Adam Smith) นักเศรษฐศาสตร์ชาวสกอตแลนด์แห่งสำนัก Classic จากหนังสือเรื่อง The Wealth of Nation (1776) มีหลักการในการเสียภาษีอากรที่ดี ซึ่งผู้บัญญัติกฎหมายสามารถนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบของการเก็บภาษีและการจัดเก็บภาษีอยู่สี่ประการ ได้แก่

2.2.1.1 หลักความเป็นธรรม (Equity)

ระบบภาษีอากรที่ดีต้องเป็นระบบที่มีความเป็นธรรมทั้งในระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกันเอง และระหว่างรัฐผู้จัดเก็บภาษีกับประชาชนผู้เสียภาษีอากรทั้งหลาย หลักความเป็นธรรมทางภาษีหมายถึง ความเสมอภาคหรือความยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของระบบภาษีที่ดี ถ้าหากระบบภาษีอากรปราศจากความเป็นธรรมแล้วความยินยอมเสียภาษีโดยสมัครใจ (Voluntary Compliance) คงเกิดขึ้นได้ยาก

แนวความคิดเกี่ยวกับหลักความเป็นธรรมทางภาษีอากรมีรากฐานในทางทฤษฎีจากหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ (Principle Of Absolute Equity) และหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Principle Of Relative Equity) หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ ถือว่าระบบภาษีที่เป็นธรรมต้องเป็นระบบภาษีที่ผู้เสียภาษีอากรทุกคนต้องเสียภาษีอากรคนละเท่าๆ กัน โดยมาจากแนวความคิดในเรื่องความเสมอภาคของการชำระภาษี โดยทุกคนต้องแบกรับเท่า ๆ เป็นการนำเอาภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ แบ่งกระจายแก่ผู้เสียภาษีทุกคนเป็นจำนวนเท่าเทียมกันซึ่งหากรัฐบาลจัดเก็บโดยอาศัยหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ จะพบว่าผู้เสียภาษีแต่ละรายจ่ายค่าภาษีเท่ากันหมดทุกคน เพราะภาษีมียกเท่ากับรายจ่ายของรัฐบาลหารด้วยจำนวนผู้เสียภาษีทั้งหมด ความเป็นธรรมตามหลักนี้สามารถนำไปใช้ได้เมื่อผู้เสียภาษีทุกคนในประเทศมีฐานะทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตามในสภาพความเป็นจริงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีแต่ละคนไม่ได้เท่าเทียมกัน ดังนั้นการจัดเก็บภาษีตามหลักนี้จึงก่อให้เกิดข้อบกพร่องหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า การจัดเก็บภาษีตามหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์มิได้คำนึงถึงความสามารถในการเสียภาษีที่แตกต่างกัน การกำหนดให้ผู้เสียภาษีทุกคนต้องเสียภาษีอากรเท่ากันเช่นนี้ย่อมทำให้ภาระภาษีของผู้ที่มีเงินได้ต่ำสูงกว่าภาระภาษีของผู้ที่มีเงินได้สูง นอกจากนี้ยังอาจพบว่าผู้เสียภาษีบางรายที่มีรายได้ต่ำมาก อาจไม่มีเงินเพียงพอที่จะเสียภาษี จากข้อบกพร่องดังกล่าวหลักความสัมพัทธ์สัมบูรณ์ จึงเสื่อมความนิยมและก่อให้เกิดหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ขึ้นมาแทน

หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Modified equity principle) ความเป็นธรรมทางภาษีอากรตามหลักนี้ได้พิจารณาว่าภาษีที่ผู้เสียภาษีอากรแต่ละรายเสียให้รัฐเท่ากันหรือไม่ แต่พิจารณาจากจำนวนภาษีที่เสียไปเปรียบเทียบกับประโยชน์ที่ได้รับจากรัฐหรือเปรียบเทียบกับความสามารถในการเสียภาษีของผู้เสียภาษี

แต่ละราย ดังนั้นการจัดเก็บภาษีตามหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์จึงแบ่งออกได้เป็นสองหลักย่อย¹¹ คือ หลักผลประโยชน์ (benefit principle) และหลักความสามารถในการเสียภาษี (ability-to-pay principle)

หลักผลประโยชน์ การจัดเก็บภาษีตามหลักผลประโยชน์มีรากฐานจากแนวคิดที่ว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์จากสินค้าหรือบริการใดๆ ของรัฐ จะต้องเป็นผู้เสียภาษีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าหรือบริการเหล่านั้นตามสัดส่วนหรือขนาดของประโยชน์ที่ตนได้รับ หากได้รับประโยชน์จากสินค้าหรือบริการของรัฐมากต้องเสียภาษีให้รัฐมาก หากได้รับประโยชน์จากสินค้าหรือบริการของรัฐน้อยก็เสียภาษีให้รัฐน้อย อย่างไรก็ตามแม้การจัดเก็บภาษีตามหลักผลประโยชน์จะมีข้อดีที่คำนวณภาษีสอดคล้องกับการใช้จ่ายในการผลิตสินค้าและบริการของรัฐ แต่มีข้อบกพร่องในทางปฏิบัติหลายประการ กล่าวคือ สินค้าหรือบริการสาธารณะหลายอย่างที่รัฐจัดสรรให้กับประชาชนไม่อาจกำหนดมูลค่าของประโยชน์ที่แต่ละคนได้รับได้ อาทิเช่น การป้องกันประเทศ หรือกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้แม้สินค้าหรือบริการสาธารณะบางอย่างจะวัดมูลค่าของประโยชน์ที่แต่ละคนได้รับได้แต่ก็มีปัญหาว่าควรจะเก็บภาษีตามหลักผลประโยชน์หรือไม่ เพราะประโยชน์ดังกล่าวเป็นประโยชน์ทางสังคม อาทิเช่น การเก็บค่าบำรุงการศึกษาที่รัฐจัดสรรให้เต็มตามค่าใช้จ่ายของรัฐ อาจทำให้คนยากจนไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา ซึ่งส่งผลเสียในท้ายที่สุดต่อสังคม

หลักความสามารถในการเสียภาษี การจัดเก็บภาษีตามความสามารถในการเสียภาษี โดยวัดจากทรัพย์สิน รายได้ หรือการใช้จ่ายของแต่ละบุคคลเป็นเกณฑ์ในการกำหนดภาษี กล่าวคือผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีมากต้องเสียภาษีให้แก่อรัฐมาก ผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีให้แก่อรัฐน้อยควรเสียภาษีน้อยตามความสามารถ โดยการจัดเก็บภาษีตามความสามารถในการเสียภาษีจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมสองลักษณะคือ ประการแรกความเป็นธรรมแนวตั้ง (Vertical Equity) กล่าวคือ เป็นหลักที่พิจารณาถึงความสามารถของผู้เสียภาษี ผู้ที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีมาก โดยจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า ยิ่งมีรายได้มากยิ่งต้องเสียภาษีมาก ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้น้อยให้เสียภาษีน้อย โดยหลักความเป็นธรรมเชิงตั้งเป็นหลักการที่กระจายฐานะทางการเงิน ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม ลดช่องว่างระหว่างผู้มีเงินได้มาก กับผู้มีเงินได้น้อย ตัวอย่างเช่น นายก. มีเงินได้ 1 ล้านบาท ขณะที่นายข. มีเงินได้ 10 ล้านบาท เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมเชิงตั้ง รัฐต้องจัดเก็บภาษีโดยพิจารณาถึงความสามารถของผู้เสียภาษี เมื่อนายข. มีรายได้มาก จึงมีความสามารถในการเสียภาษีมากกว่านายก. รัฐต้องจัดเก็บภาษีนายข. มากกว่านายก. หากนายก. มีเงินได้ 1 ล้านบาท ขณะที่นายข. มีเงินได้ 10 ล้านบาท ถ้ารัฐเก็บภาษีทั้งนายก.และนายข. จำนวนเท่ากัน โดยรัฐจัดเก็บภาษีโดยใช้อัตราก้าวหน้าเท่ากันกับทั้งนายก. และนายข. ทฤษฎีของ Adam Smith จะพิจารณาว่าไม่เป็นธรรมไม่เกิดความเป็นธรรมทางภาษีในแนวตั้ง (Inequity) เนื่องจากภาษีต้องเก็บตามความสามารถ ไม่ใช่จัดเก็บผู้มีเงินได้มากกับผู้ที่มีเงินได้น้อยในอัตราเท่ากัน ผู้มีเงินได้มากต้องเสียภาษีอัตรามากกว่า

ประการสองความเป็นธรรมแนวนอน (Horizontal Equity) กล่าวคือ เป็นหลักที่พิจารณาถึง

¹¹ ศุภลักษณ์ พินิจกุล, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2563), หน้า 84

เงินได้ของผู้เสียภาษี หากเงินได้ของผู้เสียภาษีมีจำนวนเท่ากัน จะต้องเก็บภาษีในจำนวนที่เท่ากัน และอัตราเดียวกันโดยความเป็นธรรมแนวนอนเป็นหลักการที่ให้ความเสมอภาคกับผู้เสียภาษีทุกคน ป้องกันไม่เกิดการเลือกปฏิบัติในเรื่องการจ่ายภาษี ตัวอย่างเช่น นายก. มีเงินได้ 1 ล้านบาท ขณะที่นายข. มีเงินได้ 1 ล้านบาทเช่นรัฐต้องพิจารณาถึงความเป็นธรรมเชิงขนาด เมื่อนายก. และนายข. มีเงินได้จำนวนเท่ากัน รัฐต้องจัดเก็บภาษีทั้งนายก.และนายข.ในจำนวนที่เท่ากัน และในอัตราเดียวกัน หากเงินได้ของผู้เสียภาษีมีจำนวนเท่ากัน แต่เสียภาษีในจำนวนที่ต่างกัน ทฤษฎีของ Adam Smith จะพิจารณาว่าไม่เป็นธรรม ไม่เกิดความเป็นธรรมทางภาษีในแนวนอน (Inequity) ตัวอย่างเช่น นายก. ทำงานในฐานะลูกจ้าง โคนใช้แรงงานอย่างหนัก และโดนนายจ้างคอยกดดัน ใช้กริยาก้าวร้าวรุนแรง โดยนายก. มีเงินได้ 1 ล้านบาท เป็นเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากรมาตรา 40 (1) ซึ่งต้องเสียภาษีอัตราก้าวหน้า ในขณะที่นายข. มีฐานะร่ำรวยมีเงิน 1 ล้านบาท นำเงินไปฝากที่ธนาคาร เสียภาษีอัตราคงที่ 15% เมื่อเงินได้ของนายก.และเงินได้ของนายข.เสียภาษีต่างกัน จึงมีความไม่เป็นธรรมแนวตั้งเกิดขึ้น ระบบภาษีนี้นี้เป็นการส่งเสริมให้และสนับสนุนให้เกิดการออม และให้เกิดการกักเงิน แต่ลดโทษผู้ที่ทำงานโดยใช้แรงงาน

2.2.1.2 หลักความแน่นอนชัดเจน (Certainty)

ภาษีที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความแน่นอน และเป็นที่ยึดมั่นแก่ผู้เสียภาษีทุกคน กล่าวคือภาษีต้องมีความชัดเจน แน่นนอนและรัดกุมทั้งในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี การประเมินภาษี และวิธีการในการเสียภาษี รวมทั้งมีการกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่แน่นอน เพราะความแน่นอนชัดเจนของภาษีจะนำมาซึ่งความเข้าใจของประชาชน การยอมรับและความร่วมมือในการเสียภาษี การเก็บภาษีที่ไม่เคารพหรือไม่สอดคล้องกับหลักความแน่นอนย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนของประชาชน

โดยตัวบทกฎหมายภาษีต้องกำหนดชัดเจนแน่นอน ไม่คลุมเครือ ไม่กำกวม และไม่มีข้อขัดข้อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในด้านการตีความ อาทิเช่นกฎหมายต้องระบุอย่างชัดเจนว่าเมื่อใดจะเข้าเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี เมื่อไหร่ไม่เข้าเกณฑ์ที่ต้องเสียภาษี รัฐจะต้องมีนโยบายในการจัดเก็บภาษีที่แน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อยครั้ง นอกจากนี้ยังต้องมีความชัดเจนในบทลงโทษ หากมีผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีทราบในสิทธิและหน้าที่ของตน รวมถึงเพื่อการวางแผนเกี่ยวกับภาษีของตน

นอกจากนี้ระบบภาษีอากรที่ดีนอกจากจะต้องมีแน่นอนและชัดเจนสามารถเข้าใจได้ง่ายแล้วนั้น ยังต้องมีการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ¹²

2.2.1.3 หลักความสะดวกในการจ่ายภาษี (Convenience Of Payment)

ระบบภาษีที่ดีต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เสียภาษีให้มากที่สุด กล่าวคือ ในเรื่องของภาษีจะต้องอำนวยความสะดวกแก่ผู้ชำระภาษีทั้งวิธีการชำระภาษี และสถานที่ในการชำระภาษีที่ต้องมีความ

¹² ขวฤทธิ โยศรีคุณ, วสารการจัการความรู้การปฏิบัติตนที่เป็นเลิศ วิทยาลัยนครราชสีมา ฉบับที่ 1/2562 [ออนไลน์]. 2562 แหล่งที่มา: <http://www.nmc.ac.th/2018/km/km1-2562-017.pdf> [11 มีนาคม 2565]

สะดวกในการเดินทางมาติดต่อหรือมีการขนส่งที่เข้าถึงได้ของผู้เสียภาษี โดยรัฐจะต้องมีมาตรการในการชำระภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีที่ง่าย ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยง่าย นอกจากนี้ทั้งกฎหมายและระเบียบข้อบังคับตลอดจนแบบพิมพ์รายการต่างๆ ต้องง่ายแก่การทำความเข้าใจและกรอกรายการด้วย¹³ พร้อมทั้งควรต้องกำหนดช่วงระยะเวลาในการชำระภาษีให้แก่ผู้ชำระภาษีอย่างเป็นธรรม ได้แก่การจัดเก็บภาษีในช่วงเวลาที่ผู้เสียภาษีมีรายได้เข้ามา อาทิเช่นในประเทศเกษตรกรรม ประชาชนที่เป็นชาวนาสามารถมีรายได้มาชำระภาษีที่ต่อเมื่อถึงฤดูหน้าข้าว เพราะสามารถนำข้าวออกขายเป็นรายได้ นอกจากนี้ระบบภาษีที่ดียังต้องก่อให้เกิดความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่รัฐในการจัดเก็บภาษีเช่นกัน

2.2.1.4 หลักความประหยัดในการจัดเก็บภาษี (Economy In Collection)

ภาษีทุกประเภทที่จัดเก็บเพื่อนำรายได้เข้าสู่การคลังควรจํานวนที่ใกล้เคียงกับจํานวนภาษีที่ผู้เสียภาษีได้ชำระให้แก่รัฐ ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีที่รัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำและน้อยที่สุด เพื่อที่รายได้จากภาษีที่รัฐจัดเก็บได้จะถูกนำไปใช้จ่ายในการบริหารประเทศได้อย่างเต็มที่ ไม่ลดลงด้วยสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และผู้เสียภาษียังต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีนั้นๆ ให้ต่ำและน้อยที่สุด เพราะนอกจากภาษีที่ต้องชำระแล้ว ผู้เสียภาษีอาจยังมีค่าใช้จ่ายอย่างอื่นอีกเช่น ค่าเอกสาร ค่าเก็บเอกสาร ค่าจัดทำบัญชี ตรวจสอบบัญชี ค่าเดินทางเพื่อไปชำระภาษี เป็นต้น หากภาษีใดทำให้ผู้เสียภาษีต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก ก็อาจทำให้ผู้เสียภาษีไม่ยอมเสียภาษี ยอมหลบเลี่ยงหรือหนีภาษีมามากกว่า¹⁴ ดังนั้นรัฐต้องมีมาตรการควบคุมการใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบภาษีมามากที่สุด หากภาครัฐมีต้นทุนในการบริหารจัดการเก็บภาษีที่สูง ก็จะส่งผลให้รายได้เข้ารัฐนั้นมีรายได้ที่น้อยลง นอกจากนี้ระบบภาษีอากรที่ดีแม้ในรัฐที่มีอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีจะมีจํานวนน้อย แต่รัฐนั้นต้องมีระบบการตรวจและการจัดเก็บที่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตามเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าและการขยายตัวทางเศรษฐศาสตร์ของรัฐในสมัยปัจจุบัน แนวคิดและทฤษฎีหลักภาษีอากรที่ดีของอดัม สมิธ (Adam Smith) แม้เป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานในการจัดเก็บภาษีแต่เป็นแนวความคิดและทฤษฎีที่เกิดขึ้นประมาณสองร้อยกว่าปีมาแล้ว ส่งผลให้เกิดความไม่สอดคล้องกับในสภาพการณ์ปัจจุบัน นักการคลังหลายท่านได้มีแนวคิดเพิ่มเติมในเรื่องแนวคิดและทฤษฎีหลักภาษีอากรที่ดีเพื่อให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของรัฐในสมัยปัจจุบัน ได้แก่

2.2.1.5 หลักการยอมรับ (Acceptability)

ภาษีทุกชนิดที่จัดเก็บจากประชาชนต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่พร้อมทั้งส่งผลให้การบริหารในการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทก็จะสามารถทำได้ง่ายขึ้น ซึ่งภาษีอากรที่ประชาชนจะยอมรับต้องมีระบบการจัดเก็บภาษีอากรอย่างยุติธรรม โดยการยอมรับของประชาชนย่อมขึ้นอยู่กับความ

¹³ ดุลยลักษณ์ ตรีชูธรรม, หลักกฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร:สถาบัน T.Training Center, 2555), หน้า 6

¹⁴ เห่งอ้วน

เชื่อถือและความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อรัฐด้วย นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษี และประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีคาดว่าจะได้รับจากรัฐด้วย หากรัฐสามารถที่จะแสดงให้เห็นได้ว่าเงินที่เก็บ ภาษีไปจะกลับคืนมาเป็นผลประโยชน์ต่อผู้เสียภาษีในอนาคต ย่อมมีส่วนช่วยให้ประชาชนยอมรับการเสียภาษี มากขึ้น และทำให้ความสำนึกในการเสียภาษี (Tax Consciousness) ของประชาชนมีมากยิ่งขึ้นด้วย

2.2.1.6 หลักการทำรายได้ (Productive)

เนื่องจากรายได้ประเภทภาษีอากรเป็นรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐ ภาษีต้องทำรายได้ให้กับรัฐ อย่างเพียงพอต่อการใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจการตามหน้าที่ของรัฐบาล¹⁵ โดยเป็นภาษีที่มีฐานกว้างและฐานภาษี ขยายตัวได้รวดเร็ว ตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทำให้รัฐได้รับรายได้จากภาษีอากรนั้นเป็นอย่างดี โดยที่ ไม่ต้องเพิ่มอัตราการจัดเก็บภาษี

2.2.1.7 หลักความยืดหยุ่น (Flexibility)

ระบบภาษีอากรที่ดีควรเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง ของภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้โดยง่าย เหมาะแก่ การนำมาเป็นเครื่องมือควบคุมเศรษฐกิจของประเทศ อาทิ การจัดเก็บภาษีเงินได้ของบุคคลธรรมดาในอัตรา ก้าวหน้า ในขณะที่เศรษฐกิจกำลังขยายตัว รายได้ของประชาชนเพิ่มขึ้น แต่อัตราภาษีที่จัดเก็บจะเพิ่มขึ้นเร็ว กว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ภาษีที่จัดเก็บนั้นจะไปลดอัตราการเพิ่มขึ้นของรายได้ของประชาชน และยังช่วยลดแรง กดดันของการเกิดภาวะเงินเฟ้อ แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อเศรษฐกิจซบเซา รายได้ของประชาชนลดลง อัตรา ภาษีที่จัดเก็บลดลงในอัตราที่เร็วกว่ารายได้ที่แสดงซึ่งจะลดความเดือดร้อนของผู้เสียภาษี และมีส่วนช่วยลด ภาวะความซบเซาของเศรษฐกิจ

2.2.1.8 หลักการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability)

ระบบภาษีอากรที่ดีต้องมีเหตุผลในทางทฤษฎี และภาษีอากรที่จัดเก็บต้องสามารถทำการ บริหารจัดเก็บอย่างได้ผลในทางปฏิบัติซึ่งต้องมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับรูปแบบโครงสร้างการบริหารของแต่ ละรัฐเป็นสำคัญ เช่นไม่อาจนำรูปแบบภาษีการใช้จ่ายมาใช้ในรัฐที่ขาดระบบการจดบันทึกและการตรวจสอบ การเก็บภาษีที่มีมาตรฐานพอ

ภาษีบางประเภทแม้จะเป็นภาษีที่ดีในทางทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติจัดเก็บได้ยาก ภาษีนี้นักไม่ อาจเป็นภาษีที่ดีได้¹⁶

2.5 หลักการทั่วไปการผังเมือง

การผังเมือง เป็นเครื่องมือกลไกที่สำคัญของรัฐในการพัฒนาเมืองอย่างเหมาะสมและเป็น กรอบชี้้นำการพัฒนาประเทศในด้านกายภาพ การผังเมืองจะเป็นกรอบในการบูรณาการแผนพัฒนาการใช้

¹⁵ สุเมธ ศิริคุณโชติ และคนอื่นๆ, ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2564, พิมพ์ครั้งที่ 1 ปรับปรุงเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร:เรือนแก้วการพิมพ์, 2563), หน้า 3

¹⁶ ดุลยลักษณ์ ตรีชูธรรม, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2562), หน้า 19

พื้นที่ในทุกมิติอย่างสอดคล้อง อาทิ การใช้พื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การคมนาคมขนส่ง ที่อยู่อาศัย สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ตลอดจนการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งการวางผังเมืองจะช่วยให้การใช้ประโยชน์จากที่ดินเป็นไปอย่างเหมาะสม ประชากรได้อยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมที่ดี รวมทั้งเพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน¹⁷

การวางผังเมือง คือ การวางผังทางภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตเมืองและพื้นที่เขตชนบท ครอบคลุมถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถเชื่อมโยงในแต่ละบริเวณด้วยโครงข่ายการคมนาคมและการขนส่งที่มีความสะดวกรวดเร็วปลอดภัย สาธารณูปโภค และสาธารณูปการที่สมบูรณ์เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท การวางผังเมืองเป็นการเตรียมการเพื่อรองรับความเจริญของเศรษฐกิจ สังคม และประชากรที่เพิ่มขึ้น

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 มาตรา 4 ให้คำนิยามของคำว่า “การผังเมือง” หมายความว่า การวาง จัดทำ และการดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองในระดับต่างๆ สำหรับเป็นกรอบชี้้นำการพัฒนาทางด้านกายภาพในระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด ระดับเมือง ระดับชนบท และพื้นที่เฉพาะควบคุมกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาเมือง บริเวณที่เกี่ยวข้อง หรือชนบทให้มีหรือทำให้ดีขึ้นซึ่งสัญลักษณ์ ความสะดวกสบาย ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและการขนส่งความปลอดภัยของ ประชาชน สวัสดิภาพของสังคม การป้องกันภัยพิบัติ และการป้องกันความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ ที่ดินเพื่อส่งเสริมการเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อการดำรงรักษาหรือบูรณะสถานที่และวัตถุที่มีประโยชน์หรือคุณค่าในทางศิลปกรรม สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์หรือโบราณคดี หรือ บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิประเทศทั้งดงามหรือมีคุณค่าในทางธรรมชาติ

โดยตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 สามารถจำแนกประเภทที่ดินตามลักษณะของการใช้ประโยชน์ในที่ดินได้ดังนี้¹⁸

(1) ย่านที่อยู่อาศัย ตามมาตรฐานการวางผังเมืองของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ย่านที่อยู่อาศัย ควรตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทางด้านสภาพภูมิประเทศ ปลอดภัยจากภัยพิบัติทั้งด้านอุทกภัยและภัยธรรมชาติอื่นๆ มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี กล่าวคือ น้ำคุณภาพดี สภาพอากาศมีการถ่ายเทพื้นดินเหมาะแก่การปลูกสร้างเพื่ออยู่อาศัย สภาพพื้นที่ในย่านที่อยู่อาศัยควรเป็นที่ราบไม่ลาดชันจนเกินไป และมีบริเวณที่กว้างใหญ่เพียงพอต่อการรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรเมือง โดยสามารถจำแนกย่านที่อยู่อาศัยตามประเภทของความหนาแน่นของประชากรกลางคืน(Night-Time Population) เป็นย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นมาก ย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นปานกลาง และย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นน้อย

¹⁷ คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน, “แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการผังเมืองเพื่อเป็นกรอบชี้นำและบูรณาการการพัฒนาประเทศ,” สรุปผลการสัมมนา จัดโดยคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โรงแรมเซ็นทาราศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร, 23 มิถุนายน 2560 : น.1.

¹⁸ ชนกชนม์ ภูมิวิจิตรการ, มาตรการทางภาษีเพื่อการผังเมือง (วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562) หน้า 22

พิจารณาจากการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจและความแตกต่างของระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจกับสังคมที่ประชากรนั้นอาศัยอยู่ โดยย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นน้อยมีความหนาแน่นของประชากร 4-16 คนต่อไร่ ย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นปานกลางมีความหนาแน่นของประชากร 17-48 คนต่อไร่ และย่านที่อยู่อาศัยที่มีความหนาแน่นมากมีความหนาแน่นของประชากร 49-80 คนต่อไร่

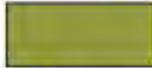

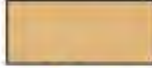
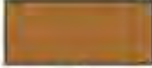

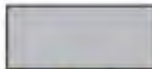

(2) ย่านพาณิชย์กรรม ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่สามารถเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจจากบริเวณพื้นที่อื่นๆของเมืองได้โดยง่าย สะดวก และรวดเร็ว สภาพพื้นที่ไม่ควรลาดชันจนเกินไป และมีความปลอดภัยจากภัยพิบัติและภัยทางธรรมชาติอื่น การจำแนกย่านพาณิชย์กรรมสามารถทำได้โดยพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากรกลางวัน (Day-time Population) คือแรงงานทั้งในภาคธุรกิจการค้าการบริการ และผู้ใช้บริการในภาคธุรกิจนั้น แบ่งออกตามขนาดและความเจริญก้าวหน้าของเมืองเป็น ย่านพาณิชย์กรรมศูนย์กลางเมืองหรือศูนย์กลางทางธุรกิจการค้า (Central Business Districts หรือ CBDs) ย่านพาณิชย์กรรมศูนย์ชุมชนชานเมือง (Subcenter) และย่านพาณิชย์กรรมศูนย์พาณิชย์กรรมชุมชน (Community Center) โดยย่านพาณิชย์กรรมศูนย์กลางเมืองกำหนดให้มีความหนาแน่นของประชากร 120 คนต่อไร่ ย่านพาณิชย์กรรมศูนย์ชุมชนชานเมืองมีความหนาแน่นของประชากร 90 คนต่อไร่ และย่านพาณิชย์กรรมศูนย์พาณิชย์กรรมชุมชนมีความหนาแน่นของประชากร 60 คนต่อไร่

(3) ย่านอุตสาหกรรมย่านอุตสาหกรรม ควรตั้งอยู่ในบริเวณที่สะดวกรวดเร็วต่อการขนส่งสินค้าสำหรับการผลิต และการเข้าถึงพื้นที่ของแรงงานที่เข้ามาทำงานในเขตอุตสาหกรรมจากพื้นที่อยู่อาศัยของกลุ่มแรงงาน สภาพพื้นที่ตั้งย่านอุตสาหกรรมต้องไม่ลาดชัน มีความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติที่อาจส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรม โดยหลักการที่สำคัญคือ ย่านอุตสาหกรรมจะต้องตั้งอยู่ในบริเวณที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศทั้งทางแหล่งน้ำ ทางอากาศ และทางธรรมชาติหรือเกิดผลกระทบอย่างน้อยที่สุด การจำแนกย่านอุตสาหกรรมเป็นประเภทตามลำดับอุตสาหกรรมสามารถทำได้โดยพิจารณาความหนาแน่นของประชากรกลางวัน (Day-time Population) ที่เข้ามาเป็นแรงงานในพื้นที่ภาคอุตสาหกรรมนั้น แบ่งออกเป็น ย่านอุตสาหกรรมระดับอุตสาหกรรมหนัก มีความหนาแน่นของประชากรอยู่ที่ 20 คนต่อไร่ และย่านอุตสาหกรรมระดับอุตสาหกรรมเบา มีความหนาแน่นของประชากรอยู่ที่ 12 คนต่อไร่

(4) ย่านเกษตรกรรม ควรตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติอย่างมากที่สุด สภาพพื้นที่จะต้องมีความเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรมแต่ละประเภท การจำแนกย่านเกษตรกรรมสามารถทำได้โดยพิจารณาจากความหนาแน่นของประชากรแรงงานในพื้นที่เกษตรกรรม จากมาตรฐานการวางผังเมืองของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดให้ย่านเกษตรกรรมมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยประมาณ 0.5-2 คนต่อไร่

การกำหนดสีตามประเภทการใช้งานตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 สามารถพิจารณาตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินเขตผังเมืองรวม/ชุมชน

		
เขตสีเหลือง มีเส้นทแยงสีขาว ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อการอยู่อาศัย	เขตสีเขียว ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม	เขตสีเขียวอ่อน มีเส้นทแยงสีขาว ที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้
		
เขตสีเหลือง ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย	เขตสีขาวมีกรอบ และเส้นทแยงสีเขียว ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบท และเกษตรกรรม	เขตสีเขียวมะกอก ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา
		
เขตสีส้ม ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง	เขตสีเขียวมีกรอบ และเส้นทแยงสีน้ำตาล ที่ดินประเภทปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม	เขตสีน้ำตาลอ่อน ที่ดินประเภทอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย
		
เขตสีน้ำตาล ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก	เขตสีเขียวมีกรอบ และเส้นทแยงสีขาว ที่ดินประเภทอนุรักษ์สภาพแวดล้อม เพื่อการท่องเที่ยว	เขตสีเทาอ่อน ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา
		
เขตสีแดง ที่ดินประเภทพาณิชย์กรรม และที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก	เขตสีเขียวอ่อน ที่ดินประเภทที่โล่ง เพื่อนันทนาการ และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	เขตสีน้ำเงิน ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ
		
เขตสีม่วง ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า	เขตสีเขียวอ่อนมีกรอบ และเส้นทแยงสีขาว ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการ การเลี้ยงสัตว์และการรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม	เขตสีฟ้ามีเส้นทแยงสีขาว ที่ดินประเภทที่โล่ง เพื่อการรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมและพื้นที่ชุ่มน้ำ
		
เขตสีม่วงอ่อน ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ	เขตสีเขียวอ่อนมีกรอบ และเส้นทแยงสีเขียว ที่ดินประเภทที่สงวนเพื่อนันทนาการ และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	เขตสีฟ้า ที่ดินประเภทที่โล่ง เพื่อการรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม
		
เขตสีเมืงมะพร้าว ที่ดินประเภทคลังสินค้า		
		
เขตสีขาวมีกรอบ และเส้นทแยงสีม่วง ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมทั่วไป ที่ไม่เป็นมลพิษต่อชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม และคลังสินค้า		

บทที่ 3 การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินของประเทศไทย

3.1 ความเป็นมา โครงสร้างและสภาพปัญหาของกฎหมายภาษีที่เก็บจากทรัพย์สินของประเทศไทย

ในประวัติศาสตร์การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยมีปรากฏตั้งแต่สมัยอยุธยาโดยจัดเก็บที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในลักษณะของการเกษตรกรรม กสิกรรมและการค้าเป็นส่วนใหญ่ ต่อมา มีการจัดเก็บทั้งอสังหาริมทรัพย์และสังหาริมทรัพย์ อาทิ อาคารคานา อาคารมรดกและการรับมรดก อาคารสวนหรืออาคารสวนใหญ่ อาคารเรือนแพและโรงเรือน จนมีการพัฒนาการมาจนถึงยุคปัจจุบัน คือ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ประวัติความเป็นมาของภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ในอดีตของประเทศไทยตั้งแต่สมัยยุคสุโขทัยก่อนมีการตราพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินขึ้นนั้น รัฐไทยจัดเก็บภาษีประเภทนี้โดยเรียกเก็บจากอาคารตลาด หรือภาษีโรงเรือนจากผู้ที่ออกขายของในตลาด ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการจัดเก็บภาษีเรือ โรงเรือน และแพขึ้น¹⁹ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้เข้าสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 ประกาศ ณ วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2475 แต่เดิมนั้นพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินใช้เฉพาะในเขตพระนครและธนบุรีบางท้องที่ จนต่อมาได้มีการขยายการบังคับใช้ไปในจังหวัดอื่นๆ โดยมีการแบ่งทรัพย์สินที่จัดเก็บออกเป็น 2 ประเภทได้แก่ ประเภทโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น กับประเภทที่ดินซึ่งไม่ได้ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ

การจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินแต่เดิมอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร กระทรวงการคลังที่ดำเนินการจัดเก็บ ต่อมาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินถูกโอนให้เป็นรายได้ของเทศบาล อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติเทศบาลยังไม่มีความพร้อมที่เพียงพอในการจัดเก็บ ด้วยเหตุนี้กรมสรรพากรยังคงทำหน้าที่จัดเก็บภาษีนี้ต่อไปอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง²⁰ ในปัจจุบันก่อนที่พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินจะถูกยกเลิกการใช้บังคับองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่โรงเรือนและที่ดินตั้งอยู่เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน และถือเป็นรายได้ของท้องถิ่นในการนำไปจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชากรในท้องถิ่น

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีภาษีโรงเรือนและที่ดิน

สำหรับผู้มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน ตามมาตรา 40 พ.ศ. 2475²¹ คือเจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้เสียค่าภาษี แต่หากปรากฏว่าที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่าง

¹⁹ นิพนธ์ จังกาจิดต์. “ปัญหาเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่: แนวทางการแก้ไข” (ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2537) หน้า 4

²⁰ ยุทธนา อินเฉลิม, การปฏิรูปการบริหารหน่วยงานจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559) หน้า 30

²¹ มาตรา 40 คำภาษีนั้น ท่านให้เจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้เสีย

แต่ถ้าที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ เป็นของคนละเจ้าของกัน เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ต้องเสียค่า

อื่นเป็นคนละเจ้าของกัน ก็ให้เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ เป็นผู้เสียภาษีทั้งสิ้น²² แต่เนื่องจากภาษีโรงเรือนเป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องชำระต่อเมื่อเจ้าพนักงานได้ประเมินภาษี จึงทำให้ผู้เสียภาษียังไม่ต้องชำระภาษีในทันทีที่ยื่นแบบพิมพ์ หน้าที่ชำระภาษีเกิดต่อเมื่อได้รับแจ้งการประเมินจากพนักงานประเมินแล้ว

ฐานภาษีโรงเรือนและที่ดิน

มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475²³ กำหนดให้ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินมีอยู่ 3 ประเภทได้แก่ ประเภทแรก โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ประเภทสอง ที่ดินซึ่งปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ ประการสุดท้ายคือ บริเวณต่อเนื่องกับที่ดินซึ่งปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น

อัตราภาษีโรงเรือนและที่ดิน

มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475²⁴ กำหนดให้ใช้อัตราคงที่ในอัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี โดยค่ารายปีหมายถึงจำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่งๆ ในกรณีให้เช่า ให้ถือค่าเช่าคือค่ารายปี ค่ารายปีของปีที่ล่วงมาแล้วนั้น ให้ใช้เป็นหลักสำหรับการคำนวณค่าภาษีซึ่งจะต้องเสียในปีต่อมา แต่ไม่ใช้ให้ถือเอาภาษีของปีที่ล่วงมาแล้วเป็นภาษีของปีต่อมา

สภาพปัญหาในการบังคับใช้ภาษีโรงเรือนและที่ดิน

ภาษีโรงเรือนและที่ดินกำหนดให้การจัดเก็บภาษีโดยมีอัตราภาษีแบบคงที่ 12.5% คูณด้วยค่ารายปี โดยค่ารายปีหมายถึงค่าเช่า โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องประเมินหาค่ารายปีของทรัพย์สินที่เสียภาษี ซึ่งประเมินจากจำนวนเงินที่ทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่งๆ และหากทรัพย์สินให้เช่าถือค่าเช่าคือค่ารายปี แต่หากมีเหตุอันสมควรที่ทำให้เห็นว่าค่าเช่านั้นไม่ใช่จำนวนเงินอันสมควรให้เช่าได้หรือกรณีหาค่าเช่าไม่ได้ การกำหนดค่ารายปีก็อาศัยเทียบเคียงค่าเช่าที่เก็บจากทรัพย์สินที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน²⁵ โดยคำนึงถึงขนาดพื้นที่ ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์ ซึ่งอัตราภาษีของภาษีโรงเรือนและที่ดินมี

ภาษีทั้งสิ้น ในกรณีเช่นนั้นถ้าเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ ไม่เสียภาษี ท่านว่าการขายทรัพย์สินทอดตลาดของผู้นั้นตามมาตรา 44 ให้รวมขายสิทธิใดๆ ในที่ดินอันเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ ยังคงมีอยู่นั้น

²² ศุภลักษณ์ พินิจกุล, คำอธิบาย ภาษีท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2550), หน้า 75

²³ มาตรา 6 เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ท่านให้แบ่งทรัพย์สินออกเป็น 2 ประเภท คือ

- (1) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นๆ
- (2) ที่ดินซึ่งมิได้ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ

²⁴ มาตรา 8 ให้ผู้รับประเมินชำระภาษีปีละครั้งตามค่ารายปีของทรัพย์สินคือโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นกับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น นั้นในอัตราร้อยละสิบสองครึ่งของค่ารายปี

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ “ค่ารายปี” หมายความว่า จำนวนเงินซึ่งทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่งๆ

ในกรณีที่ทรัพย์สินนั้นให้เช่า ให้ถือว่าค่าเช่านั้นคือค่ารายปี แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีเหตุอันสมควรที่ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่าค่าเช่านั้นมีจำนวนเงินอันสมควรที่จะให้เช่าได้หรือเป็นกรณีที่หาค่าเช่าไม่ได้เนื่องจากเจ้าของทรัพย์สินดำเนินกิจการเองหรือด้วยเหตุประการอื่นให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินค่ารายปีได้ โดยคำนึงถึงลักษณะของทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ทำเลที่ตั้ง และบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับประโยชน์ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

²⁵ ไกรยุทธ ธีรตยาคินันท์, “จุดบกพร่องของภาษีท้องถิ่นที่จัดเก็บจากทรัพย์สินในปัจจุบัน”, สรรพการสาส์น 39, 9 (กันยายน 2535): 58

อัตราที่สูงถึง 12.5% เป็นอัตราภาษีที่สูงมาก ภาษีโรงเรือนและที่ดินถูกคาดหวังว่าจะเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ สร้างรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้สอยเพื่อประโยชน์สาธารณะของประชาชนในท้องถิ่น อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นภาษีโรงเรือนและที่ดินที่หวังสร้างรายได้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลับมีข้อบกพร่องทั้งในเชิงตัวบทกฎหมายและปัญหาในทางปฏิบัติหลายประการ อาทิ เช่นหลักเกณฑ์ในการประเมินค่ารายปีที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้ดุลพินิจในการประเมินค่ารายปี ซึ่งการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตได้ เนื่องจากไม่มีระเบียบกฎหมายที่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติที่เป็นเอกภาพเป็นเหตุให้ประชาชนผู้เสียภาษีพิจารณาว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ส่งผลต่อการไม่ให้ความร่วมมือในการเสียภาษี นอกจากนี้การที่ภาษีโรงเรือนและที่ดินกำหนดอัตราภาษีไว้สูง ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการเลี่ยงภาษี โดยแสดงข้อเท็จจริงต่อเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าใช้อาคารบ้านเรือนเป็นที่อยู่อาศัย ทั้งนี้เนื่องจากมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2510²⁶ กำหนดไว้ว่าโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ซึ่งเจ้าของปลูกไว้เองหรือให้คนเช่าให้และไม่ใช้สถานที่มีไว้ประกอบอุตสาหกรรมให้ลดเว้นภาษี เปิดช่องให้เกิดการเลี่ยงภาษีได้โดยง่าย อาทิเช่น มีบ้านให้เช่าหนึ่งหลัง แต่เมื่อเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบก็แสดงข้อเท็จจริงว่าบ้านใช้สำหรับพักอยู่อาศัย ซึ่งเจ้าหน้าที่ไม่มีกำลังทางบุคลากรที่มากเพียงพอในการเข้าพิจารณาว่าบ้านหลังเก่าใช้สำหรับเช่า หรือใช้สำหรับประกอบอุตสาหกรรม

ประวัติความเป็นมาภาษีบำรุงท้องที่

เดิมในอดีตนั้นประเทศไทยได้มีกฎหมายที่ใช้ในการเก็บอากรจากที่ดินบางประเภทในการเก็บรูปแบบต่างๆ ตามลักษณะของการใช้ที่ดิน อาทิเช่น อากรค่านาเก็บจากที่ดินที่ใช้ในการทำนาข้าว ภาษีค่าที่ไร่ไถ่ หรือ อากรสวนใหญ่ เป็นต้น ซึ่งมีอัตราการเก็บภาษีอากรที่สูง ต่อมาได้มีการประกาศใช้ประมวลรัษฎากร ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2482 ซึ่งเป็นการยกเลิกการจัดอากรข้างต้น และให้มีการจัดเก็บภาษีเป็นเงินช่วยบำรุงท้องที่ตามประมวลรัษฎากรแทน โดยเงินช่วยบำรุงท้องที่จะถูกนำไปใช้จ่ายเฉพาะเพื่อบำรุงท้องที่ภายในเขตท้องที่เท่านั้น อย่างไรก็ตามการจัดเก็บภาษีเป็นเงินช่วยบำรุงท้องที่ ไม่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติ เนื่องจากจัดเก็บได้จำนวนน้อยมาก สาเหตุมาจากการมีอัตราในการจัดเก็บที่ต่ำ ส่งผลให้ไม่สามารถมีรายได้จากเงินช่วยบำรุงท้องที่อย่างเพียงพอในการใช้จ่ายของท้องที่ ด้วยเหตุนี้จึงมีการยกเลิกการจัดเก็บเงินช่วยบำรุงท้องที่ เพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2494 แทน สำหรับภาษีบำรุงท้องที่ในระยะแรกจึงมีบทบัญญัติอยู่ในประมวลรัษฎากร โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บคือกรมสรรพากร มีหลักการและวิธีปฏิบัติจัดเก็บทำนองเดียวกับเงินช่วยภาษีบำรุงท้องที่ ต่อมาในปีพ.ศ. 2508 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 แยกออกจากประมวลรัษฎากร และมอบหมายให้เป็นอำนาจหน้าที่ของราชการบริหารส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ในการจัดเก็บ และนำไปใช้จ่ายเพื่อ

²⁶ มาตรา 10 โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นๆ ซึ่งเจ้าของอยู่เอง หรือให้ผู้อื่นเช่าอยู่อาศัย และซึ่งมิได้ใช้เป็นที่พักอาศัยหรือประกอบการอุตสาหกรรม ท่านให้ลดเว้นจากบทบัญญัติแห่งภาคนี้ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นไป

ใช้ในการบำรุงท้องที่โดยตรง

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่คือ เจ้าของที่ดิน ซึ่งคำว่า “เจ้าของที่ดิน” แยกได้เป็นสองกรณีดังนี้ กรณีแรกเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรือ กรณีสองเป็นผู้ครอบครองอยู่ในที่ดินเป็นที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508²⁷ โดยจะผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องเป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ 1 มกราคม ตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508²⁸

ฐานภาษีบำรุงท้องที่

พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 ไม่ได้กำหนดสิ่งที่เป็นมูลเหตุให้มีการเสียภาษีไว้โดยตรง แต่กำหนดผู้มีหน้าที่เสียภาษีกับที่ดินที่ไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ด้วยเหตุนี้จึงเข้าใจได้ว่ากฎหมายมุ่งจัดเก็บภาษีจากที่ดิน ที่เป็นกรรมสิทธิ์หรือที่ดินของรัฐที่อยู่ในความครอบครองของบุคคล คณะบุคคล (บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล)²⁹

ซึ่งกฎหมายได้ให้ค่านามของคำว่าที่ดิน หมายถึง ส่วนที่เป็นพื้นดินต่างๆ ไป เช่น ที่บ้าน ที่สวน และไร่นา ไม่ว่าที่ดินนั้นจะเป็นที่ว่างเปล่าหรือโรงเรือนสิ่งปลูกสร้างอยู่ หรือไม่ หรือใช้ในการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ ประกอบกิจกรรม โดยจะให้ผู้อื่นเช่าหรือไม่ก็ตาม และนอกจากนี้คำว่าที่ดินยังหมายความรวมถึง พื้นที่ที่เป็นภูเขา หรือมีน้ำด้วย เช่น บ่อน้ำ สระน้ำ

อัตราภาษีบำรุงท้องที่

ภาษีบำรุงท้องที่เป็นภาษีที่เก็บจากมูลค่าที่ดิน โดยประเมินจากราคापานกลางของที่ดิน โดยมีอัตราภาษีดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 อัตราภาษีบำรุงท้องที่

ชั้น	ราคาปานกลางของที่ดิน	ภาษีไร่ละ		หมายเหตุ
		บาท	ส.ต.	
1	ไม่เกินไร่ละ 200 บาท	-	50	(1) ที่ดินที่ใช้ประกอบการกสิกรรมเฉพาะประเภทไม่ล้มลูกให้เสียก็้ออัตราแต่ถ้าเจ้าของที่ดินประกอบการกสิกรรมประเภท
2	เกินไร่ละ 200 บาท ถึงไร่ละ 400 บาท	1	-	
3	เกินไร่ละ 500 บาท ถึงไร่ละ 600 บาท	2	-	
4	เกินไร่ละ 600 บาท ถึงไร่ละ 800 บาท	3	-	

²⁷ มาตรา 6 เจ้าของที่ดิน หมายความว่า บุคคลหรือคณะบุคคลไม่ว่าจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ซึ่งมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน หรือครอบครองอยู่ในที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน

²⁸ มาตรา 7 ให้ผู้ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ 1 มกราคม ของปีใด มีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่สำหรับปีนั้นจากราคापานกลางของที่ดิน ตามบัญชีอัตราภาษีบำรุงท้องที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้

²⁹ ศุภลักษณ์ พินิจกุล, คำอธิบายกฎหมายมหาชนการคลังและภาษีอากร ภาษีบำรุงท้องที่, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2545), หน้า 53

5	เกินไร่ละ 800 บาท ถึงไร่ละ 1,000 บาท	4	-	ไม้ล้มลุกนั้นด้วยตนเองให้เสีย อย่างสูง ไม่เกินไร่ละ 5 บาท (2) ที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือ ไม่ได้ทำประโยชน์ตามสมควรแก่ สภาพของที่ดินให้เสียเพิ่มขึ้นอีก หนึ่งเท่า
6	เกินไร่ละ 1,000 บาท ถึงไร่ละ 1,200 บาท	5	50	
7	เกินไร่ละ 1,200 บาท ถึงไร่ละ 1,400 บาท	7	-	
8	เกินไร่ละ 1,400 บาท ถึงไร่ละ 1,600 บาท	8	-	
9	เกินไร่ละ 1,600 บาท ถึงไร่ละ 1,800 บาท	9	-	
10	เกินไร่ละ 1,800 บาท ถึงไร่ละ 2,000 บาท	10	-	
11	เกินไร่ละ 2,000 บาท ถึงไร่ละ 2,200 บาท	11	-	
12	เกินไร่ละ 2,200 บาท ถึงไร่ละ 2,400 บาท	12	-	
13	เกินไร่ละ 2,400 บาท ถึงไร่ละ 2,600 บาท	13	-	
14	เกินไร่ละ 2,600 บาท ถึงไร่ละ 2,800 บาท	14	-	
15	เกินไร่ละ 2,800 บาท ถึงไร่ละ 3,000 บาท	15	-	
16	เกินไร่ละ 3,000 บาท ถึงไร่ละ 3,500 บาท	17	50	
17	เกินไร่ละ 3,500 บาท ถึงไร่ละ 4,000 บาท	20	-	
18	เกินไร่ละ 4,000 บาท ถึงไร่ละ 4,500 บาท	22	50	
19	เกินไร่ละ 4,500 บาท ถึงไร่ละ 5,000 บาท	25	-	
20	เกินไร่ละ 5,000 บาท ถึงไร่ละ 5,500 บาท	37	50	
21	เกินไร่ละ 5,500 บาท ถึงไร่ละ 6,000 บาท	30	-	
22	เกินไร่ละ 6,000 บาท ถึงไร่ละ 6,500 บาท	32	50	
23	เกินไร่ละ 6,500 บาท ถึงไร่ละ 7,000 บาท	35	-	
24	เกินไร่ละ 7,000 บาท ถึงไร่ละ 7,500 บาท	37	50	
25	เกินไร่ละ 7,500 บาท ถึงไร่ละ 8,000 บาท	40	-	
26	เกินไร่ละ 8,000 บาท ถึงไร่ละ 8,500 บาท	42	50	
27	เกินไร่ละ 8,500 บาท ถึงไร่ละ 9,000 บาท	45	-	
28	เกินไร่ละ 9,000 บาท ถึงไร่ละ 9,500 บาท	47	50	
29	เกินไร่ละ 9,500 บาท ถึงไร่ละ 10,000 บาท	50	-	
30	เกินไร่ละ 10,000 บาท ถึงไร่ละ 15,000 บาท	55	-	
31	เกินไร่ละ 15,000 บาท ถึงไร่ละ 20,000 บาท	60	-	
32	เกินไร่ละ 20,000 บาท ถึงไร่ละ 25,000 บาท	65	-	
33	เกินไร่ละ 25,000 บาท ถึงไร่ละ 30,000 บาท	70	-	

34	เกินไร่ละ 30,000 บาท ให้เสียภาษีไร่ละ ดังต่อไปนี้ (1) สำหรับราคาปานกลางของที่ดิน 30,000 บาท แรก ให้เสียภาษี 70 บาท (๒) สำหรับราคาปานกลางของที่ดินส่วนที่เกิน 30,000 บาท ให้เสียทุก ๆ 10,000 บาท ต่อ 25 บาท ของ 10,000 บาท ถ้าถึง 50,000 บาท ให้ถือเป็น 10,000 บาท ถ้าไม่ถึง 50,000 บาท ให้ปัดทิ้ง			
----	---	--	--	--

สภาพปัญหาในการบังคับใช้ภาษีบำรุงท้องที่

การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่จัดเก็บจากที่ดินที่มีการครอบครองโดยนำภาษีที่เก็บได้นำเข้าไปเป็นรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับรายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ก็นำรายได้นั้นมาจัดทำบริการสาธารณะหรือนำไปบริหารจัดการ พัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัตินั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้มากเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากฐานของภาษีบำรุงท้องที่ที่มุ่งเน้นเก็บจากที่ดินโดยใช้ราคาประเมินที่ดินปานกลางในช่วงปี 2521-2524 ซึ่งเป็นราคาประเมินที่ล้าสมัยและไม่สอดคล้องต่อสถานะทางเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันที่ดินในปัจจุบันมีราคาที่สูงขึ้นตามสถานะเศรษฐกิจ ประกอบภาษีบำรุงท้องที่จัดเก็บภาษีแบบอัตราภาษีถดถอยและมีการกำหนดตามชั้นของราคาปานกลางที่ดินมากถึง 34 ชั้น นอกจากนี้ภาษีบำรุงท้องที่มีกฎหมายที่ลดหย่อนมากจนเกินไป นำไปสู่การเลี่ยงภาษี ส่งผลต่อรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประวัติความเป็นมาภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

เนื่องจากข้อบกพร่องในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ที่เป็นกฎหมายใช้บังคับมาอย่างยาวนาน และไม่ได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต ส่งผลให้มีข้อบกพร่องในหลายประการเกี่ยวกับฐานภาษี อัตราภาษี และการลดหย่อนที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน กระทรวงการคลังโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้เสนอให้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 และนำพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาใช้บังคับแทน โดยมีความมุ่งหวังเพื่อปฏิรูปโครงสร้างระบบภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยให้มีความทันสมัยและเป็นสากลเช่นเดียวกับนานาประเทศ โดยการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างความเข้มแข็งและโปร่งใสในการบริหารการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพิ่มความเป็นอิสระและเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มรายได้ในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำไปจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมการมีส่วนร่วม กระตุ้นและสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่มี

การตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่ามีการเก็บภาษีอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม รวมถึงติดตามการใช้จ่ายเงินภาษีซึ่งจัดเก็บจากประชาชนในพื้นที่ไปพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชน รวมทั้งลดความเหลื่อมเนื่องจากผู้มีทรัพย์สินมูลค่าสูงมีภาระต้องเสียภาษีมากกว่าผู้มีทรัพย์สินมูลค่าต่ำ ซึ่งทำให้เกิดความเป็นธรรมและช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมถึงยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน พร้อมทั้งยังกระตุ้นให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เนื่องจากจัดเก็บภาษีที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ทำประโยชน์ตามควรแก่ที่ดิน ในอัตราภาษีที่สูงที่สุด

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง³⁰

พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 5³¹ ได้กำหนดผู้มีหน้าที่เสียภาษีดังต่อไปนี้

1. บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง เช่น ทรัพย์สินของพรรคการเมือง ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 ทรัพย์สินของบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัด เป็นต้น
2. ผู้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปทำประโยชน์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เช่น กรมธนารักษ์นำทรัพย์สินไปให้เช่า ผู้เช่าในฐานะผู้ครอบครองทรัพย์สินของรัฐเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี
3. ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีแทนผู้เสียภาษีแทนได้แก่
 - (1) ผู้จัดการมรดกหรือทายาท ในกรณีผู้เสียภาษีถึงแก่ความตาย
 - (2) ผู้จัดการทรัพย์สิน กรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้ไม่อยู่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยسابสุญ
 - (3) ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลหรือผู้พิทักษ์ ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้เยาว์ คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (4) ผู้แทนของนิติบุคคล ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นนิติบุคคล
 - (5) ผู้ชำระบัญชี ในกรณีที่ผู้เสียภาษีเป็นนิติบุคคลเลิกกันโดยมีการชำระบัญชี
 - (6) เจ้าของรวมคนใดคนหนึ่ง ในกรณีที่ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีเป็นของบุคคลหลายคนรวมกัน
4. กรณีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นของต่างเจ้าของกัน ให้เจ้าของที่ดินและเจ้าของสิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นผู้เสียภาษี กรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ตนเป็นเจ้าของ เช่น เอกชนเช่าที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วน

³⁰ สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:นิติธรรม, 2564), หน้า 30

³¹ มาตรา 5 ผู้เสียภาษี หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง หรือเป็นผู้ครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอันเป็นทรัพย์สินของรัฐ ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงผู้มีหน้าที่ชำระภาษีแทนผู้เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

พระมหากษัตริย์เพื่อปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยบนที่ดินของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ เป็นผู้เสียภาษีเฉพาะในส่วนของที่ดิน และเอกชนเป็นผู้เสียภาษีเฉพาะในส่วนของสิ่งปลูกสร้างที่ตนเป็นเจ้าของ

ฐานภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษี คือ ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

ที่ดินหมายความว่า พื้นดิน และให้หมายความรวมถึงพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย โดยที่ดินที่ต้องเสียภาษีได้แก่ (1) ที่ดินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เช่น โฉนด ตราจองที่ตราว่าได้ทำประโยชน์ นส.3, นส.3 ก และ นส.3 ข (2) ที่ดินที่ไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล แต่อยู่ในความครอบครองของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล เช่น สปก. 4, ก.ส.น, ส.ค.1, นค.1, นค.3 เป็นต้น และที่ดินอันเป็นทรัพย์สินของรัฐซึ่งมีการเข้าครอบครองหรือทำประโยชน์

สิ่งปลูกสร้าง หมายความว่า โรงเรือน อาคาร ตึก หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่บุคคลอาจเข้าอยู่อาศัยหรือใช้สอยได้ หรือที่ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือพาณิชยกรรม และให้หมายความรวมถึงห้องชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดที่ได้ออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุดแล้ว หรือแพที่บุคคลอาจใช้อยู่อาศัยได้หรือที่มีไว้เพื่อหาผลประโยชน์ด้วย

สำหรับฐานภาษีเพื่อการคำนวณมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเป็นไปตาม มาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562³² กล่าวคือ หากเป็นที่ดิน ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน หากเป็นสิ่งปลูกสร้าง ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้าง หากเป็นสิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุด ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ห้องชุด

อัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคหนึ่ง³³ ได้กำหนดอัตราภาษีเป็น

³² มาตรา 35 ฐานภาษีเพื่อการคำนวณภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่ มูลค่าทั้งหมดของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

การคำนวณมูลค่าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (1) ที่ดิน ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ
- (2) สิ่งปลูกสร้าง ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์สิ่งปลูกสร้างเป็นเกณฑ์ในการคำนวณ
- (3) สิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุด ให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ การคำนวณมูลค่าให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งปลูกสร้างที่เป็นห้องชุด ให้เป็นไปตามราคาประเมินทุนทรัพย์ของอสังหาริมทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่คณะอนุกรรมการประจำจังหวัดกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์

³³ มาตรา 37 วรรคหนึ่ง ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ให้จัดเก็บภาษีตามอัตรา ดังต่อไปนี้

- (1) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหนึ่งห้าของฐานภาษี
- (2) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละศูนย์จุดสามของฐานภาษี
- (3) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์อื่นนอกจาก (1) หรือ (2) ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี
- (4) ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ ให้มีอัตราภาษีไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี

เพดานในการจัดเก็บโดยแยกออกตามประเภทการใช้ประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังนี้

ตารางที่ 2 อัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ลักษณะการทำประโยชน์ของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	เพดานอัตราภาษี (ร้อยละ)
ประกอบเกษตรกรรม	0.15
ใช้เป็นที่อยู่อาศัย	0.30
อื่นๆ (นอกจากเกษตรกรรม/ที่อยู่อาศัย)	1.2
ที่ทิ้งไว้ว่างเปล่า หรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ	1.2

โดยพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคห้า บัญญัติว่าอัตราภาษีที่ใช้จัดเก็บตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยจะกำหนดเป็นอัตราเดียวหรือหลายอัตราแยกตามมูลค่าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างก็ได้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินอัตราภาษีที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และจะกำหนดแยกตามประเภทการใช้ประโยชน์หรือตามเงื่อนไขในแต่ละประเภทการใช้ประโยชน์ก็ได้ โดยพระราชกฤษฎีกาที่กำหนดอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บคือ พระราชกฤษฎีกากำหนดอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2564 สำหรับอัตราภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม (เพดานอัตราภาษีตามมาตรา 37 (1) ไม่เกินร้อยละ 0.15)

ตารางที่ 3 อัตราภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ประเภทที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	มูลค่าของฐานภาษี (ล้านบาท)	อัตราภาษี (ร้อยละ)
เกษตรกรรม (บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเป็นเจ้าของ)	0 - 75	0.01
	เกิน 75 - 100	0.03
	เกิน 100 - 500	0.05
	เกิน 500 - 1,000	0.07
	เกิน 1,000 ขึ้นไป	0.10

3.2 หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทย

3.2.1 พิจารณาตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

โดยการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 พิจารณาตามมาตรา 37 วรรคสองที่บัญญัติว่า การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ต้องเป็นการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด ทั้งนี้ในการจัดทำประกาศดังกล่าวให้นำความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาประกอบการพิจารณาด้วย

เมื่อพิจารณาจากมาตรา 37 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรมนั้น พิจารณาจากสภาพการใช้ประโยชน์บนที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามจริง โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- 1) การทำนา
- 2) การทำไร่
- 3) การทำสวน
- 4) การเลี้ยงสัตว์
- 5) การเลี้ยงสัตว์น้ำ

6) กิจกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด

โดยพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคสอง กำหนดลักษณะเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในลักษณะกว้างๆ ไม่ได้กำหนดถึงรายละเอียดความหมายของการทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำว่ามีความหมายว่าอย่างไร

นอกจากนี้การกำหนดให้การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหมายความรวมถึงกิจกรรมอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด ด้วยเหตุนี้การพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยจะพิจารณาจากพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เพียงบทกฎหมายเดียวไม่ได้ ต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนดด้วย โดยประกาศที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมคือประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

อนึ่งการปรับใช้บทบัญญัติการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการปรับใช้บทบัญญัติ ดังต่อไปนี้

ข้อจำกัดประการแรก คือ การที่พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดนิยามไว้อย่างกว้างๆ ว่าการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม คือการทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยไม่ได้ระบุนายละเอียดว่า การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำมีความหมายว่าอย่างไรซึ่งขัดต่อหลักกฎหมายที่ดี (Good Law) ที่กฎหมายต้องมีความชัดเจน การระบุค่านิยามโดยไม่ได้ระบุถึงรายละเอียดของนิยามไว้ก่อให้เกิดปัญหาในการตีความได้โดยง่ายซึ่งจะนำไปสู่ข้อพิพาททางกฎหมายระหว่างผู้เสียภาษีกับผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษี อาทิเช่น กรณีอาคารที่ปล่อย

ให้หนักอึ้งเข้ามาทำรังตามธรรมชาติ เมื่อถึงเวลาเจ้าของอาคารก็เก็บรังนกเพื่อนำไปจำหน่าย ถือว่ามีการเลี้ยงปลุกสัตว์หรือไม่ ซึ่งภาคประชาชนอาจพิจารณาว่าเป็นการเลี้ยงปลุกสัตว์แม้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่มีการให้ที่พักอาศัยแก่สัตว์ เพื่อให้ถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด ขณะที่ภาครัฐอาจพิจารณาว่าไม่ถือเป็นการเลี้ยงปลุกสัตว์ เป็นการใช้ประโยชน์ในอาคารลักษณะเพื่อการพาณิชย์ซึ่งส่งผลให้จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่สูงขึ้น ก่อให้เกิดประเด็นข้อพิพาทระหว่างผู้ถูกประเมินกับภาครัฐ

ข้อจำกัดประการที่สอง คือ การที่พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไม่สามารถระบุนิยามของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมให้อยู่ภายในกฎหมายเดียว เป็นการสร้างภาระและหน้าที่ให้แก่ผู้เสียภาษีในการต้องพิจารณากฎหมายอื่นประกอบ

3.2.2 พิจารณาตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 นั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 วรรคหนึ่ง และมาตรา 37 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงออกประกาศ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้น

ข้อ 2 การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมให้ หมายถึง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามความหมายของคำว่า “ประกอบเกษตรกรรม” ในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภค จำหน่าย หรือใช้งานในฟาร์ม แต่ไม่รวมถึงการทำการประมงและการทอผ้า

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ต่อเนื่องที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมนั้นด้วย

ทั้งนี้ พื้นที่ต่อเนื่องตามวรรคสอง ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม แต่ไม่รวมถึงกรณีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อ 3 กรณีที่พื้นที่ต่อเนื่องตามประกาศนี้ ทับซ้อนกับพื้นที่ต่อเนื่องตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ให้พื้นที่ทับซ้อนดังกล่าวเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ข้อ 4 การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามข้อ 2 ของประกาศฉบับนี้ให้ หมายความรวมถึงช่วงเวลาพักการเกษตรเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูสภาพที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างการพักที่ดินระหว่างฤดูกาลการผลิต และการตัดวงจรโรค

ข้อ 5 การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามข้อ 2 ที่มีชนิดพืช ชนิดสัตว์ หรือ

ลักษณะการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามที่ปรากฏในบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้ให้มีอัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่ อัตราพื้นที่คอกหรือโรงเรือน อัตราการใช้ที่ดินหรือมีลักษณะการใช้ประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายด้วย

บัญชีแนบท้าย ก

การประกอบการเกษตรที่เป็นการทำไร่ การปลูกผัก การปลูกไม้ยืนต้น การปลูกสวนป่า การปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ หรือการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นแบบสวนผสมที่มีชนิดพืชดังต่อไปนี้ จะต้องประกอบการเกษตรให้ได้อัตราขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในตาราง จึงจะถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบการเกษตรกรรม

ตารางที่ 4 อัตราขั้นต่ำของชนิดพืชต่อไร่

ชนิดพืช	อัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่
กล้วยหอม, กล้วยไข่, กล้วยน้ำว้า	200 ต้น/ไร่
กระต้อนเปรี้ยว, ขนุน, จำปาตะ, จันทร์เทศ, นุ่น, มะปราง, มะขาม, สะตอ, หน่อไม้ไผ่ตง	25 ต้น/ไร่
กานพลู, เงาะ, ทุเรียน, มะม่วง, มะพร้าว, ลิ้นจี่, ลำไย	20 ต้น/ไร่
กระวาน, พลู, มะละกอ (ยกทรง), พืชกลุ่มให้เนื้อไม้	100 ต้น/ไร่
ชมพู, ท้อ, บัวย, ฝรั่ง, มะม่วงหิมพานต์, ละมุด, ลางสาด, ลองกอง, ส้มโอ, ส้มโอเกลี้ยง, ส้มตรา, ส้มเขียวหวาน, ส้มจุก, สาลี่	45 ต้น/ไร่
กาแฟ, น้อยหน้า	170 ต้น/ไร่
ปาล์มน้ำมัน	22 ต้น/ไร่
พุทรา, ยางพารา	80 ต้น/ไร่
แพสชันฟรุต, พริกไทย	400 ต้น/ไร่
มะนาว	50 ต้น/ไร่
โกโก้	150 ต้น/ไร่
สตอเบอรี่	10,000 ต้น/ไร่

หมายเหตุ : (1) กรณีที่ไม่ปรากฏชนิดพืชตามบัญชีแนบท้ายนี้ ให้ใช้อัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่โดยเทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด

(2) กรณีที่ไม่สามารถเทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงตาม (1) ได้ ให้พิจารณาตามลักษณะการประกอบการเกษตรในแต่ละท้องถิ่น

บัญชีแนบท้าย ข

การประกอบการเกษตรที่เป็นการเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ ที่มีชนิดสัตว์ดังต่อไปนี้ ต้องประกอบการเกษตรให้ได้อัตราขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในตาราง จึงจะถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบการเกษตรกรรม

ตารางที่ 5 อัตราขั้นต่ำของชนิดสัตว์ต่อพื้นที่คอกหรือโรงเรือนและ/หรือการใช้ที่ดิน

ชนิดสัตว์		พื้นที่คอกหรือโรงเรือน	การใช้ที่ดิน
โค		ขนาด 7 ตารางเมตรต่อตัว	1 ตัวต่อ 5 ไร่
กระบือ		ขนาด 7 ตารางเมตรต่อตัว	1 ตัวต่อ 5 ไร่
แพะ-แกะ		ขนาด 2 ตารางเมตรต่อตัว	1 ตัวต่อไร่
สุกร	พ่อพันธุ์	คอกเดี่ยว ขนาด 7.5 ตารางเมตรต่อตัว	
	แม่พันธุ์	คอกเดี่ยว ขนาด 1.5 ตารางเมตรต่อตัว	
	สุกรอนุบาล	ขนาด 0.5 ตารางเมตรต่อตัว	
	สุกรขุน	ขนาด 1.5 ตารางเมตรต่อตัว	
	คอกคลอด	ใช้พื้นที่ไม่น้อยกว่า 6 ตารางเมตรต่อตัว	
	ช่องอุ้มท้อง	ใช้พื้นที่ไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตรต่อตัว	
สัตว์ปีกเลี้ยงปล่อย (เบ็ดและไก่)		4 ตารางเมตรต่อตัว (ตามมาตราฐานปศุสัตว์อินทรีย์)	
กวาง		2 ไร่ต่อตัว	
หมูป่า		5 ตารางเมตรต่อตัว (เลี้ยงในโรงเรือน) 0.25 ไร่ต่อตัว (เลี้ยงปล่อย)	
ผึ้ง			บริเวณที่มีพืชอาหารเลี้ยงผึ้งเช่นเกสร และน้ำหวานดอกไม้ที่สมดุลกับจำนวนรังผึ้ง
จิ้งหรีด			บริเวณพื้นที่เพียงพอและเหมาะสมกับขนาดและจำนวนบ่อ

หมายเหตุ : (1) กรณีที่ไม่ปรากฏชนิดสัตว์ตามบัญชีแนบท้ายนี้ ให้ใช้อัตราขั้นต่ำของการเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ โดยเทียบเคียงจากชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด

(2) กรณีที่ไม่สามารถเทียบเคียงจากชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียงตาม (1) ได้ ให้พิจารณาตามลักษณะการเลี้ยงปลุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ ในแต่ละท้องถิ่น

บัญชีแนบท้าย ค

กรณีการประกอบการเกษตรที่เป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้ถือว่าการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบการเกษตรกรรม

1. พื้นที่บ่อดิน บ่อปูน กระชังบ่อ บ่อพลาสติก โรงเพาะฟัก หรือพื้นที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในลักษณะอื่นใด ที่ผู้ขุด ผู้สร้าง ผู้จัดทำ เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง มีความมุ่งหมายโดยตรงที่ใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

2. ที่ดินที่เป็นพื้นที่ต่อเนื่องที่มีกิจกรรมใช้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น บ่อพักน้ำ บ่อบำบัดน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ คูน้ำ คันดินขอบบ่อ ถนน และให้รวมถึงสิ่งปลูกสร้างอื่นใด ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

เมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจากประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ตามความหมายของคำว่า ประกอบการเกษตร ในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยระบุวัตถุประสงค์ต้องเพื่อการบริโภค การจำหน่าย หรือการใช้งานในฟาร์มเท่านั้น ลักษณะเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่รวมถึงการทำประมงและการทอดผ้า

พร้อมทั้งกำหนดลักษณะและจำนวนชนิดพืช ชนิดสัตว์ หรือลักษณะการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามบัญชีแนบท้าย โดยให้มีอัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่ อัตราพื้นที่คอกหรือโรงเรือน อัตราการใช้ที่ดินหรือมีลักษณะการใช้ประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้าย อาทิเช่น

1. การประกอบการเกษตรที่เป็น การทำไร่ การปลูกผัก ปลูกไม้ยืนต้น สวนป่า ป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ หรือการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นแบบสวนผสม เช่น การปลูกกล้วยหอม กล้วยไข่ กล้วยน้ำว้า ต้องปลูกอัตราขั้นต่ำ 200 ต้นต่อไร่ หรือการปลูกกระท้อนเปรี้ยว ขนุน จำปาตะ จันทร์เทศ นุ่น มะปราง มะขามเปรี้ยว มะขามหวาน สะตอ หน่อไม้ไผ่ตง ต้องปลูกอัตราขั้นต่ำ 25 ต้นต่อไร่ หรือการปลูกสตอเบอรี่ ต้องปลูก 10,000 ต้นต่อไร่ ถึงจะถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หากปลูกพืชที่นอกเหนือจากตามบัญชีแนบท้าย ให้ใช้อัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่โดยเทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด แต่หากไม่สามารถเทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด ได้ให้พิจารณาจากลักษณะการประกอบเกษตรกรรมในแต่ละท้องถิ่น

2. การประกอบการเกษตรที่เป็นการเลี้ยงปลุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและ

เกษตรอื่นๆ ที่มีชนิดสัตว์ เช่น โค กระบือ พื้นที่คิดหรือโรงเรือนขนาด 7 ตารางเมตรต่อตัว การใช้ที่ดิน 1 ตัวต่อ 5 ไร่ หรือแพะ-แกะโตเต็มวัย พื้นที่คิดหรือโรงเรือนขนาด 2 ตารางเมตรต่อตัว การใช้ที่ดิน 1 ตัวต่อไร่ หรือ กวาง พื้นที่คิดหรือโรงเรือน 2 ไร่ต่อตัว หรือจิ้งหรีดโดยการใช้ที่ดินบริเวณพื้นที่เพียงพอและเหมาะสมกับขนาด และจำนวนบ่อไร่ ถึงจะถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หากเป็นการเลี้ยงปลุสัตว์ หรือการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ ที่มีชนิดสัตว์ ที่นอกเหนือจากตาม บัญชีแนบท้าย ให้ใช้อัตราขั้นต่ำของการเลี้ยงปลุสัตว์และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ ที่มี ชนิดสัตว์ โดยเทียบเคียงจากชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด แต่หากไม่สามารถเทียบเคียงได้ให้พิจารณา จากลักษณะการเลี้ยงปลุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ ในแต่ละท้องถิ่น

3. การประกอบการเกษตรที่เป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ถือว่าการใช้ประโยชน์ที่ดินหรือ สิ่งปลูกสร้างต่อไปนี้ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบการเกษตรกรรม ประการแรกในพื้นที่บ่อดิน บ่อปูน กระชังบ่ บ่อพลาสติก โรงเพาะฟัก หรือพื้นที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในลักษณะอื่นใดที่มีความมุ่งหมายโดยตรงที่ใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือประการสองที่ดินที่เป็นพื้นที่ต่อเนื่องที่ใช้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์ อาทิสวนบ่อพักน้ำ บ่อบำบัดน้ำ และรวมถึงสิ่งปลูกสร้างอื่นใดที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

นอกจากนี้ในกรณีพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้ถือเป็น พื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม แต่พื้นที่ต่อเนื่องนั้นต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ ในการประกอบเกษตรกรรม และหากมีพื้นที่ต่อเนื่องกับพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมทับ ซ้อนกับพื้นที่ต่อเนื่องที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ให้พื้นที่ทับซ้อนเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบ เกษตรกรรม

สำหรับการใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรม ให้หมายความ รวมถึงช่วงเวลาประกอบการเกษตรและพักการเกษตรเพื่อปรับปรุงสภาพที่ดินด้วย อาทิเช่นกรณีทำนาข้าวแล้ว ช่วงที่เกี่ยวข้องข้าวออกจำหน่าย แม้ที่ดินนาข้าวจะไม่เหลือต้นข้าวบนพื้นดินแล้ว หรือกรณีปลูกอ้อย แล้วตัดอ้อย ออกไปแล้วเพื่อจำหน่าย แม้ไม่เหลืออ้อยอยู่บนที่ดิน ก็ถือว่าที่ดินนั้นเป็นการใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบ เกษตรกรรม

อย่างไรก็ตามด้วยเหตุที่ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์ การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดให้การใช้ประโยชน์ในการ ประกอบเกษตรกรรมหมายถึง การประกอบการเกษตร ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ.2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ด้วยเหตุนี้หลักเกณฑ์ สำหรับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงระเบียบ คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรด้วย หากมีการ ขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็ถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นใช้ประโยชน์ในการ

ประกอบเกษตรกรรม

อนึ่งการปรับใช้บทบัญญัติการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ก่อให้เกิดข้อจำกัดในการปรับใช้บทบัญญัติ ดังต่อไปนี้

ข้อจำกัดประการแรก คือ มีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ โดยประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดการใช้ประโยชน์การประกอบเกษตรกรรมโดยอิงกับอัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่ อัตราพื้นที่คอกหรือโรงเรือน อัตราการใช้ที่ดิน อาทิเช่นที่ดินที่ปลูกกล้วยหอม ต้องปลูกต้นหอมขึ้นต่ำอย่างน้อย 200 ต้น ต่อไร่ หรือปลูกฝรั่งต้องปลูก 200 ต้นต่อไร่ จึงจะถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นมีลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามชนิดพืชที่ระบุอัตราขั้นต่ำอยู่ในประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 มีเพียง 51 ชนิด แต่ชนิดพืชในประเทศไทยมีมากกว่า 9,000 ชนิด³⁴ และระบุอัตราขั้นต่ำของชนิดของสัตว์ไว้ 9 ชนิด ขณะที่ชนิดของสัตว์ในประเทศไทยที่สามารถเลี้ยงเพื่อการเกษตรได้มีมากกว่า 1,000 ชนิด³⁵ ด้วยเหตุนี้ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 จึงมีการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้ดุลพินิจพิจารณากรณีพืชหากที่ไม่ปรากฏชนิดพืชจำนวน 51 ชนิด ให้เทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด หากไม่สามารถเทียบเคียงได้ให้พิจารณาตามลักษณะการประกอบการเกษตรในแต่ละท้องถิ่น หากเป็นกรณีสัตว์ที่ปรากฏนอกเหนือจาก 9 ชนิด เทียบเคียงจากชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด หากไม่สามารถเทียบเคียงได้ให้พิจารณาตามลักษณะการเลี้ยงปศุสัตว์ในแต่ละท้องถิ่น โดยเป็นการให้อำนาจการใช้ดุลพินิจอย่างไม่มีกรอบในการพิจารณาของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการให้อำนาจใช้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขัดแย้งต่อเจตนารมณ์ในการบัญญัติพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 ที่ต้องการลดการใช้อำนาจการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 บัญญัติขึ้นแทนที่ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ที่การจัดเก็บภาษีโดยประเมินจากค่ารายปี ซึ่งค่ารายปีนั้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการกำหนดค่าเช่าที่สมควรให้เช่าได้ในปีหนึ่งซึ่งเคยก่อให้เกิดปัญหาการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละรายแตกต่างกันออกไป ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกจัดเก็บภาษีและนำไปสู่ข้อพิพาททางกฎหมายระหว่างผู้เสียภาษีกับเจ้าหน้าที่

โดยการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่แต่ละราย และการ

³⁴ สำนักงานวิจัยอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, จำนวนชนิดพืชที่พบในประเทศไทย [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา <https://catalog.dnp.go.th/no/dataset/plant-species> [09 มีนาคม 2565]

³⁵ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, จำนวนชนิดพันธุ์สัตว์ที่พบในประเทศไทย [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา http://stat2.nic.go.th/Natural%20and%20Environment/21010600_06.php [09 มีนาคม 2565]

ใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นก็อาจแตกต่างกันออกไปเนื่องจากไม่มีกรอบที่เป็นมาตรฐานกลางในการใช้ดุลพินิจ และนำไปสู่ข้อพิพาทว่าผู้เสียหายถูกระบุประเมินอย่างไม่ยุติธรรมได้โดยง่าย ตัวอย่างเช่น หากนายข. มีพื้นที่ 1 ไร่ ปลุกต้นอ้อยซึ่งเป็นพืชชนิดล้มลุกมีความสูง 2-5 เมตร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายข. อาศัยอยู่พิจารณาประเมินว่าต้นอ้อยไม่ได้อยู่ใน 51 ชนิดพืชระบุอยู่ในบัญชีแนบท้าย ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด ในการใช้อัตราขั้นต่ำต่อไร่ เมื่อไม่มีกรอบในการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ของการเทียบเคียงพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงใช้ดุลพินิจประเมินว่าต้นอ้อยมีลักษณะใกล้เคียงกับต้นมะละกอ (ยกร่อง) เนื่องจากมะละกอเป็นพืชล้มลุกที่มีความสูงประมาณ 5 เมตร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเทียบเคียงว่าที่ดินหนึ่งไร่ที่นายข. ปลุกต้นอ้อย 100 ต้น เป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรมแล้ว ขณะที่ นายข. มีพื้นที่ 1 ไร่ ปลุกต้นอ้อย เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายข. อาศัยอยู่พิจารณาใช้ดุลพินิจประเมินว่าต้นอ้อยมีลักษณะใกล้เคียงกับต้นกล้วยหอม เนื่องจากกล้วยหอมเป็นไม้ล้มลุกเหมือนกันต้นอ้อย และมีความสูงที่ใกล้เคียงกัน ทำให้นายข. ต้องปลุกต้นอ้อยถึง 200 ต้น ซึ่งเป็นนายข. ต้องสิ้นเปลืองทั้งต้นทุนและงบประมาณในการดูแลที่ดินมากกว่าถึงสองเท่า ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้มีหน้าที่เสียหาย

ข้อจำกัดประการที่สอง คือ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ในการสำรวจพื้นที่ที่เป็นเพียงเจ้าหน้าที่ที่เกิดจากการแต่งตั้งจากผู้บริหารของแต่ละท้องถิ่น ไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในเรื่องของชนิดต้นไม้หรือชนิดของสัตว์

ข้อจำกัดประการที่สาม คือ ไม่มีหน่วยงานในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และยังไม่มีการให้สิทธิแก่ผู้ถูกจัดเก็บภาษีในการอุทธรณ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อจำกัดประการที่สี่ คือ การให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าสำรวจพื้นที่จริงเป็นการสร้างภาระให้แก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งเป็นการเพิ่มต้นทุนในการได้มาซึ่งภาษีและไม่สามารถปฏิบัติได้จริงในทางปฏิบัติเนื่องจากการขาดแคลนทางทรัพยากรของเจ้าหน้าที่

ข้อจำกัดประการที่ห้า คือ ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการใช้มาตรการทางภาษีเพื่อผลักดันการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดเพียงการปลูกพืชหรือการเลี้ยงปศุสัตว์ตามอัตราขั้นต่ำ หากเจ้าของที่ดินปลูกพืชหรือเลี้ยงปศุสัตว์ตามหลักเกณฑ์อัตราขั้นต่ำที่ประกาศกำหนดก็เข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม จึงก่อให้เกิดปัญหาการปลูกพืชในเขตตัวเมืองที่ที่ดินนั้นเหมาะแก่การใช้ประโยชน์ในทาง

พาณิชย์มากกว่าการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งส่งผลให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า

ข้อจำกัดประการที่หก คือ ไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ สำหรับประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ไม่มีกำหนดว่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เข้าเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรแล้วจะต้องมีการสร้างรายได้มาจากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้น และไม่มีการกำหนดว่าเมื่อระยะเวลาผ่านไปเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต้องแจ้งจำนวนต้นไม้ต่อไร่ หรืออัตราปุ๋ยสัตว์ต่อเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าเหลือกี่ต้นหรือกี่ตัวนั้น ก่อให้เกิดการใช้ช่องว่างทางกฎหมายสำหรับผู้มีที่ดินมูลค่าสูงที่มีความมุ่งหวังเพียงต้องการลดภาระทางภาษี โดยการปลูกพืชชนิดที่ไม่มีความจำเป็นต้องดูแล เพื่อให้เข้าเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ทั้งที่ไม่ได้มีความประสงค์ในการประกอบการเกษตรอย่างแท้จริง ส่งผลให้เจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าสูงถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด

3.2.3 พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560

เนื่องด้วยประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ข้อ 2 กำหนดว่า การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้หมายถึง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามความหมายของคำว่า “ประกอบการเกษตร” ในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ด้วยเหตุนี้จึงต้องพิจารณา ความหมายของคำว่าประกอบการเกษตร ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560

ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ข้อ 4 “ประกอบการเกษตร” หมายถึงการปลูกพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำการประมง การทำนาเกลือสมุทร การปลูกหม่อน การเลี้ยงไหม การทอผ้า และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ และเกษตรอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภคหรือจำหน่าย หรือใช้งานในฟาร์ม อย่างเป็นใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันดังต่อไปนี้

1. การทำนาหรือทำไร่ อย่างเป็นใดอย่างหนึ่งหรือรวมกัน
2. การปลูกผัก หรือการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ หรือการเพาะเห็ด หรือการปลูกพืชอาหารสัตว์ อย่างเป็นใดอย่างหนึ่งหรือรวมกัน
3. การปลูกไม้ยืนต้น หรือการปลูกสวนป่า หรือปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งรวมกัน
4. การปลูกไม้ผล หรือไม้ยืนต้นแบบสวนผสม อย่างเป็นใดอย่างหนึ่งหรือรวมกัน

5. การเลี้ยงปลุสัตว์
6. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำการประมง
7. การทำนาเกลือสมุทร
8. การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม การทอผ้า
9. การเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ หมายความว่า การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง
ชันโรง ครั่ง จิ้งหรีด ตัวงสาครู ไส้เดือนดิน ชีวภัณฑ์ และอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน
10. ประกอบการเกษตร อย่างไม่อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน

อนึ่ง การพิจารณาถึงการประกอบเกษตรกรรม ไม่สามารถพิจารณาได้จากเพียงระเบียบ
คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560
เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียน
เกษตรกรข้อ 6³⁶ กำหนดให้กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะหน่วยงานรับขึ้นทะเบียนกำหนดหลักเกณฑ์
เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน โดยกำหนดนิยามของการประกอบการเกษตรในคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุง
ทะเบียนเกษตรกร ปี 2565³⁷ โดยระบุว่า การประกอบกิจกรรมการเกษตร ที่กรมส่งเสริมการเกษตรรับขึ้น
ทะเบียนประกอบด้วย

1. ปลูกข้าว หรือ พืชไร่
 2. ปลูกผัก หรือ ไม้ดอก หรือ ไม้ประดับ หรือสมุนไพร
 3. ปลูกสวนป่า หรือ ปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ
 4. ปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น แบบสวนเดี่ยว หรือ สวนแซม
 5. ปลูกพืชแบบสวนผสม เกษตรผสมผสาน หรือระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งอาจมีการเลี้ยง
หรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมด้วย
 6. เพาะเห็ด ทำผักกอก เพาะปลูกพืชในระบบโรงเรือนถาวร
 7. ทำนาเกลือสมุทร
 8. เพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ทำสารชีวภัณฑ์
 9. ปลูกพืชที่มีเงื่อนไขพิเศษ ได้แก่ กัญชง กัญชา และกระท่อม
- รายละเอียดกลุ่ม ชนิด และพันธุ์ ตามภาคผนวก 6 และ 7 โดยมีการกำหนดจำนวนเนื้อที่ขึ้น
ต่ำที่รับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ตามภาคผนวก 8 ทั้งนี้ การคำนวณเนื้อที่ขึ้นต่ำของกิจกรรม

³⁶ ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรข้อ 6 ให้นายทะเบียนกำหนดการขึ้น
ทะเบียนเกษตรกรเป็นรายสินค้า หรือรายครัวเรือนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เป็นไป
ตามที่หน่วยงานรับขึ้นทะเบียนกำหนด

³⁷ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, คู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน
เกษตรกร ปี 2565 [ออนไลน์]. 2565, แหล่งที่มา: <http://farmer.doae.go.th/farmer64.pdf> [10 มีนาคม 2565]

การเกษตรสามารถนับรวมจากหลายแปลง หลายเอกสารสิทธิได้ โดยข้อ 1- 4 ไม่จำเป็นต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกัน ส่วนข้อ 5 – 9 ต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกันเท่านั้น

กล่าวโดยสรุปหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560 กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หมายความว่า

1. การทำนาหรือทำไร่ อย่างไม่อย่างหนึ่งหรือรวมกัน
2. การปลูกผัก หรือการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ หรือการเพาะเห็ด หรือการปลูกพืชอาหารสัตว์ อย่างไม่อย่างหนึ่งหรือรวมกัน
3. การปลูกไม้ยืนต้น หรือการปลูกสวนป่า หรือปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่งรวมกัน
4. การปลูกไม้ผล หรือไม้ยืนต้นแบบสวนผสม อย่างไม่อย่างหนึ่งหรือรวมกัน
5. การเลี้ยงปศุสัตว์
6. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การทำการประมง
7. การทำนาเกลือสมุทร
8. การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม การทอผ้า
9. การเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่นๆ หมายความว่า การเลี้ยงผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง ชันโรง ครั่ง จิ้งหรีด ตัวงา ด้วงสาหร่าย เต็มดิน ชิวภันท์ และอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน
10. ประกอบการเกษตร อย่างไม่อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน

อนึ่ง หลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังต้องพิจารณาคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 โดยการประกอบกิจกรรมเกษตรที่กรมส่งเสริมการเกษตรรับขึ้นทะเบียนประกอบด้วย การปลูกข้าวหรือพืชไร่ การปลูกผัก หรือไม้ดอกไม้ประดับ หรือสวนสมุนไพร การปลูกสวนป่า หรือ ปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ การปลูกไม้ผล หรือไม้ยืนต้น แบบสวนเดี่ยว หรือ สวนผสม การปลูกพืชแบบสวนผสม เกษตรผสมผสาน หรือระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งอาจมีการเลี้ยงหรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมด้วย การเพาะเห็ด ทำผักกอก เพาะปลูกพืชในระบบโรงเรือนถาวร การทำนาเกลือสมุทร การเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ ทำสารชีวภัณฑ์ การปลูกพืชโดยมีเงื่อนไขพิเศษได้แก่ กัญชา กัญญา และกระท่อม โดยต้องพิจารณาถึงชนิดของกลุ่มข้าวและกลุ่มพืชที่สามารถขึ้นทะเบียนการเกษตรได้ นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงจำนวนเนื้อที่ขั้นต่ำ

หากเป็นกรณีปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นต้องปลูกให้ถึงจำนวนอัตราขั้นต่ำตามที่หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนของกรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนด ถึงจะขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้

นอกจากนี้การขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหลักเกณฑ์เพิ่มเติมคือ

1. คราวเรือนเกษตรกรผู้ขอขึ้นทะเบียนจะต้องเป็นผู้ประกอบกิจกรรมการเกษตร เป็นอาชีพหลัก หรือรองก็ได้
2. คราวเรือนเกษตรกร 1 คราวเรือน จะมีตัวแทนมาขอขึ้นทะเบียนได้เพียง 1 คน
3. เกษตรกรต้องบรรลุนิติภาวะ และมีสัญชาติไทย กรณีเป็นนิติบุคคล จะต้องมีการมอบหมายตัวแทนมาขึ้นทะเบียน
4. ต้องมีพยานแปลงข้างเคียงหรือผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่แปลง รับรองการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดทำกิจกรรมการเกษตร โดยต้องลงลายมือชื่อเป็นพยาน กำหนดให้ระบุตำแหน่งกรณีพยานเป็นผู้นำชุมชน
5. การขึ้นทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดว่าหากไม่มีการแจ้งการปรับปรุงสถานภาพอย่างคงประกอบกิจการเกษตรอยู่ภายในเวลา 3 ปี ถือว่าสิ้นสภาพการเป็นเกษตรกร

การขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่เป็นเงื่อนไขทางกฎหมายที่บังคับกับเกษตรกรชาวไทยต้องขึ้นทะเบียนเกษตรกร แต่เป็นไปตามความสมัครใจของเกษตรกร โดยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นไปเพื่อช่วยให้ภาครัฐมีข้อมูลทะเบียนเกษตรกรที่มีความถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ช่วยให้ภาครัฐมีโครงการช่วยเหลือและสนับสนุนเกษตรกร สำหรับเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนแล้วจะได้รับความช่วยเหลือ อาทิเช่นกรณีการขอรับการช่วยเหลือเมื่อประสบภัยพิบัติ หรือเงินช่วยเหลือเพื่อเยียวยา อย่างไรก็ตามการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่ได้ถูกนำมาเป็นเงื่อนไขในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย

อนึ่งการปรับใช้บทบัญญัติการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ดังต่อไปนี้

ข้อจำกัดประการแรก คือ การให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 มีการระบุอัตราแปลงไม่ยืนต้นต่อเนื้อที่เพาะปลูก 1ไร่ โดยมีระบุต้นไม้ทั้งหมด 56 ชนิด หากผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกต้นไม้ชนิดอื่นนอกเหนือจาก 56 ชนิดลงบนพื้นที่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะใช้ดุลพินิจในการเทียบเคียงเป็นกรณีๆไป โดยมีหลักเกณฑ์

ภายในที่ใช้ในการเทียบเคียง ทั้งนี้หลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่มีการเผยแพร่ออกเป็นกฎหมายให้ประชาชนทั่วไปทราบ ซึ่งอาจก่อให้เกิดช่องโหว่ทางกฎหมาย เกิดการทุจริตในการคอร์รัปชันได้ง่าย

ข้อจำกัดประการที่สอง คือ ความขัดแย้งในตัวบทของระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 กับคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ซึ่งสร้างความสับสนให้กับภาคประชาชนสร้างความซับซ้อนและสับสนให้แก่ภาคประชาชน เนื่องจากในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 นั้น การประกอบการเกษตรให้หมายความรวมถึง การเลี้ยงปศุสัตว์ แต่ในคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 การประกอบการเกษตรมุ่งเน้นไปที่การปลูกพืช โดยไม่หมายความรวมถึงการเลี้ยงปศุสัตว์ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์บางพื้นที่อนุญาตให้การเลี้ยงปศุสัตว์สามารถเข้าหลักเกณฑ์การประกอบเกษตรกรรมได้โดยยึดตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 แต่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์บางพื้นที่ไม่อนุญาตให้การเลี้ยงปศุสัตว์เข้าหลักเกณฑ์การประกอบเกษตรกรรมโดยอิงตามคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ทั้งที่เป็นหน่วยงานเดียวกัน หลักเกณฑ์ในการพิจารณาควรที่จะมีความสอดคล้องกัน

ข้อจำกัดประการที่สาม คือ ความขัดแย้งในตัวบทของระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 กับประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

โดยระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 มีการระบุจำนวนอัตราแปลงไม้ผลไม้ยืนต้นต่อเนื้อที่เพาะปลูก ซึ่งกำหนดไว้ 56 ชนิดซึ่งต่างกับประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ที่กำหนดไว้ 51 ชนิด

นอกจากนี้ อัตราจำนวนต้นไม้ต่อไร่ ยังกำหนดไว้แตกต่างกัน อาทิ ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 กำหนดจำนวนกาแฟพันธุ์ราบิกาที่ 400 ต้น ต่อไร่ ขณะที่ในประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดจำนวนกาแฟพันธุ์ราบิกาที่ 533 ต้น ต่อไร่

ข้อจำกัดประการที่สี่ คือ ปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย กล่าวคือหากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรยอมรับการขึ้นทะเบียนให้กับเจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่คนละหน่วยงานกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ต้องยอมรับจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวในลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งถูกจัดเก็บในอัตราที่ต่ำที่สุด ส่งต่อลบต่อรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แม้เป็นหน่วยงานในการจัดเก็บภาษี แต่ไม่มีแม้อำนาจโต้แย้งความเห็นหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

ทั้งนี้เนื่องจากหน่วยงานที่ควบคุมและดูแลหลักเกณฑ์ของการประกอบเกษตรกรรมตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 คือ กรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งอยู่ในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต่างกับหน่วยงานดูแลหลักเกณฑ์ของการประกอบเกษตรกรรมตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 คือกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เมื่อหน่วยงานที่ดูแลเป็นคนละหน่วยงานกัน หลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงาน จึงอาจมีความไม่สอดคล้องหรือขัดแย้งกันได้ อาทิเช่นการพิจารณาชนิดพืชขึ้นต่ำที่ไม่ได้ระบุไว้ในกฎหมาย เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรมีหลักเกณฑ์ภายในของตนเองในการใช้ดุลพินิจในการเทียบเคียง ขณะที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีหลักเกณฑ์ภายในของตนเองในการใช้ดุลพินิจในการเทียบเคียง ทำให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยขาดความชัดเจนแน่นอน และไม่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกจัดเก็บภาษี

กล่าวโดยสรุปการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันต้องพิจารณา 3 กฎหมาย

กฎหมายแรกตามมาตรา 37 วรรคสอง พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 หากมีการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด ถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

กฎหมายที่สองประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 หากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างปลูกพืชหรือเลี้ยงปศุสัตว์ขึ้นต่ำ ตามอัตราขั้นต่ำในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

กฎหมายที่สามคำว่าประกอบเกษตรให้พิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและ

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560

ตัวอย่างกรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ประกอบประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ประกอบระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560

ตัวอย่างแรกกรณีนาย ก. มีพื้นที่ดิน 1 ไร่ โดยนาย ก. ใช้ที่ดินเพื่อการทำนาสำหรับเก็บเกี่ยวเพื่อบริโภคเอง โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อหากำไรโดยการเก็บเกี่ยวไปขาย ที่ดิน 1 ไร่ถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ตัวอย่างที่สองกรณีนาย ก. มีพื้นที่ดิน 1 ไร่ โดยนาย ก. ใช้ที่ดินเพื่อการทำนาสำหรับหากำไรในการเก็บเกี่ยวไปขาย ไม่ได้เพื่อการบริโภคเอง ที่ดิน 1 ไร่ถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ตัวอย่างที่สามกรณีบุคคล ก. มีพื้นที่ดิน 1 ไร่ โดยนิติบุคคล ก. ใช้ที่ดินเพื่อการทำนาไม่ว่าเพื่อวัตถุประสงค์สำหรับหากำไรในการเก็บเกี่ยวไปขาย หรือเพื่อการบริโภคเอง ที่ดิน 1 ไร่ถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ตัวอย่างที่สี่กรณีนาย ก. มีพื้นที่ที่ดิน 2 ไร่ โดยไม่ได้เป็นผู้ประกอบกิจการด้านการเกษตรเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง แต่ได้ปลูกกล้วยหอมทั้งหมดลงบนที่ดิน 400 ต้น ถือว่าที่ดินนั้นเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

ตัวอย่างที่ห้ากรณีนาย ก. มีพื้นที่ที่ดิน 1 ไร่ ปลูกกล้วยหอมลงบนที่ดินทั้งหมด 150 ต้น ถือว่าที่ดินนั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 แต่อย่างไรก็ตามนาย ก. ประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นอาชีพหลัก แล้วได้มีการขึ้นทะเบียนทะเบียนเกษตรกรกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560 ที่ดิน 1 ไร่ จึงถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่หกกรณีนาย ก. มีร้านขายต้นไม้ข้างทางมีการเพาะปลูกต้นไม้ลงในพื้นที่นั้นเพื่อจำหน่ายถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ตัวอย่างที่เจ็ดกรณีเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สร้างอาคารขึ้นมาโดยปลานิล เมื่อปลานิล

โตเต็มวัยก็จับเพื่อนำไปจำหน่ายถือเป็นการค้าเลี้ยงสัตว์ ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงมีลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ตัวอย่างที่แปดกรณีพื้นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม 30 ไร่ มีพื้นที่ที่ใช้ในการทำถนนเข้าไปยังพื้นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม จำนวน 5 ไร่ และบ้านพักอาศัยต่อเนื่องกับที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม 10 ไร่ ทั้งถนนและบ้านพักอาศัยถือว่าเป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

ตัวอย่างที่เก้ากรณีนาย ก. มีที่ดิน แต่นำที่ดินไปให้นายข. เช่าเพื่อทำนา ที่ดินที่มีการให้เช่าเพื่อทำนาถือเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ตัวอย่างกรณีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ประกอบประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ประกอบระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560

ตัวอย่างแรกกรณีนาย ก. ไม่ได้เป็นผู้ประกอบกิจการด้านการเกษตรเป็นอาชีพหลักหรืออาชีพรอง มีที่ดิน 1 ไร่ โดยปลูกเงาะเพื่อจำหน่าย จำนวน 19 ต้น ไม่ถือว่าเป็นที่ดิน 1 ไร่ในที่ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่สองกรณีพื้นที่รีสอร์ทแห่งหนึ่ง มีปลูกต้นไม้จำนวนมากหลากหลายชนิด แต่ปลูกเพื่อประดับเพิ่มความสวยงามและจงใจให้ผู้คนเข้ามาพักผ่อน ไม่ถือว่าเป็นพื้นที่รีสอร์ทที่มีลักษณะการใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบเกษตรกรรมเนื่องจากการปลูกต้นไม้ในพื้นที่รีสอร์ทไม่ได้ปลูกเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภค การจำหน่าย หรือการใช้งานในฟาร์ม

ตัวอย่างที่สามกรณีห้างสรรพสินค้าที่เคยมีการเลี้ยงปลาคราฟในพื้นที่ได้ดินเพื่อนำไปขาย แต่ปัจจุบันมีสภาพเป็นน้ำเน่าเสีย จนไม่สามารถเลี้ยงสัตว์ได้ ไม่ถือว่าเป็นพื้นที่ลักษณะการใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบเกษตรกรรม ต้องถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ

ตัวอย่างที่สี่กรณีร้านขายต้นไม้ข้างทางวางต้นไม้ไว้ขายข้างทางไม่ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ห้ากรณีเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สร้างอาคารขึ้นมาโดยปล่อยให้คนอื่นเช่ามาทำรังโดยตามธรรมชาติ เมื่อถึงเวลาก็เก็บรังนกเพื่อนำไปจำหน่าย การใช้ประโยชน์ในอาคารดังกล่าวไม่ถือ

เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเนื่องจากอาคารนั้นไม่ได้มีการเลี้ยงปศุสัตว์

พิจารณาตามหนังสือตอบข้อหารือการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ มท 0808.3/6478³⁸ โดยมีสาระสำคัญดังนี้ มาตรา 37 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดว่า การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมต้องเป็นการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ข้อ 2 กำหนดว่าการ ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้หมายถึง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามความหมายของคำว่า “ประกอบการเกษตร” ในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการ ขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภค จำหน่าย หรือใช้งาน ในฟาร์มแต่ไม่รวมถึงการทำการประมงและทอผ้า กรณีตามข้อหารือเมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าเจ้าของทรัพย์สิน ก่อสร้างอาคารชนิด คสล. 3 ชั้น โดยมีได้ใช้อยู่อาศัยเองเพราะประสงค์จะให้คนอีกเ้าเข้ามาทำรังเพื่อหา ประโยชน์จากการนำรังนกอีกเ้าไปขาย ลักษณะดังกล่าวจึงไม่ถือเป็นการเลี้ยงสัตว์แต่เป็นการใช้ประโยชน์จาก โรงเรือนในลักษณะประกอบกิจการเพื่อหารายได้

³⁸ กระทรวงมหาดไทย, หนังสือตอบข้อหารือการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ มท 0808.3/6478 [ออนไลน์]. 2564, แหล่งที่มา: http://www.tasaba.go.th/news/doc_download/20210506102438_222.pdf [10 มีนาคม 2565]

บทที่ 4

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของต่างประเทศ

จากการศึกษาถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยในบทที่ 3 มาแล้วนั้น พบว่าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังคงมีข้อจำกัดอยู่ในหลายประการ ทั้งการไม่ได้มีการกำหนดบทนิยามของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจน จึงอาจนำมาซึ่งปัญหาการตีความและการปรับใช้บทบัญญัติอย่างไม่เหมาะสม การพิจารณาจำนวนต้นไม้และชนิดต้นไม้ที่ปลูกต่อไร่ที่ก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และปัญหาในหลายประการ พร้อมทั้งความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่ดูแล

หากปัญหาดังกล่าวไม่มีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตลอดจนหลักเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเป็นหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาในหลายประการตามมา อาทิ การฟ้องคดีต่อศาลเนื่องจากผู้ถูกจัดเก็บภาษีพิจารณาแล้วว่าตนถูกจัดเก็บภาษีอย่างไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดคดีที่สิ้นศาล

ดังนั้น บทที่ 4 ว่าด้วยหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของต่างประเทศ ผู้เขียนได้ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของต่างประเทศ พร้อมทั้งตัวอย่างในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงว่าการใช้ประโยชน์ในลักษณะใดเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

สำหรับการศึกษาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของต่างประเทศควรศึกษาจากประเทศที่พัฒนาแล้วแต่ยังเป็นประเทศเกษตรกรรม เพื่อนำมาวิเคราะห์ปรับปรุงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ เศรษฐกิจ และกฎหมาย คือประเทศสหรัฐอเมริกา

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกาแม้จะเป็นประเทศที่มีความความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์เป็นอย่างสูง แต่อย่างไรก็ตามประเทศสหรัฐอเมริกามีอุตสาหกรรมหลักของประเทศคือการประกอบเกษตรกรรม จากการสำรวจของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2562 จำนวนฟาร์มในประเทศสหรัฐอเมริกามีทั้งหมดประมาณ 2,023,400 ล้านไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 897.4 ล้านเอเคอร์³⁹

โดยประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมีเขตการปกครองทั้งหมด 50 รัฐ และหนึ่งเขตการปกครองกลาง (District of Columbia) โดยแต่ละรัฐมีอำนาจอธิปไตยในการออกกฎหมายเพื่อใช้บังคับในเขตการปกครองของตนเอง ในแต่ละรัฐนั้นสามารถกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรของแต่ละรัฐเองได้

³⁹ USDA, National Agricultural Statistics Service. Farms and Land in Farms 2019 Summary [ออนไลน์]. 2563, แหล่งที่มา: https://www.nass.usda.gov/Publications/Todays_Reports/reports/fnlo0220.pdf [13 มีนาคม 2565]

ซึ่งจากการศึกษาแต่ละรัฐจะมีหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรที่แตกต่างกัน แต่จะมีหลักการสำคัญที่คล้ายกันในบางประการ ในการศึกษาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของสหรัฐอเมริกาที่ผู้เขียนมุ่งศึกษาคือ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก และรัฐมิชิแกน เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของทั้งสามรัฐมีหลักเกณฑ์ที่มีความชัดเจนแน่นอน มีประสิทธิภาพ สามารถนำมาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย เพื่อให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยสอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี และสอดคล้องกับเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

4.1 หลักเกณฑ์การใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม New Jersey Farmland Assessment Act of 1964

โดยกฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ พระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507 (New Jersey Farmland Assessment Act of 1964)

พระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507 ใช้ประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินที่เพาะปลูกพืช เลี้ยงปศุสัตว์ และพื้นที่ป่าไม้ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

สำหรับพระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับกับอาคารใด ๆ และบ้านบนพื้นที่เพาะปลูก อาคารและบ้านบนพื้นที่เพาะปลูกจะได้รับการประเมินภาษีในแบบเดียวกับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เมื่อใดก็ตามหากว่าที่ดินที่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ถูกเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นการใช้ประโยชน์อื่นนอกเหนือจากประกอบเกษตรกรรมจะต้องเสียภาษีย้อนหลัง

ผู้ที่ยื่นคำขอประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1 ผู้ยื่นคำร้องขอประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง จะต้องเป็นเจ้าของที่ดิน

2 เจ้าของที่ดินจะต้องยื่นขอแบบประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม(Farmland Assessment) ในแบบฟอร์ม FA-1 ประกอบแบบฟอร์ม FA-1 G.S. เพื่อให้ทราบถึงรายได้สำหรับการประกอบเกษตรกรรม ในทุกปีกับผู้ประเมินภาษีของเทศบาลภายในหรือก่อนวันที่ 1 สิงหาคมของปีก่อนหน้าปีภาษี โดยเจ้าของที่ดินต้องชี้แจงลักษณะของการประกอบเกษตรกรรม ต้นทุนที่ใช้ในการผลิต รายรับและรายจ่าย รวมถึงหลักฐานอื่นๆ ประกอบ

3 ที่ดินจะต้องใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเป็นเวลาอย่างน้อยสองปีก่อนปีภาษีที่ผู้ยื่นร้อง

คำขอจะทำการยื่นคำร้องขอ

4 ที่ดินที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมต้องมีพื้นที่ขนาดอย่างน้อย 5 เอเคอร์ โดยพื้นที่นั้นต้องติดกัน

5 ต้องมียอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยเฉลี่ย 1,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีสำหรับที่ดิน 5 เอเคอร์แรก

นอกจากนี้หากพื้นที่ดินมีขนาดเกิน 5 เอเคอร์ต้องมียอดขายรวมของผลิตภัณฑ์อีก 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อหนึ่งเอเคอร์สำหรับแต่ละที่ดินที่เกิน 5 เอเคอร์

หรือมีหลักฐานที่ชัดเจนที่สามารถคาดหมายได้ว่าจะมียอดขายรวมของผลิตภัณฑ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยแสดงหลักฐานเกี่ยวกับยอดขายรวม หลักฐานเกี่ยวกับการจ่ายเงิน หรือหลักฐานเกี่ยวกับค่าธรรมเนียม โดยการคาดหมายต้องอยู่ภายในระยะเวลาที่เหมาะสมทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแต่ละผลิตภัณฑ์

6 เจ้าของที่ดินต้องแสดงให้เห็นว่าที่ดินจะถูกใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจนไปถึงสิ้นปีภาษี

การถูกปฏิเสธคำขอการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมกับสิทธิในการอุทธรณ์

หากเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐนิวเจอร์ซีย์ปฏิเสธคำขอของผู้ยื่นคำร้องขอ ต้องส่งหนังสือแจ้งการปฏิเสธไปยังผู้ยื่นคำร้องขอ โดยหนังสือแจ้งจะต้องบอกเหตุผลในการปฏิเสธพร้อมทั้งบอกสิทธิในการอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำร้องขอ ว่ามีสิทธิในการอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการของกรมสรรพากร โดยคณะกรรมการของกรมสรรพากรที่มีสิทธิในการพิจารณาการอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำร้องขอ ต้องผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการประเมินความเป็นเกษตรกรจากหน่วยงานของรัฐเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินความเป็นเกษตรกรรมโดยเฉพาะ

สำหรับหน่วยงานที่ดูแลและพิจารณาเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา มีเพียงหน่วยงานเดียว คือ กรมสรรพากรของรัฐนิวเจอร์ซีย์

ผู้ยื่นคำร้องขอที่จะอุทธรณ์ต้องยื่นแบบฟอร์ม Form A-1 กับคณะกรรมการของกรมสรรพากร หากผู้ยื่นคำร้องขอไม่เห็นด้วยกับคำตัดสินของคณะกรรมการของกรมสรรพากรจึงมีสิทธิฟ้องต่อศาลของรัฐนิวเจอร์ซีย์ เพื่อป้องกันการฟ้องคดีจนเกิดคดีล้มศาล โดยให้คณะกรรมการของกรมสรรพากรช่วยพิจารณา ทบทวนการตัดสินของเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรก่อน หากผู้ยื่นคำร้องขอเห็นด้วยกับคำตัดสินของคณะกรรมการของกรมสรรพากรก็ทำให้ไม่เกิดการฟ้องคดีต่อศาล

นิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ในตัวบทกฎหมายของพระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507 ได้มีการกำหนดถึงนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือพืชสวนไว้อย่างชัดเจนดังนี้

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม⁴⁰ หมายถึง ที่ดินที่ใช้กับการผลิตเพื่อจำหน่ายพืชและสัตว์ที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง

- 1 อาหารสัตว์และพืชไร่
- 2 ัญพืชและพืชอาหารสัตว์
- 3 สัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อรีดนมและผลิตภัณฑ์จากนม
- 4 สัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์จากสัตว์ปีก
- 5 ปศุสัตว์ เช่น โคเนื้อ แกะ สุกร ม้า ม้า ล่อ แพะ หรือสัตว์ได้นำรวมถึงการเพาะพันธุ์ การให้ที่พักพิง การเลี้ยง การฟื้นฟู การฝึกฝน หรือการดูแลปศุสัตว์ ("ปศุสัตว์" ไม่รวมถึงสุนัข)
- 6 ฝั้่งและผลิตภัณฑ์จากฝั้่ง
- 7 สัตว์ที่มีขน
- 8 ต้นไม้และของผลิตภัณฑ์จากป่า
- 9 เมื่อใช้ประโยชน์และปฏิบัติตามข้อกำหนดและคุณสมบัติสำหรับการชำระเงินหรือค่าตอบแทนอื่นๆ ตามโครงการอนุรักษ์ดินภายใต้ข้อตกลงกับหน่วยงานของรัฐบาลกลาง
- 10 พลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม

นอกจากนี้กระทรวงเกษตรของรัฐนิวเจอร์ซีย์ยังมีการออกแนวทางแก่ภาคประชาชนในการอธิบายถึงลักษณะของที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบ

⁴⁰ § 18:15-1.1 Words and phrases defined

Agricultural use means land that is devoted to the production for sale of plants and animals useful to man including, but not limited to:

1. Forage and sod crops;
2. Grains and feed crops;
3. Dairy animals and dairy products;
4. Poltry and poultry products;
5. Livestock, including beef cattle, sheep, swine, horses, ponies, mules, goats or aquatic organisms, and the breeding, boarding, raising, rehabilitating, training or grazing of any or all such animals, except that livestock shall not include dogs;
6. Bees and apiary product;
7. Fur animals;
8. Tree and forest products;
9. When devoted to and meeting the requirements and qualifications for payments or other compensation pursuant to a soil conservation program under an agreement with an agency of the Federal government; or
10. Biomass, solar, or wind energy generation, provided that the biomass, solar, or wind energy generation is consistent with the provisions of P. L. 2009, c. 213 (N.J.S.A 4:1 C-32.4 et seq.), as applicable, and the rules promulgated thereunder, except that the energy generated from such use shall not be considered an agricultural product, and therefore cannot be considered income toward the gross sales requirement.

เกษตรกรรมมีลักษณะดังต่อไปนี้⁴¹

1 ที่ดินที่ใช้สำหรับเป็นยุงฉาง โรงเก็บของ โรงบรรจุสินค้า สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดเก็บของที่ใช้ในฟาร์ม ตลาดสินค้าเกษตรตามฤดูกาลซึ่งขายผลผลิตทางการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ บ้านพักคนงานเกษตรตามฤดูกาล ยุงฉาง กรงอาหารสัตว์ และสิ่งปลูกสร้างอื่นที่คล้ายกันที่ใช้ในการช่วยผลิตพืชผลเพื่อจำหน่าย

2 ที่ดินซึ่งประกอบด้วยทะเลสาบ บ่อน้ำ ลำธาร พื้นที่กันชนของลำธาร พุ่มไม้เตี้ย พื้นที่ชุ่มน้ำ และ/หรือบ่อชลประทานที่ช่วยและรองรับ หรือจำกัดไว้ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือพืชสวนอันจำเป็นตามสมควร ซึ่งมีลักษณะเป็นที่ดินที่มีเนื้อที่อย่างน้อยห้าเอเคอร์เพื่อใช้ในการเกษตรหรือพืชสวน

3 ที่ดินที่ใช้สำหรับผลิต เก็บเกี่ยว และจำหน่ายพืชผลทั้งแบบขายปลีกและขายส่ง

4 ที่ดินที่ปลูกพืชผลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปลูกพืชผลหมุนเวียนตามปกติ

5 ที่ดินซึ่งใช้เลี้ยงสัตว์ปีกหรือมีทุ่งหญ้าเพื่อการเลี้ยงสัตว์ปีก แต่ถ้าพื้นที่ดังกล่าวเป็นทุ่งหญ้าจะต้องมีรั้วเพียงพอที่จะจำกัดบริเวณสัตว์ดังกล่าวได้

6 ที่ดินที่ปลูกพืชผลเพื่อใช้ทำการเพาะปลูก แต่ไม่รวมถึงที่ดินที่เพาะปลูกพืชเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลเท่านั้น

7 ที่ดินในช่วงฤดูเพาะปลูก หรือช่วงที่มีการใช้สารเคมีเพื่อควบคุมหรือกำจัดหรือลดวัชพืชเพื่อการผลผลิตทางการเกษตรในอนาคต

8 ที่ดินที่ใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์แบบจำกัดพื้นที่ หรือที่ดินแบบทุ่งหญ้าหรือแบบเลี้ยงนอกโรงเรือนเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในตลาดทั้งขายปลีกหรือขายส่ง

9 ที่ดินซึ่งลงทะเบียนในโครงการอนุรักษ์ดิน บริหารงานโดยหน่วยงานของรัฐบาลกลางที่ตรงตามข้อกำหนดการบำรุงรักษาประจำปีสำหรับการผลิตทางการเกษตรหรือพืชสวนในอนาคตหรือโปรแกรมที่เทียบเท่า เช่น โครงการอนุรักษ์ดิน โครงการสงวนพื้นที่ชุ่มน้ำ และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพพื้นที่อนุรักษ์

10 ที่ดินซึ่งมีการผลิตต้นไม้และของป่าเพื่อจำหน่ายภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และที่ดินดังกล่าวได้รับการจัดการตามแผนการจัดการพื้นที่ป่าไม้อันเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งได้รับอนุมัติจากผู้พิทักษ์ป่าแห่งรัฐแล้ว

11 ที่ดินซึ่งใช้สำหรับการเลี้ยง การฟื้นฟู การใช้ฝักฝน การใช้เป็นทุ่งปศุสัตว์ และมีรั้วล้อมรอบเพียงพอที่จะจำกัดพื้นที่ปศุสัตว์ เพื่อให้ได้เป็นผลิตภัณฑ์สำหรับจำหน่าย ทั้งนี้ "ปศุสัตว์" ไม่รวมไปถึงสุนัข

12 ที่ดินซึ่งใช้สำหรับการเลี้ยง การฟื้นฟู หรือการใช้ฝักฝนปศุสัตว์แบบเสียค่าธรรมเนียม (ไม่รวมทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์) ที่ปศุสัตว์เป็นของคู่สัญญาที่ไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สิน และที่ดินมีพื้นที่ติดต่อกันตั้งแต่ห้าเอเคอร์ขึ้น

⁴¹ New Jersey Department of Agriculture, [Farmland Assessment Overview](https://www.state.nj.us/agriculture/divisions/anr/pdf/farmlandassessmentoverview.pdf) [ออนไลน์]. 2558 แหล่งที่มา:

<https://www.state.nj.us/agriculture/divisions/anr/pdf/farmlandassessmentoverview.pdf> [14 มีนาคม 2565]

ไป

13 ที่ดินซึ่งใช้สำหรับการสนับสนุนและรองรับพื้นที่ป่าไม้หรือพื้นที่ชุ่มน้ำที่โดยเป็นพื้นที่ติดต่อกัน หรือเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งหรือเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อที่ดินที่เก็บเกี่ยวพืชผล พืชหญ้าสำหรับพืชไร่ หรือพืชหญ้าเลี้ยงสัตว์แบบถาวร

14 ที่ดินที่ขาดศักยภาพในการเพาะปลูกหรือทุ่งหญ้าปศุสัตว์) หรือที่ดินที่ใช้สำหรับสนับสนุนและรองรับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่มีเนื้อที่ต่ำกว่าห้าเอเคอร์ต้องมีการจัดการในโครงการควบคุมการกัดเซาะ (erosion control program)

15 โรงเรือนกระจก โรงเรือนสัตว์ปีก หรือสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับปศุสัตว์เพื่อที่จำหน่ายสัตว์หรือผลิตภัณฑ์ของสัตว์นั้น

16 ที่ดินที่ใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ หรือพลังงานลมให้ถือว่าเป็นที่ดินซึ่งใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ทรัพย์สินที่ตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การผลิตพลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ หรือพลังงานลมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

การก่อสร้าง การติดตั้ง และการดำเนินการโรงผลิตพลังงานบนที่ดินที่ต้องการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ต้องได้รับการอนุมัติทั้งหมดตามที่กฎหมายกำหนด

ที่ดินที่ใช้สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งปลูกสร้างและอุปกรณ์สำหรับการผลิตชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ หรือพลังงานลมจะได้รับการตีมูลค่า ประเมิน และเก็บภาษีในฐานะที่ดินเพื่อการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

พลังงานหรือความร้อนที่ผลิตจากสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งปลูกสร้าง และอุปกรณ์สำหรับการผลิตชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ หรือพลังงานลมซึ่งใช้เพื่อจำหน่ายพลังงานหรือความร้อนให้กับที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม นอกจากนี้ยังไม่จำเป็นต้องจำหน่ายพลังงานหรือความร้อนแก่ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมโดยเฉพาะเท่านั้น หรือเฉพาะเพื่อสิ่งมีชีวิตในที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเท่านั้น ก็ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ที่ดินที่ใช้เพื่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิตพลังงานเป็นไปตามอัตราส่วนแต่ไม่เกินอัตราส่วนหนึ่งถึงห้าเอเคอร์ กล่าวอีกนัยหนึ่งสำหรับแต่ละ "หน่วย" ของที่ดินที่ใช้กับการผลิตพลังงานจะมีอย่างน้อยที่ดินอีกห้าหน่วยสำหรับการทำการเกษตร โดยกราฟต่อไปนี้แสดงอัตราส่วนของตัวอย่างในที่ดินสำหรับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ภาพที่ 2 ที่ดินที่ใช้สำหรับพลังงานทดแทนในการประเมินพื้นที่เพาะปลูก

ที่ดินที่ใช้สำหรับพลังงานทดแทน ในการประเมินพื้นที่เพาะปลูก		
รวมเป็นพื้นที่ เอเคอร์ทั้งหมด	*เอเคอร์สูงสุดใน พลังงานแสงอาทิตย์/ ลม/ชีวมวล	*เอเคอร์ขั้นต่ำใน เกษตรกรรม/พืชสวน
5.25	0.25	5.00
5.60	0.60	5.00
6.00	1.00	5.00
7.00	1.19	5.81
8.00	1.36	6.64
9.00	1.53	7.47
10.00	1.70	8.30
15.00	2.55	12.45
25.00	4.25	20.75
50.00	8.50	41.50
59.00	10.00	49.00
60.00	10.00	50.00
100.00	10.00	90.00

*อัตราส่วนในการคำนวณการประเมิน: พลังงานหมุนเวียน 1 ส่วนต่อพื้นที่ 5 ส่วนสำหรับการใช้ประโยชน์ทางการเกษตรหรือพืชสวน = $1/6$ หรือ .167 จะถูกประมาณเป็น .17

ต้องมีพื้นที่มากกว่า 5 เอเคอร์เพื่อลงทุนในแหล่งพลังงานหมุนเวียน สิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งปลูกสร้างสำหรับการผลิตพลังงานชีวมวล พลังงานแสงอาทิตย์ หรือพลังงานลม และหากมีการผลิตไฟฟ้าจะต้องใช้พลังงานไม่เกิน 2 เมกะวัตต์ซึ่งจะต้องถูกผลิตบนผืนที่ดินเนื้อที่ 10 เอเคอร์หรือน้อยกว่า

หลักเกณฑ์ป้องกันการได้รับประโยชน์จากการถูกจัดเก็บภาษีที่ดินประเภทการใช้ประโยชน์เกษตรกรรมโดยที่ดินนั้นไม่ได้มีการประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการคำนึงถึงการป้องกันไม่ให้เจ้าของที่ดินได้ประโยชน์ทางภาษีจากการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเนื่องจากเข้าหลักเกณฑ์การประกอบเกษตรกรรม แต่ไม่ได้ใช้ที่ดินนั้นในการประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง

โดยป้องกันเจ้าของที่ดินที่ได้รับสิทธิในการเสียภาษีหรือลดหย่อนภาษีเนื่องจากเป็นที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแต่ไม่เคยเข้าไปดูแลที่ดิน ปลอมให้ที่ดินนั้นไม่ต่างจากที่รกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามแก่สภาพอันควร หรือไม่เคยได้รับผลประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจากที่ดินนั้น

เพื่อให้เจ้าของที่ดินที่ได้รับประโยชน์จากการถูกจัดเก็บภาษีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม มีการประกอบเกษตรกรรมในที่ดินนั้นอย่างแท้จริง เจ้าของที่ดินนอกจากต้องมีที่ดินที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรมขนาดอย่างน้อย 5 เอเคอร์ ยังต้องมียอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยเฉลี่ย 1,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีสำหรับที่ดิน 5 เอเคอร์แรก หากพื้นที่ดินมีขนาดเกิน 5 เอเคอร์ ต้องมียอดขายรวมของผลิตภัณฑ์อีก 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อหนึ่งเอเคอร์สำหรับแต่ละที่ดินที่เกิน 5 เอเคอร์

หรือมีหลักฐานที่ชัดเจนว่ายอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจะมีอย่างน้อยเงินอย่างน้อย 1,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีในห้าเอเคอร์แรก และ 5 ดอลลาร์สหรัฐต่อหนึ่งเอเคอร์สำหรับแต่ละที่ดินที่เกิน 5 เอเคอร์

การแก้ไขพระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507 (New Jersey Farmland Assessment Act of 1964)

ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2556 พระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507 ได้ถูกแก้ไขโดยกฎหมาย โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นมีผลทันทีแต่จะมีผลกับภาษีที่เริ่มต้นที่ภาษี พ.ศ. 2558 สำหรับเรื่องที่เกี่ยวข้องที่สำคัญคือ

1 ยอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมประจำปีจากเป็นเงิน 500 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับที่ดินห้าเอเคอร์แรกเพิ่มขึ้นเป็น 1,000 โดยจะต้องส่งหลักฐานการขายพร้อมกับใบสมัครแต่ละฉบับด้วย

2 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีกฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับความหมายและนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ชัดเจนแน่นอน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกัน ไม่เกิดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละราย นอกจากนี้การที่มีกฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนแน่นอนทำให้ผู้ถูกจัดเก็บภาษีเกิดความรู้อีกว่าถูกประเมินอย่างยุติธรรม ส่งผลให้เกิดความเต็มใจในการชำระภาษี

กล่าวคือภายใน 1 ปีหลังจากพ.ศ. 2556 ซึ่งเป็นปีที่พระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507 ได้ถูกแก้ไข กระทรวงการเกษตรแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ต้องออกกฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติของความหมายและนิยามของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม และกฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางปฏิบัติดังกล่าวต้องได้รับการอนุมัติจากกรมสรรพากร

สำหรับแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับความหมายและนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ออกโดยกระทรวงการเกษตรแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์มีแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกันดังต่อไปนี้⁴²

ประเภทสิ่งปลูกสร้าง

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงการใช้สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน เช่น โรงนา กระโจม ยุ้งฉาง โรงเก็บข้าวโพด ที่พักพิงของสัตว์ โรงเก็บพืชที่เก็บเกี่ยว หรือสิ่งปลูกสร้างอื่นที่จำเป็นสำหรับการเลี้ยงและดูแลสัตว์และการเติบโตหรือเก็บเกี่ยวพืชผล

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงการใช้สถานที่บรรจุผลิตภัณฑ์บนที่ดินที่สินค้าเกษตรได้โตขึ้นแล้วบรรจุก่อนนำออกขายในตลาด

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงการใช้สิ่งปลูกสร้างบนพื้นที่เพื่อเก็บรักษา เครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางการเกษตร

⁴² State of New Jersey, [Guidelines for Generally Accepted Agricultural/Horticultural Practices Under Farmland Assessment](https://www.state.nj.us/treasury/taxation/pdf/lpt/2016AcceptedAgGuidelines.pdf) [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <https://www.state.nj.us/treasury/taxation/pdf/lpt/2016AcceptedAgGuidelines.pdf> [14 มีนาคม 2565]

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงการใช้ที่ดินเป็นตลาดตามฤดูกาลเพื่อขายผลิตภัณฑ์ที่เติบโตจากฟาร์ม โดยปกติคือช่วงระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤศจิกายน

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงการใช้ที่ดินเป็นที่พักอาศัยสำหรับคนงานที่ทำงานในฟาร์ม โดยปกติคือช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนตุลาคม

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงการเลี้ยงฝังบนที่ดินเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ของฝัง พื้นที่ซึ่งล้อมรอบไปด้วยรั้วฝังเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์จากฝัง

ประเภทปุ๋ยหมักมูลไส้เดือน

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงพื้นที่เลี้ยงไส้เดือนสายพันธุ์ต่างๆ การวางถาดเพื่อเลี้ยงหนอนบนดินเพื่อขาย นอกจากนี้ยังรวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพหรือความอุดมสมบูรณ์ในดิน

ประเภทสัตว์ปีกและปศุสัตว์

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่มีบ้านและหรือทุ่งเลี้ยงสัตว์ ไม่จำกัดเพียงการเลี้ยงไก่ แม่ไก่ ไก่ตอก ไก่ตัวผู้ ไก่วง ไก่ฟ้า เป็ด และห่าน ถ้าเป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์พื้นที่นั้นควรมีรั้วล้อมที่เพียงพอต่อการเลี้ยงปศุสัตว์ที่มีไว้เพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการจัดการ การเลี้ยงดู การให้อาหารปศุสัตว์ ไม่จำกัดเพียงวัว ควาย แกะ สุกร สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ม้า ม้าพันธุ์เล็ก ลามะ อัลปากา ล่อ หรือแพะ เพื่อการผลิตสำหรับการขาย

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการเลี้ยงนกต่างๆ ไม่จำกัดเพียงนกฮูก นกเรีย นกกระจอกเทศ เพื่อการผลิตสำหรับการขาย ถ้าเป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์พื้นที่นั้นควรมีรั้วล้อมที่เพียงพอต่อเลี้ยงปศุสัตว์

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการเลี้ยงเพื่อให้ได้ขนของสัตว์ ไม่จำกัดเพียงกระต่าย ตัวมิงค์ และกระต่าย

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการเลี้ยงเพื่อให้ได้ขนของสัตว์ ไม่รวมถึงกระต่าย ตัวมิงค์ และกระต่าย

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้สำหรับ ที่พัก พักพื้น ฝักฝนของม้า โดยที่ดินสำหรับที่พัก พักพื้น ฝักฝนของม้า

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการเลี้ยงสัตว์ที่มาจากต่างประเทศ ไม่จำกัดเพียงกวาง กวางขนาดใหญ่ และสมาชิกกวางประเภทอื่นมีไว้เพื่อทำเป็นผลิตภัณฑ์

ประเภทป่าไม้

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่มีการปลูกต้นไม้หรือป่าไม้เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ในการนำไปจำหน่าย

ประเภทพลังงาน

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการผลิตมวลชีวภาพ พลังงานอาทิตย์ พลังงานลม ที่ให้พลังงานหรือความร้อนแก่ฟาร์ม

ประเภทเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้ปลูก เลี้ยง เก็บเกี่ยวของสัตว์ หรือพืชในน้ำ

ประเภทเกษตรอินทรีย์

โดยทั่วไปการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรวมถึงที่ดินที่ใช้เพาะปลูกผักอินทรีย์ พืชอินทรีย์ สมุนไพรอินทรีย์ ปศุสัตว์อินทรีย์ อย่างไรก็ตามต้องได้รับใบรับรองภายใต้กฎหมายของรัฐบาลกลางโดยใบรับรองต้องต่ออายุทุกปี

3 เมื่อพื้นที่ที่ดินมีน้อยกว่า 7 เอเคอร์แล้ว มีความจำเป็นต้องส่งคำบรรยายเชิงอธิบายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม และภาพร่างของสถานที่และขนาดพื้นที่ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมาพร้อมกับใบสมัคร

4 เพื่อให้การประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และภาคประชาชนมีความรู้สึกเชื่อถือการประเมินของภาครัฐ ภาครัฐต้องมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมินที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2561 ผู้ประเมินเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของเทศบาลและเทศมณฑลทั้งหมดจะต้องสำเร็จหลักสูตรเกี่ยวกับการประเมินพื้นที่ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 3 ปี และต้องมีการต่ออายุใบรับรองโดยผู้ประเมินภาษีของเทศมณฑล โดยหลักสูตรจะต้องไม่เสียค่าใช้จ่ายและเปิดสอนอย่างน้อยทุก ๆ สองปี

5 บทลงโทษทางแพ่งสูงถึง 5,000 ดอลลาร์สหรัฐหากมีการบิดเบือนข้อมูลหรือการให้ข้อมูลที่เป็นเท็จโดยเจตนาในใบสมัคร สำหรับเงินที่เก็บรวบรวมจากบทลงโทษจะถูกใช้ในการบริหารตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507

6 คณะกรรมการที่ปรึกษาการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแห่งรัฐ (The State Farmland Evaluation Advisory Committee) ได้เปลี่ยนชื่อเป็นคณะกรรมการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแห่งรัฐ (The State Farmland Evaluation Committee (FEC)) และมีอำนาจในการทบทวนยอดขายรวมขั้นต่ำของผลิตภัณฑ์จากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม และสามารถปรับเปลี่ยนยอดขายรวมขั้นต่ำของผลิตภัณฑ์ได้ โดยการเพิ่มขึ้นจะไม่ผลบังคับจนกว่าจะถึงปีที่สามภายหลังจากที่มีการกำหนดให้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ให้คณะกรรมการประเมินพื้นที่เพาะปลูกแห่งรัฐทบทวนใบสมัครทุก 5 ปีและเสนอความคิดเห็นต่อผู้อำนวยการกรมสรรพากร

7 การเป็นสมาชิกของ FEC ได้ถูกก่อตั้งขึ้น และเพิ่มผู้ประเมินของเทศบาลหรือเทศมณฑลหรือผู้ดูแลภาษีของมณฑล และสมาชิกเกษตรกรของที่มาจากที่ประชุมชาวเกษตรกร (State Board of Agriculture) ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกปัจจุบันหรืออดีต ซึ่งสมาชิกของ FEC แต่งตั้งโดยรัฐบาลตามคำแนะนำและความยินยอมของวุฒิสภา เป็นสมาชิกในระยะเวลา 3 ปี รวมทั้งผู้อำนวยการกรมสรรพากร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและคณบดีวิทยาลัยเกษตรแห่งมหาวิทยาลัย Rutgers ซึ่งยังคงดำรงตำแหน่งสมาชิกของ FEC ต่อไป

8 หากมีกฎเกณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไปผู้อำนวยการของกรมสรรพากรจะต้องรวบรวมใบสมัครและคำอธิบายสำหรับกฎเกณฑ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

กรณีที่ดินที่ให้เช่าเพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ที่ดินอาจจะถูกให้เช่าแก่บุคคลอื่นที่มีความมุ่งหวังใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยเจ้าของที่ดินนั้นมีหน้าที่ต้องกรอกใบสมัครเพื่อประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในทุกปี โดยค่าเช่าที่ได้รับจากเกษตรกรไม่ถือเป็นการขายสินค้าทางการเกษตรหรือพืชสวน และไม่สามารถใช้เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดยอดขายรวมสำหรับการประเมินพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ในทางกลับกันจะข้อมูลค่าจากการขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่นำมาจากที่ดินแทน

ภาษีย้อนกลับ (Roll-back Taxes) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

การประเมินพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมกำหนดให้มีการเรียกเก็บภาษีคืนเมื่อที่ดินมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากการประกอบเกษตรกรรมไปเป็นการใช้ประโยชน์ประเภทอื่น ภาษีย้อนกลับจะเรียกเก็บกับที่ดินเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานมิใช่เมื่อมีการเปลี่ยนการถือครองกรรมสิทธิ์ หากเจ้าของที่ดินใหม่ยังมีคุณสมบัติเหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมและพืชสวน โดยภาษีย้อนกลับจะถูกนำไปใช้กับที่ดินในปีภาษีที่มีการเปลี่ยนแปลงการใช้งานและปีภาษีสองปีก่อนปีนั้นๆ ทั้งนี้ อย่างไรก็ตาม ภาษีย้อนกลับจะเรียกเก็บเฉพาะในช่วงปีที่มีการประเมินที่ดินภายใต้พระราชบัญญัติ

4.2 ลักษณะการใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม New York Agricultural Districts Law in 1971

โดยกฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ กฎหมายเพื่อในเขตการประกอบเกษตรกรรม พ.ศ. 2514 (New York Agricultural Districts Law in 1971)

กฎหมายฉบับนี้ไม่ใช้บังคับกับอาคารใด ๆ และบ้านบนพื้นที่เพาะปลูก อาคารและบ้านบนพื้นที่เพาะปลูกจะได้รับการประเมินเช่นเดียวกับทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เมื่อใดก็ตามหากว่าที่ดินที่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัตินี้ กล่าวคือมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ถูกเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นการใช้ประโยชน์อื่นนอกเหนือจากประกอบเกษตรหรือพืชสวนจะต้องเสียภาษีย้อนหลัง

ผู้ที่ยื่นคำขอประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1 ผู้ยื่นคำร้องจะต้องเป็นเจ้าของที่ดินหรือผู้เช่าที่ดิน
- 2 เจ้าของที่ดินจะต้องยื่นขอแบบประเมินที่ดินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ในแบบฟอร์ม RP-305 กับผู้ประเมินภาษีของเทศบาล
- 3 ที่ดินต้องใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเป็นเวลาอย่างน้อยสองปีก่อนปีภาษีที่ผู้ยื่นคำขอจะทำการยื่นคำขอ
- 4 ที่ดินต้องประกอบด้วยอย่างน้อยพื้นที่ขนาด 7 เอเคอร์ (ติดกัน) เพื่อขายผลิตภัณฑ์จากพืชผลทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์
- 5 ยอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินจะต้องเฉลี่ยอย่างน้อย 10,000 ดอลลาร์สหรัฐหรือมากกว่านั้นสำหรับสองปีภาษี แต่หากที่ดินนั้นที่เนื้อที่น้อยกว่า 7 เอเคอร์ ยอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินจะต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ โดยผู้ประเมินอาจขอเอกสารเพื่อพิสูจน์ยอดขายรวมได้

การถูกปฏิเสธคำขอการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมกับสิทธิในการอุทธรณ์

หากผู้ยื่นคำร้องขอประเมินการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ถูกปฏิเสธการร้องขอจากผู้ประเมิน ผู้ยื่นคำร้องขอสามารถอุทธรณ์ให้ทบทุนคำตัดสินต่อคณะกรรมการประเมิน หากผู้ยื่นคำร้องขอไม่เห็นด้วยกับคำตัดสินของคณะกรรมการประเมิน ผู้ร้องขอถึงมีสิทธิในการนำคดีขึ้นสู่ศาลได้

ทั้งนี้ **หน่วยงานที่ดูแล**และพิจารณาเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกามีเพียงหน่วยงานเดียว คือ กรมสรรพากรของรัฐนิวยอร์ก

สำหรับนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม⁴³ หมายถึง ที่ดินที่ใช้สำหรับผลิตเตรียมพร้อม หรือการขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ปศุสัตว์ รวมถึงสถานที่เลี้ยงม้า สถานที่ปลูกป่าไม้ สถานที่ทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยชนิดอื่นๆ หรือพืชทางมวลชีวภาพ หรือการเลี้ยงสัตว์ตระกูลม้าเพื่อจำหน่าย

สำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหมายความรวมถึงและไม่จำกัดเพียง ข้าวโพด ข้าวสาลี หนุ่ย ถั่วแห้ง มันฝรั่ง ฮอปส์ แอปเปิ้ล องุ่น เบอร์รี่ เชอร์รี่ พืช มะเขือเทศ ถั่วสแน็ป แครรอต หัวหอม ดอกไม้ ต้นไม้ เรือนเพาะชำพืช วัวควาย หมู ไช้ นม น้ำเชื่อมเมเปิ้ล ต้นคริสต์มาส ไม่ว่าจะเป็นการตัดออกมาหรือต้นไม้ที่ยังมีชีวิต ปลา หอย พืชน้ำ ชีวมวลประเภททำจากไม้ น้ำผึ้ง เกสรดอกไม้

กรณีที่ดินที่ให้เช่าเพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ที่ดินที่ถูกให้เช่าแก่บุคคลอื่นที่มีความมุ่งหวังใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม สามารถถูกประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ หากผู้เช่าสามารถแสดงให้เห็นได้ว่าที่ดินนั้นเข้า

⁴³ New York State Department of Agriculture and Market, [Agricultural Districts Laws](http://www.ongov.net/planning/documents/D.AgriculturalDistrictsLaw.pdf) [ออนไลน์]. 2558, แหล่งที่มา: <http://www.ongov.net/planning/documents/D.AgriculturalDistrictsLaw.pdf> [15 มีนาคม 2565]

คุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ภาษีย้อนกลับ (Roll-back Taxes) เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน

หากที่ดินที่เข้าคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์เป็นประเภทอื่น ภาษีย้อนกลับจะเรียกเก็บกับที่ดินนั้น

การกำหนดโซนสำหรับพื้นที่ที่ใช้ประกอบเกษตรกรรมเท่านั้น

ตาม New York's Agricultural Districts Law ซึ่งบัญญัติในปี พ.ศ. 2514 มีการกำหนดให้ที่ดินสำหรับพื้นที่บางเขตต้องประกอบเกษตรกรรมเท่านั้น ไม่สามารถนำที่ดินไปใช้ประโยชน์ประเภทอื่นได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อที่ พื้นผิวดิน และสภาพแวดล้อม

4.3 หลักเกณฑ์การใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม Natural Resources and Environmental Protection Act, 1994

โดยกฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ พระราชบัญญัติการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2537 (Natural Resources and Environmental Protection Act, 1994)

ผู้ที่ยื่นคำขอประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1 ผู้ยื่นคำร้องจะต้องเป็นเจ้าของที่ดินหรือผู้เช่าที่ดิน
- 2 ที่ดินต้องใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตร หมายถึง ประการแรกที่ดินที่มีเจ้าของกรรมสิทธิ์หนึ่งท่าน มีขนาด 40 เอเคอร์ หรือที่มีขนาดมากกว่า 40 เอเคอร์ โดยที่ดินนั้น 51% หรือมากกว่า 51% มีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือ

ประการสองที่ดินที่มีเจ้าของกรรมสิทธิ์หนึ่งท่าน มีขนาด 5 เอเคอร์ หรือที่มีขนาดมากกว่า 5 เอเคอร์ โดยที่ดินนั้น 51% หรือมากกว่า 51% มีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม และต้องมียอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อย 200 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี

นิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หมายถึงผลิตภัณฑ์ของพืชหรือสัตว์ที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์ รวมถึง อาหารของปศุสัตว์ พื้นหญ้าของพืชผล เมล็ดข้าว พืชผลทางการเกษตร เช่น ข้าวโอ๊ต หญ้าแห้ง เมล็ดข้าว ต้นฝ้าย ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากนม ผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากสัตว์ปีก การเลี้ยงปศุสัตว์ รวมทั้งการเพาะพันธุ์สัตว์ การมีทุ่งหญ้าสำหรับวัวควาย การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงสัตว์ประเภทกวาง และสัตว์ที่คล้ายกัน การปลูกผลเบอร์รี่การปลูกสมุนไพร การเพาะปลูกดอกไม้ การปลูกเมล็ดพืช การปลูกหญ้า สวนเพาะพันธุ์ไม้ การปลูกผลไม้ การปลูกผัก ผลิตภัณฑ์จากน้ำเชื่อมเมเปิ้ล การปลูกต้นคริสต์มาส หรือการกระทำ

อย่างอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน

สัตว์ประเภทกวาง อาทิ กวาง กวางเรนเดียร์ กวางมูส กวางเอลก์ นอกจากนี้ยังรวมถึงฟาร์มที่ใช้เลี้ยงสัตว์ประเภทกวางตามปกติประเพณีเช่นเดียวกับการเลี้ยงวัว ควาย⁴⁴

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ยังรวมถึงการเลี้ยงม้าเพื่อขาย ไม่ว่าจะเลี้ยงและฝึกฝนเพื่อขายแบบม้าแข่งหรือขายเพื่อการใช้ส่วนบุคคล อาทิ เช่นขี่เล่น การฝึกม้า การให้ที่พักอาศัยแก่ม้า ตัวอย่างเช่นที่ดิน 60 เอเคอร์ ถือว่ามีการใช้ประโยชน์ประเภทที่อยู่อาศัย เจ้าของที่ดินจึงมีพัฒนาที่ดินโดยการทำคอกม้า และทำพื้นที่สำหรับให้ม้าวิ่งแข่งพร้อมทั้งนำม้ามาเลี้ยงและฝึกฝนให้เป็นม้าแข่งบนพื้นที่ทั้ง 60 ไร่ ถือว่าพื้นที่ทั้ง 60 ไร่เข้านิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่มีผลผลิตภัณฑ์ของสัตว์ที่มีประโยชน์ต่อมนุษย์

ขั้นตอนในการแยกน้ำหล่อเลี้ยงในเนื้อเยื่อของต้นไม้ ให้เป็นผลผลิตภัณฑ์จากน้ำเชื่อมเมเปิ้ล ไม่ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

การถูกปฏิเสธคำขอการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมกับสิทธิในการอุทธรณ์

หากเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐมิชิแกน ปฏิเสธคำขอของผู้ยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐมิชิแกน ต้องส่งหนังสือแจ้งการปฏิเสธไปยังผู้ยื่นคำร้องขอ โดยหนังสือแจ้งจะต้องบอกเหตุผลในการปฏิเสธพร้อมทั้งบอกสิทธิในการอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำร้องขอ ว่ามีสิทธิในการอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการของกรมสรรพากร หากคณะกรรมการของกรมสรรพากรมีคำตัดสินแล้วผู้ยื่นคำร้องขอไม่เห็นด้วยสามารถฟ้องคดีต่อศาลภาษีของรัฐมิชิแกนได้

สำหรับหน่วยงานที่ดูแลและพิจารณาเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐมิชิแกนประเทศสหรัฐอเมริกา มีเพียงหน่วยงานเดียว คือ กรมสรรพากรของรัฐมิชิแกน

4.4 หลักเกณฑ์การใช้ประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ตาม Arizona Revised Statutes, 1956

โดยกฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ธรรมนูญของแอริโซนา พ.ศ. 2499

ผู้ที่จะยื่นคำขอประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้⁴⁵

⁴⁴ The State Tax Commission, State Tax Commission Qualified Agricultural Property Exemption Guidelines [ออนไลน์]. 2561 แหล่งที่มา: https://www.michigan.gov/documents/Qualified_Agricultural_Prop_139854_7.pdf [14 มีนาคม 2565]

⁴⁵ A.R.S. § 42-12152 A. Property is not eligible for classification as property used for agricultural purposes unless it meets the following criteria:

1. The primary use of the property is as agricultural land and the property has been in active production according to generally accepted agricultural practices for at least three of the last five years. Property that has been in active production may be:

1 ผู้ยื่นคำร้องขอประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง จะต้องเป็นเจ้าของที่ดินโดยยื่นแบบประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในแบบฟอร์ม ADOR Form 82916

2 พื้นที่ที่ดินโดยส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

กล่าวคือที่ดินนั้นต้องมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามนิยามของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยหนึ่งจากสิบสองข้อ

สำหรับคำว่าส่วนใหญ่หมายความว่าที่ดินนั้นมีการใช้ประโยชน์ประเภทการประกอบเกษตรกรรมเป็นอย่างสำคัญที่สุด อาทิเช่นที่ดิน 20 ไร่มีการปลูกพืชที่เก็บเกี่ยวตามฤดู และบ้านเพื่อพักอาศัยบนที่ดิน จากข้อเท็จจริงแม้มีบ้านเพื่อพักอาศัย แต่ที่ดินทั้ง 20 ไร่มีการใช้ประโยชน์ประเภทการประกอบเกษตรกรรมเป็นอย่างสำคัญที่สุด กล่าวคือที่ดินทั้ง 20 ไร่ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการปลูกพืชที่เก็บเกี่ยวตามฤดูส่วนบ้านเพื่อพักอาศัยเป็นเพียงสิ่งอำนวยความสะดวกแก่การเก็บเกี่ยวพืชตามฤดู

3 ที่ดินต้องมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอย่างน้อย

(a) Inactive for a period of not more than twelve months as a result of acts of God.

(b) Inactive as a result of participation in:

(i) A federal farm program that allows voluntary land conserving use acreage or acreage conservation, or both.

(ii) A scheduled crop rotation program.

(c) Inactive or partially inactive due to a temporary or partial reduction in or transfer of the available water supply or irrigation district water allotments for agriculture use in the farm unit. For land within an irrigation district in a county with a population of less than nine hundred thousand persons, the temporary or partial reduction or transfer may be verified by an official certification from the irrigation district to the county assessor that confirms the reduction or transfer, except that if that land is located in an active management area and the land does not have an irrigation grandfathered groundwater right, the land is not eligible as cropland. A certification for temporary or partial reduction is not valid for full inactivity of the farm unit for more than one year.

(d) Grazing land that is inactive or partially inactive due to reduced carrying capacity or generally accepted range management practices.

2. There is a reasonable expectation of operating profit, exclusive of land cost, from the agricultural use of the property.

3. If the property consists of noncontiguous parcels, the noncontiguous parcels must be managed and operated on a unitary basis and each parcel must make a functional contribution to the agricultural use of the property.

B. If feedlot or dairy operations that are in active production are moved to another property at which the operations are in active production, the requirement that the property be in active production for at least three of the last five years does not apply to the property to which the operations are moved for the first three years after the operations are moved.

C. The requirement in subsection A, paragraph 2 of this section is satisfied if the owner files with the assessor an affidavit of agricultural use, signed by the owner attesting that all information in the affidavit is true and the property is actively producing with an expectation of profit.

สามปีจากห้าปีหลัง

สำหรับข้อยกเว้นของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือหากไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่องด้วยเหตุสุดวิสัย ให้ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่เหตุสุดวิสัยต้องมีช่วงระยะเวลาไม่เกินกว่า 12 เดือน

อาทิ ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม 40 เอเคอร์ อย่างไรก็ตามเนื่องจากความแห้งแล้งทำให้ที่ดินจำนวน 10 เอเคอร์ ไม่สามารถใช้ทำประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ โดยทั่วไปต้องถือว่าเนื้อที่ที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเหลือเพียง 30 เอเคอร์ อย่างไรก็ตามหากพิสูจน์ได้ว่าความแห้งแล้งนั้นเกิดจากเหตุสุดวิสัย ถือว่าที่ดินทั้ง 40 เอเคอร์ เป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ทั้งนี้เหตุสุดวิสัยต้องมีระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือน

4 ต้องมีรายได้ที่สมเหตุสมผลจากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

โดยเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินสามารถใช้เกณฑ์ในการพิจารณาถึงรายได้ที่สมเหตุสมผลจากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ดังต่อไปนี้

ประการแรกที่ดินนั้นมีการประกอบเกษตรกรรมเพื่อการพาณิชย์มากกว่าเป็นงานอดิเรกหรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

ประการสอง ได้มีการใช้เวลาหรือความพยายามที่มากพอสมควรเพื่อการดำเนินการในการประกอบเกษตรกรรม

ประการสามประวัติและจำนวนเงินกำไรหรือผลขาดทุนจากการดำเนินกิจการในการประกอบเกษตรกรรม

หากผู้ยื่นคำร้องขอประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้ข้อมูลที่เป็นเท็จหรือปฏิเสธการให้ข้อมูล เอกสาร หรือสิ่งอื่นใดที่ถูกร้องขอโดยเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินต้องถูกลงโทษปรับ

5 ถ้าที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่ได้ยึดติดกัน ที่ดินนั้นต้องถูกดูแลหรือบริหารโดยเจ้าของคนเดียว

อาทิ เจ้าของที่ดินมีที่ดินสองแปลงที่ไม่ได้อยู่ติดกัน โดยที่ดินแปลงหนึ่งปลูกต้นพืชเพื่อนำไปจำหน่าย และที่ดินอีกแปลงมีสถานที่เก็บอุปกรณ์สำหรับการทำการเกษตรเพื่อใช้กับที่ดินแปลงที่ปลูกต้นพืช ถือว่าที่ดินทั้งสองแปลงมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

นิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหมายถึง⁴⁶ ประการใดประการหนึ่งดังต่อไปนี้โดย

⁴⁶ A.R.S. § 42-12151 In this article, unless the context otherwise requires, “agricultural real property” means real property that is one or more of the following:

1. Cropland in the aggregate of at least twenty gross acres.
2. An aggregate ten or more gross acres of permanent crops.

ประการแรกที่ดินที่ใช้ปลูกพืชที่เก็บเกี่ยวตามฤดู โดยต้องมีเนื้อที่ทั้งหมดอย่างน้อย 20 เอเคอร์ โดยพืชที่เก็บเกี่ยวตามฤดู อาทิพืชที่เก็บเกี่ยวปีละครั้ง เช่น ต้นฝ้าย หรือช่วงเวลาเก็บเกี่ยวที่สั้นกว่าปีละครั้ง เช่น ผักกาดหอม ผักขม หรือพืชที่เก็บเกี่ยวไปแล้วยังเหลือรากของต้นไว้ เช่น ฝางหรือผักขม

ประการสองที่ดินที่ใช้ปลูกพืชแบบไม่ยืนต้นโดยต้องมีเนื้อที่ทั้งหมด 10 เอเคอร์ หรือมากกว่า โดยพืชแบบไม่ยืนต้น หมายถึงต้นไม้ พืช หรือเถาวัลย์ที่ปลูกแบบต่อเนื่องยาวนาน เช่น ต้นแอปเปิ้ล ต้นพีช ต้นส้ม ต้นองุ่น ต้นพีแคน ต้นอินทผลัม ต้นโอลิฟว์ ต้นโจโจ้บา ต้นคริสต์มาส

ประการสามทุ่งเลี้ยงสัตว์ที่มีสัตว์อย่างน้อย สี่สิบตัว โดยทุ่งเลี้ยงสัตว์อาจเป็นพื้นที่โล่งที่มีพืชขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือพื้นที่โล่งที่มีพืชขึ้นจากการปลูกโดยฝีมือของมนุษย์

ประการสี่ที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับการผสมพันธุ์ การเลี้ยง หรือการฝึกม้า ล่อ ลาเพื่อการพาณิชย์ โดยไม่มีการกำหนดพื้นที่ขั้นต่ำไว้

ประการห้าที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรมที่ให้ผลผลิตสินค้าทางการเกษตรในอัตราสูง

ตัวอย่างการเกษตรกรรมที่ให้ผลผลิตสินค้าทางพืชสูง

การผลิตผลไม้หรือผักในพื้นที่ภายใต้สิ่งแวดล้อมมีความเข้มข้นสูง ตัวอย่างเช่นการปลูกมะเขือเทศในเรือนกระจก หรือโดยไม่ต้องใช้ดิน หรือ

การปลูกดอกไม้ ไม้ประดับ ไม้พุ่ม ต้นไม้ เถาวัลย์หรือพืชอื่นๆ ในเรือนกระจก หรือ

การเลี้ยงพืชใต้น้ำภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ถูกควบคุมเพื่อผลิตสินค้า

ตัวอย่างการเลี้ยงปศุสัตว์ที่ให้ผลผลิตสินค้าสูง

ฟาร์มผลิตภัณฑ์จากนมที่เลี้ยงสัตว์ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ถูกควบคุมเพื่อผลิตนมหรือผลิตภัณฑ์จากนม

3. Grazing land with a minimum carrying capacity of forty animal units and containing an economically feasible number of animal units.

4. Land and improvements devoted to commercial breeding, raising, boarding or training equine, as defined in section 3-1201 or equine rescue facilities registered with the department of agriculture pursuant to section 3-1350.

5. Land and improvements devoted to high density use for producing commodities.

6. Land and improvements devoted to use in processing cotton necessary for marketing.

7. Land and improvements devoted to use in processing wine grapes for marketing.

8. Land and improvements devoted to use in processing citrus for marketing.

9. Land and improvements devoted to use as fruit or vegetable commodity packing plants that do not cut or otherwise physically alter the produce.

10. Land and improvements owned by a dairy cooperative devoted to high density use in producing, transporting, receiving, processing, storing, marketing and selling milk and manufactured milk products without the presence of any animal units on the land.

11. Land of at least five acres and improvements devoted to algaculture. For the purposes of this paragraph "algaculture" means the controlled propagation, growth and harvest of algae.

12. Land and improvements devoted to agritourism as defined in section 3-111.

หรือ

ฟาร์มสัตว์ปีกการเลี้ยงนกที่เชื่องภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ถูกควบคุมเพื่อผลิตเนื้อหรือไข่ หรือ
การเลี้ยงสัตว์ใต้น้ำภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ถูกควบคุมเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ หรือ
การเลี้ยงสัตว์ที่มีขนภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ถูกควบคุมเพื่อผลิตขนสัตว์ หรือ
การเลี้ยงผึ้ง

ประการที่หก ที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับการผลิตฝ้ายสำหรับขายในตลาด

ประการที่เจ็ด ที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับการผลิตองุ่นสำหรับการขายในตลาด ซึ่งหมายถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการล้าง การแบ่งประเภท การแบ่งชนิด การบรรจุหีบห่อ หรือการสกัดน้ำองุ่น อย่างไรก็ตามที่ดินที่ใช้สำหรับการบรรจุขวด การขายส่ง การเก็บรักษา การทดสอบรสชาติของไวน์ หรือคลังเก็บสินค้า ไม่ถือเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ประการที่แปด ที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับการผลิตต้นไม้จำพวกมะนาวและส้มสำหรับการขายในตลาด ซึ่งหมายถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการล้าง การแบ่งประเภท การแบ่งชนิด การบรรจุหีบห่อหรือการสกัดเพื่อให้ได้เป็นน้ำผลไม้ อย่างไรก็ตามที่ดินที่ใช้สำหรับการบรรจุขวด คลังเก็บสินค้า หรือการทำให้สินค้าเย็นไม่ถือเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

สำหรับพืชจำพวกมะนาวและส้มหมายถึงพืชประเภทส้ม มะนาว องุ่น ส้มเขียวหวาน ส้มแมนดาริน

ประการที่เก้า ที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับผลิตสินค้าผลไม้หรือผักซึ่งไม่มีการตัดหรือเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ทางกายภาพของพืช

กล่าวคือขั้นตอนสำหรับการแยกผลไม้หรือผักออกจากต้นไม้หรือพุ่มหญ้า และนำไปบรรจุในกล่องหรือตู้บรรจุเพื่อขายและขนส่งให้กับผู้ซื้อปลีก หรือผู้บริโภค

ซึ่งหมายความถึงที่ดินที่ใช้สำหรับการล้าง การแบ่งประเภท การแบ่งชนิด หรือการบรรจุหีบห่อ

ประการที่สิบ ที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ทำจากนม โดยการผลิต ขนส่ง ได้รับ แปรรูป เก็บรักษา การตลาดและการขายนม หรือผลิตภัณฑ์นม โดยไม่มีการเลี้ยงสัตว์บนที่ดิน

ประการที่สิบเอ็ด ที่ดินอย่างน้อย ห้า เอเคอร์ในการเพาะเลี้ยงสาหร่าย โดยสาหร่ายหมายถึงพืชที่ผลิตคลอโรฟิลล์และสร้างอาหารด้วยตัวเองโดยการสังเคราะห์แสง แต่ไม่มีใบไม้ ราก ลำต้น

ประการที่สิบสอง ที่ดินซึ่งถูกพัฒนาเพื่อใช้สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง⁴⁷ กิจกรรมที่อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปเข้าพักผ่อนหย่อนใจหรือเข้า

⁴⁷ A.R.S. § 3-111 (2) Agritourism” means any activity that allows members of the general public, for recreational or educational purposes, to view, enjoy or participate in rural activities, including farming, ranching, historical, cultural, u-pick, harvest-your-own produce or natural activities and attractions occurring on property defined as agricultural real property pursuant to section 42-12151 if the activity is conducted in connection with and directly related to a business whose primary income is derived from producing livestock or agricultural commodities for commercial purposes.

ไปศึกษาเรียนรู้ กิจกรรมของชาวชนบท รวมถึงการทำฟาร์มพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม หรือกิจกรรมตามธรรมชาติ โดยกิจกรรมเหล่านั้นมีส่วนโดยตรงในการได้รับรายได้จากการผลิตปศุสัตว์หรือสินค้าทางการเกษตร สำหรับวัตถุประสงค์เชิงพาณิชย์

การถูกปฏิเสธคำขอการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมกับสิทธิในการอุทธรณ์

ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐแอริโซนาได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเป็นที่ดินนั้นมีลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐแอริโซนาต้องส่งหนังสือแจ้งไปยังเจ้าของที่ดินว่าที่ดินนั้นมีลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือ ที่ดินนั้นไม่มีลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

หากเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐแอริโซนาปฏิเสธคำขอของผู้ยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐแอริโซนา ต้องส่งหนังสือแจ้งการปฏิเสธไปยังผู้ยื่นคำร้องขอ โดยหนังสือแจ้งจะต้องบอกเหตุผลในการปฏิเสธพร้อมทั้งบอกสิทธิในการอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำร้องขอ ว่ามีสิทธิในการอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการของกรมสรรพากรรัฐแอริโซนา โดยต้องแจ้งภายใน 120 วันนับแต่วันยื่นคำขอ

หากผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรของรัฐแอริโซนาที่มีสิทธิที่จะอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการของกรมสรรพากร หากมีคณะกรรมการของกรมสรรพากร คำตัดสินแล้วผู้ยื่นคำร้องขอไม่เห็นด้วยสามารถฟ้องคดีต่อศาลภาษีของรัฐแอริโซนา ได้

สำหรับหน่วยงานที่ดูแลและพิจารณาเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐมิชิแกนประเทศสหรัฐอเมริกา มีเพียงหน่วยงานเดียว คือ กรมสรรพากรของรัฐแอริโซนา

บทลงโทษสำหรับกรณีผู้ยื่นคำขอรอกข้อมูลที่เป็นเท็จ

หากผู้ยื่นคำขอให้ที่ดินนั้นเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ได้กรอกข้อมูลที่เป็นเท็จอย่างตั้งใจ จะต้องถูกบทลงโทษดังนี้

ประการแรก ที่ดินนั้นต้องถูกเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ใช้เพื่อการเกษตรกรรมเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ประเภทอื่น

ประการสองเจ้าของที่ดินต้องเสียภาษีเพิ่มเติมจากส่วนที่เพิ่มขึ้นในที่ดินที่ใช้ประโยชน์ประเภทอื่น

ประการสามเจ้าของที่ดินต้องถูกบทลงโทษชำระค่าปรับ 25 เปอเซ็นต์เพิ่มเติมจากภาษีส่วนต่างที่เก็บเพิ่มขึ้นจากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ประเภทอื่น

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์
รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา

เรื่อง	รัฐนิวเจอร์ซีย์	รัฐนิวยอร์ก	รัฐมิชิแกน	รัฐแอริโซนา
กฎหมาย	New Jersey Farmland Assessment Act of 1964	New York Agricultural Districts Law in 1971	Natural Resources and Environmental Protection Act 1994	Arizona Revised Statutes 1956
เนื้อที่	พื้นที่อย่างน้อย 5 เอเคอร์	พื้นที่อย่างน้อย 7 เอเคอร์	พื้นที่อย่างน้อย 5 เอเคอร์	ที่ส่วนใหญ่ใช้ประกอบเกษตรกรรม
ยอดขั้นต่ำ	1,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี	10,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี	200 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี	มีรายได้สมเหตุสมผล
ระยะเวลา	ใช้ประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยสองปี	ใช้ประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยสองปี	ใช้ประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยสองปี	ใช้ประกอบเกษตรกรรมอย่างน้อยสามปีจากห้าปี
นิยาม	กำหนดนิยามการประกอบเกษตรกรรมไว้เป็นประเภท	กำหนดนิยามการประกอบเกษตรกรรมไว้เป็นประเภท	กำหนดนิยามการประกอบเกษตรกรรมไว้เป็นประเภท	กำหนดนิยามการประกอบเกษตรกรรมไว้เป็นประเภท
หน่วยงาน	กรมสรรพากรรัฐนิวเจอร์ซีย์	กรมสรรพากรรัฐนิวยอร์ก	กรมสรรพากรรัฐมิชิแกน	กรมสรรพากรรัฐแอริโซนา
คู่มือ	กระทรวงเกษตรรัฐนิวเจอร์ซีย์ออกคู่มือแนวทางแก่ภาคประชาชน	กระทรวงเกษตรรัฐนิวยอร์กออกคู่มือแนวทางแก่ภาคประชาชน	กระทรวงเกษตรรัฐมิชิแกนออกคู่มือแนวทางแก่ภาคประชาชน	กระทรวงเกษตรรัฐแอริโซนาออกคู่มือแนวทางแก่ภาคประชาชน

4.5 ตัวอย่างการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา

การพิจารณาถึงตัวอย่างการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในทางปฏิบัติ จะทำให้ทราบและเข้าใจแนวคิดของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกาอย่างถ่องแท้ โดยพิจารณาข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้จากทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นจริงว่าที่ดินใดถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 1 บุคคลหนึ่งมีที่ดินเนื้อที่ 10 เอเคอร์ ซึ่งรวมถึงพื้นที่บ้าน 1 เอเคอร์และมีพื้นที่เพาะปลูก 9 เอเคอร์ซึ่งให้เกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดและถั่วเหลืองเช่าพื้นที่ โดยเกษตรกรจะต้องรายงานต่อเจ้าของที่ดินถึงการผลิตธัญพืชในปีที่ แล้วว่ามีจำนวน 882 บุงเซล (ชั่ง) ซึ่งขายได้ในราคา 2,200 ดอลลาร์

ในปีปัจจุบันเกษตรกรได้ปลูกถั่วเหลืองบนพื้นที่ 9 เอเคอร์เพื่อเก็บเกี่ยวสำหรับการขาย และด้วยพื้นที่เพาะปลูก 9 เอเคอร์ในปีที่แล้ว และในปีนี้อุดขายเกินข้อกำหนดขั้นต่ำที่ 1,020 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับพื้นที่ 9 เอเคอร์ โดยที่ดินจะมีสิทธิ์ได้รับการประเมินพื้นที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในปีภาษีถัดไปหากยื่นคำร้องต่อผู้ประเมินภาษีของเทศบาล

ตัวอย่างที่ 2 เจ้าของฟาร์มผักกรอกแบบฟอร์ม FA-1 ว่ามีพื้นที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมขนาด 100 เอเคอร์ โดยยื่นต่อผู้ประเมินภาษีของเทศบาล ว่ามีพื้นที่ในการปลูกพืชผล 60 เอเคอร์ นอกจากนี้ยังมีที่ดินสำหรับโรงนา เรือนกระจก และที่อยู่อาศัยสำหรับคนงานซึ่งถือเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยจะมีพื้นที่ 5 เอเคอร์ที่ปลูกเป็นทุ่งหญ้าอยู่ติดกับลำธาร และต้องถูกรายงานว่าเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ถาวร (แม้ว่าจะไม่มีการปศุสัตว์ในฟาร์ม) และพื้นที่ป่า/พื้นที่ชุ่มน้ำ 30 เอเคอร์ถูกรายงานว่าเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่ต่อเนื่องกันกับที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

สำหรับที่ดิน 1 เอเคอร์ที่ติดต่อกับพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมกับพื้นที่ที่เหลืออีก 4 เอเคอร์ที่ถูกใช้เป็นสถานที่ตั้งเพื่อผลิตหญ้าฟาง ใบไม้ บัวหรืออื่น ๆ เพื่อการพาณิชย์ โดยวัตถุประสงค์นำมาจากพื้นที่ในการปลูกพืชผล ที่ดินทั้ง 5 เอเคอร์ไม่ถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ด้วยเหตุนี้พื้นที่ใช้สำหรับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมทั้งหมดเพียง 95 เอเคอร์

ตัวอย่างที่ 3 ที่ดินขนาด 5 เอเคอร์นั้นไม่ได้มีการถูกจัดการดูแลหรือถูกเพาะปลูกโดยเจ้าของที่ดิน แต่สามารถผลิตดอกไม้ป่า เบอร์รี่ สมุนไพร และพืชมงคลตามธรรมชาติ ทั้งนี้เจ้าของจะขายผลิตภัณฑ์เหล่านี้ได้ในยอดระหว่าง 1,750 ถึง 1,900 เหรียญต่อปี

ที่ดินผืนนี้ไม่ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 4 เจ้าของที่ดินปลูกและขายสตอเบอร์รี่บนเนื้อที่ 4 ไร่ของพื้นที่ 9 เอเคอร์ โดยบ้าน สนามหญ้า และถนนที่มีรถแล่นมีพื้นที่ 2 เอเคอร์ และที่ดินที่เหลืออีก 3 เอเคอร์เป็นป่า เจ้าของที่ดินอ้างสิทธิ์ใน FA-1 ว่าพื้นที่ป่า 3 เอเคอร์เป็นพื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่อีก 4 เอเคอร์เป็นพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยนำพื้นที่ป่า 3 เอเคอร์ มารวมกับพื้นที่อีก 4 เอเคอร์ และอ้างว่าพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีทั้งหมด 7 เอเคอร์

เมื่อตรวจสอบแล้วผู้ประเมินภาษีได้พิจารณาแล้ว การจะถือว่าที่ดินใดใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมต้องมีเนื้อที่อย่างน้อย 5 เอเคอร์ เมื่อพิจารณาแล้วพบว่าจากข้อเท็จจริงไม่เข้าเกณฑ์คุณสมบัติสำหรับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ต้องมีเนื้อที่อย่างน้อย 5 เอเคอร์ โดยพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเช่น การปลูกพืช การเลี้ยงปศุสัตว์ ไม่รวมถึงพื้นที่ป่า ตามที่เจ้าของที่ดินกล่าวอ้าง

ตัวอย่างที่ 5 แผนการจัดการพื้นที่ป่าไม้ และแบบฟอร์มใบสมัคร WD-1 และ FA-1 ซึ่งถูกยื่นต่อผู้ประเมินภาษีของเทศบาลและกระทรวงคุ้มครองสิ่งแวดล้อมแห่งนิวเจอร์ซีย์สำหรับพื้นที่ป่าไม้ 85 เอเคอร์ ยอดขายพื้นที่ตัดมาจากป่าไม้มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 1,750 ถึง 1,900 ดอลลาร์สหรัฐต่อช่วง 3 ปีที่ผ่านมาเข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

อย่างไรก็ตามเจ้าของพื้นที่ป่าไม้บางครั้งอนุญาตให้เพื่อนบ้านที่เป็นเจ้าของฟาร์มมาใช้สำหรับขี่ตาม

เส้นทาง ในฤดูร้อนและฤดูใบไม้ร่วง และสำหรับการเล่นสกีผ่านป่าและทุ่งนาในฤดูหนาวเป็นครั้งคราวในโดยพื้นที่ยังเป็นการใช้ที่ดินเพื่อการป่าไม้เป็นส่วนใหญ่

การใช้ที่ดินเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในบางโอกาสตามข้อเท็จจริงข้างต้นไม่ได้ทำให้พื้นที่นั้นไม่มีคุณสมบัติในการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแต่อย่างใด

ตัวอย่างที่ 6 ที่ดินขนาด 20 เอเคอร์ได้รับการจัดการภายใต้โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กระทรวงการเกษตร ประเทศสหรัฐอเมริกา และได้รับค่าตอบแทนปีละ 1,750 ดอลลาร์สหรัฐ การได้รับชำระค่าตอบแทนเป็นไปตามข้อกำหนดรายได้ขั้นต่ำสำหรับการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่กำหนดที่ 1,075 ดอลลาร์สหรัฐ (1,000 ดอลลาร์สหรัฐ บวก ค่าเฉลี่ย 5 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับพื้นที่มากกว่า 5 เอเคอร์แรก) พื้นที่ทั้งหมด 20 เอเคอร์ได้รับการพิจารณาว่ามีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจริง จากโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กระทรวงการเกษตร ประเทศสหรัฐอเมริกา เพียงอย่างเดียวทำให้ที่ดินมีคุณสมบัติที่จะได้รับการประเมินพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เจ้าของที่ดินต้องรายงานชื่อและหมายเลขข้อตกลงของโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กระทรวงการเกษตร ประเทศสหรัฐอเมริกา ในแบบฟอร์ม FA-1

ตัวอย่างที่ 7 บนพื้นที่ 6 เอเคอร์ พื้นที่ 5.5 เอเคอร์ถูกใช้ประโยชน์เพื่อผลิตผักที่ขายที่ฟาร์มตามฤดูกาล และยอดขายผักที่ผลิตในที่ดินนั้นเกินข้อกำหนดยอดขายขั้นต่ำที่ 1,005 ดอลลาร์ สำหรับที่ดินผืนนี้มีพื้นที่จอตรด 1.5 เอเคอร์และพื้นที่ไม่น้อยกว่า 5 เอเคอร์ที่ใช้ประโยชน์ในการทำพืชสวน (การผลิตพืชผลเพื่อขาย) นอกจากนี้มีพื้นที่ 0.5 เอเคอร์ที่ใช้เพาะปลูกตามฤดูกาลนั้นถือว่าพื้นที่ทั้ง 6 เอเคอร์มีคุณสมบัติครบถ้วนในการประเมินพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 8 บนพื้นที่ 16 เอเคอร์ของพื้นที่ป่าไม้ มีการเลี้ยงผึ้งและรังผึ้งกว่า 80 รัง โดยรายได้รวมเกินกว่า 4,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีนั้นได้มาจากเกษตรกรในพื้นที่เพื่อใช้ผึ้งในการผสมเกสรพืชผล และเกษตรกรยังได้รับเงินกว่า 1,155 ดอลลาร์สหรัฐจากการขายน้ำผึ้ง เนื่องจากพื้นที่ 16 เอเคอร์ไม่ได้รับการจัดการเพื่อการผลิตน้ำผึ้ง เจ้าของที่ดินจึงจ้างผู้พิทักษ์ป่าที่ได้รับอนุมัติเพื่อพัฒนาแผนการจัดการป่าไม้ โดยต้องมีระยะเวลาสองปีเต็มก่อนจึงจะมีสิทธิ์ได้รับการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในปีที่สาม

สำหรับเกณฑ์ของยอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินไม่รวมรายได้จากการผสมเกสรของพืชยอดขายรวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินนับเฉพาะการขายน้ำผึ้ง

ตัวอย่างที่ 9 บริษัทพัฒนาที่ดิน (Land Developers, Inc.) ได้ซื้อที่ดินที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมผืนหนึ่ง ตามบทความล่าสุดในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น นาย Smith ประธานบริษัท แสดงความตั้งใจที่จะสร้างศูนย์การค้าบนที่ดินภายในสองถึงสามปี ดังนั้นแล้วจึงควรเรียกเก็บภาษีย้อนกลับในที่ดินที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการสร้างศูนย์การค้าในอนาคตหรือไม่?

คำตอบคือไม่ การถือครองที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยมีความมุ่งหวังเพื่อ
 เก่งกำไรในการสร้างศูนย์การค้าในอนาคต หรือเพื่อการใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์กรรมประเภทอื่น ไม่ใช่
 ปัจจัยที่จะต้องนำมาพิจารณาคุณสมบัติในการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 10 นายมิลเลอร์ซื้อที่ดินเปล่า 20 เอเคอร์ในปีค.ศ. 2006 และระหว่างปีค.ศ. 2007 และ
 2008 เขาปลูกกล้วยหอมบนพื้นที่ 20 เอเคอร์ ในแต่ละปีเขาได้รับรายได้จากการขายพืชผลซึ่งเกินกว่ายอดขาย
 รวมของผลิตภัณฑ์จากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม และในเดือนกรกฎาคม 2008 เขายื่นใบ
 สมัครเพื่อประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม แต่ผู้ประเมินนั้นปฏิเสธการสมัครเพื่อประเมิน
 การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยอ้างว่ามิลเลอร์ไม่ได้มีการการยื่นแบบฟอร์ม FA-1 ทั้งสองปี
 ก่อนหน้า ผู้ประเมินยืนยันกรณายนายมิลเลอร์ควรยื่นคำร้องในสองปีก่อนหน้านี้เพื่อเริ่มนับการใช้ประโยชน์ใน
 การประกอบเกษตรกรรมในที่ดินเป็นเวลาสองปีติดต่อกันอย่างเป็นทางการ การตัดสินใจของผู้ประเมินถูกต้อง
 หรือไม่?

ตามพระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมนั้นกำหนดให้ที่ดิน
 นั้นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเป็นเวลาอย่างน้อยสองปีติดต่อกันทันทีก่อนปีภาษีที่ร้องขอทำการ
 ประเมินที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ผู้อ้างสิทธิ์ไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอให้จัดทำบันทึกการใช้
 ประโยชน์ที่ดินเป็นลายลักษณ์อักษรกับสำนักงานของผู้ประเมิน ณ เวลาที่ใช้ประโยชน์ที่ดินในขั้นต้น อย่างไรก็ตาม
 ตามผู้สมัครควรเตรียมพร้อมที่จะพิสูจน์การการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเป็นระยะเวลาสองปี
 ติดต่อกันทันทีก่อนปีภาษีที่ร้องขอทำการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยผู้ประเมิน
 สามารถขอข้อมูลดังกล่าวเพื่อเป็นหลักฐานได้ และถ้าข้อมูลที่น่าเสนอนั้นเป็นไปตามที่คุณมิลเลอร์อ้าง เช่นนั้น
 แล้วใบสมัครดังกล่าวควรได้รับการอนุมัติ

ตัวอย่างที่ 11 บนผืนที่ดินขนาด 10 เอเคอร์ พื้นที่ที่ดินจำนวน 6 เอเคอร์จะใช้เป็นพื้นที่สำหรับปลูก
 พืชผลและสร้างยอดขายรวมทั้งหมดต่อปีที่ 650 ดอลลาร์สหรัฐส่วนที่ดินอีก 4 เอเคอร์ที่เหลือจะใช้สำหรับเลี้ยง
 ม้าเพื่อขายในเชิงพาณิชย์และมีค่าใช้จ่ายการเลี้ยงอยู่ที่ปีละ 8,500 ดอลลาร์สหรัฐเนื่องจากที่ดินใช้สำหรับเลี้ยง
 ม้าเชิงพาณิชย์อยู่ติดกับพื้นที่ดิน 6 เอเคอร์ที่ใช้เป็นพื้นที่สำหรับปลูกพืชผล โดยค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงม้า
 สามารถนำเข้าไปรวมในยอดขายรวมขั้นต่ำเพื่อให้ที่ดินทั้ง 10 เอเคอร์ เป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบ
 เกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 12 บนผืนที่ดินขนาด 10 เอเคอร์ พื้นที่ 3.5 เอเคอร์เป็นพื้นที่สำหรับปลูกพืชผลและสร้าง
 ยอดขายรวมต่อปี 950 ดอลลาร์สหรัฐ ส่วนที่เหลืออีก 6.5 เอเคอร์ใช้สำหรับม้าที่เลี้ยงไว้เชิงพาณิชย์ และและมี
 ค่าใช้จ่ายการเลี้ยงอยู่ที่ปีละ 10,500 ดอลลาร์สหรัฐ โดยไม่มีการใช้พื้นที่ 6.5 เอเคอร์สำหรับเลี้ยงม้า ที่ดินซึ่ง
 อยู่ติดกับที่ดินที่ใช้สำหรับเลี้ยงม้านั้นไม่เข้าเกณฑ์การประเมินพื้นที่เพาะปลูก เนื่องจากเป็นพื้นที่อย่างน้อย 5
 เอเคอร์ และเนื่องจากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดรายได้ขั้นต่ำ 1,000 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับที่ดิน 5 เอเคอร์แรก ดังนั้น

ค่าใช้จ่ายอาจไม่ถูกรวมไว้เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดรายได้รวมขั้นต่ำ และที่ดินขนาด 10 เอเคอร์ทั้งหมดจะถือว่าไม่มีคุณสมบัติ

ตัวอย่างที่ 13 บนผืนที่ดินขนาด 8.5 เอเคอร์ พื้นที่ 5 เอเคอร์ใช้สำหรับเป็นบ้าน และที่ดินขนาด 3 เอเคอร์ใช้สำหรับเป็นที่ดินใช้เลี้ยงสัตว์เชิงพาณิชย์และฝึกม้า ซึ่งมีค่าธรรมเนียมสำหรับผลิตภัณฑ์ม้า 3,200 ดอลลาร์สหรัฐ

ส่วนที่เหลืออีก 5 เอเคอร์ใช้สำหรับการเลี้ยงม้าที่เกษตรกรเลี้ยงไว้โดยมีมูลค่าประมาณ 140 ดอลลาร์สหรัฐ และรายได้สำหรับการเลี้ยงสัตว์ถูกกำหนดไว้ที่ 700 ดอลลาร์สหรัฐ เนื่องจากที่ดิน 5 เอเคอร์ที่ใช้สำหรับการเป็นทุ่งหญ้าปศุสัตว์ไม่มีมูลค่าสำหรับการใช้ดังกล่าวอย่างน้อย 1,000 ดอลลาร์สหรัฐจึงไม่มีสิทธิ์ได้รับการประเมินพื้นที่การเกษตร ขณะที่ที่ดินขนาด 3 เอเคอร์ที่ใช้สำหรับการเลี้ยงสัตว์เชิงพาณิชย์ และการฝึกอบรมนั้นก็ไม่มีคุณสมบัติเช่นกันเนื่องจากเป็นพื้นที่ซึ่งติดกับที่ดินที่ไม่มีคุณสมบัติสำหรับการประเมินพื้นที่การเกษตร

ตัวอย่างที่ 14 ม้า 3 ตัวและลูกม้า 1 ตัวจะถูกเจ้าของเลี้ยงไว้ที่ดินของตนเพื่อการขี่พักผ่อนหย่อนใจ โดยมีทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์บนเนื้อที่ 14 เอเคอร์ซึ่งมีมูลค่า 1,624 ดอลลาร์สหรัฐ มูลค่าการเลี้ยงสัตว์ในเขตนี้คือ 116.00 ดอลลาร์ต่อเอเคอร์ต่อเอเคอร์ แม้ว่ามูลค่าทุ่งหญ้าปศุสัตว์จะมีมูลค่าเกินกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนด แต่ที่ดินยังคงไม่มีคุณสมบัติที่จะรับการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเนื่องจากการปศุสัตว์ไม่ได้ถูกเลี้ยงเพื่อขายรวมทั้งไม่ได้ปศุสัตว์ไม่ได้ผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อขาย และทุ่งหญ้าปศุสัตว์ไม่เกี่ยวข้องกับการผสมพันธุ์ การเลี้ยงสัตว์เชิงพาณิชย์ การฟื้นฟูสมรรถภาพ หรือการฝึกฝนใดๆ

ตัวอย่างที่ 15 บนผืนที่ดินขนาด 10 เอเคอร์ ถูกแบ่งเป็นใช้เป็นที่อยู่อาศัย 1 เอเคอร์ ใช้สำหรับผลิตหญ้าแห้ง 3 เอเคอร์ ใช้สำหรับเป็นทุ่งหญ้าสำหรับเลี้ยงม้า 4 เอเคอร์ ใช้พื้นที่สำหรับเลี้ยงสัตว์เชิงพาณิชย์ 5 เอเคอร์ และใช้สำหรับเป็นพื้นที่ป่าไม้อีก 1.5 เอเคอร์

โดยหญ้าแห้งหนึ่ง 125 มัด มีมูลค่า 3.00 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อมัด รวมมูลค่า 375.00 ดอลลาร์ต่อปีซึ่งผลิตทุกปีและนำไปใช้กับม้าที่เลี้ยงเชิงพาณิชย์ รายได้ขั้นต่ำที่กำหนดสำหรับที่ดินที่ทำเป็นทุ่งหญ้าปศุสัตว์คือ 111.00 ดอลลาร์ต่อเอเคอร์ หากที่ดินมีเนื้อที่ 4 เอเคอร์ต้องมีรายได้ขั้นต่ำ 444.00 ดอลลาร์สหรัฐฯ เนื่องจากพื้นที่เจ็ดเอเคอร์สร้างรายได้ 819.00 ดอลลาร์สหรัฐซึ่งอยู่ติดกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการเลี้ยงสัตว์เชิงพาณิชย์ ที่ดินทั้ง 9 เอเคอร์นี้จึงมีคุณสมบัติสำหรับการประเมินพื้นที่ที่ใช้สำหรับการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 16 บนผืนที่ดินขนาด 7 เอเคอร์ เกษตรกรได้ใช้พื้นที่ 5 เอเคอร์ในการปลูกถั่วเหลืองในเดือนมิถุนายน สำหรับเก็บเกี่ยวเพื่อขายในเดือนพฤศจิกายน โดยจะจัดจำหน่ายภายใต้สัญญาในเดือนกรกฎาคมของปีต่อไป พื้นที่ 2 เอเคอร์เป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์แบบถาวรที่อยู่ภายใต้การจัดการในโครงการควบคุมการกัดเซาะ

เจ้าของที่ดินต้องพิสูจน์หลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับยอดขายที่คาดการณ์ไว้กับผู้ประเมินของเทศบาล โดยเจ้าของที่ดินต้องจัดเตรียมเอกสารในการคาดการณ์ผลผลิต 30 บุษเซลต่อเอเคอร์ ในราคาสัญญาที่ 7.00 ดอลลาร์สหรัฐต่อบุษเซล โดยมีมูลค่าการผลิตรวม 1,050 ดอลลาร์สหรัฐต่อพื้นที่ 5 เอเคอร์

เนื่องจากที่ดินที่เข้าเกณฑ์สำหรับการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเมื่อสองปีก่อนและมีพื้นที่อย่างน้อย 5 เอเคอร์เป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยมีหลักฐานชัดเจนว่ามียอดขายที่คาดการณ์ว่าจะขายได้เกิน 1,010 ดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้นพื้นที่ที่ 7 เอเคอร์จึงมีคุณสมบัติสำหรับการประเมินพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 17 บนผืนที่ดินขนาด 6 เอเคอร์ พื้นที่ 0.5 เอเคอร์ใช้เป็นที่อยู่อาศัย และพื้นที่ที่ดินขนาด 5 เอเคอร์มีรั้วกันสำหรับเลี้ยงม้าเชิงพาณิชย์ 3 ตัว และพื้นที่ 0.5 เอเคอร์เป็นที่สำหรับดูแลม้า เมื่อได้รับการร้องขอจากผู้ประเมินของเทศบาลเพื่อขอหลักฐานการผลิตทางการเกษตรเพื่อจำหน่าย เจ้าของที่ดินจะระบุชื่อเจ้าของม้าและระบุค่าเลี้ยงดูสัตว์เป็นเงิน 115.00 ดอลลาร์สหรัฐต่อเอเคอร์ตามที่แจ้งไว้ในรายงานของคณะกรรมการประเมินพื้นที่เพาะปลูก (Farmland Evaluation Committee)

เนื่องจากพื้นที่ขั้นต่ำ 5 เอเคอร์ของทุ่งหญ้าเลี้ยงม้าที่ใช้เลี้ยงม้าเชิงพาณิชย์ 3 ตัวนั้นมีมูลค่าเลี้ยงดูสัตว์เป็นเงินที่ 575 ดอลลาร์สหรัฐซึ่งเกณฑ์รายได้ทางการเกษตรที่ต่ำกว่า 1,000 ดอลลาร์สหรัฐจึงไม่ถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 18 บนผืนที่ดินขนาด 20 เอเคอร์ ซึ่งลงทะเบียนภายใต้โครงการอนุรักษ์ของกระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกา และได้รับค่าเช่ารายปีจำนวน 1,100 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี โดยข้อกำหนดของโครงการคือการบำรุงรักษาที่ดินโดยการตัดหญ้าเป็นประจำทุกปี

ในการกรอกแบบฟอร์มใบสมัคร FA-1 เจ้าของที่ดินต้องแสดงพื้นที่การเกษตรประเภททุ่งหญ้า อย่างไรก็ตามที่ดินที่ลงทะเบียนในโครงการของรัฐบาลกลางจะต้องจัดอยู่ในประเภทพื้นที่เพาะปลูกพืชผล โดยที่ดินขนาด 20 เอเคอร์นี้ต้องมีรายได้ที่ 1,075 ดอลลาร์สหรัฐสำหรับการประเมินพื้นที่เพาะปลูกที่ดินข้างต้นจึงถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 19 บนผืนที่ดินขนาด 15 เอเคอร์ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชที่เขียวชอุ่มตลอดปีขายโดยเฉพาะต้นคริสต์มาส พื้นที่ขนาด 8 เอเคอร์มีการปลูกพืชที่เขียวชอุ่มตลอดปี พื้นที่เพิ่มเติมอีกสามเอเคอร์ปกคลุมด้วยดินสำหรับการเพาะปลูกในอนาคต ที่ดินที่เหลือเป็นพื้นที่ป่าไม้ต่อเนื่อง

โดยผู้ปลูกทำการหมุนเวียนปลูกต้นคริสต์มาส โดยการใช้ระยะห่าง 7 x 7 ฟุต ต้นไม้ 888 ต้นจะพอดีกับพื้นที่หนึ่งเอเคอร์ ซึ่งการเก็บเกี่ยวจะเริ่มขึ้นในปีที่ 7 หลังจากปลูก โดยแนวทางปฏิบัติในการผลิตที่เหมาะสมในช่วงหลายปีก่อนการเก็บเกี่ยวจะให้หลักฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับยอดขายที่คาดการณ์ไว้ ข้อกำหนดในการขายขั้นต่ำ 1,000 ดอลลาร์สหรัฐนั้นเป็นแบบสะสมและต้องมียอดขายขั้นต่ำอย่างน้อย 10,000 ดอลลาร์สหรัฐในช่วงเจ็ดถึงสิบปีเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดรายได้รวมสำหรับการประเมินพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ตัวอย่างที่ 20 บนผืนที่ดินขนาด 6 เอเคอร์ ถูกใช้เพื่อเลี้ยงแพะ 3 ตัว เลี้ยงไก่ 20 ตัว และเลี้ยงม้า 1 ตัว พื้นที่ขนาด 0.5 เอเคอร์ใช้เป็นที่อยู่อาศัย โดยที่ดินดังกล่าวถูกล้อมรั้วด้วยที่ดิน 5.5 เอเคอร์ซึ่งถูกรายงานว่า

เป็นทุ่งหญ้าถาวรในคำขอประเมินพื้นที่เพาะปลูก และหากยอดขายไม่ได้ถูกบันทึกในปีที่แล้ว ผู้ประเมินของเทศบาลจะระบุว่าเนื่องจากไม่มีหลักฐานการขายสินค้าเกษตรที่ผลิตจากที่ดินนั้นๆ ดังนั้นการขอประเมินพื้นที่การเกษตรจึงถูกปฏิเสธ

ตัวอย่างที่21 เจ้าของที่ดินใช้ประโยชน์ในการผลิตทางเกษตรกรรมและพืชสวนในที่ดิน 60 เอเคอร์ที่มีคุณสมบัติสำหรับการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรม โดยเขาตัดแปลงที่ดิน 10 เอเคอร์เพื่อใช้เป็นโรงงานพลังงานแสงอาทิตย์ซึ่งสร้างพลังงานได้ไม่เกินสองเมกะวัตต์ เจ้าของที่ดินมีสิทธิที่จะได้รับการประเมินพื้นที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมทั้งหมด 60 เอเคอร์

ตัวอย่างที่22 เจ้าของที่ดินใช้เนื้อที่ 120 เอเคอร์ ที่เข้าคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยเขาตัดแปลงที่ดิน 20 เอเคอร์เพื่อใช้เป็นโรงงานพลังงาน เนื่องจากเจ้าของที่ดินมีสิทธิ์ที่ใช้พื้นที่เพียง 10 เอเคอร์สำหรับโรงงานพลังงานแสงอาทิตย์ภายใต้การประเมินพื้นที่การเกษตร เขาจึงไม่มีคุณสมบัติสำหรับการประเมินนี้อีกต่อไปบนที่ดิน 20 เอเคอร์ที่ได้รับการตัดแปลงเป็นโรงงานพลังงานแสงอาทิตย์ และที่ดิน 20 เอเคอร์เหล่านี้อาจได้รับการเก็บภาษีย้อนกลับ อย่างไรก็ตามเจ้าของที่ดินยังคงมีสิทธิ์ได้รับการประเมินพื้นที่การเกษตรในที่ดิน 100 เอเคอร์ที่เหลือ

ตัวอย่างที่23 เจ้าของที่ดินใช้เนื้อที่ 60 เอเคอร์ ที่เข้าคุณสมบัติการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เขาตัดแปลงที่ดิน 10 เอเคอร์เพื่อใช้เป็นโรงงานพลังงาน แสงอาทิตย์ที่สร้างพลังงานได้สามเมกะวัตต์ โดยไม่มีพื้นที่ใดใน 10 เอเคอร์ที่มีคุณสมบัติสำหรับการประเมินพื้นที่การเกษตร มีเพียงเฉพาะที่ดินขนาด 50 เอเคอร์ที่เหลือซึ่งอยู่ในการผลิตทางการเกษตรหรือพืชสวนเท่านั้นที่เข้าเกณฑ์สำหรับการประเมินพื้นที่การเกษตร เนื่องจากเกินขีดจำกัดที่กำหนดกำลังไฟฟ้าไว้ที่สองเมกะวัตต์

บทที่ 5 วิเคราะห์การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทย

จากการศึกษาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของต่างประเทศในบทที่ 4 พบว่าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศสหรัฐอเมริกาทั้งรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา มีการกำหนดนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่มีการอิงอยู่กับการพิจารณาจำนวนต้นไม้หรือชนิดต้นไม้ที่ปลูกต่อไร่ และมีหลักเกณฑ์การพิจารณาภายในที่เปิดเผยแก่ภาคประชาชนเพื่อไม่ให้เกิดการใช้ดุลพินิจอย่างไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ พร้อมทั้งมีการกำหนดตัวอย่างการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจน มีการกำหนดกฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้ในกฎหมายฉบับเดียว มีหน่วยงานที่ดูแลเพียงหน่วยงานเดียวเพื่อป้องกันปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่อาจก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจที่ขัดแย้งกัน มีการจัดอบรมให้ความรู้ในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแก่เจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีการกำหนดระยะเวลาในการประกอบเกษตรกรรมหากประกอบเกษตรกรรมนอกพื้นที่เกษตรกรรม และมีการกำหนดรายได้ขั้นต่ำจากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

อย่างไรก็ตาม การที่จะนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของต่างประเทศมาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยนั้น จำเป็นต้องดำเนินการวิเคราะห์และเปรียบเทียบก่อนว่ามีความเหมาะสมและสามารถปรับเข้ากับบริบทของสังคมไทยได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นในบทนี้ ผู้เขียนจึงวิเคราะห์ให้เห็นทั้งปัญหาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาทั้งในทางทฤษฎีที่ไม่สอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดีและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พร้อมทั้งก่อให้เกิดปัญหาที่ในทางปฏิบัติ พร้อมทั้งกำหนดประเด็นปัญหาที่จะวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกรณีปัญหาดังกล่าวต่อไป

โดยประเทศไทยเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้การใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยโดยส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร โดยพิจารณาจากการสำรวจพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทยในปี 2562 พบว่ามีการใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อใช้ในการเกษตรกรรมตามสัดส่วนตารางข้างล่าง⁴⁸

⁴⁸ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2565 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2562 (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/socio/LandUtilization2562.pdf> [17 มีนาคม 2565]

ตารางที่ 7 เนื้อที่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเทียบกับเนื้อที่ทั้งหมดของประเทศไทย

ภาค	เนื้อที่ทั้งหมด	เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	เนื้อที่การใช้ประโยชน์ทางการเกษตร				
			นาข้าว	พืชไร่	สวนไม้ผล ไม้ยืนต้น	สวนผัก ไม้ดอก/ ไม้ ประดับ	เนื้อที่ ประโยชน์ทาง การเกษตร อื่นๆ
ภาคเหนือ	106,027,680	32,505,134	15,748,246	10,284,637	4,010,253	447,885	2,014,113
ตะวันออกเฉียงเหนือ	105,533,963	63,857,027	41,745,365	11,447,347	5,903,827	318,157	4,442,331
ภาคกลาง	64,938,253	31,141,562	10,199,600	8,993,552	7,416,721	507,826	4,023,863
ภาคใต้	44,196,992	21,748,728	1,029,177	10,493	19,605,683	128,275	975,100

แม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่อย่างไรก็ตามสำนักงานเศรษฐกิจและการเกษตร (สศก.) ได้เปิดเผยข้อมูลว่าเกษตรกรของประเทศไทยในปีพ.ศ. 2564 มีรายได้เฉลี่ย 408,099 บาทต่อครัวเรือน แต่มีหนี้สินเฉลี่ยสูงถึง 262,317 บาทต่อครัวเรือน⁴⁹ สำหรับภาษีทรัพย์สินที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีจากส่วนเกินของรายได้ พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 ในฐานะส่วนหนึ่งของภาษีทรัพย์สิน จึงกำหนดให้การใช้ประโยชน์ในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประเภทเกษตรกรรมถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุดสอดคล้องตามหลักความสามารถในการเสียภาษี โดยเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมหากเป็นบุคคลธรรมดาเสียภาษีสูงสุดเพียงไม่เกิน 0.15% ของมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

นอกจากนี้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2565 หากที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ตั้งอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีมูลค่าไม่เกิน 50 ล้านบาท ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นจะได้รับการยกเว้นภาษี หากเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมเป็นนิติบุคคลจะเสียภาษีเพียงไม่เกิน 0.15% ของมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างโดยไม่มีภาษีเหมือนเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นบุคคลธรรมดา หากเปรียบเทียบกับกรอบการครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อการเป็นที่อยู่อาศัยถูกเก็บภาษีไม่เกิน 0.3% ของมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่มากกว่าเป็น 2 เท่าของการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม

ในขณะที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้เพื่อการพาณิชย์ที่เสียภาษีสูงสุดไม่เกินร้อยละ 1.2% ของมูลค่าของทรัพย์สิน ซึ่งถูกจัดเก็บภาษีแพงกว่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรมถึง 8 เท่า และหากเป็นที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ติดต่อกันเป็นเวลานานอาจถูกจัดเก็บภาษีสูงถึงร้อยละ 3% ของมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

⁴⁹ ยูพิน พงษ์ทอง, บาดแผลโควิด-19 ครีดีลิก ปี 64 “หนี้เกษตรกร” พุง 74% [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/business/980150> [17 มีนาคม 2565]

ซึ่งถูกจัดเก็บในอัตราที่มากกว่า 20 เท่าของการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม

ด้วยเหตุนี้หลักเกณฑ์ในการกำหนดว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใดใช้ประโยชน์ในประเภทเกษตรกรรมจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่ต้องมีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในการจัดเก็บภาษี สามารถเข้าใจได้โดยง่าย และไม่เคลือบคลุม เพื่อไม่ให้เกิดการอาศัยช่องว่างทางกฎหมายจากหลักเกณฑ์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในประเภทการใช้ประโยชน์เกษตรกรรม ซึ่งถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด โดยที่เจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นไม่ได้มีการนำที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรมอย่างแท้จริง ซึ่งขัดต่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่ถูกบัญญัติขึ้นโดยมีความมุ่งหวังเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรในที่ดินอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ยังส่งผลต่อรายได้จากการจัดเก็บภาษีซึ่งเป็นรายได้ที่สำคัญที่สุดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการนำรายได้จากภาษีไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น

สำหรับประชาชนชาวไทยผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างการจะพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ว่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างใดเป็นการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมไม่สามารถพิจารณาได้จากกฎหมายเพียงกฎหมายเดียวได้ แต่จำเป็นต้องพิจารณากฎหมายถึงสามฉบับ กล่าวคือ ต้องพิจารณาพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 ที่ถูกบัญญัติขึ้นมาแทนพระราชบัญญัติโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ.2508 และพิจารณาระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรพ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 เนื่องจากแม้ไม่เข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 แต่ถ้าผู้เสียภาษีมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็ถือว่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมและหากต้องไม่เข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 และผู้เสียภาษีไม่ได้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ซึ่งอยู่ในความควบคุมดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้เสียภาษีต้องพิจารณาตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ซึ่งอยู่ในอำนาจของกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย ว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของตนเข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นมีข้อจำกัดในการบังคับใช้และก่อให้เกิดปัญหาทั้งในทางทฤษฎีที่ขัดต่อหลักภาษีอากรที่ดี และไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พร้อมทั้งก่อให้เกิดปัญหาที่ในทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

5.1 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทยขัดต่อหลักภาษีอากรที่ดี

การที่พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคสอง กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรไว้อย่างกว้างๆ ว่าหมายถึงการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ โดยไม่ได้ระบุนายละเอียดความหมายของการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ หรือเลี้ยงสัตว์น้ำไว้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาหลักเกณฑ์อื่นประกอบคือประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ซึ่งควรจะเป็นหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ ชัดเจน เข้าใจง่าย และไม่เคลือบคลุม สอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี เนื่องจากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยนั้น กลับขัดต่อหลักภาษีอากรที่ดีในหลายประการ

ประการแรกหลักความเป็นธรรม (equity) ซึ่งเป็นหัวใจของระบบภาษีอากรที่ดี กล่าวคือระบบภาษีอากรที่ดีต้องเป็นระบบที่มีความเป็นธรรมทั้งในระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกันเอง และระหว่างรัฐผู้จัดเก็บภาษีกับประชาชนผู้เสียภาษีอากรทั้งหลาย โดยการจัดเก็บภาษีต้องจัดเก็บด้วยความเสมอภาคหรือความยุติธรรม ถ้าหากระบบภาษีอากรปราศจากความเป็นธรรมแล้วความยินยอมเสียภาษีของประชาชนผู้เสียภาษีโดยสมัครใจ (Voluntary Compliance) คงเกิดขึ้นได้ยาก

อย่างไรก็ตามกฎหมายของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างประเภทเกษตรกรรม ซึ่งเป็นประเภทการใช้ประโยชน์ที่ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด โดยกำหนดนิยามไว้อย่างกว้างๆ ไม่ได้ระบุนิยามหรือยกตัวอย่างของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้โดยเฉพาะ ทำให้ต้องพิจารณากฎหมายอื่นประกอบทั้งประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาถึงลักษณะการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างประเภทเกษตรกรรมโดยอิงอยู่กับจำนวนพืชและชนิดของพืชที่ปลูกต่อไร่ตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งระบุชนิดพืชไว้เพียง 51 ชนิด ขณะที่ระบุชนิดสัตว์เพียง 9 ประเภท อย่างไรก็ตามพืชต่างๆ ที่มีการปลูกในประเทศไทยนั้นมีมากกว่า 9,000 ชนิด ขณะที่สัตว์ที่สามารถเลี้ยงเพื่อการเกษตรได้มีมากกว่า 1,000 ชนิด เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาจึงมีการกำหนดหลักเกณฑ์ว่าในกรณีที่ไม่ปรากฏชนิดพืชและชนิดสัตว์ตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้าย ให้ใช้วิธีการเทียบเคียงจากชนิดพืชหรือชนิดสัตว์ที่มีความใกล้เคียง นอกจากนี้ในกรณีไม่สามารถเทียบเคียงจากชนิดพืชหรือสัตว์ได้ให้พิจารณาตามลักษณะการประกอบ

การเกษตรในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้ดุลพินิจ เทียบเคียงชนิดของพืชหรือสัตว์ หรือการใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงเทียบเคียงการประกอบเกษตรหรือลักษณะ การเลี้ยงปศุสัตว์ในแต่ละท้องถิ่น

และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียน เกษตรกร พ.ศ. 2560 หากมีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรกับกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเช่นกัน โดยเกณฑ์ การขึ้นทะเบียนเกษตรกรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใน การใช้ดุลพินิจเทียบเคียงชนิดต้นไม้ที่ไม่ได้ระบุไว้ในคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565⁵⁰ สำหรับการให้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีหลักเกณฑ์ภายใน ในการใช้ดุลพินิจเทียบเคียง ชนิดพืชแต่ไม่ได้บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่มีกรอบอย่างชัดเจนถึงหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจ

ทั้งตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการ ประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและ ปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ที่มีการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตรอย่างไม่มีกรอบกำหนดไว้ในการใช้ดุลพินิจ ส่งผลให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการ ประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเปลี่ยนจากตัวบทกฎหมายเป็นขึ้นอยู่การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละ รายเป็นกรณีไป ซึ่งการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แต่ละรายอาจมีดุลพินิจที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังไม่มีหน่วยงานในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และยังไม่มีการให้สิทธิแก่ผู้ถูกจัดเก็บภาษีในการ อุตสาหกรรมการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่งผลให้ ภาระภาษีของผู้เสียภาษีไม่มีความแน่นอนด้านภาระภาษี ไม่มีหลักประกันว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกคนจะได้รับ การปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ขัดต่อหลักความเป็นธรรม (equity) และนำไปสู่การเกิดข้อพิพาททางกฎหมาย ระหว่างผู้เสียภาษีและเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนในการไม่ให้ความร่วมมือใน การเสียภาษี

ประการสองหลักความแน่นอนชัดเจน (certainty) กล่าวคือภาษีที่ดีและมีประสิทธิภาพต้องมี หลักเกณฑ์ที่มีความแน่นอนและชัดเจน มีประสิทธิภาพ และยังต้องมีการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิ ชอบ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไม่มีนิยามของความหมายของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ที่

⁵⁰ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, คู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียน เกษตรกรปี 2565 [ออนไลน์]. 2564 แหล่งที่มา <http://farmer.doae.go.th/farmer64.pdf> [13 มีนาคม 2565]

ชัดเจนแน่นอน และไม่มีกฎหมายหรือหลักเกณฑ์มาอธิบายแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษีถึงนิยามที่ชัดเจนของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม จึงอาจนำมาซึ่งปัญหาการตีความและการปรับใช้กฎหมายอย่างไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 มีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาเทียบเคียงชนิดต้นไม้หรือปศุสัตว์ ส่งผลให้หลักเกณฑ์ถูกเปลี่ยนจากตัวบทกฎหมายเป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละรายไป และกฎหมายของประเทศไทยเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำการประเมินไม่ใช้ผู้ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับการประเมินความเป็นเกษตรกรเพื่อให้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินความเป็นเกษตรกรโดยเฉพาะ ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทย ไม่มีความชัดเจนแน่นอน และขาดประสิทธิภาพ ทั้งยังไม่มีมาตรการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้อำนาจโดยมิชอบ เนื่องจากไม่มีหน่วยงานในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และยังไม่มีกรให้สิทธิแก่ผู้ถูกจัดเก็บภาษีในการอุทธรณ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นอกจากนี้หลักเกณฑ์ การใช้ ประโยชน์ การประกอบ เกษตรกรรมตามและระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 หากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นถือว่าใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยการขึ้นทะเบียนแม้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการเกษตร แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นเพียงเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมภายในหน่วยงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ไม่ได้มีการผ่านหลักสูตรอบรมความรู้เกี่ยวกับการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ได้รับความเห็นชอบหลักสูตรจากรัฐบาล นอกจากนี้การใช้ดุลพินิจเทียบเคียงชนิดพืชหรือสัตว์จากหลักเกณฑ์ภายในที่ไม่ได้มีการประกาศเผยแพร่ให้ประชาชนรับทราบถึงหลักเกณฑ์ ทั้งยังไม่มีมาตรการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้อำนาจโดยมิชอบ ส่งผลให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเป็นระบบภาษีที่ไม่มีประสิทธิภาพ และเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่มีความชัดเจนแน่นอน ขัดต่อหลักความแน่นอนชัดเจน

ประการที่สามหลักความสะดวกในการจ่ายภาษี (convenience of payment) ที่รัฐจะต้องมีมาตรการในการชำระภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีที่ง่าย ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยง่าย นอกจากนี้ระบบภาษีที่ดียังต้องก่อให้เกิดความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่รัฐในการจัดเก็บภาษีเช่นกัน สำหรับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการประกอบ

เกษตรกรรมของประเทศไทยไม่สอดคล้องต่อหลักความสะดวกในการจ่ายภาษี เนื่องจากหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่ควรจะมีหลักเกณฑ์ที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ โดยควรระบุหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวเพื่ออำนวยความสะดวกการศึกษาและทำความเข้าใจของภาคประชาชน อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยถูกระบุอยู่ในกฎหมายสามฉบับคือพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ประกอบประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ซึ่งประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ให้นำความหมายของคำว่าประกอบกิจการเกษตรในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับ

อีกทั้งในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ยังต้องพิจารณาประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ซึ่งสร้างความซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายยากต่อการศึกษาทำความเข้าใจเพื่อที่จะปฏิบัติตาม

นอกจากนี้ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ยังไม่ก่อให้เกิดความสะดวกให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการจัดเก็บภาษี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต้องเข้าสำรวจพื้นที่จริงในการนับจำนวนชนิดพืชหรือปศุสัตว์

ประการที่สี่หลักความประหยัดในการจัดเก็บภาษี (economy in collection) ระบบการบริหารจัดเก็บภาษีที่รัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำและน้อยที่สุด เพื่อที่รายได้จากภาษีที่รัฐจัดเก็บได้จะถูกนำไปใช้จ่ายในการบริหารประเทศได้อย่างเต็มที่ ไม่ลดลงด้วยสัดส่วนของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และผู้เสียภาษียังต้องเสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีนั้นๆ ให้ต่ำและน้อยที่สุด

หลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ตั้งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้าตรวจสอบพื้นที่จริงเพื่อบันทึกจำนวนชนิดพืชหรือปศุสัตว์ เป็นการ

ทำให้ภาครัฐสูญเสียบประมาณ เพิ่มค่าใช้จ่ายในการเข้าตรวจสอบพื้นที่ ซึ่งเป็นต้นทุนในการได้มาซึ่งภาษี ทั้งที่ภาครัฐควรมีหลักเกณฑ์ที่ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำที่สุด การที่ประเทศไทยมีหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ขัดต่อหลักความประหยัดในการจัดเก็บภาษี ส่งผลทำให้รายได้จากภาษีที่รัฐควรจัดเก็บได้ลดน้อยลงเนื่องจากถูกนำไปใช้เป็นค่าใช้จ่ายของภาครัฐ

ประการที่ห้าหลักการทำได้ (Productive) เนื่องจากรายได้ประเภทภาษีอากรเป็นรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐ ภาษีอากรที่ดีต้องทำรายได้ให้กับรัฐอย่างเพียงพอในการนำไปใช้ในการสาธารณสุข การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างถูกบัญญัติขึ้นแทนภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 คาดว่าจะมีประโยชน์ คือ เพิ่มรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรายได้ที่จะนำไปใช้ในการลงทุนและจัดบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพให้ประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง โดยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเก็บภาษีจากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามอัตราการใช้ประโยชน์ สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมนั้นถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด เพื่อให้ระบบภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างสามารถเป็นภาษีที่ทำรายได้ให้แก่รัฐ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทย จึงควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน มีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

แต่อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการประเมินหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมโดยไม่ได้กรอบในการกำหนดการใช้ดุลพินิจไว้ นอกจากนี้ยังไม่มีหน่วยงานในการตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และยังไม่มีการให้สิทธิแก่ผู้ถูกจัดเก็บภาษีในการอุทธรณ์การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่งผลให้ย่อมเป็นช่องทางที่นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันได้โดยง่าย ซึ่งลักษณะดังกล่าวส่งผลกระทบต่อรายได้ของภาครัฐในการจัดเก็บภาษี

ประการสุดท้ายหลักการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability) กล่าวคือระบบภาษีอากรที่ดีต้องสามารถทำการบริหารจัดการได้อย่างได้ผลในทางปฏิบัติซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกรปี 2565 ที่ให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเข้าสำรวจพื้นที่จริงเพื่อพิจารณาว่าเข้าหลักเกณฑ์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ นอกจากส่งผล

ให้ภาครัฐสูญเสียทั้งงบประมาณในการเข้าสำรวจพื้นที่และสูญเสียเวลาแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถนำเวลาที่สูญเสียไปเพื่อการสำรวจไปให้บริการช่วยเหลือต่อภาคประชาชนในด้านอื่น การกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้เช่นนี้ยังขัดต่อหลักความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ อาทิเช่นหลักเกณฑ์ของการนับต้นสตอเบอร์รี่ที่ต้องปลูกถึงจำนวน 10,000 ต้นต่อไร่ หากเจ้าของที่ดินมีเนื้อที่ 100 ไร่ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องนับสำรวจต้นสตอเบอร์รี่ให้ได้ถึง 100,000 ต้นถึงเข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม จากข้อมูลของปี พ.ศ. 2565 เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศมีเพียง 162,316 คน⁵¹ ขณะที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรมีประมาณ 9,000 คน⁵² แต่เนื้อที่ของประเทศไทยบนดินมีรวมถึงประมาณ 510,890 ตารางกิโลเมตร⁵³ จึงไม่สามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จะสามารถลงสำรวจพื้นที่จริงทั้งหมดของประเทศไทยได้

นอกจากนี้ ในบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียว ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งการออกสำรวจพื้นที่จริงเพื่อนับจำนวนต้นไม้หรือปศุสัตว์ การคำนวณเพื่อประเมินภาษี การแจ้งการประเมิน การรับชำระภาษี ฯลฯ⁵⁴

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่าหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยขัดกับหลักภาษีอากรที่ดีในหลายประการ

5.2 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทยไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

เนื่องจากพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินพ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่พ.ศ. 2508 เป็นกฎหมายถูกบังคับใช้มาอย่างยาวนาน และไม่ได้มีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต กล่าวคือพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดินพ.ศ. 2475 มีการประเมินค่ารายปีโดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่แต่ละราย ในการกำหนดค่าเช่าที่สมควรให้เขาได้ในปีหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกจัดเก็บภาษีและการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ขณะที่พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่พ.ศ. 2508 ไม่สามารถจัดเก็บภาษีจำนวนที่เพียงพอต่อการนำไปบริหาร

⁵¹ สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนบุคลากรส่วนท้องถิ่น [ออนไลน์]. 2564 แหล่งที่มา: http://local.moi.go.th/local_sub5.htm [20 มีนาคม 2565]

⁵² กองเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร, กรอบอัตรากำลังกรมส่งเสริมการเกษตร [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <http://www.person.doae.go.th/person2011/node/2180> [20 มีนาคม 2565]

⁵³ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <https://www.boei.go.th/index.php?page=demographic&language=th> [20 มีนาคม 2565]

⁵⁴ สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, รายงานการประชุมคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี [ออนไลน์]. 2564 แหล่งที่มา:

<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFCENTER18/DRAWER093/GENERAL/DATA0001/00001547.PDF> [20 มีนาคม 2565]

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากฐานภาษีใช้ราคาปานกลางที่ดินที่ใช้ในการประเมินภาษีตั้งแต่ในปี 2521-2524 และยังมีการลดหย่อนเนื้อที่ดินที่นำมาคำนวณภาษีเป็นจำนวนมาก

สำหรับปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ คือ การขาดรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพียงพอ (adequate local revenue) โดยในปี พ.ศ. 2547 รายได้ส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากรายได้ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บให้และแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร้อยละ 37.5 แต่รายได้ที่มาจากการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นกลับอยู่ในสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย คือ ร้อยละ 5.9 ของรายได้ท้องถิ่นทั้งหมด และมีแนวโน้มลดลงมาโดยตลอด⁵⁵ ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากปัญหาข้อบกพร่องของภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่ซึ่งถือเป็นรายได้หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มียอดจากการจัดเก็บอยู่ที่ประมาณ 18,500 ล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 5 ซึ่งไม่อาจทำหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเพียงพอ

ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 จึงบัญญัติขึ้นมาแทนที่พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ **ประการแรกลดความเหลื่อมล้ำ** ผู้มีทรัพย์สินมูลค่าสูงมีภาระต้องเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าต่ำ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมและช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม รวมถึงยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดิน

ประการที่สอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการประเมินภาษี

ประการที่สาม เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการมีรายได้ที่จะนำไปใช้ในการลงทุนและจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพให้ประชาชนในพื้นที่มากขึ้น

ประการที่สี่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ที่ดินให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างให้เกิดความคุ้มค่าที่สุด รวมถึงยังช่วยลดการกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ประกอบประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 นั้น ขัดต่อวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งสี่ประการ

กล่าวคือ**ประการแรก**ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงควรมีภาระ

⁵⁵ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ความก้าวหน้าโครงการวิจัยเรื่อง “นโยบายการคลังเพื่อการกระจายรายได้”, รายงานฉบับย่อโครงการศึกษาวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ในส่วนของคณะทำงานการกระจายรายได้ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, หน้า 12.

ในการเสียภาษีที่สูงกว่าผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าต่ำ อันเป็นการทำให้เกิดความเป็นธรรมและช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยควรมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับการลดความเหลื่อมล้ำ แต่อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยตามกฎหมายทั้งสามฉบับกลับมีหลักเกณฑ์ที่ไม่สอดคล้องกับหลักการลดความเหลื่อมล้ำ เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามกฎหมายทั้งสามฉบับไม่ได้มีการกำหนดว่าในพื้นที่เขตใดบ้างที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างสามารถใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ และพื้นที่เขตใดบ้างที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้

ด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูง อาทิเช่นมีที่ดินในเขตตัวเมืองอาจอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในการนำที่ดินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ทำให้เจ้าของที่ดินที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำ ในทางกลับกันหากเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าทรัพย์สินต่ำ ปล่อยให้ที่ดินของตนรกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ อาจทำให้เจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าต่ำถูกจัดเก็บภาษีที่สูงกว่าเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าสูง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยจึงไม่ได้ส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมและช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ประการที่สองตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่หวังเป็นอย่างยิ่งในการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการประเมินภาษี เนื่องจากการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ก่อให้เกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรมต่อผู้เสียภาษี และยังเป็นช่องทางในการก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันได้โดยง่าย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน มีประสิทธิภาพ ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และมีมาตรการในการป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 กลับให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยเป็นการให้อำนาจการใช้ดุลพินิจอย่างไม่มีกรอบจำกัดในการใช้อำนาจ และไม่มีหน่วยงานในการตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เป็นการใช้อำนาจโดยเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละราย พร้อมทั้งไม่มีการให้สิทธิแก่ผู้ถูกจัดเก็บภาษีในการอุทธรณ์ให้ทบทวนการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ซึ่งอาจเป็นช่องทางที่ทำให้เกิดการทุจริตได้ โดยส่งผลกระทบต่อข้อพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้เสียภาษี และส่งผลกระทบต่อความ

ร่วมมือในการเสียภาษีเนื่องจากการได้รับความรู้สึกไม่เป็นธรรม หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยจึงไม่ได้เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเนื่องจากมีการให้ดุลพินิจในการประเมินภาษีแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ประการที่สามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมีความมุ่งหวังในการเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้ต้องได้รับเงินจัดสรรจากส่วนกลางในการนำมาพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าว เนื่องจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจัดเก็บภาษีจากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามการใช้ประโยชน์ โดยการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมเป็นประเภทการใช้ประโยชน์ที่ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด หากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยมีหลักเกณฑ์ที่ขาดความชัดเจนและไร้ซึ่งประสิทธิภาพ เจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอาจอาศัยช่องว่างในการตีความ หรือความเคลือบคลุมของตัวบทในการถูกประเมินว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ทั้งที่ควรจัดเก็บภาษีในอัตราอื่นที่มีอัตราภาษีที่สูงกว่า ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีไม่ได้ตามที่สมควรจะเป็น

อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่หวังเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพที่สุด เพื่อป้องกันการตีความหรือความเคลือบคลุมของกฎหมายในการเสียภาษีอัตราที่ต่ำที่สุด แต่อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยทั้งตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 ที่บัญญัตินิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการตีความหรือการที่เจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างอาศัยความคลุมเคลือของกฎหมายเพื่อให้ถูกประเมินที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นให้เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมถูกจัดเก็บอัตราภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด หรือตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ที่ให้อำนาจการใช้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ของตนเองในการประเมินว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ โดยเป็นการให้อำนาจในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยมิได้กำหนดวิธีการหรือกรอบในการใช้ดุลพินิจไว้ ย่อมเป็นช่องทางในการนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชันให้ผลประโยชน์แก่เจ้าของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุดได้ การใช้อำนาจที่ทุจริตคอร์รัปชันก่อให้เกิดผลเสียต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งหมดที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น

นอกจากนี้การที่ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์

ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ได้กำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมโดยอิงอยู่กับอัตราขั้นต่ำของการประกอบเกษตรต่อไร่ อัตราพื้นที่คอกหรือโรงเรือน อัตราการใช้ที่ดินหรือลักษณะการใช้ประโยชน์ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าตรวจสอบพื้นที่จริงเพื่อนับจำนวนชนิดพืชหรือปศุสัตว์ ทำให้รายได้จากภาษีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเพื่อนำไปใช้ในการบริหารประเทศต้องถูกนำไปหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยจึงควรมีความชัดเจนและมีสิทธิภาพลดค่าใช้จ่ายที่ภาครัฐต้องสูญเสียไป และลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้มากที่สุด

ประการที่สี่ การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมีความมุ่งหวังในการลดการถือครองที่ดินที่ไม่ดำเนินการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมและคุ้มค่าเช่นเดียวกับสาธารณรัฐเกาหลีใต้ซึ่งประสบปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ดินจำกัด เนื่องจากมีประชากรหนาแน่นและภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขา ทำให้เหลือพื้นที่ทำประโยชน์เพียงร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ รัฐบาลเกาหลีใต้จึงได้นำระบบการจัดเก็บภาษีที่ดินเป็นเครื่องมือในการลดปัญหาการถือครองที่ดินโดยไม่ใช้ประโยชน์ เพื่อให้การใช้ประโยชน์ในที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดประสิทธิภาพสูงสุด⁵⁶ และช่วยลดการกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไรเพราะผู้กักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไรเพราะผู้กักตุนที่ดินจะมีต้นทุนทางภาษีเกิดขึ้นในการถือครอง จากการประเมินราคาทุนทรัพย์ที่ดินทั่วประเทศของกรมธนารักษ์สำหรับปี พ.ศ. 2551-2554 พบว่าราคาที่ดินในภูมิภาคเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.5 ต่อปี ส่วนราคาที่ดินในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.5 ต่อปี⁵⁷ โดยสาเหตุที่ราคาที่ดินเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นเกิดจากปัญหาการกระจุกตัวของ การถือครองที่ดิน การกักตุนที่ดินไว้เพื่อเก็งกำไรโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์⁵⁸

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมต้องมีมาตรการให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างคุ้มค่าที่สุด แต่อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยกลับไม่สอดคล้องกับความมุ่งหวังในการลดการถือครองที่ดินที่ไม่ดำเนินการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมและคุ้มค่า และไม่ช่วยลดการกักตุนที่ดินไว้โดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยทั้งตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 ที่ไม่มีกำหนดว่าเขตใดควรนำที่ดินมาใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบเกษตรกรรม เนื่องจากเป็นเขตที่มีผิวดินดีเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม หรือเขตใดไม่ควรนำที่ดินมาใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

⁵⁶ Thomas Dalgaard, The Tax System in Korea : More Fairness and Less Complexity Required, Economics Department Working Papers No.271, หน้า 28.

⁵⁷ ดวงมณี เลาวกุล, นโยบายรัฐกับการกระจายการถือครองที่ดิน : จะเป็นจริงหรือไม่?, คอลัมน์เศรษฐกิจ' ธรรมศาสตร์ตลาดวิชา, หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่ 15 กรกฎาคม 2553.

⁵⁸ ลันตา อูตมะโกคิน, ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง: ก้าวต่อไปของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ [ออนไลน์]. 2553 แหล่งที่มา: https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/3journal/b125%20jul_7_5.pdf [22 มีนาคม 2565]

เนื่องจากเป็นเขตที่เหมาะสมแก่การทำพาณิชย์กรรม เปิดช่องให้เจ้าของที่ดินในเขตที่เหมาะสมแก่การทำ การเกษตร กลับนำที่ดินนั้นไปใช้ประโยชน์อื่นที่ไม่ใช่การเกษตร หรือที่ดินที่เหมาะสมแก่การทำพาณิชย์กรรม แต่เจ้าของที่ดินกลับนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม ก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างเหมาะสม และคุ้มค่า

นอกจากนี้ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการ ประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 เปิดช่องให้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่ง ปลูกสร้างประเภทการใช้เกษตรกรรม เมื่อปลูกพืชตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด โดยไม่มีการกำหนดถึง ระยะเวลาในการปลูกพืชขึ้นว่าต้องปลูกนานเท่าใด และไม่มีการกำหนดว่าต้องดูแลบำรุงรักษาหรือดูแลพืชใน ที่ดินนั้น หรือต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนจากที่ดินในการใช้ประโยชน์ประกอบเกษตรกรรม หากปลูกพืชตาม อัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด ที่ดินนั้นก็ยิ่งเสียภาษีในอัตรากการใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมแม้ไม่มีการ บำรุงรักษาดูแล หรือได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการปลูกพืชในที่ดินนั้นปล่อยให้ที่ดินนั้นไม่ต่างอะไรจากที่ดิน ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามสมควร หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยจึงไม่ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่มีความมุ่งหวังในการลดการถือครองที่ดินที่ไม่ ดำเนินการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมและคุ้มค่า

5.3 การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทยในทางปฏิบัติ

พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ถูกบัญญัติขึ้นโดยมีหนึ่งในวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และให้เกิดการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิด ประโยชน์อย่างสูงสุด เนื่องจากผลการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินพบว่ามีย่านพื้นที่นาถูกทิ้งร้างไว้ โดยไม่ทำประโยชน์จำนวนถึง 1,190,817 ไร่⁵⁹ แม้ว่าที่ผ่านมาภาครัฐพยายามแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่าง คุ้มค่า และไม่มีประสิทธิภาพโดยการออกกฎหมายเพื่อลงโทษผู้ถือครองที่ดินโดยไม่ได้ดำเนินการใช้ประโยชน์ จากที่ดินให้เหมาะสมและคุ้มค่า เช่น มาตรา 6 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน⁶⁰ หรือประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องขอให้เจ้าของที่ดินที่ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์รับเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ลว 16 ต.ค 2540 แต่ก็ไม่สามารถ แก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า และไม่มีประสิทธิภาพได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำภาษีที่ดินและสิ่งปลูก

⁵⁹ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดิน: การวางแผนการถือครองที่ดิน การสงวนและพัฒนา ที่ดิน และการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐ, รายงานที่ตีพิมพ์, ฉบับที่ 80 เดือนมีนาคม 2553 หน้า 8.

⁶⁰ มาตรา 6 บัญญัติว่า “นับตั้งแต่วันที่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ใช้บังคับ บุคคลใดมีสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำ ประโยชน์ หากบุคคลนั้นทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดินหรือปล่อยให้ที่ดินให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า เกินกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(1) สำหรับที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน เกินสิบปีติดต่อกัน

(2) สำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์เกินห้าปีติดต่อกัน ให้ถือว่าเจตนาสละสิทธิในที่ดินเฉพาะส่วนที่ทอดทิ้งไม่ทำ ประโยชน์ หรือที่ปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า เมื่ออธิบดีได้ยื่นคำร้องต่อศาล และศาลได้สั่งเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินดังกล่าว ให้ที่ดินนั้น ตกเป็นของรัฐเพื่อดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้ต่อไป”

สร้างมาใช้เป็นมาตรการให้เจ้าของที่ดินใช้ประโยชน์ในทรัพยากรของตนอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดทั้งต่อภาคเอกชนเองหรือต่อภาครัฐ

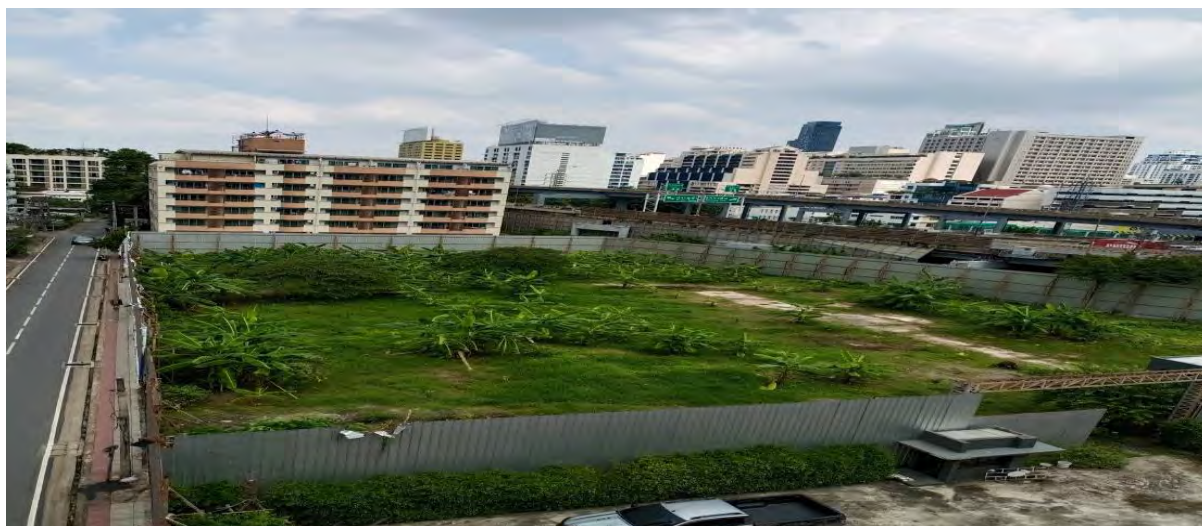
โดยพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ ในอัตราที่สูงที่สุดกล่าวคือไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดสองของฐานภาษี ซึ่งมากกว่าอัตรากาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ที่จัดเก็บในอัตรากาษีในอัตราที่ต่ำที่สุดกล่าวคืออัตรากาษีเพียงไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหนึ่งห้าของฐานภาษี ด้วยเหตุนี้จึงสร้างความตื่นตระหนกให้กับประชาชนชาวไทย ในการใช้ทรัพยากรในที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด

ในทางปฏิบัติประชาชนชาวไทยจำนวนมากมีการปรับเปลี่ยนที่ดินของตนเองจากที่รกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพที่เสียภาษีในอัตราสูงสุด เปลี่ยนเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยการปลูกพืชตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด หรือไปขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรกับกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในอัตราที่ต่ำที่สุด อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจากที่รกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพมาเป็นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประชาชนชาวไทยหลายท่านไม่ได้มีความมุ่งหวังเพื่อให้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่รกร้างว่างเปล่าเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพนั้นก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าหรือสร้างรายได้จากที่ดินและสิ่งปลูกนั้น แต่เจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมีความมุ่งหวังเพียงการวางแผนทางภาษีเพื่อให้เสียภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้น้อยที่สุด โดยที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นกลับยังไม่ได้ถูกใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า หรือมีประสิทธิภาพ

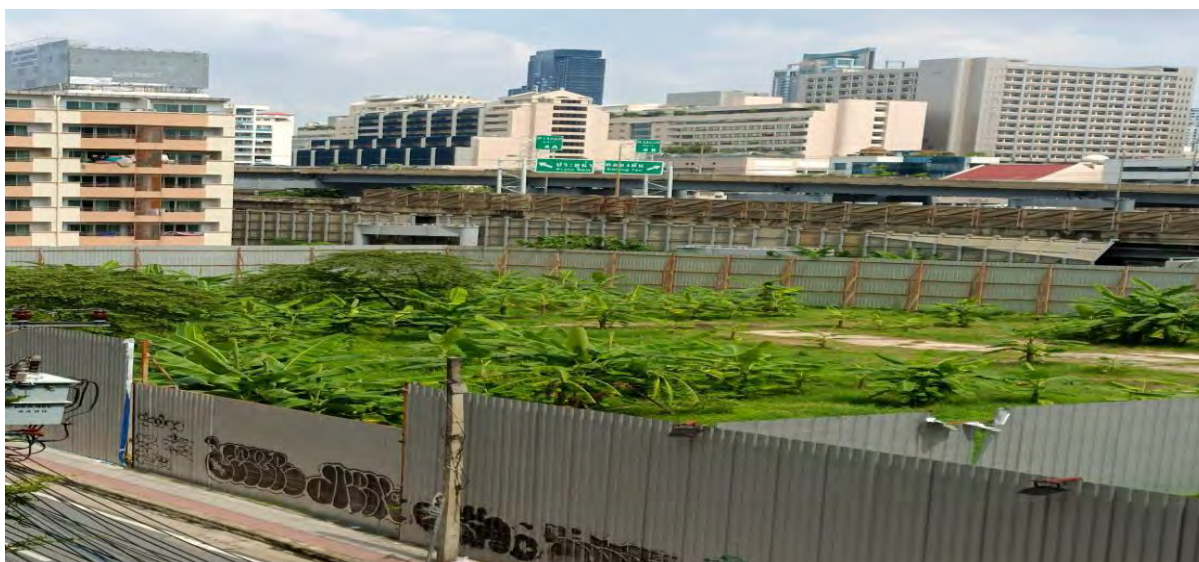
เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยทั้งตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ประกอบประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ไม่ได้มีการกำหนดว่าที่ดินในเขตใดควรนำที่ดินมาใช้ทำประโยชน์เพื่อการประกอบเกษตรกรรม เนื่องด้วยที่ดินในเขตนั้นมีผิวดินที่ดีเหมาะสมแก่การประกอบเกษตรกรรม หรือที่ดินเขตใดไม่เหมาะกับการทำประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เนื่องจากเป็นดินที่เหมาะสมแก่การพักอยู่อาศัยหรือการพาณิชย์กรรม ในทางปฏิบัติที่เกิดขึ้นพบว่าเจ้าของที่ดินนำที่ดินกลางเมืองกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นมหานครศูนย์กลางการบริหารปกครองและศูนย์กลางความเจริญในทุกด้านของประเทศไทย ทั้งด้านเศรษฐกิจ การค้า และการบริการ การท่องเที่ยว ศูนย์กลางทางการเงิน การขนส่งและโลจิสติกส์ และเป็นแหล่งงานที่สำคัญของประเทศ มาปลูกต้นไม้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้ถูกจัดเก็บภาษีในการใช้ประโยชน์ลักษณะการประกอบ

เกษตรกรรม อาทิเช่นที่ดินในซอยนายเลิศ ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี เขตปทุมวัน ดิทรถไฟฟ้าบีทีเอสสถานีเพลินจิต ซึ่งเป็นที่ดินที่มีราคาประเมินทุนสูงสุดเป็นอันดับสองของประเทศไทย ตามราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน รอบบัญชีปี พ.ศ.2559-2562⁶¹ โดยที่ดินในถนนเพลินจิตมีราคาประเมินที่ดินอยู่ 900,000 บาท ต่อตารางวา สำหรับที่ดินข้างต้นมีที่ดินเนื้อที่กว่า 3 ไร่ มูลค่าที่ดินจึงสูงกว่า 1,000,000 ล้านบาท ซึ่งบริเวณโดยรอบรายล้อมไปด้วยคอนโดมิเนียม หอพัก และโรงแรม ที่ดินข้างต้นจึงเหมาะสมแก่การสร้างคอนโดมิเนียม หอพัก หรือโรงแรม เนื่องจากเป็นที่ดินที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรม พร้อมทั้งดินนั้นติดกับรถไฟฟ้าบีทีเอสสถานีเพลินจิตซึ่งสะดวกต่อการเดินทางของพนักงานในบริษัทเอกชน สร้างความสะดวกสบายในการเดินทางให้แก่ภาคประชาชน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะต่อภาครัฐ ในการส่งเสริมให้ภาคเอกชนเดินทางด้วยรถไฟฟ้าสาธารณะ อย่างไรก็ตามเจ้าของที่ดินกลับปลูกต้นกล้วยลงบนพื้นที่ดิน ซึ่งต้นกล้วยนั้นมีลักษณะในการปลูกที่ง่าย ดูแลง่ายและมีความคงทน ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการทะนุบำรุงรักษา นอกจากนี้ต้นกล้วยยังสามารถทำได้โดยง่ายเนื่องจากต้นกล้วยเป็นพืชที่มีรากไม่ลึก โดยเจ้าของที่ดินเพียงเพื่อหวังที่จะเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด โดยเจ้าของที่ดินไม่ได้มีการหวังสร้างรายได้จากการปลูกต้นกล้วย ปล่อยให้ต้นกล้วยเติบโตโดยไม่มีการทะนุบำรุงรักษา

ภาพที่ 3 ที่ดินถนนเพลินจิตที่มีการปลูกต้นกล้วย

⁶¹ กรมธนารักษ์, สรุปราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน รอบบัญชี ปี พ.ศ.2559-2562 พื้นที่สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร [ออนไลน์]. 2562
แหล่งที่มา: https://www.treasury.go.th/web-upload/m_document/154/4752/file_download/877e16652f71275ec7f49c9adcc69b76.pdf [23 มีนาคม 2565]

(ที่มา : https://www.thansettakij.com/property/502408?fbclid=IwAR2nsIN0Zu8bv5BQE8-pwcyu6SD5VTz7yedmJqO8NdkZWgHh8UK3_oAqY8I)

และที่ดินเนื้อที่กว่า 3 ไร่ กลางถนนสาทรใต้ แขวงยานนาวา เขตสาทรซึ่งเป็นใจกลางของกลุ่มอาคารสำนักงานสถานที่ตั้งของบริษัทชั้นนำในประเทศไทยหลายแห่ง นอกจากนี้ยังรายล้อมไปด้วยคอนโดมิเนียมและโชว์รูมสำคัญหลายแห่งของประเทศไทย พร้อมทั้งติดถนนสายสำคัญใกล้แนวรถไฟฟ้าบีทีเอส แต่อย่างไรก็ตามเจ้าของที่ดินต้องการเก็บที่ดินผืนดังกล่าวไว้ โดยการปลูกต้นกล้วยตามอัตราขั้นต่ำของบัญญัติแนบท้ายแห่งประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 เพื่อลดทอนการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้น้อยที่สุด ส่งผลให้ท้องถิ่นสูญเสียรายได้

ภาพที่ 4 ที่ดินถนนสาทรใต้ที่มีการปลูกต้นกล้วย

(ที่มา : <https://www.phoenixproperty.co.th/blogs/news/2135>)

พร้อมทั้งยังมีที่ดินใจกลางเมืองกรุงเทพมหานครขนาดใหญ่บนถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง แขวงบางกะปิที่ขนาดของพื้นที่เหมาะแก่การสร้างห้างสรรพสินค้าสร้างรายได้ให้กับทั้งภาคเอกชนโดยรอบและสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจให้กับประเทศไทยได้ แต่เจ้าของที่ดินกลับลงมือซีเมนต์ เพื่อปลุกমনาวตามอัตราขั้นต่ำของบัญชีแนบท้ายแห่งประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 เพื่อให้ถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด

ภาพที่ 5 ที่ดินถนนเพชรบุรีตัดใหม่ที่มีการปลูกต้นมะนาว

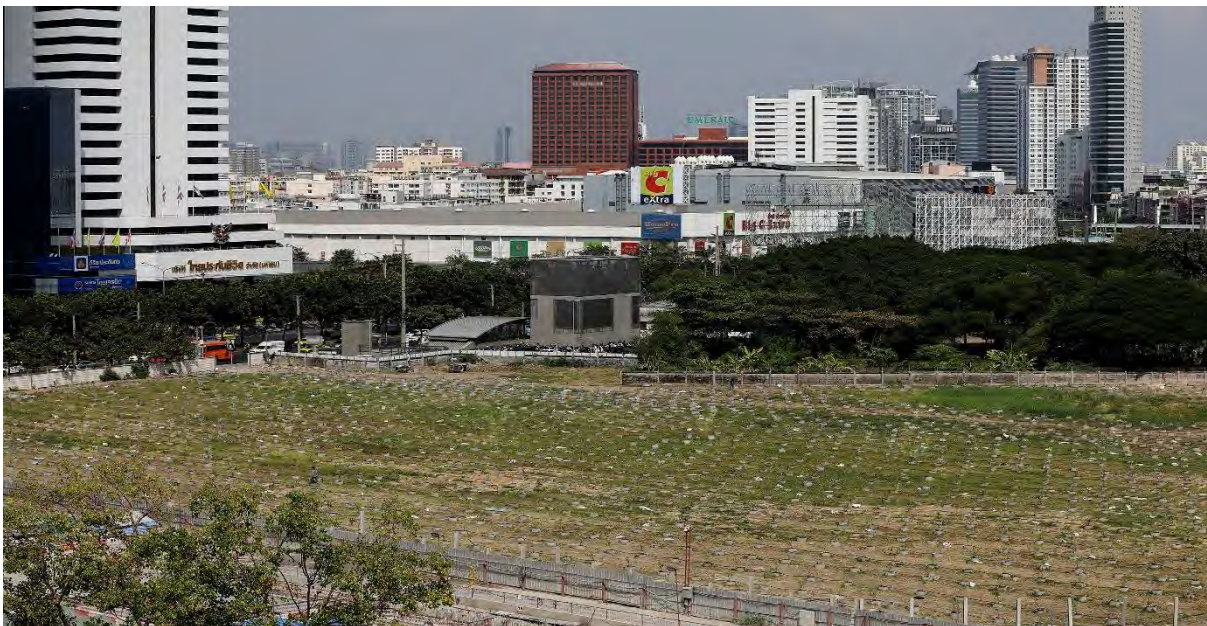

(ที่มา : https://www.thansettakij.com/property/502408?fbclid=IwAR2nsIN0Zu8bV5BQE8-pwcyu6SD5VTz7yedmJqQ8NdkZWgHh8UK3_oAqY8I)

นอกจากนี้ที่ดินที่สร้างความตื่นตลกให้กับทั้งภาคเอกชนและภาครัฐมากที่สุดคือที่ดินติดถนนรัชดาภิเษกจำนวนประมาณ 20 ไร่เศษ ซึ่งเป็นหนึ่งในที่ดินใจกลางเมืองของประเทศไทย จากการประเมินของกรมธนารักษ์มีราคาไร่ละ 160 ล้านบาท ทั้งหมด 20 ไร่เศษ จึงมีมูลค่าสูงกว่า 3,200,000 บาท เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อของ รถไฟสายสีน้ำเงินและสายสีส้ม ศูนย์วัฒนธรรม-มินิบูรี ที่ดินดังกล่าวสามารถสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนโดยรอบ อาทิเช่นการนำไปทำบริการรถไฟฟ้าใต้ดินสาธารณะ หรือสร้างประโยชน์นำรายได้เข้าสู่ประเทศโดยการนำไปสร้างห้างสรรพสินค้า เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของพ่อค้าแม่ค้าจากการท่องเที่ยวทั้งประชาชนชาวไทย หรือชาวต่างชาติ แต่เจ้าของที่ดินกลับนำที่ทั้ง 20 ไร่เศษไปปลูกมะนาวตามจำนวนหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เสียภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด โดยมีการประเมินว่าหากที่ดิน 20 ไร่ถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ จะถูกจัดเก็บภาษีอัตรา 0.60% เท่ากับต้องเสียภาษีในจำนวน 19,200,000 บาทต่อปี แต่หากที่ดินดังกล่าวเข้าเกณฑ์ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม จะถูกจัดเก็บภาษีในอัตรา 0.10% หรือเพียง 3,200,000 บาทต่อปี นอกจากการนำที่ดินดังกล่าวไปปลูกมะนาวจะไม่ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าสูง สามารถลดภาระค่าใช้จ่ายจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแล้ว ยังทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียรายได้จากภาษีที่ควรจัดเก็บได้ทั้งรายได้ทางตรงจากการจัดเก็บภาษีจากที่ดินดังกล่าวถึง 16 ล้านบาทต่อปีและรายได้ทางอ้อมจากการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ

ภาพที่ 6 ที่ดินถนนรัชดาภิเษกที่มีการปลูกต้นมะนาว

(ที่มา : <https://www.prachachat.net/property/news-401676>)

นอกจากนี้ในทางปฏิบัติ มีผู้เก็บสะสมที่ดินในเขตตัวเมืองกรุงเทพมหานครเพื่อเก็งกำไรโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ในตัวที่ดิน เมื่อพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ใช้บังคับ ผู้เก็บสะสมที่ดินเพื่อเก็งกำไรหากปล่อยให้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าจะถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูง ซึ่งอาจไม่คุ้มกับการที่ซื้อที่ดินไว้เพื่อเก็งกำไร ผู้เก็บสะสมที่ดินจึงพยายามปลูกพืชที่ไม่มีความจำเป็นต้องเสียต้นทุนในการดูแล เพื่อให้ได้รับประโยชน์ในการถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประเภทเกษตรกรรมในอัตราที่ต่ำที่สุด เมื่อได้รับประโยชน์จากการถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราประเภทเกษตรกรรมแล้ว ก็ไม่ได้เข้าไปดูแลที่ดินและไม่เคยมีรายได้จากการปลูกพืชนั้น ปล่อยให้ที่ดินดังกล่าวมีสภาพไม่ต่างกับจากที่ดินที่รกร้างว่างเปล่า

หรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ หากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ปะเภทเกษตรกรรมของประเทศไทย ไม่มีการปรับปรุงแก้ไข จะส่งผลเสียต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคมไทย

5.4 การนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศสหรัฐอเมริกา มาปรับใช้

สำหรับปัญหาประการแรกของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดิน หรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยคือ กฎหมายที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมต้องพิจารณาถึงสามฉบับ กล่าวคือ 1) พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

2) ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

3) ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ซึ่งต้องพิจารณาประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 การที่หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมต้องพิจารณาจากกฎหมายถึงสามฉบับเป็นสร้างความซับซ้อนในการเข้าใจถึงตัวบทกฎหมายและสร้างภาระให้แก่ภาคประชาชน การที่ทำให้ภาคประชาชนไม่เข้าไปในกฎหมาย ส่งผลต่อความร่วมมือในการเสียภาษีของภาคประชาชน นอกจากนี้การที่หลักเกณฑ์เดียวต้องพิจารณาจากกฎหมายหลายฉบับ สร้างโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งกันได้

โดยหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้บังคับอยู่ของประเทศไทยมีความขัดแย้งกันเอง อาทิประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดจำนวนกาแพ้นธุ์รายปีที่ต้องปลูก 533 ต้น ต่อไร่ จึงถือว่าที่ดินนั้นเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ในขณะที่ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 กำหนดจำนวนกาแพ้นธุ์รายปีที่ 400 ต้น ต่อไร่ เกิดความไม่เสมอภาคทางภาษีแก่ภาคประชาชน ทั้งที่เป็นหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเหมือนกัน แต่ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 กลับให้ประโยชน์แก่ผู้ถูกประเมินภาษีมากกว่า

นอกจากนี้ตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 กับคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 ที่ควรจะมีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกัน เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ของหน่วยงานเดียวกัน กลับมีความขัดแย้งและสร้างปัญหาให้กับทั้งภาคเอกชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 นั้น การประกอบการเกษตรให้หมายความรวมถึงการเลี้ยงปศุสัตว์ แต่ในคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 การประกอบการเกษตรมุ่งเน้นไปที่การปลูกพืช โดยไม่หมายความรวมถึงการเลี้ยงปศุสัตว์ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องของเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ของ

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์บางพื้นที่อนุญาตให้การเลี้ยงปศุสัตว์สามารถเข้าหลักเกณฑ์การประกอบเกษตรกรรมได้โดยยึดตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 แต่เจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บางพื้นที่ไม่อนุญาตให้การเลี้ยงปศุสัตว์เข้าหลักเกณฑ์การประกอบเกษตรกรรมโดยอิงตามคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565

อนึ่ง หน่วยงานที่ดูแลหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยยังมีมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน กล่าวคือประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 หน่วยงานที่ดูแลคือกระทรวงการคลังกับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่นำกฎหมายดังกล่าวไปปรับใช้คือเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 หน่วยงานที่ดูแลคือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่นำกฎหมายดังกล่าวไปปรับใช้คือ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร โดยแต่ละหน่วยงานมีหลักเกณฑ์ภายในและดุลพินิจในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่แตกต่างกัน ทั้งนี้หลักเกณฑ์ภายในในการใช้ดุลพินิจก็ไม่ได้มีการเผยแพร่แก่ภาคประชาชน สร้างความไม่เสมอภาคทางภาษีให้กับภาคประชาชน และก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างภาคประชาชนผู้ถูกจัดเก็บภาษีกับหน่วยงานของรัฐได้โดยง่าย

จากการที่ผู้เขียนสัมภาษณ์คุณวัชรวิชัย กันแลบ ตำแหน่งนักวิชาการจัดเก็บรายได้ องค์กรบริหารส่วนตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 14.00 นาฬิกา คุณวัชรวิชัย กันแลบ ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทย ที่พิจารณากฎหมายหลายฉบับและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน สร้างความสับสนและความซับซ้อนให้กับทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์คุณภูวนาท สุนิล ตำแหน่งนักส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานีเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 นาฬิกา ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยนั้น ภาคประชาชนไม่เข้าใจในหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกล่าวคือรัฐนิวเจอร์ซีย์ กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ พระราชบัญญัติการประเมินพื้นที่เกษตรกรรมแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ พ.ศ. 2507 (New Jersey Farmland Assessment Act of 1964)

รัฐนิวยอร์ก กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ กฎหมายเพื่อในเขตการประกอบเกษตรกรรม พ.ศ. 2514 (New York Agricultural Districts Law in 1971)

รัฐมิชิแกน กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ พระราชบัญญัติการปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2537 (Natural Resources and Environmental Protection Act, 1994)

รัฐแอริโซนา กฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ธรรมนูญของแอริโซนา พ.ศ. 2499

นอกจากนี้หน่วยงานที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีเพียงหน่วยงานเดียว คือกรมสรรพากรของแต่ละรัฐ

ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์คือเจ้าหน้าที่สรรพากรของรัฐนิวเจอร์ซีย์

เจ้าหน้าที่ที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวยอร์กคือเจ้าหน้าที่สรรพากรของรัฐนิวยอร์ก

เจ้าหน้าที่ที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐมิชิแกนคือเจ้าหน้าที่สรรพากรของรัฐมิชิแกน

เจ้าหน้าที่ที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐแอริโซนาคือเจ้าหน้าที่สรรพากรของรัฐแอริโซนา

ซึ่งไม่ก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงาน ผู้ถูกประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้รับการประเมินอย่างเสมอภาค

ดังนั้นจากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ โดยประเทศสหรัฐอเมริกาทั้งสี่รัฐ มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างไว้ในกฎหมายฉบับเดียว และหน่วยงานที่ดูแลหรือพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีเพียงหน่วยงานเดียว ดังนั้นเพื่อให้เกิดความง่ายและความไม่ซับซ้อนในการเข้าถึงตัวบทกฎหมายของภาคประชาชนและเจ้าหน้าที่หน่วยงานของภาครัฐ ประเทศไทยควรจะพิจารณาการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้ในกฎหมายเพียงฉบับเดียว โดยผู้เขียนจึงเห็นว่าควรกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรออกมาเป็นกฎหมายเฉพาะในระดับประกาศ

นอกจากนี้เพื่อป้องกันปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ที่อาจมีการพิจารณาหรือใช้ดุลพินิจที่ขัดแย้งกัน ผู้เขียนจึงเห็นสมควรว่า หน่วยงานที่ดูแลหรือพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยควรเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างแทนเจ้าหน้าที่ของ

กรมสรรพากรอยู่แล้ว หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยไม่ควรมอบอำนาจให้กรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์เข้ามาเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ปัญหาประการสองของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยคือ นิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ขาดประสิทธิภาพและไม่มี ความชัดเจน เนื่องจากมีการระบุนิยามไว้อย่างกว้างๆ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการตีความเป็นกรณีไป อาทิเช่น ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคสอง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ในการประกอบเกษตรกรรมนั้น พิจารณาจากสภาพการใช้ประโยชน์บนที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามจริง โดยมี ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้คือ การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ มี ข้อเท็จจริงเกิดขึ้นในทางปฏิบัติว่าเจ้าของอาคารแห่งหนึ่งปล่อยให้คนอื่นเข้ามาทำรังตามธรรมชาติเอง โดย เมื่อถึงเวลาเจ้าของอาคารก็เก็บรังนกเพื่อนำไปจำหน่าย เจ้าของที่ดินถือว่าเป็นการเลี้ยงปศุสัตว์ เพราะ นกอื่นแอ่นได้เข้ามาทำรังในอาคารของตนตามธรรมชาติ โดยที่เจ้าของที่ดินคอยบำรุงรักษาอาคารซึ่งไม่ต่างจาก การเลี้ยงดูหรือบำรุงรักษานกอื่นแอ่น อาคารดังกล่าวจึงลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม อย่างไรก็ดีตามภาครัฐพิจารณาว่าเจ้าของอาคารมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อการเก็บรังนกเพื่อนำไปจำหน่าย ไม่ใช่ การเลี้ยงปศุสัตว์ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคสอง นอกจากนี้ การเลี้ยงนกอื่นแอ่น ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการเลี้ยงปศุสัตว์/ การเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจตามประกาศ กระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลง วันที่ 30 มกราคม 2563 “นกอื่นแอ่น” ไม่ปรากฏในบัญชีแนบท้าย ข การกำหนดชนิดสัตว์ ซึ่งถือเป็นการเลี้ยง ปศุสัตว์และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ และการเลี้ยงนกอื่นแอ่น ไม่สามารถเทียบเคียงได้ตาม หมายเหตุ (1) การเทียบเคียงจากชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด และหมายเหตุ (2) การเทียบเคียงตามลักษณะการเลี้ยง ปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่น ๆ ในแต่ละท้องถื่นตามหมายเหตุแนบท้ายประกาศ ดังกล่าวได้ การใช้อาคารดังกล่าวจึงไม่ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เจ้าของอาคารต้อง ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราใช้ประโยชน์จากโรงเรือนในลักษณะประกอบกิจการเพื่อหารายได้

การที่คำจำกัดความของที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมมีความคลุมเครือเป็นอย่างมาก ต้องอาศัยดุลพินิจ ของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการพิจารณาเป็นรายข้อเท็จจริง ก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและ ก่อให้เกิดความไม่มั่นใจของภาคประชาชนในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลให้เกิดการฟ้องเป็น คดีต่อศาล

จากการที่ผู้เขียนสัมภาษณ์คุณราตรี อนุวัฒน์ ตำแหน่งเจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ องค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.30 นาฬิกา

คุณราตรี อนุวัฒน์ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยขาดประสิทธิภาพ ไม่มีกฎหมายกำหนดให้พิจารณาถึงการ เจริญเติบโตของต้นไม้ตลอดทั้งปี จึงมีหลายกรณีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างถูกประเมินว่าที่ดินใช้ประโยชน์

ในการประกอบเกษตรกรรม ไม่เข้าไปดูแลรักษาต้นไม้ระหว่างปีภาษี จึงทำให้ต้นไม้ล้มตาย

นอกจากนี้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์คุณกฤษณิศา เซลา ตำแหน่งนักวิชาการจัดเก็บรายได้ชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 นาฬิกา ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม สำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยขาดประสิทธิภาพ โดยมีข้อเท็จจริงว่าก่อนวันที่ 1 มกราคม เจ้าของที่ดินมีที่ดินรกร้างว่างเปล่าจำนวน 5 ไร่ เจ้าของที่ดินไม่ต้องการเสียภาษีที่ดินในอัตราที่ดินรกร้างว่างเปล่าซึ่งเป็นอัตราที่สูงที่สุด เจ้าของที่ดินจึงเพียงล้อมรั้วในที่ดินของตน พร้อมนำโคมาเลี้ยงจำนวน 1 ตัว ส่งผลให้เจ้าของที่ดินถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตรากาใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจน ว่าการใช้พื้นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในลักษณะถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หรือการใช้พื้นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในลักษณะไม่ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

นอกจากนี้ยังมีการออกคู่มือแนะนำแก่ภาคประชาชนถึงตัวอย่างการใช้พื้นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในลักษณะใดถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในลักษณะใดไม่ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม อาทิเช่น หากที่ดินนั้นมีพืชเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เจ้าของที่ดินจะเข้าถือเอาประโยชน์โดยถือว่าที่ดินนั้นมีลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่ได้ ซึ่งเป็นการสร้างความเข้าใจแก่ภาคประชาชนผู้ถูกจัดเก็บภาษีในการทำความเข้าใจหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

อนึ่ง ยังมีการออกหลักเกณฑ์ภายในถึงแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินที่เปิดเผยแพร่สาธารณะแก่ภาคประชาชน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างเสมอภาคและประเมินอย่างยุติธรรม นอกจากนี้ยังมีการระบุเนื้อหาที่ขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจนเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างเท่าเทียมของภาคประชาชน

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐนิวเจอร์ซีย์ ได้มีการออกหลักเกณฑ์ภายในเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินซึ่งคือเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรของรัฐนิวเจอร์ซีย์ ทั้งนี้ให้กระทรวงการเกษตรของรัฐนิวเจอร์ซีย์ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องการประกอบเกษตรกรรม เป็นหน่วยงานผู้ออกหลักเกณฑ์ เพื่อให้หลักเกณฑ์ภายในนั้นมีความสอดคล้องกับบริบทสังคมการเกษตรของรัฐนิวเจอร์ซีย์ให้มากที่สุด

ดังนั้นจากการวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาที่กำหนดนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจน ทั้งนี้มีการออกคู่มือแนะนำแก่ภาคประชาชนถึงตัวอย่างการใช้พื้นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในลักษณะใดถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม พร้อมทั้งมีหลักเกณฑ์ภายในถึงแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินที่เปิดเผยแพร่สาธารณะแก่ภาคประชาชน ผู้เขียนจึงเห็นว่าประเทศไทยควรกำหนดนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ชัดเจน โดยกำหนดเป็นประเภทว่าการใช้ประโยชน์ประเภทใดถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม พร้อมทั้งการออกคู่มือแนะนำตัวอย่างแก่ภาคประชาชนว่า

การใช้พื้นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในลักษณะใดถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม การใช้พื้นที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในลักษณะใดไม่ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม นอกจากนี้ควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกหลักเกณฑ์ภายในว่าการใดถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลักเกณฑ์ภายในในการปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกัน โดยหลักเกณฑ์ภายในนั้นต้องเปิดเผยแก่ภาคประชาชนเพื่อให้ภาคประชาชนได้ทราบในสิทธิของตน

ปัญหาประการสามของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยคือเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่ได้เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เชื่อมั่นแก่ภาคประชาชนว่าจะได้รับการประเมินอย่างยุติธรรม หรืออาจเกิดกรณีที่ภาคประชาชนอาศัยความคลุมเคลือทางกฎหมายแอบอ้างความเป็นเกษตรกรเพื่อให้เสียภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุดทั้งที่ไม่ได้ถือว่ามี การประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง อาทิ นายก. มีที่ดิน 2 ไร่ใช้สำหรับทำรีสอร์ทแห่งหนึ่ง มีปลูกต้นไม้จำนวนมากหลากหลายชนิดภายในรีสอร์ท โดยมีการปลูกเงาะ 40 ต้นในรีสอร์ท ซึ่งเป็นไปตามอัตราขั้นต่ำของการประกอบเกษตรกรต่อไร่ แต่เป็นการปลูกเพื่อประดับเพิ่มความสุขและจิตใจให้ผู้คนเข้ามาพักอาศัย ซึ่งไม่ถือว่าพื้นที่รีสอร์ทมีลักษณะการใช้ประโยชน์เพื่อการประกอบเกษตรกรรมเนื่องจากการปลูกต้นไม้ในพื้นที่รีสอร์ทไม่ได้ปลูกเพื่อวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภค การจำหน่าย หรือการใช้งานในฟาร์ม อย่างไรก็ตามนายก. กล่าวอ้างต่อเจ้าหน้าที่ว่าพื้นที่รีสอร์ทของตนมีการปลูกพืชตามอัตราขั้นต่ำต่อไร่ของประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 จึงถือว่าเป็นที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หากเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่นายก. อาศัยอยู่ เป็นเจ้าหน้าที่ที่ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมิน อาจประเมินให้ถือว่าที่ดินและรีสอร์ทเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตรากำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอัตราภาษีที่ต่ำที่สุด ส่งผลต่อรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเกิดจากการพิจารณาของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่พิจารณาอย่างผิดพลาดเพียงท่านเดียว แต่ส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้นทั้งหมด

นอกจากนี้กรณีเจ้าของที่ดินปลูกพืชผสมหลายชนิดลงบนพื้นที่ อาทิ ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดว่าเนื้อที่ 1 ไร่ ต้องปลูกขนุน 25 ต้น หรือ ทุเรียน 20 ต้น หากมีการปลูกพืชผสมลงในพื้นที่ โดยปลูกทุเรียน 15 ต้น และปลูกขนุน 7 ต้น ลงบนพื้นที่ 1 ไร่ ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในการประเมิน การจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ภาคประชาชนที่ได้รับการประเมินอย่างยุติธรรม

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยคือเจ้าหน้าที่

องค์การปกครองอื่นซึ่งไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเกษตรโดยเฉพาะ โดยประเทศไทยไม่ได้มีหลักสูตรในเรื่องการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐบาล

จากการที่ผู้เขียนสัมภาษณ์คุณอากร ทองประยูร ตำแหน่งพนักงานสำรวจพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 15.00 นาฬิกา

คุณอากร ทองประยูร ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าไม่เคยมีการได้รับการอบรมจากภาครัฐในเรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

นอกจากนี้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์คุณภูษณิศา เซลา ตำแหน่งนักวิชาการจัดเก็บรายได้ชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 นาฬิกา

คุณภูษณิศา เซลา ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินมีความเข้าใจว่าหากที่ดินมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรรมกับกรมส่งเสริมการเกษตรให้ถือว่าที่ดินนั้นมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตร ตามกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการคำนึงให้การประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และภาคประชาชนมีความรู้สึกเชื่อถือการประเมินของภาครัฐว่าถูกประเมินอย่างยุติธรรมจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินโดยเฉพาะ โดยมีการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินต้องได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรเฉพาะด้านที่ได้รับการรับรองจากรัฐในการเพิ่มความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หากเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินไม่ได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรเฉพาะด้านที่ได้รับการรับรองจากรัฐ จะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประเมินได้

จากการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ ผู้เขียนมีความเห็นว่าประเทศไทยสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเฉพาะด้านในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ได้รับการรับรองจากรัฐ โดยหลักสูตรต้องเปิดให้อบรมฟรี และต้องมีการจัดสอบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ผ่านหลักสูตรเฉพาะด้านในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเท่านั้น ถึงเป็นผู้ที่สามารถประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ หากเจ้าหน้าที่สอบไม่ผ่านหลักสูตรเฉพาะด้านในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่สามารถพิจารณาประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้ถูกจัดเก็บภาษีว่าได้รับการประเมินอย่างยุติธรรมจากเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ปัญหาประการสี่ของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยคือมีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน กล่าวคือกฎหมายทั้งสามฉบับมีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

สำหรับพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 คำนิยามของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีความคลุมเครือไม่ชัดเจน ต้องอาศัยดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการพิจารณา

อาทิ ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กำหนดว่าการเลี้ยงสัตว์ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งการไม่ได้มีการระบุนิยาม ว่าการเลี้ยงสัตว์หมายถึงอะไรก่อให้เกิดคำถามแก่ภาคประชาชนในหลายประการ เช่นการเลี้ยงปศุสัตว์หมายถึงรวมถึงสัตว์ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่โดยตามธรรมชาติแต่เจ้าของที่ดินไม่ได้เลี้ยงดูหรือไม่ สัตว์ชนิดใดบ้างที่สามารถเลี้ยงแล้วถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ต้องเป็นการเลี้ยงเพื่อบริโภคหรือเพื่อการจำหน่าย เมื่อพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไม่ได้กำหนดนิยามอย่างชัดเจน ต้องมีการอาศัยดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาเป็นรายกรณีไป

ส่วนประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 มีการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยอิงกับอัตราขั้นต่ำของชนิดพืชหรือสัตว์ต่อไร่ หรือต่ออัตรากการใช้ที่ดิน ซึ่งมีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพิจารณาเทียบเคียงจากชนิดพืชหรือสัตว์ที่ไม่ได้ปรากฏอยู่ในบัญชีแนบท้าย

โดยเป็นการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่แต่ละรายอย่างไม่มีกรอบหรือหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ซึ่งการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นก็อาจแตกต่างกันออกไปเนื่องจากไม่มีกรอบที่เป็นมาตรฐานกลางในการใช้ดุลพินิจ และนำไปสู่ข้อพิพาทว่าผู้เสียภาษีถูกประเมินอย่างไม่ยุติธรรมได้โดยง่าย ตัวอย่างเช่น หากนายก. มีพื้นที่ 1 ไร่ ปลูกต้นอ้อยจำนวน 80 ต้น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายก. จึงใช้ดุลพินิจประเมินว่าต้นอ้อยมีลักษณะใกล้เคียงกับต้นมะละกอ (ยกทรง) ที่ดินหนึ่งไร่ของนายก. ต้องปลูกต้นอ้อย 100 ต้น จึงถือว่าที่ดินนั้นใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตรกรรม เมื่อนายก. ปลูกต้นอ้อยเพียง 80 ต้น จึงไม่ถือว่าที่ดินนั้นมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ขณะที่ นายข. มีพื้นที่ 1 ไร่ ปลูกต้นอ้อย 80 ต้น เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นายข. อาศัยอยู่พิจารณาใช้ดุลพินิจประเมินว่าต้นอ้อยมีลักษณะใกล้เคียงกับต้นพุทรา ที่ดินของนายข. จึงมีลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ซึ่งก่อให้เกิดความเป็นธรรมในการเสียภาษีขึ้นระหว่างนายก. กับนายข. อีกทั้งประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ไม่มีการให้สิทธิคุ้มครองแก่นายก. ในการอุทธรณ์ภายในสำหรับการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขณะที่ระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 มีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในการเทียบเคียงอัตราขั้นต่ำของการประกอบเกษตรต่อไร่ของชนิดต้นไม้ยืนต้นที่ไม่ปรากฏอยู่ในภาคผนวก 9 ซึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใช้ดุลพินิจพิจารณาขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนเกษตรกรแล้ว ถือว่าที่ดินนั้นมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถโต้แย้ง หรือใช้ดุลพินิจเป็นอย่างอื่นได้ ต้องจัดเก็บภาษีที่ดินนั้นในอัตรากการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำที่สุด

โดยการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินนอกจากจะทำให้ตัวบทกฎหมายไม่มีความแน่นอน ยังเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริต ส่งผลต่อรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บภาษีอีกด้วย

จากการที่ผู้เขียนสัมภาษณ์คุณอากร ทองประยูร ตำแหน่งพนักงานสำรวจพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 15.00 นาฬิกา

คุณอากร ทองประยูร ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าการพิจารณาเทียบเคียงชนิดพืชหรือสัตว์เป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่แต่ละราย เป็นรายกรณีไป ไม่มีหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลพินิจ

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา มีการกำหนดนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพไม่มีการอิงอยู่กับอัตราขั้นต่ำของชนิดพืชหรือชนิดปศุสัตว์ที่ก่อให้เกิดการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน

จากการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ ผู้เขียนมีความเห็นว่าประเทศไทยควรลดหรือจำกัดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่โดยการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ ไม่มีการอิงอยู่กับการนับอัตราจำนวนขั้นต่ำของพืชหรือปศุสัตว์

ปัญหาประการห้าของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยคือการกำหนดอัตราขั้นต่ำของพืชหรือปศุสัตว์ที่ให้เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินเข้าสำรวจพื้นที่จริงเพื่อทำการประเมินนั้น เป็นการสร้างภาระแก่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินในการปฏิบัติงาน และเพิ่มต้นทุนในการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ ส่งผลให้เป็นการเพิ่มต้นทุนในการได้มาซึ่งภาษี นอกจากนี้ด้วยจำนวนทรัพยากรที่จำกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน จึงเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ในทางปฏิบัติ อาทิจากรายงานการประชุมคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการกล่าวถึงปัญหาด้านบุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียว ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งการออกสำรวจรายการทรัพย์สิน การคำนวณเพื่อประเมินภาษี การแจ้งการประเมิน การรับชำระภาษี ฯลฯ

จากการที่ผู้เขียนสัมภาษณ์คุณสุรภา โคกสูง ตำแหน่งเจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 14.00 นาฬิกา

คุณสุรภา โคกสูง ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าในบางพื้นที่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินไม่เคยลงสำรวจพื้นที่จริงใช้วิธีสอบถามจำนวนต้นไม้จากผู้เสียภาษี

ผู้เขียนได้สัมภาษณ์คุณภูวนาท สุนิล ตำแหน่งนักส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานีเมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 13.00 นาฬิกา ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เคยนับจำนวนต้นไม้จริง เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินใช้วิธีประมาณจำนวนต้นไม้จากสายตา

นอกจากนี้ผู้เขียนได้สัมภาษณ์คุณวัชรวิทย์ กันแลบ ตำแหน่งนักวิชาการจัดเก็บรายได้ องค์การบริหารส่วนตำบลตากออก อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เวลา 14.00 นาฬิกา คุณวัชรวิทย์ กันแลบ ได้ให้ข้อมูลทางวิชาการว่าเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าสำรวจพื้นที่จริงเพื่อนับจำนวนต้นไม้ได้อย่างครบถ้วน

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมโดยไม่มีภารกิจอยู่กับอัตราขั้นต่ำของชนิดพืชหรือปศุสัตว์ เป็นการลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ

นอกจากนี้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ยังกำหนดให้ผู้ประสงค์ให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกเข้าลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมต้องเป็นผู้ยื่นใบสมัครด้วยตนเองในการชี้แจงลักษณะของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นที่มีลักษณะของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

โดยในคำร้องขออนอกจากต้องชี้แจงลักษณะของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น จำนวนเนื้อที่ จำนวนต้นไม้ จำนวนปศุสัตว์ ยังต้องชี้แจงต้นทุนที่ใช้ในการผลิต รายรับ รายจ่าย รายได้ และหลักฐานอื่นๆ ประกอบตามสมควร หากกรอกข้อเท็จจริงในใบสมัครที่เป็นเท็จ จะถูกบทลงโทษที่รุนแรง อาทิ เจ้าของที่ดินต้องชำระค่าปรับ 25 เปอเซ็นต์เพิ่มเติมจากภาษีส่วนต่างที่ต้องถูกเก็บเพิ่มขึ้นจากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ประเภทอื่นที่ใช้ประโยชน์จริง

จากการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ ผู้เขียนมีความเห็นว่าประเทศไทยควรลดภาระของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน หรือเพิ่มต้นทุนในการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ไม่มีภารกิจอยู่กับอัตราขั้นต่ำของชนิดพืชหรือปศุสัตว์

แต่อย่างไรก็ตามการประเมินภาษีที่ดินของประเทศไทยใช้วิธีการสำรวจจากเจ้าหน้าที่ การยื่นคำร้องขอโดยต้องชี้แจงลักษณะของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จึงไม่เหมาะสมกับการนำมาใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย

ปัญหาประการหกของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยคือไม่สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมหรือลดผู้ที่เก็บสะสมที่ดินในเขตตัวเมืองเพื่อเก็งกำไร ทั้งยังเป็นการเอื้ออำนวยแก่เจ้าของที่ดินที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงลดค่าใช้จ่ายจากภาษีที่ดินโดยการเสียภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด

เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่ได้มีการกำหนดว่าในพื้นที่เขตใดบ้างที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างสามารถใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมได้ และพื้นที่เขตใดบ้างที่ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครอาจอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในการนำที่ดินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ทำให้เจ้าของที่ดินที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำ ในทางกลับกันหากเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าทรัพย์สินต่ำ ปล่อยให้ที่ดินของตนรกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ อาจทำให้เจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าต่ำถูกจัดเก็บภาษีที่สูงกว่าเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าสูง ทั้งที่การออกกฎหมายเพื่อเก็บภาษีจากทรัพย์สิน ต้องมุ่งเน้นให้ผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงช่วยรับภาระของสังคมมากยิ่งขึ้น กฎหมายต้องกำหนดให้ผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูง เสียภาษีเพื่อในอัตราสูง เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของสังคม แต่หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมของประเทศไทยกลับเปิดช่องโหว่ให้ผู้ที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงเสียภาษีในอัตราที่ต่ำอันเป็นการไม่ส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมและไม่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ภาระทางภาษีตกอยู่กับคนชนชั้นกลางแทนที่จะตกอยู่กับคนที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูง

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลักเกณฑ์ที่กำหนดว่าหากเจ้าของที่ดินนั้นอยู่นอกเขตพื้นที่เกษตรกรรม แล้วเจ้าของที่ดินต้องการประกอบเกษตรกรรม เจ้าของที่ดินต้องประกอบเกษตรกรรมเป็นเวลาอย่างน้อย 8 ปี

จากการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ ผู้เขียนมีความเห็นว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวไม่สามารถนำมาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยได้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 40 กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การกำหนดให้พื้นที่ในเขตนอกพื้นที่เกษตรกรรม หากประกอบเกษตรกรรมต้องประกอบเกษตรกรรมเป็นเวลา 8 ปีจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ปัญหาประการเจ็ดของหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยคือไม่สามารถแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่าและไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรมของประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดว่าห้ามที่ดินใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในที่ดินเขตย่านพาณิชยกรรม ส่งผลให้ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นย่านพาณิชยกรรมเหมาะแก่การเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ การค้า หรือให้บริการของระบบขนส่งมวลชน กลับมีการปลูกพืชตามอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้ที่ดินนั้นเสียภาษีในอัตรากำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ส่งผลเสียต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย อาทิเช่นที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งเหมาะแก่พาณิชยกรรมกลับมีการปลูกพืชเพื่อวัตถุประสงค์ในการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด โดยที่สร้างความตื่นตระหนกให้กับทั้งประชาชนชาวไทยและภาครัฐอย่างมากคือที่ดินติดถนนรัชดาภิเษกจำนวนประมาณ 20 ไร่เศษ ซึ่งเป็นหนึ่งในที่ดินใจกลางเมืองของประเทศไทย เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมต่อของรถไฟสายสีน้ำเงินและสายสีส้ม ศูนย์วัฒนธรรม-มินิบูรี ที่ดินดังกล่าวสามารถสร้างประโยชน์ให้กับประชาชนโดยรอบทั้งการนำไปทำบริการรถไฟฟ้าใต้ดินสาธารณะ หรือสร้างประโยชน์นารายได้เข้าสู่ประเทศโดยการนำไปสร้างห้างสรรพ

สินค้า เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของพ่อค้าแม่ค้าจากการท่องเที่ยวทั้งประชาชนชาวไทย หรือชาวต่างชาติ แต่เจ้าของที่ดินกลับนำที่ทั้ง 20 ไร่เศษไปปลูกมะนาวตามจำนวนหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด เพื่อให้เสียภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด นอกจากการนำที่ดินดังกล่าวไปปลูกมะนาวจะไม่ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ยังทำให้ภาครัฐต้องสูญเสียรายได้จากภาษีที่ควรจะได้ทั้งรายได้ทางตรงจากการจัดเก็บภาษีจากที่ดินดังกล่าวและรายได้ทางอ้อมจากการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 หากเจ้าของที่ดินปลูกพืชตามจำนวนที่หลักเกณฑ์กำหนด ที่ดินนั้นก็เสียภาษีในอัตรากำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการปลูก หรือการต้องเข้าดูแลต้นไม้ให้เติบโต หรือต้องมีรายได้จากการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เปิดช่องให้เจ้าของที่ดินเมื่อได้รับสิทธิในการเสียภาษีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแล้ว ปลอมที่ดินนั้นไม่เข้ามาดูแลรักษา ทำให้ที่ดินนั้นมีสภาพไม่ต่างจากที่ดินรกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามสมควร

หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา มีหลักเกณฑ์ที่กำหนดว่าเจ้าของที่ดินต้องได้รับรายได้จากที่ดินที่ใช้ในการประกอบเกษตรกรรม เพื่อให้เจ้าของที่ดินต้องประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง โดยต้องมีการบำรุงรักษาต้นไม้ ให้ความความเติบโตจนสามารถให้ผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างอย่างคุ้มค่า ไม่มีการปล่อยให้ที่ดินที่ปลูกต้นไม้มีสภาพไม่ต่างจากที่รกร้างว่างเปล่า

จากการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศ ผู้เขียนมีความเห็นว่าไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมประเทศไทย เนื่องจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยจัดเก็บอัตรากำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมโดยไม่ได้พิจารณาเรื่องของรายได้จากการประกอบเกษตรกรรม

ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยควรนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกามาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในบางประการเท่านั้น ไม่สามารถปรับใช้ได้ในทุกประการตามข้อจำกัดที่ได้วิเคราะห์ข้างต้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าประเทศไทยควรนำกฎหมายผังเมืองมาใช้ประกอบการพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย กล่าวคือหากสันนิษฐานว่าผังเมือง คือ แผนผังที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแต่ละประเภทที่ดิน ดังนั้นจึงมีการกำหนดผังเมืองเพื่อควบคุมและจัดระเบียบการใช้ที่ดินในแต่ละท้องที่ โดยให้นำการกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายผังเมืองมาพิจารณาเพื่อการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังนี้

การจัดเก็บภาษีตามประเภทการใช้ประโยชน์ตาม พรบ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562	การกำหนดสี่ตามประเภทการใช้ตาม พรบ.ผังเมือง ๓
ที่อยู่อาศัย	พื้นที่สีเหลือง – ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย พื้นที่สีส้ม – ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง พื้นที่สีน้ำตาล – ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
เกษตรกรรม	พื้นที่สีเขียว – ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม พื้นที่สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว – ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
อื่น ๆ	พื้นที่สีแดง – ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม พื้นที่สีม่วง – ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า พื้นที่สีเม็ดมะปราง – ที่ดินประเภทคลังสินค้า พื้นที่สีน้ำตาลอ่อน – ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย พื้นที่สีน้ำเงิน – ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ทั้งนี้ หากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายรายได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินต่างจากประเภทการใช้ประโยชน์ตามกฎหมายผังเมือง ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีดำเนินการแจ้งเจ้าพนักงานโดยเร็วหรืออย่างช้าก่อนที่เจ้าพนักงานจะออกใบแจ้งประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อนึ่ง การพิจารณาการใช้ประโยชน์ในที่ดินประเภทเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยนั้น ให้เจ้าพนักงานพิจารณาหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย เป็นไปตามที่ ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

โดยแนวความเห็นเรื่องการนำกฎหมายผังเมืองมาใช้ประกอบการพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของผู้เขียนนั้น สอดคล้องกับแนวทางของจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีแนวคิดเรื่องการจัดเก็บภาษีตามโซนของผังเมือง โดยอยู่ในระหว่างการศึกษาคู่มือกฎหมายในการนำผังเมืองมากำหนดกับการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม⁶²

สำหรับนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบกับการนำกฎหมายผังเมืองมาใช้ประกอบการพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย ส่งผลให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยมีความสอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี

กล่าวคือสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรม (Equity) ที่ระบบภาษีอากรที่ดีต้องเป็นระบบที่มีความเป็นธรรมทั้งในระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกันเอง และระหว่างรัฐผู้จัดเก็บภาษีกับประชาชนผู้เสียภาษีอากรทั้งหลาย เนื่องจากเมื่อนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา มาปรับใช้ในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย โดยกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้ในกฎหมายฉบับเดียว และอยู่ในความดูแลของหน่วยงานเดียว ซึ่งหน่วยงานที่ดูแลอาจออกแนวทางการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เพื่อให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีแนวทางการพิจารณาที่สอดคล้องกัน และไม่ก่อให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่พิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

อีกทั้งมีการกำหนดนิยามของคำว่า การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างชัดเจน ส่งผลให้มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน และมีประสิทธิภาพว่าที่ดินใดถือเป็นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ดินใดไม่ถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เป็นการลดอำนาจในการใช้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นเข้าลักษณะการทำประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการที่มีอำนาจในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรจากหน่วยงานของรัฐเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมโดยเฉพาะ และยังมีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้แก่ผู้ถูกจัดเก็บภาษี ก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีที่จะถูกจัดเก็บอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

นอกจากนี้การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามกฎหมายผังเมือง ทำให้หลักเกณฑ์มีความแน่นอน ลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน ก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้เสียภาษีที่มีหลักเกณฑ์การ

⁶² ประชาชาติธุรกิจ, ที่ดินเปล่า กทม. แสนแปลง ป่วน “ซซชชาติ” ี่ภาษีที่ปลูกกล้วย. 2565 (ออนไลน์).

แหล่งที่มา: <https://www.prachachat.net/property/news-946767> [27 มีนาคม 2565]

พิจารณาจากตัวบทกฎหมายที่ชัดเจน ส่งผลให้ประชาชนผู้เสียหายเกิดความสมัครใจในการเสียภาษี ช่วยลดข้อพิพาทระหว่างภาครัฐผู้จัดเก็บภาษีกับภาคประชาชนผู้เสียภาษี

สอดคล้องกับหลักความแน่นอนชัดเจน (Certainty) ที่ภาษีที่ดีและมีประสิทธิภาพ จะต้องมีความแน่นอนแก่ผู้เสียภาษีทุกคน โดยตัวบทกฎหมายภาษีต้องกำหนดชัดเจนแน่นอน ไม่คลุมเครือ ไม่กำกวม และไม่มีความซับซ้อน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในด้านการตีความ นอกจากนี้ยังต้องมีการป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ สำหรับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันนอกจากจะขาดความชัดเจนและแน่นอนในตัวบทกฎหมายทั้งสามฉบับแล้ว ยังไม่มีการป้องกันการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ ต่างกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกาเนื่องจากการกำหนดอย่างชัดเจนถึงลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ตัวบทกฎหมายไม่มีความคลุมเครือจนเปิดช่องโหว่ให้เกิดการตีความ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่มีการอิงอยู่กับจำนวนของพืชหรือปศุสัตว์ที่เปิดช่องให้เกิดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในตัวบทกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีการคุ้มครองป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ โดยให้สิทธิแก่ผู้เสียหายอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หากผู้ถูกจัดเก็บภาษีถูกพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมอย่างไม่เป็นธรรม

นอกจากนี้การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามกฎหมายผังเมืองเป็นการทำให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีความชัดเจนแน่นอน และมีประสิทธิภาพ ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นอยู่ในโซนที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรตามกฎหมายผังเมือง ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นก็ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หากหากดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นอยู่ในโซนที่ใช้ประเภทอื่น ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นก็ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราอื่น ผู้เสียภาษีสามารถทราบสิทธิและหน้าที่ของตนเองได้อย่างแน่ชัดว่าจะถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราใด

สอดคล้องกับหลักความสะดวกในการจ่ายภาษี (Convenience Of Payment) ที่รัฐจะต้องมีมาตรการในการชำระภาษีและการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีที่ง่าย ประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยง่าย เมื่อนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้ในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ทำให้กฎหมายในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเหลือเพียงฉบับเดียว หน่วยงานที่ดูแลมีเพียงหน่วยงานเดียว และกฎหมายมีความชัดเจนแน่นอน ก่อให้ประชาชนผู้เสียภาษีสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้โดยง่าย ต่างกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันที่ต้องพิจารณากฎหมายถึงสามฉบับ และแต่ละฉบับมีความซับซ้อน เนื่องจากตัวบทที่มีความไม่ชัดเจนและขาดประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับหลักความประหยัดในการจัดเก็บภาษี (Economy In Collection) ที่ระบบการ

บริหารจัดการเก็บภาษีที่รัฐจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีที่ต่ำและน้อยที่สุด เพื่อที่รายได้จากภาษีที่รัฐจัดเก็บได้จะถูกนำไปใช้จ่ายในการบริหารประเทศได้อย่างเต็มที่ สำหรับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันขัดต่อหลักความประหยัดในการจัดเก็บภาษี ที่รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการสำรวจพื้นที่ ต่างกับการนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของของ รัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกาที่ไม่มีการอิงอยู่กับจำนวนของต้นไม้หรือปศุสัตว์ ทำให้รัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าสำรวจพื้นที่จริง ผู้ที่ต้องการให้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของตนเสียภาษีในอัตราการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองในการชี้แจงลักษณะของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นที่มีลักษณะของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หากยื่นข้อเท็จจริงที่เป็นเท็จ จะถูกบทลงโทษที่รุนแรง

นอกจากนี้การกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามกฎหมายผังเมืองที่มีหลักเกณฑ์ในการแบ่งการใช้ประโยชน์ในโซนต่างๆอย่างชัดเจน ส่งผลให้รัฐสามารถทราบได้ว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างใดถูกจัดเก็บภาษีในอัตราใด รัฐไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการให้เจ้าหน้าที่เข้าสำรวจพื้นที่พิจารณาว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ แตกต่างจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันที่รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรหรือเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้าสำรวจพื้นที่นับจำนวนชนิดต้นไม้หรือปศุสัตว์ว่าครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดให้ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ ทำให้รัฐสามารถนำค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ไปใช้ในการบริหารประเทศได้ต่อไป

สอดคล้องกับหลักการยอมรับ (Acceptability) ที่ภาษีทุกชนิดที่จัดเก็บจากประชาชนต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งภาษีอากรที่ประชาชนจะยอมรับต้องมีระบบการจัดเก็บภาษีอากรอย่างยุติธรรม การนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกามาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย ทำให้ตัวบทกฎหมายมีความชัดเจนแน่นอน ผู้เสียภาษีถูกจัดเก็บภาษีอย่างยุติธรรมโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมินเฉพาะด้าน ก่อให้เกิดการยอมรับจากประชาชนผู้เสียภาษี

สอดคล้องกับหลักการทำรายได้ (Productive) เนื่องจากรายได้ประเภทภาษีอากรเป็นรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐ ภาษีต้องทำรายได้ให้กับรัฐอย่างเพียงพอในการนำไปใช้จ่ายในการสาธารณะ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันขัดต่อหลักการทำรายได้ ที่หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมควรเป็นหลักเกณฑ์ที่มีความชัดเจนแน่นอนในตัวบทกฎหมาย และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจะถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด แต่หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเปิดช่องทั้งหมดให้มีการได้รับประโยชน์จากตัวบทที่คลุมเครือทำให้ได้รับประโยชน์เสียภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด ทั้งที่ไม่ได้มีการประกอบ

เกษตรกรรมจริง และมีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ในการพิจารณาซึ่งอาจก่อให้เกิดการทุจริตและส่งผลลบต่อรายได้ในการจัดเก็บภาษี แตกต่างจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกาที่กำหนดว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่เข้าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมนั้นต้องมีรายได้จากการประกอบเกษตรกรรมตามที่กฎหมายกำหนด ด้วยเหตุนี้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างดังกล่าวจึงต้องมีการประกอบเกษตรกรรมอย่างแท้จริง จึงได้ถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด นอกจากนี้การที่มีหลักเกณฑ์ที่มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพยังลดปัญหาการใช้ดุลพินิจที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตคอร์ปชั่นส่งผลเสียต่อรายได้ในการจัดเก็บภาษี

สอดคล้องกับหลักการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability) กล่าวคือระบบภาษีอากรที่ดีต้องสามารถทำการบริหารจัดการได้อย่างได้ผลในทางปฏิบัติ หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่อิงอยู่กับจำนวนของชนิดต้นไม้หรือปศุสัตว์ไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างได้ผลในทางปฏิบัติ เนื่องจากจำนวนบุคคลากรที่ไม่เพียงพอของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แตกต่างจากการนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้ในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม สามารถทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บภาษีในทางปฏิบัติได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เนื่องจากเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่มีการอิงกับจำนวนต้นไม้หรือปศุสัตว์ในการต้องเข้าสำรวจพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ ผู้ต้องการเสียภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างประเภทการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีหน้าที่ในการยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา

นอกจากนี้การนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกาประกอบกับการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายผังเมืองมาปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยยังทำให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยสอดคล้องกับเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ประการแรกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีโดยการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการประเมินภาษี หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา มีความชัดเจนแน่นอน ไม่มีการให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการประเมินภาษีว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ ทำให้ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น เพื่อนำไปพัฒนาให้แก่คนในท้องถิ่นมีความสุขมากยิ่งขึ้น

ประการที่สองเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการมีรายได้ที่จะนำไปใช้ในการลงทุนและจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพให้ประชาชนในพื้นที่มากขึ้น หลักเกณฑ์ การใช้ประโยชน์ในการ

ประกอบเกษตรกรรมของรัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถแก้ปัญหาการใช้ดุลพินิจที่อาจก่อให้เกิดการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาว่าที่ดินดังกล่าวเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมซึ่งจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด เมื่อหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีความชัดเจนแน่นอน และมีประสิทธิภาพส่งผลให้รัฐมีรายได้มากยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้กับคนในสังคม

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุปท้ายของเอกัตศึกษาเล่มนี้ ผู้เขียนจะได้นำเสนอถึงภาพรวมเกี่ยวกับสาระสำคัญโดยสรุปจาก การศึกษาและวิเคราะห์ให้เห็นถึงปัญหาการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบ เกษตรกรรมของประเทศไทย ว่าสอดคล้องและสัมพันธ์กับสมมติฐาน ประกอบกับผู้เขียนจะได้นำเสนอ ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมให้ครอบคลุมประเด็น ปัญหาต่างๆที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ในหลายประการ ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

6.1 บทสรุป

จากสมมติฐานของเอกัตศึกษาที่ได้มีการกำหนดไว้ว่า การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตาม พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา จำนวน ต้นไม้และชนิดต้นไม้ที่ปลูกต่อไร่ก่อให้เกิดปัญหาการบังคับใช้ขาดความชัดเจน ขัดต่อหลักความแน่นอนทาง ภาษี พร้อมทั้งก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ จึงเห็นควรศึกษาและนำเสนอ มาตรการแก้ไขหลักเกณฑ์การพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมให้สอดคล้องกับหลักการ ภาษีอากรที่ดี เพื่อให้การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตลอดจนหลักเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ประโยชน์ ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยเป็นหลักเกณฑ์ที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจนในการจัดเก็บภาษี มากขึ้น นั้น ย่อมมีความสอดคล้องและถูกต้องตามสมมติฐานที่ผู้เขียนได้มีการกำหนดไว้ เนื่องจาก เมื่อได้ ดำเนินการศึกษาถึงปัญหาดังกล่าวโดยละเอียดแล้วตั้งแต่บทที่ 1 ถึง บทที่ 5 ทำให้ทราบและเข้าใจได้ประเทศไทยสมควรจะต้องมีหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่มีประสิทธิภาพและมีความ ชัดเจนในการจัดเก็บภาษีมากขึ้น พร้อมทั้งมีความสอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดีและวัตถุประสงค์ของ การบังคับใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 ในทุกประการ ดังจะกล่าวโดยสรุปถึงภาพรวมที่เกี่ยวกับ สาระสำคัญดังนี้

การจัดเก็บภาษีทรัพย์สินเป็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาโครงสร้างภาษีของ ประเทศไทย เนื่องจากภาษีทรัพย์สินเป็นเครื่องมือสำคัญในการหารายได้ให้กับท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นนำไปใช้ ในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น สำหรับ ภาษีทรัพย์สินที่มีความ สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เนื่องจากพระราชบัญญัติ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 นอกจากจะเป็นแหล่งรายได้ทางภาษีที่สำคัญที่สุดแก่ท้องถิ่น ยังช่วยให้ ประชาชนในท้องถิ่นใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดการกักตุนที่ดินเพื่อเก็ง กำไร อีกทั้งยังสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และกระตุ้นให้เกิดการกระจายการถือครองที่ดินได้

สำหรับภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 จัดเก็บภาษีจากเจ้าของที่ดินหรือผู้ครอบครองโดยอัตรา ภาษีแบ่งตามประเภทการใช้ประโยชน์ สำหรับการใช้ประโยชน์ที่จัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุดคือการใช้ ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยจัดเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าไม่เกินร้อยละศูนย์จุดหนึ่งห้าของฐานภาษี

ด้วยเหตุนี้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีประสิทธิภาพ และชัดเจน เพื่อไม่เกิดการอาศัยประโยชน์จากความเคลือบคลุม หรืออาศัยช่องว่างของกฎหมาย ถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ดำเนินการศึกษาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน อันประกอบด้วยพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างพ.ศ. 2562 และประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ตลอดจนระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนา การเกษตร และสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 พบว่าเป็นหลักเกณฑ์ที่มีบกพร่องในหลายประการ อันก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางทฤษฎี และก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณา จำนวนต้นไม้และชนิดต้นไม้ที่ปลูกต่อไร่ โดยสรุปปัญหาต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้

สภาพปัญหาด้านกฎหมายประการแรกหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยในปัจจุบันต้องพิจารณาจากกฎหมายหลายฉบับ สร้างความสับสนและความยากลำบากในการใช้เวลาศึกษาทำความเข้าใจต่อทั้งภาคประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งส่งผลให้ภาคประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมและไม่ให้ความร่วมมือต่อการประเมินหรือเสียภาษีแก่ภาครัฐ

นอกจากนี้หน่วยงานที่ดูแลหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยยังมีมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน กล่าวคือกระทรวงการคลังกับกระทรวงมหาดไทย กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยแต่ละหน่วยงานมีหลักเกณฑ์ภายในและดุลพินิจในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่แตกต่างกัน สร้างความไม่เสมอภาคทางภาษีให้กับภาคประชาชน และก่อให้เกิดข้อพิพาทระหว่างภาคประชาชนผู้ถูกจัดเก็บภาษีกับหน่วยงานของรัฐได้โดยง่าย

ประการสอง คำจำกัดความของที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ใช้บังคับอยู่ของประเทศไทยไม่มีประสิทธิภาพและให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ ส่งผลลบลบต่อรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

อาทิเช่น ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคสอง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในการประกอบเกษตรกรรมนั้น พิจารณาจากสภาพการใช้ประโยชน์บนที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามจริง โดยมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้คือ การทำนา การทำไร่ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ มีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นในทางปฏิบัติว่าเจ้าของอาคารแห่งหนึ่งปล่อยให้คนอีกคนหนึ่งเข้ามาทำไร่เองตามธรรมชาติ โดยเมื่อถึงเวลาเจ้าของอาคารก็เก็บรังนกเพื่อนำไปจำหน่าย เจ้าของที่ดินถือว่าถือว่าเป็นการเลี้ยงปศุสัตว์ อาคารดังกล่าวจึงลักษณะการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม อย่างไรก็ตามภาครัฐพิจารณาว่าเจ้าของอาคารมีวัตถุประสงค์หลักคือเพื่อการเก็บรังนกเพื่อนำไปจำหน่าย ไม่ใช่การเลี้ยงปศุสัตว์ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรคสอง

การที่คำจำกัดความของที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมมีความคลุมเครือเป็นอย่างมาก ต้องอาศัยดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการพิจารณาเป็นรายข้อเท็จจริง ก่อให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายและก่อให้เกิดความไม่มั่นใจของภาคประชาชนในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดการโต้แย้งจากผู้

ที่ถูกประเมินได้โดยง่าย

สภาพปัญหาด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่ใช่ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เชื่อมั่นแก่ภาคประชาชนว่าจะได้รับการประเมินอย่างยุติธรรม อาทิเช่น กรณีเจ้าของที่ดินปลูกพืชผสมหลายชนิดลงบนพื้นที่ ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 กำหนดว่าเนื้อที่ 1 ไร่ ต้องปลูกขนุน 25 ต้น หรือ ทูเรียน 20 ต้น หากมีการปลูกพืชผสมลงในพื้นที่ โดยปลูกทูเรียน 15 ต้น และปลูกขนุน 7 ต้น ลงบนพื้นที่ 1 ไร่ ถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ ซึ่งต้องอาศัยความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ในการประเมิน การจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก

อนึ่ง ประเทศไทยไม่ได้มีหลักสูตรในเรื่องการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐบาลในการจัดอบรมแก่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน

สภาพปัญหาทางปฏิบัติประการแรก สร้างภาระแก่เจ้าหน้าที่ เพิ่มต้นทุนในการจัดเก็บภาษีและไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีการกำหนดอัตราขั้นต่ำของพืชโดยเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินต้องเข้าสำรวจพื้นที่จริง ซึ่งสร้างภาระแก่เจ้าหน้าที่ผู้ประเมินในการปฏิบัติงาน และเพิ่มต้นทุนในการจัดเก็บภาษีของภาครัฐ นอกจากนี้ด้วยจำนวนทรัพยากรที่จำกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ประเมิน จึงเป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ในทางปฏิบัติ อาทิจากรายงานการประชุมคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการกล่าวถึงปัญหาด้านบุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีเจ้าหน้าที่เพียงคนเดียว ซึ่งต้องรับผิดชอบทั้งการออกสำรวจรายการทรัพย์สิน การคำนวณเพื่อประเมินภาษี การแจ้งการประเมิน การรับชำระภาษี ฯลฯ

ประการที่สอง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทย ไม่สามารถที่จะลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมหรือ ลดการเก็บสะสมที่ดินในเขตตัวเมืองเพื่อเก็งกำไร ทั้งยังเป็นภาระอื้ออานวยแก่เจ้าของที่ดินที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงลดค่าใช้จ่ายจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันไม่ได้มีการกำหนดว่าพื้นที่เขตใดบ้างที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ด้วยเหตุนี้ผู้ที่มีทรัพย์สินในเขตกรุงเทพมหานครอาจอาศัยช่องโหว่ของกฎหมายในการนำที่ดินดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ทำให้เจ้าของที่ดินที่มีทรัพย์สินมูลค่าสูงถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่ต่ำ ในทางกลับกันหากเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าทรัพย์สินต่ำ ปล่อยที่ดินของตนรกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ ทำให้ถูกเก็บภาษีในอัตราสูง จนอาจทำให้เจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าต่ำถูกจัดเก็บภาษีที่สูงกว่าเจ้าของที่ดินที่มีมูลค่าสูง

ประการที่สาม หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง

ของประเทศไทยไม่สามารถแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่าและไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการเกษตรกรรมของประเทศไทยไม่ได้มีการกำหนดว่าห้ามที่ดินใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในที่ดินเขตย่านพาณิชยกรรม ส่งผลให้ที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครที่เป็นย่านพาณิชยกรรมเหมาะสมแก่การเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจ การค้า หรือให้บริการของระบบขนส่งมวลชน มีการปลูกพืชตามอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด ส่งผลเสียต่อโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย อาทิเช่นที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครมีการปลูกพืชเพื่อวัตถุประสงค์ในการเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราที่ต่ำที่สุด

นอกจากนี้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 หากเจ้าของที่ดินปลูกพืชตามจำนวนที่หลักเกณฑ์กำหนด ที่ดินนั้นก็เสียภาษีในอัตรากำหนดการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยไม่มีการกำหนดระยะเวลาในการปลูก หรือต้องมีการเข้าดูแลต้นไม้ หรือต้องมีรายได้จากการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เปิดช่องให้เจ้าของที่ดินเมื่อได้รับสิทธิในการเสียภาษีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมแล้ว ปล่อยให้ที่ดินนั้นไม่เข้ามาดูแลรักษา ทำให้ที่ดินนั้นมีสภาพไม่ต่างจากที่ดินรกร้างว่างเปล่าหรือไม่ได้ใช้ประโยชน์ตามสมควร

อนึ่ง เมื่อได้ศึกษาและพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศทั้งสหรัฐอเมริกา รัฐนิวเจอร์ซีย์ รัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนา ซึ่งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะที่สามารถแก้ปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น

ด้วยเหตุนี้จึงมีความสมควรเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทย ให้มีความชัดเจนแน่นอน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและบรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 และสอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องกฎหมายผังเมืองในบทที่ 2 หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยในบทที่ 3 และหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของต่างประเทศในบทที่ 4 พร้อมกับวิเคราะห์การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ประเภทเกษตรกรรมในประเทศไทยในบทที่ 5 ย่อมทำให้ผู้เขียนสามารถพิจารณาถึงแนวทางที่จะนำมาเป็นข้อเสนอแนะเพื่อให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสำหรับที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักภาษีอากรที่ดี และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำกฎหมายผังเมืองมาใช้ประกอบการพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ลดต้นทุนในการจัดเก็บภาษีของ

ภาครัฐ และทำให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรของประเทศไทยสามารถใช้อย่างมีประสิทธิภาพได้

กล่าวคือหากสันนิษฐานว่า ผังเมือง คือ แผนผังที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามแต่ละประเภทที่ดิน ดังนั้น แต่ละประเทศจึงมีการกำหนดผังเมืองเพื่อควบคุมและจัดระเบียบการใช้ที่ดินในแต่ละท้องที่

ผู้เขียนจึงเสนอควรให้แก้มตรา 37 วรรคสองและวรรคสามแห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยกำหนดให้มีการออกเป็นประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย โดยให้นำการกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามกฎหมายผังเมืองมาพิจารณาเพื่อการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างดังนี้

การจัดเก็บภาษีตามประเภทการใช้ประโยชน์ตาม พรบ.ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562	การกำหนดสีตามประเภทการใช้ตาม พรบ.ผังเมือง ๑
ที่อยู่อาศัย	พื้นที่สีเหลือง – ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย พื้นที่สีส้ม – ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง พื้นที่สีน้ำตาล – ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก
เกษตรกรรม	พื้นที่สีเขียว – ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม พื้นที่สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว – ที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม
อื่น ๆ	พื้นที่สีแดง – ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม พื้นที่สีม่วง – ที่ดินประเภทอุตสาหกรรมและคลังสินค้า พื้นที่สีเม็ดมะปราง – ที่ดินประเภทคลังสินค้า พื้นที่สีน้ำตาลอ่อน – ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย พื้นที่สีน้ำเงิน – ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ทั้งนี้ หากผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายรายใดใช้ประโยชน์ในที่ดินต่างจากประเภทการใช้ประโยชน์ตามกฎหมายผังเมือง ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีดำเนินการแจ้งเจ้าพนักงานโดยเร็วหรืออย่างช้าก่อนที่เจ้าพนักงานจะออกใบแจ้งประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง อนึ่ง การพิจารณาการใช้ประโยชน์ในที่ดินประเภทเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยนั้น ให้เจ้าพนักงานพิจารณาหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย เป็นไปตามที่ ลงวันที่ 30 มกราคม 2563

อนึ่งการกำหนดประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินหากยึดตามกฎหมายผังเมือง อาจก่อให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากกฎหมายผังเมืองต้องมีการทบทวนเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทุก 5 ปี ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่นที่ควรกำหนดแผนผังประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินเป็นของตนเอง โดยแรกเริ่มในการวางแผนผังประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยึดตามกฎหมายผังเมืองในท้องถิ่นของตนเองก่อน ด้วยเหตุนี้แม้แผนผังประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามกฎหมายผังเมืองจะมีการเปลี่ยนแปลง ก็ไม่ส่งผลกระทบต่อแผนผังประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่จัดทำขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละท้องถิ่น ก่อให้เกิดความต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมาย

การจัดเก็บภาษีตามประเภทการใช้ประโยชน์ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยยึดตามแผนผังประเภทการใช้ประโยชน์ในที่ดินก่อให้เกิดการลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เนื่องจากหากผู้มีหน้าที่เสียภาษีมียุทธวิธีที่ดินอยู่ในพื้นที่สีเขียวหรือพื้นที่สีขาวมีกรอบและเส้นทแยงสีขาวให้สันนิษฐานว่าที่ดินนั้นใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยไม่ต้องมีการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการพิจารณาจำนวนต้นไม้ อีกทั้งเป็นการลดต้นทุนของรัฐเนื่องจากเจ้าพนักงานประเมินไม่ต้องลงสำรวจพื้นที่จริงเพื่อนับจำนวนต้นไม้ นอกจากนี้ยังหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมสามารถปฏิบัติได้จริงในทางปฏิบัติ ส่งผลให้หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

โดยข้อเสนอแนะในการนำกฎหมายผังเมืองมาใช้ประกอบการพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของผู้เขียนนั้น สอดคล้องกับแนวทางของจังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีแนวคิดเรื่องการจัดเก็บภาษีตามโซนของผังเมือง อย่างไรก็ตาม การนำกฎหมายผังเมืองมาใช้ประกอบการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนั้นเป็นเพียงข้อสันนิษฐานเบื้องต้นเพื่อลดภาระการตรวจสอบประเมินภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในเบื้องต้นเท่านั้น หากผู้เสียภาษียรายใดใช้ประโยชน์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผิดไปจากผังเมือง กฎหมายก็ได้กำหนดให้ผู้เสียภาษีมียุทธวิธีโต้แย้งและการอุทธรณ์ตามกฎหมายอยู่แล้ว กรณีที่ผู้เสียภาษียรายใดที่ตั้งในพื้นที่สีแดงหรือสีม่วงที่เป็นเขตพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม แต่สมัครใจประกอบกิจการเกษตรกรรม ผู้เสียภาษียรายนั้นสามารถทำได้ แต่ต้องดำเนินการ**หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม**ตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 และประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้

ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย เป็นไปตามที่ ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 ที่สำคัญ กฎหมายควรกำหนดให้ชัดเจนว่า จะต้องประกอบกิจการเกษตรอย่างน้อยกี่ปี เช่น อย่างน้อย 5 ปี เป็นต้น หรืออาจนำหลักเกณฑ์พิจารณารายได้ จากการประกอบกิจการเกษตรกรรมมาพิจารณาประกอบดังจะกล่าวต่อไป ทั้งนี้ เพื่อป้องกันปัญหาการ หลีกเลียงกฎหมายอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบ เกษตรกรรมให้เหลือกฎหมายเดียว และหน่วยงานที่ดูแลหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบ เกษตรกรรมเหลือเพียงหน่วยงานเดียว

เมื่อหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในปัจจุบันของประเทศไทย ต้องพิจารณา จากกฎหมายถึงสามฉบับประกอบกัน สร้างความซับซ้อนให้กับภาคประชาชน พร้อมทั้งหน่วยงานที่ดูแล หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีมากกว่าหนึ่งหน่วยงาน ผู้เขียน จึงขอเสนอแนะให้ ประเทศไทยสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเหลือเพียงกฎหมายฉบับ เดียว กล่าวคือกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้ในประกาศกระทรวงการคลัง และกระทรวงมหาดไทย เรื่องหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ลงวันที่ 30 มกราคม 2563 เพื่อให้ภาคประชาชนสะดวกและง่ายต่อการพิจารณาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบ เกษตรกรรม

นอกจากนี้ยังต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มาตรา 37 วรรค สองจาก “การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ตาม (1) ต้องเป็นการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่หลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด ทั้งนี้ ในการจัดทำประกาศดังกล่าวให้นำความเห็นของ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาประกอบการพิจารณา” เป็น

“หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้เป็นไปตามที่ รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกันประกาศกำหนด” เพื่อให้สอดคล้องกับการ เหลือกฎหมายเพียงกฎหมายเดียว

อนึ่ง ไม่มีการนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมระเบียบคณะกรรมการ นโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. 2560 ประกอบคู่มือการ ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 มาใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการใช้ประโยชน์ใน การประกอบเกษตรกรรม

และหน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมมีเพียง หน่วยงานเดียว คือกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นเสาหลักในการบริหารจัดการเก็บภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง สำหรับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมคือ เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ถูกประเมินภาษีได้รับการประเมินอย่างยุติธรรมและเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดนิยามการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

การบัญญัตินิยามของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในปัจจุบันของประเทศไทยถูกบัญญัติไว้อย่างกว้างๆ ก่อให้เกิดปัญหาในการตีความ ผู้เขียน จึงขอเสนอแนะให้ประเทศไทยกำหนดนิยามของการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไว้อย่างชัดเจนว่าโดยการแบ่งเป็นประเภทดังนี้

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หมายถึง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเพื่อวัตถุประสงค์ในการบริโภค จำหน่าย หรือใช้งานในฟาร์ม ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง

1. การปลูกข้าว หรือพืชไร่
2. การปลูกผัก หรือไม้ดอก หรือไม้ประดับ หรือสมุนไพร
3. การปลูกสวนป่า หรือ ปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ
4. การปลูกไม้ผล หรือไม้ยืนต้น แบบสวนเดี่ยว หรือสวนแซม
5. การปลูกพืชแบบสวนผสม เกษตรผสมผสาน หรือระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งอาจมีการเลี้ยงสัตว์หรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมด้วย
6. การเพาะเห็ด ทำผักกอก เพาะปลูกพืชในระบบโรงเรือนถาวร
7. การทำนาเกลือสมุทร
8. การเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ
9. การเลี้ยงปศุสัตว์

อนึ่ง ภาครัฐจะต้องออกคู่มือแนะนำแก่ภาคประชาชนถึงคำนิยามของคำจำกัดความ อาทิการเลี้ยงปศุสัตว์ กระทบการคลังและกระทบมหาดไทยต้องระบุอย่างชัดเจนว่าการเลี้ยงปศุสัตว์หมายความรวมถึง โค กระบือ แพะ แกะ สุกร เป็ด ไก่ กวาง หมูป่า ฝูง จิ้งหรีด แต่ไม่รวมถึงสุนัข

นอกจากนี้กระทบการคลังและกระทบมหาดไทย จะต้องออกหลักเกณฑ์ภายในแก่เจ้าหน้าที่ที่ต้องเปิดเผยแพร่สาธารณะแก่ภาคประชาชนในการพิจารณาว่าการใดถือเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม อาทิการเลี้ยงปศุสัตว์ที่เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมไม่หมายความรวมถึงการที่สัตว์เข้ามาอยู่อาศัยในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเองตามธรรมชาติ ทั้งนี้กระทบการคลังและกระทบมหาดไทย อาจขอความเห็นหรือคำแนะนำจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการออกหลักเกณฑ์ภายในแก่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีแนวทางในการประเมินที่สอดคล้องกัน สร้างความเสมอภาคในการประเมินภาษีให้แก่ภาคประชาชน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ประเมินต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

กฎหมายของประเทศไทยไม่ได้มีการพิจารณาคำนี้ถึงสิทธิของผู้ถูกจัดเก็บภาษีว่าควรจะได้รับ การประเมินจากเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประเมิน ผู้เขียน จึงขอเสนอแนะให้กระทบการคลังและกระทบมหาดไทย จัดหลักสูตรอบรมเฉพาะด้านในการประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบ

เกษตรกรรมที่ โดยหลักสูตรต้องได้รับการรับรองจากรัฐบาล ทั้งนี้หลักสูตรต้องเปิดให้อบรมฟรี ในทุก 2 ปี

อนึ่ง ในหลักสูตรต้องมีการให้เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทดสอบความรู้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทดสอบความรู้ผ่านตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น ถึงมีสิทธิเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ประเมินการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ภาคประชาชนว่าจะได้รับการประเมินจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่าในเขตตัวเมือง

เมื่อหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในปัจจุบันของประเทศไทย เปิดช่องให้เจ้าของที่ดินมูลค่าสูงลดค่าใช้จ่ายจากการเสียภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างโดยการเสียภาษีในอัตราที่ต่ำที่สุด โดยการนำที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครที่มีมูลค่าสูงไปปลูกพืชตามจำนวนชั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการไม่ส่งเสริมให้เกิดความเป็นธรรมและไม่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม นอกจากนี้ยังไม่มี การคำนึงถึงลักษณะของที่ดินในแต่ละพื้นที่ว่าเหมาะแก่การประกอบเกษตรกรรมหรือไม่ จึงเกิดปัญหานำที่ดินในเขตตัวเมืองที่เหมาะสมแก่การทำพาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรมมาใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม โดยการปลูกพืชตามจำนวนชั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด ก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่าในเขตตัวเมือง ตามแนวความเห็นของนักวิชาการท่านหนึ่ง ให้ข้อเสนอแนะว่าให้มีการกำหนดนิยามของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ ให้หมายความรวมถึง “ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่โดยสภาพมีการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตร แต่การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของที่ดินนั้นไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม สภาพภูมิประเทศ ความลาดชันของพื้นที่ สภาพดิน และการทำประโยชน์ของที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างบริเวณใกล้เคียงให้ถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ทิ้งไว้ว่างเปล่าหรือไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแล้วแต่กรณี” หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการปลูกพืชบนที่ดินซึ่งอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมสังคมเมือง หรือย่านชุมชนหรือย่านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการไม่ได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ให้ถือว่าที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นไม่ได้ทำประโยชน์ตามควรแก่สภาพ

อย่างไรก็ตามผู้เขียนมีความเห็นว่า เมื่อภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยจัดเก็บอัตรากาษา โดยพิจารณาจากการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เมื่อเจ้าของที่ดินได้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดแล้ว แม้จะเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมในเขตตัวเมือง ผู้เสียภาษีควรถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประเภทอัตรากาษาการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม นอกจากนี้ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยไม่นำเรื่องการใช้ประโยชน์สูงสุดและดีที่สุด (Highest and Best User) มาใช้ในการพิจารณาจัดเก็บภาษี ผู้เสียภาษีจึงมีสิทธิในการใช้ประโยชน์ในที่ดินของตนเองเพื่อการประกอบเกษตรกรรมโดยไม่ต้องคำนึงว่าการประกอบเกษตรกรรมในที่ดินของตนเองก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างสูงสุดหรือไม่ แต่ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นไปเพื่อหลีกเลี่ยงภาษีที่ดิน

และสิ่งปลูกสร้างซึ่งกฎหมายควรต้องสร้างกลไกการพิสูจน์เจตนาโดยการกำหนดจำนวนปีที่ต้องใช้ที่ดินทำเกษตรกรรม หรือพิจารณาเกณฑ์รายได้จากการประกอบกิจการเกษตรกรรมดังที่กล่าวข้างต้น

สำหรับการนำหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของต่างประเทศมาพิจารณาเพื่อปรับใช้กับหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยนั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกาที่หวังลดความเหลื่อมล้ำหรือลดการเก็บสะสมในเขตตัวเมืองเพื่อเก็งกำไร โดยกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีต้องประกอบเกษตรกรรมเป็นเวลา 8 ปีในเขตนอกพื้นที่เกษตรกรรมนั้น ไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมประเทศไทยเนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 40 กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การกำหนดให้พื้นที่ในเขตนอกพื้นที่เกษตรกรรม หากประกอบเกษตรกรรมต้องประกอบเกษตรกรรมเป็นเวลา 8 ปีจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ ประกอบหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมของประเทศไทยทั้งรัฐนิวยอร์ก รัฐมิชิแกน และรัฐแอริโซนาที่หวังแก้ปัญหาการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ โดยการกำหนดรายได้ขั้นต่ำจากการใช้ที่ดินเพื่อการประกอบเกษตรกรรมนั้น ไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมประเทศไทย เนื่องจากภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างของประเทศไทยไม่ว่าเจ้าของที่ดินใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเพื่อการเลี้ยงชีพหรือส่วนบุคคล หรือเพื่อจำหน่ายหากำไร ก็ถูกจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม หากมีการกำหนดรายได้ขั้นต่ำจากที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม อาจส่งผลให้เจ้าของที่ดินที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมเพื่อการเลี้ยงชีพหรือส่วนบุคคล ถูกพิจารณาจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราการใช้ประโยชน์อื่น

บรรณานุกรม

หนังสือ

คณะกรรมการกลุ่มปรับปรุงชุดวิชากฎหมายภาษีอากร 1. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขานิติศาสตร์ เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายภาษีอากร 1, พิมพ์ครั้งที่ 8 (นนทบุรี:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2563)

ศุภลักษณ์ พินิจภูตล, คำอธิบาย กฎหมายภาษีโรงเรือนและที่ดิน, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2563)

ศุภลักษณ์ พินิจภูตล, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2563)

ศุภลักษณ์ พินิจภูตล, คำอธิบาย ภาษีท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2550)

ศุภลักษณ์ พินิจภูตล, คำอธิบายกฎหมายมหานการคลังและภาษีอากร ภาษีบำรุงท้องที่, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2545)

ดุยลักษณ์ ตราชูธรรม, หลักกฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร:สถาบัน T.Training Center, 2555)

ดุยลักษณ์ ตราชูธรรม, กฎหมายภาษีอากร, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน, 2562)

สุเมธ ศิริคุณโชติ และคนอื่นๆ, ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2564, พิมพ์ครั้งที่ 1 ปรับปรุงเพิ่มเติม (กรุงเทพมหานคร:เรือนแก้วการพิมพ์, 2563)

สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่, ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร:นิติธรรม, 2564)

วิทยานิพนธ์

สุภชัย ขวานานนท์, พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กับหลักการจัดเก็บภาษีที่ดี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2563)

ภาวดี เกิดทุ่งยั้ง, การศึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ เปรียบเทียบกับร่างภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2555)

สิริ ภูเจริญ, ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกับยุทธศาสตร์ชาติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561)

ณัฐพล พลฤทธิ์, การปฏิรูปการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินและภาษีความมั่นคง : ศึกษาเปรียบเทียบกับสาธารณรัฐเกาหลี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559)

ชนกชนม์ ภูมิวิจิตรการ, มาตรการทางภาษีเพื่อการผังเมือง (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2562)

ณิชนันท์ จังกาจิตต์. “ปัญหาเกี่ยวกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน และภาษีบำรุงท้องที่: แนวทางการแก้ไข” (ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2537)

ยุทธนา อินเฉลิม, การปฏิรูปการบริหารหน่วยงานจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาบริหารธุรกิจบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2559)

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ชวฤทธิ์ โยศรีคุณ, วรรณสารการจัดการความรู้สู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ วิทยาลัยนครราชสีมา ฉบับที่ 1/2562 [ออนไลน์]. 2562 แหล่งที่มา: <http://www.nmc.ac.th/2018/km/km1-2562-017.pdf>

สำนักงานวิจัยอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, จำนวนชนิดพืชที่พบในประเทศไทย [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา <https://catalog.dnp.go.th/no/dataset/plant-species>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, จำนวนชนิดพันธุ์สัตว์ที่พบในประเทศไทย [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา http://statv2.nic.go.th/Natural%20and%20Environment/21010600_06.php

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, คู่มือการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี 2565 [ออนไลน์]. 2565, แหล่งที่มา: <http://farmer.doae.go.th/farmer64.pdf>

กระทรวงมหาดไทย, หนังสือตอบข้อหารือการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ มท 0808.3/6478 [ออนไลน์]. 2564, แหล่งที่มา: http://www.tasaba.go.th/news/doc_download/20210506102438_222.pdf

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2565 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร รายจังหวัด ปี พ.ศ. 2562 (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <https://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/socio/LandUtilization2562.pdf>

ยุพิน พงษ์ทอง, บาดแผลโควิด-19 กรีดลึก ปี 64 “หนีเกษตร” พุง 74% [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <https://www.bangkokbiznews.com/business/980150>

สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนบุคลากรส่วนท้องถิ่น [ออนไลน์]. 2564 แหล่งที่มา: http://local.moi.go.th/local_sub5.htm

กองเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร, กรอบอัตรากำลังกรมส่งเสริมการเกษตร [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <http://www.person.doae.go.th/person2011/node/2180>

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, ข้อมูลทั่วไปด้านประชากร [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <https://www.boi.go.th/index.php?page=demographic&language=th>

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุราษฎร์ธานี, รายงานการประชุมคณะกรรมการภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี [ออนไลน์]. 2564 แหล่งที่มา: <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER18/DRAWER093/GENERAL/DATA0001/00001547.PDF>

ลันตา อุตมะโกคิน, ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง: ก้าวต่อไปของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ [ออนไลน์]. 2553 แหล่งที่มา: https://www.senate.go.th/assets/portals/93/fileups/272/files/S%E0%B9%88ub_Jun/3journal/b125%20jul_7_5.pdf

กรมธนารักษ์, สรุปราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดิน รอบบัญชี ปี พ.ศ.2559-2562 พื้นที่สำนักงานที่ดิน กรุงเทพมหานคร [ออนไลน์]. 2562 แหล่งที่มา: https://www.treasury.go.th/web-upload/m_document/154/4752/file_download/877e16652f71275ec7f49c9adcc69b76.pdf

เอกสารอื่นๆ

คณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน, “แนวทางขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการผังเมืองเพื่อเป็นกรอบชี้แนะและบูรณาการการพัฒนาประเทศ,” สรุปผลการสัมมนา จัดโดยคณะกรรมการวิชาการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โรงแรมเซ็นทารา ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ความก้าวหน้าโครงการวิจัยเรื่อง “นโยบายการคลังเพื่อการกระจายรายได้”, รายงานฉบับย่อ โครงการศึกษาวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ในส่วนของคณะทำงานการกระจายรายได้ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ดวงมณี เลาวกุล, นโยบายรัฐกับการกระจายการถือครองที่ดิน : จะเป็นจริงหรือไม่?, คอลัมน์เศรษฐกิจ'ธรรมศาสตร์ตลาดวิชา, หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่ 15 กรกฎาคม 2553.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, โครงการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดิน: การวางแผนการถือครองที่ดิน การสงวนและพัฒนาที่ดิน และการสงวนหรือหวงห้ามที่ดินของรัฐ, รายงานที่ตีอาร์ไอ, ฉบับที่ 80 เดือนมีนาคม 2553

Books

Susan M. Lyon, International Tax Glossary revised 3rd Edition, IBFD Publications BV, 1996

Thomas Dalsgaard, The Tax System in Korea: More Fairness and Less Complexity Required, Economics Department Working Papers No.271,

ELECTRONIC MEDIA

USDA, National Agricultural Statistics Service. Farms and Land in Farms 2019 Summary[ออนไลน์]. 2563, แหล่งที่มา: https://www.nass.usda.gov/Publications/Todays_Reports/reports/fnlo0220.pdf

New Jersey Department of Agriculture, Farmland Assessment Overview[ออนไลน์]2555 แหล่งที่มา: <https://www.state.nj.us/agriculture/divisions/anr/pdf/farmlandassessmentoverview.pdf>

State of New Jersey, Guidelines for Generally Accepted Agricultural/Horticultural Practices Under Farmland Assessment [ออนไลน์]. 2565 แหล่งที่มา: <https://www.state.nj.us/treasury/taxation/pdf/lpt/2016AcceptedAgGuidelines.pdf>

New York State Department of Agriculture and Market, Agricultural Districts Laws [ออนไลน์]. 2558, แหล่งที่มา: <http://www.ongov.net/planning/documents/D.AgriculturalDistrictsLaw.pdf>

The State Tax Commission, State Tax Commission Qualified Agricultural Property Exemption Guidelines [ออนไลน์]. 2561 แหล่งที่มา: https://www.michigan.gov/documents/Qualified_Agricultural_Prop_139854_7.pdf

ภาคผนวก ก

ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย

เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงออกประกาศ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม ให้หมายถึง การใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง ตามความหมายของคำว่า “ประกอบการเกษตร” ในระเบียบคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการขึ้นทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการบริโภค จำหน่าย หรือใช้งานในฟาร์ม แต่ไม่รวมถึงการทำประมงและการทอดผ้า

การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ต่อเนื่องที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมนั้นด้วย

ทั้งนี้ พื้นที่ต่อเนื่องตามวรรคสอง ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม แต่ไม่รวมถึงกรณีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ข้อ ๓ กรณีที่พื้นที่ต่อเนื่องตามประกาศนี้ ทับซ้อนกับพื้นที่ต่อเนื่องตามประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์เป็นที่ยูออาศัย ให้พื้นที่ทับซ้อนดังกล่าวเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ข้อ ๔ การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามข้อ ๒ ของประกาศฉบับนี้ ให้หมายความรวมถึงช่วงเวลาพักการเกษตรเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูสภาพที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง การพักที่ดินระหว่างฤดูกาลการผลิต และการตัดวงจรโรค

ข้อ ๕ การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรมตามข้อ ๒ ที่มีชนิดพืช ชนิดสัตว์ หรือลักษณะการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างตามที่ปรากฏในบัญชีแนบท้ายประกาศฉบับนี้ ให้มีอัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่ อัตราพื้นที่คอกหรือโรงเรือน อัตราการใช้ที่ดิน หรือมีลักษณะการใช้ประโยชน์ตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๓

อุตตม สาวนายน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

พลเอก อุนพงษ์ เภาจินดา
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

บัญชีแนบท้าย ก

การประกอบการเกษตรที่เป็นการทำไร่ การปลูกผัก การปลูกไม้ผลยืนต้น การปลูกสวนป่า การปลูกป่าเศรษฐกิจแบบสวนเฉพาะ หรือการปลูกไม้ผลหรือไม้ยืนต้นแบบสวนผสมที่มีชนิดพืชดังต่อไปนี้ จะต้องประกอบการเกษตรให้ได้อัตราขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในตาราง จึงจะถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบการเกษตรกรรม

ชนิดพืช	อัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่
๑. กล้ายหอม	๒๐๐ ต้น/ไร่
๒. กล้ายไข่	๒๐๐ ต้น/ไร่
๓. กล้ายน้ำว้า	๒๐๐ ต้น/ไร่
๔. กระถ่อนเบรี่ยว	๒๕ ต้น/ไร่
พันธุ์ทับทิม	๒๕ ต้น/ไร่
พันธุ์บวบฝ้าย	๒๕ ต้น/ไร่
๕. กาแฟ	๑๗๐ ต้น/ไร่
พันธุ์โรบัสต้า	๑๗๐ ต้น/ไร่
พันธุ์อราบิก้า	๕๓๓ ต้น/ไร่
๖. กานพลู	๒๐ ต้น/ไร่
๗. กระวาน	๑๐๐ ต้น/ไร่
๘. โกโก้	๑๕๐-๑๗๐ ต้น/ไร่
๙. ขนุน	๒๕ ต้น/ไร่
๑๐. เงาะ	๒๐ ต้น/ไร่
๑๑. ลำปาดะ	๒๕ ต้น/ไร่
๑๒. จันทร์เทศ	๒๕ ต้น/ไร่
๑๓. ชมพู	๔๕ ต้น/ไร่
๑๔. ทุเรียน	๒๐ ต้น/ไร่
๑๕. ท้อ	๔๕ ต้น/ไร่
๑๖. น้อยหน่า	๑๗๐ ต้น/ไร่
๑๗. ทุเรียน	๒๕ ต้น/ไร่
๑๘. บัวย	๔๕ ต้น/ไร่
๑๙. ปาล์มน้ำมัน	๒๒ ต้น/ไร่
๒๐. ฝรั่ง	๔๕ ต้น/ไร่
๒๑. พุทรา	๘๐ ต้น/ไร่
๒๒. แพลชั่นพรีต	๕๐๐ ต้น/ไร่
๒๓. พริกไทย	๔๐๐ ต้น/ไร่
๒๔. พลู	๑๐๐ ต้น/ไร่
๒๕. มะม่วง	๒๐ ต้น/ไร่
๒๖. มะพร้าวแก่	๒๐ ต้น/ไร่
๒๗. มะพร้าวอ่อน	๒๐ ต้น/ไร่

๒

ชนิดพืช	อัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่
๒๘. มะม่วงหิมพานต์	๔๕ ต้น/ไร่
๒๙. มะละกอ	
(ยกร่อง)	๓๐๐ ต้น/ไร่
(ไม่ยกร่อง)	๓๗๕ ต้น/ไร่
๓๐. มะนาว	๕๐ ต้น/ไร่
๓๑. มะปราง	๒๕ ต้น/ไร่
๓๒. มะขามเปรี้ยว	๒๕ ต้น/ไร่
๓๓. มะขามหวาน	๒๕ ต้น/ไร่
๓๔. มังคุด	๓๖ ต้น/ไร่
๓๕. ยางพารา	๘๐ ต้น/ไร่
๓๖. ลิ้นจี่	๒๐ ต้น/ไร่
๓๗. ลำไย	๒๐ ต้น/ไร่
๓๘. ลิ้นมุต	๕๕ ต้น/ไร่
๓๙. ลำสาดี	๕๕ ต้น/ไร่
๔๐. ลองกอง	๕๕ ต้น/ไร่
๔๑. ส้มโอ	๕๕ ต้น/ไร่
๔๒. ส้มโอเกลี้ยง	๕๕ ต้น/ไร่
๔๓. ส้มตรา	๕๕ ต้น/ไร่
๔๔. ส้มเขียวหวาน	๕๕ ต้น/ไร่
๔๕. ส้มจุก	๕๕ ต้น/ไร่
๔๖. สดอเบอร์รี่	๑๐,๐๐๐ ต้น/ไร่
๔๗. สาลี่	๕๕ ต้น/ไร่
๔๘. สละตอ	๒๕ ต้น/ไร่
๔๙. หน่อไม้ไผ่ตง	๒๕ ต้น/ไร่
๕๐. หน่อไม้ (ยกร่อง)	๓๐๐-๓๗๐ ต้น/ไร่
๕๑. พืชกลุ่มไม้เนื้อไม้	๑๐๐ ต้น/ไร่

หมายเหตุ : (๑) กรณีที่ไม่ปรากฏชนิดพืชตามบัญชีแนบท้ายนี้ ให้ใช้อัตราขั้นต่ำของการประกอบการเกษตรต่อไร่ โดยเทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด

(๒) กรณีที่ไม่สามารถเทียบเคียงจากชนิดพืชที่มีลักษณะใกล้เคียงตาม (๑) ได้ ให้พิจารณาตาม ลักษณะการประกอบการเกษตรในแต่ละท้องถิ่น

บัญชีแนบท้าย ข

การประกอบการเกษตรที่เป็นการเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่น ๆ ที่มีชนิดสัตว์ดังต่อไปนี้ ต้องประกอบการเกษตรให้ได้อัตราขั้นต่ำตามที่กำหนดไว้ในตาราง จึงจะถือว่าเป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบการเกษตรกรรม

ชนิดสัตว์	พื้นที่คอกหรือโรงเรือน	การใช้ที่ดิน
โค	ขนาด ๗ ตารางเมตรต่อตัว	๑ ตัวต่อ ๕ ไร่
กระบือ	กระบือโตเต็มวัย ขนาด ๗ ตารางเมตรต่อตัว	๑ ตัวต่อ ๕ ไร่
แพะ-แกะ	แพะ-แกะโตเต็มวัย ขนาด ๒ ตารางเมตรต่อตัว	๑ ตัวต่อไร่
สุกร	พ่อพันธุ์	คอกเดี่ยว ขนาด ๗.๕ ตารางเมตรต่อตัว
	แม่พันธุ์	คอกเดี่ยว ขนาด ๑.๕ ตารางเมตรต่อตัว
	สุกรอนุบาล	ขนาด ๐.๕ ตารางเมตรต่อตัว
	สุกรขุน	ขนาด ๑.๕ ตารางเมตรต่อตัว
	คอกคลอด	ใช้พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒ ตารางเมตรต่อตัว
	ซ่องอุมท้อง	ใช้พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒ ตารางเมตรต่อตัว
สัตว์ปีกเลี้ยงปล่อย (เป็ดและไก่)	๔ ตารางเมตรต่อตัว (ตามมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์)	
กวาง	๒ ไร่ต่อตัว	
หมูป่า	๕ ตารางเมตรต่อตัว (เลี้ยงในโรงเรือน) ๐.๒๕ ไร่ต่อตัว (เลี้ยงปล่อย)	
ผึ้ง		บริเวณที่มีพืชอาหารเลี้ยงผึ้ง เช่น เกสร และน้ำหวานดอกไม้ที่สมดุลกับจำนวนรังผึ้ง
จิ้งหรีด		บริเวณพื้นที่เพียงพอและเหมาะสมกับขนาดและจำนวนบ่อ

หมายเหตุ : (๑) กรณีที่ไม่ปรากฏชนิดสัตว์ตามบัญชีแนบท้ายนี้ ให้ใช้อัตราขั้นต่ำของการเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่น ๆ โดยเทียบเคียงจากชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียงที่สุด

(๒) กรณีที่ไม่สามารถเทียบเคียงจากชนิดสัตว์ที่มีลักษณะใกล้เคียงตาม (๑) ได้ ให้พิจารณาตามลักษณะการเลี้ยงปศุสัตว์ และการเพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจและเกษตรอื่น ๆ ในแต่ละท้องถิ่น

บัญชีแนบท้าย ค

กรณีการประกอบการเกษตรที่เป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้ถือว่าการใช้ประโยชน์ในที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นการใช้ประโยชน์ในการประกอบการเกษตรกรรม

๑. พื้นที่บ่อดิน บ่อปูน กระชังบก บ่อพลาสติก โรงเพาะฟัก หรือพื้นที่ที่ใช้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในลักษณะอื่นใด ที่ผู้ขุด ผู้สร้าง ผู้จัดทำ เจ้าของ หรือผู้ครอบครอง มีความมุ่งหมายโดยตรงที่ใช้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
๒. ที่ดินที่เป็นพื้นที่ต่อเนื่องที่มีกิจกรรมใช้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น บ่อพักน้ำ บ่อบำบัดน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำ คูน้ำ คันดินขอบบ่อ ถนน และให้รวมถึงสิ่งปลูกสร้างอื่นใด ที่ใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงการคลังและกระทรวงมหาดไทย
เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม

ภาคผนวก 6 กลุ่มและพันธุ์ข้าวที่มีการจัดเก็บในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

กลุ่มสินค้าข้าว	พันธุ์ข้าว	
	ข้าวไวแสง	ข้าวไม่ไวแสง
1. ข้าวหอมมะลิ	ขาวดอกมะลิ 105 กข15	
2. ข้าวหอมไทย	กข51 ข้าวเจ้าหอมพิชญ์โลก 1	กข33 (หอมอุบล 80) ข้าวเจ้าหอมคลองหลวง 1 ข้าวเจ้าหอมสุพรรณบุรี ข้าวปทุมธานี1 (ข้าวหอมปทุม)
3. ข้าวขาว 3.1 ข้าวขาวพื้นนุ่ม ข้าวเจ้าที่มีอมิโลส ไม่เกินร้อยละ 20	กข45 กข59 กข65 นางมส เอส -4 พิชญ์โลก 60-1 พิชญ์โลก 80	กข21 กข39 กข53
3.2 ข้าวขาวพื้นแข็ง ข้าวเจ้าที่มีอมิโลส เกินร้อยละ 20	กข13 กข17 กข19 กข27 กข35 (รังสิต 80) กข67 กข73 กข75 กันตัง กุเมืองหลวง แก้วรวง 88 แก่นจันทร์ ชะลอ 62 ขาวกอเดียว 35 ขาวเจ๊กชัยนาท ข้าวเจ้าแดง ข้าวเจ้าพันธุ์พื้นเมือง ขาวตาแห้ง 17 ข้าวน้ำย่อย ขาวบ้านนา ขาวปากหม้อ 148 ขาวมานะ ขาวมาเล ข้าวสินเหล็ก ขาวหลวง ข้าวหลวงสันป่าตอง ข้าวหอมใบเตย 62 เขมทองพัทลุง เจ๊กเซย เจ๊กเซย 1 เจ้าขาวเชียงใหม่ เจ้าลีซอสันป่าตอง เจ้าฮ้อ	กข1 กข11 กข23 กข25 กข29 (ชัยนาท 80) กข3 กข31 (ปทุมธานี 80 , ซีอีโอ) กข37 กข41 กข47 กข49 กข5 กข55 กข57 กข61 กข63 กข7 กข71 กข77 กข79 กข81 กข83 กข9 กวก.1 (ข้าวญี่ปุ่น) กวก.2 (ข้าวญี่ปุ่น) กอเตี้ย ก้อนแก้ว กูนิง ขาวกระป๋อง ขาวกอเดียว ขาวเกยไชย ขาวเกษตร ขาวคลองหลวง

กลุ่มสินค้าข้าว	พันธ์ข้าว	
	ข้าวไวแสง	ข้าวไม่ไวแสง
	เอื้องพัทลุง	ขาวชะลอ
	ช่อชิง	ขาวยวน
	ช่อสูง	ข้าวแดง
	ช่อสูง 97	ข้าวเบอร์ 16
	ชุมแพ 60	ข้าวเบอร์ 17
	ดอกพะยอม	ขาวปทุม
	ดี 4	ขาวประจวบ
	ตะเภาแก้ว 161	ขาวพวง
	ทองมาเอง	ขาวเม็ดเล็ก
	นางพญา 132	ขาวลอย
	น้ำรี	ขาวสมุทร
	น้ำสะกอย 19	ขาวสุราษฎร์
	บือแซะ	ขาวหมากแขก
	บือพะโคะ	ข้าวหลวง
	บือวา	ข้าวเหลือง
	ปทุมธานี 60	ขาวอากาศ
	ปราจีนบุรี 1	ไข่มุกริน
	ปราจีนบุรี 2	ฉอรอ
	ปลัดหน้	จันเต๊ะ
	ปากคีตกะ	เจ้าท่าหอมแม่ใจ 1A
	ปิ่นแก้ว 56	เจ้าเหลือง 11
	แปดห้า	ช่อกบคำ
	เผือกน้ำ 43	ช่อเบา
	พลาธารปราจีนบุรี	ชัยนาท 1
	พวงทอง	ชัยนาท 2
	พวงไร่ 2	ฮัดได้เจ้าแปด
	พัทลุง 60	ซี-75
	พิชญโลก 3	ชัยกันตัง
	มะจานู	ซีพี111
	เม็ดฝ้าย 62	ซูเปอร์โรซ์
	ยาไทร	ตัก 2
	ลาฮีะบาโร๊ะ	ดาวาโท
	ลือบูบาเจาะ	คาหะแล๊ะ
	ลูกแดงปัดตานี	เด็ยมาเล
	ลูกปลา	ทองมาแดง
	เล็บนก	นางมด
	เล็บนกปัดตานี	บัวมะ
	เล็บบือนาง	บัวมีง
	เล็บบือนาง 111	บางแตน
	สังข์หยดพัทลุง	บือจ้อควา
	หอมจันทร์	บือน้อโพ
	หอมไชยา	บือบอ
	หอมดง	บือป้อมอ
	หอมใบเตย	เบดง
	หันตรา 60	ปิ่นเกษตร 1
	หัวนา	ปิ่นเกษตร 4
	เหลืองประทิว 123	พรสวรรค์
	เหลืองใหญ่ 148	พวงแก้ว

กลุ่มสินค้าข้าว	พันธุ์ข้าว	
	ข้าวไวแสง	ข้าวไม่ไวแสง
	อยุธยา อยุธยา 1 อัลอีมตุลิสสะฮู อาเนาะอีแก	พวงเงิน พวงเงินพวงทอง พวงหนัก พวงหางกลาง พวงหางหมู พัทลุง พันธุ์เหลืองทอง พิษณุโลก 2 พิษณุโลก 60-2 โพธิ์ทอง มั่นปฐ มาเลเซีย มาเลเซียแดง มูเซอ แม่แปด ยายอ รวงรี ราชนิ สีมะ เลือดปลาไหล สามพราน 1 สุพรรณ 35 สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 สุพรรณบุรี 3 สุพรรณบุรี 4 สุพรรณบุรี 60 สุพรรณบุรี 90 สุรินทร์ 1 แสงหมึก หลวงประทาน หอมชลสิทธิ์ หอมทุ่ง หอมธรรมศาสตร์ หอมพวง หอมสุรินทร์ หอมอุบล เหลืองเกษตร เหลืองจำปา เหลืองอ่อน อ่อนขาว อ่อนสุราษฎร์ อ่อนเหลือง อาเนาะกูนิง อาเนาะแม่เราะ อีโต อีเล็ป

กลุ่มสินค้าข้าว	พันธุ์ข้าว	
	ข้าวไวแสง	ข้าวไม่ไวแสง
		เอ็มจีซี 1 โอซี 6
4. ข้าวเหนียว	กข12 (หนองคาย 80) กข16 กข18 กข20 กข6 กข8 กำดอยสะเก็ด กำผาย 15 ขาวโป่งไคร้ ข้าวแม่จัน ดอกประดู่ นางฉลอง นางนวล หางยี 71 เหนียวสันป่าตอง เหนียวอุบล 1 เหนียวอุบล 2 เหมยนอง 62 เอ็ม เหลืองบุญมา อีเตี้ย	กข10 กข14 กข2 กข22 กข4 กข-แม่โจ้ 2 ขาวก้อน ข้าวกำ ข้าวเขี้ยว ข้าวเหนียวพันธุ์พื้นเมือง เขี้ยววง8974 ข้าวเกลี้ยง ซีพี 888 ฟ้าดอกคำ อัญสิริน แพร์ 1 เล่าแตก สกลนคร (หรือ หอมสกล และ หอมภูพาน) สันป่าตอง 1 หอมเสงี่ยม เหนียวอุบล อาร์258 (คอสามเดือน) อีแดงเล่าแตก อีลาว
5. ข้าวสี		
5.1 ข้าวเจ้าสี	ดอกข่า มะลิแดง มะลิสีสุรินทร์ หอมแดง	กข69 (ทับทิมชุมแพ) ข้าวไรซ์เบอร์รี่ สังข์หยด หอมกระดังงา หอมกุหลาบแดง หอมนิล
5.2 ข้าวเหนียวสี	ดำหมอก 37 เหนียวดำขอมไม้ไผ่ 49	ข้าวสีมณี
6. กข 43		กข 43

หมายเหตุ : หากเจ้าหน้าที่ต้องการเพิ่มพันธุ์ข้าว สามารถแจ้งที่กลุ่มทะเบียนเกษตรกร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อพิจารณาเพิ่มเติมข้อมูล

ภาคผนวก 7 กลุ่ม ชนิด และพันธุ์พืชที่มีการจัดเก็บในการขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช
พืชไร่	กก	
	กระเจ็บ	
	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์(ต้นสด)	
	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์(เมล็ดพันธุ์)	
	ข้าวฟ่างไม้กวาด	
	ข้าวฟ่างเลี้ยงสัตว์	
	ข้าวไรย์	
	ข้าวสาลี	
	ข้าวโอ๊ต	
	ขนม	
	งาขาว	
	งาดำ	
	ถั่วเขียวผิวมัน	
	ถั่วดำ	
	ถั่วแดงหลวง	
	ถั่วป็นหยี(ถั่วหรั่ง)	
	ถั่วพุ่ม	
	ถั่วลิสง	
	ถั่วเหลือง	
	ถั่วเหลืองฝักสด	
	ถั่วอะซูกิ	
	ถั่วอื่นๆ	
	ทานตะวัน	
	ปอกระเจา	
	ปอแก้ว	
	ปอศิวา	
	ปอเทือง	
	ป่านครนารายณ์	
	เผือก	
	ฝ้าย	
	พืชไร่อื่นๆ	
	มะเขยาคิน	
มันแกว		
มันขี้หนู		
มันเทศ		

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช			
	มันฝรั่ง				
	มันฝรั่งพันธุ์บริโคลสด (มีพันธสัญญา/ไม่มีพันธสัญญา)	ผลิตหัวพันธุ์ พันธุ์สปันต้า / พันธุ์อื่นๆ			
	มันฝรั่งพันธุ์โรงงาน (มีพันธสัญญา/ไม่มีพันธสัญญา)	ผลิตหัวสด พันธุ์สปันต้า / พันธุ์อื่นๆ			
		ผลิตหัวพันธุ์ พันธุ์เคนนี่เบค / พันธุ์อื่นๆ			
		ผลิตหัวพันธุ์ พันธุ์เอฟเอล 1867 / พันธุ์เอฟเอล 2027			
		ผลิตหัวพันธุ์ พันธุ์เอฟเอล 2215 / พันธุ์แอตแลนติก			
		ผลิตหัวสด พันธุ์เคนนี่เบค / พันธุ์อื่นๆ			
		ผลิตหัวสด พันธุ์เอฟเอล 1867 / พันธุ์เอฟเอล 2027			
	มันสำปะหลังบริโภค	ระยอง 2		ห้านาที	
		มันสำปะหลังโรงงาน	KU50	ระยอง 1	ระยอง 11
	ระยอง 3		ระยอง 5	ระยอง 60	
	ระยอง 7		ระยอง 72	ระยอง 9	
	ระยอง 90		ห้วยบง	ห้วยบง 60	
	ห้วยบง 80				
	มันหวานญี่ปุ่น				
	ยาสูบ	เตอร์กิส	เบอร์เลย์	พื้นเมือง	
		เวอร์จิเนียรี่			
	ลพบุรี				
	ลูกเดือย				
	สับปะรด	บริโคลสด	โรงงาน		
หญ้าเลี้ยงสัตว์					
แห้ว					
อ้อยเคี้ยว					
อ้อยโรงงาน					
พืชผัก	กระเจียบเขียว				
	กระเจต				
	กระเทียมใบ				
	กะเพรา				
	กะหล่ำดอก				
	กะหล่ำปลี				
	กุยช่าย				
	ขมิ้น	ขมิ้นขาว	ขมิ้นเหลือง		
	ข่า				
	ข้าวโพดฝักอ่อน				
	ข้าวโพดรับประทานฝักสด				
	ข้าวโพดหวาน				
	ขิง				
	คะน้า				
คะน้าเม็กซิโก					

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช
	แค	
	ชะอม	
	ชาโยเต้(ผักแม้ว)	
	ดอกขจร	
	ดอกไม้อื่น	
	ตะไคร้	
	ตั้งโอ้	
	แตงกวา	
	แตงกวาญี่ปุ่น(แตงกวาสำหรับคอง)	
	แตงไทย	
	แตงโมเมล็ด	
	แตงโมอ่อน	
	แตงร้าน	
	ถั่วแขก	
	ถั่วฝักยาว	
	ถั่วพู	
	ถั่วลิสง	
	น้ำเต้า	
	บล๊อคโคลี	
	บวบ	
	บวบแก้วฝัก	
	บวบแก้วหลอด(ลากบัวหลวง)	
	บวบสาย	
	บัตู	
	เบบีแครอท	
	ผักกวางตุ้ง	
	ผักกาดขาวปลี	
	ผักกาดเขียวปลี	
	ผักกาดหอม	
	ผักกาดอื่นๆ	
	ผักกูด	
	ผักขมจีน	
	ผักคะนียง	
	ผักชี	
	ผักชีฝรั่ง	
	ผักบุ้งน้ำ	
	ผักบุ้งเมล็ด	
	ผักบุ้งอื่นๆ	
	ผักพายน้อย	
	พริกชี้ฟ้าเม็ดใหญ่	
	พริกยักษ์	

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช	
	พริกใหญ่		
	พริก / แผลง		
	พริกข้าว		
	พริกทอง		
	มะเขือเทศบริโภคสด		
	มะเขือเปราะ	มะเขือเปราะ	พันธุ์เจ้าพระยา
	มะเขือพวง		
	มะเขือม่วง		
	มะเขือยาว		
	มะเขืออื่นๆ		
	มะระ	มะระจีน	มะระหวาน
	มะระอีก		
	เมล่อนญี่ปุ่น		
	แตงลัก		
	สละระแนง		
	โสน		
	หน่อกะลา		
	หน่อไม้ดำ		
	หน่อไม้ฝรั่ง		
	หอมญี่ปุ่น		
	หอมแดง		
	หอมแบ่ง(ต้นหอม)		
	หอมหัวใหญ่		
	เจ็ดแฉกปียอง		
	เห็ดนางฟ้า	เห็ดนางฟ้า	เห็ดนางฟ้าภูฐาน
	เห็ดนางรมอังกฤษ		
	เห็ดเป๋าฮื้อ		
	เห็ดหูหนู		
	เห็ดอื่นๆ		
	โหระพา		
ไม้ผล	กระถ่อน	กระถ่อนเปรี้ยว	กระถ่อนหอม
	กล้วยไข่		
	กล้วยตานี		
	กล้วยเล็บมือนาง		
	กล้วยหอม	กล้วยหอมเขียว	กล้วยหอมทอง
	กล้วยหิน		
	เกรปฟรุต		
	แก้วมังกร		
	ขนุนหนัง		
	เคทกอสเบอร์รี่		

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช		
	เงาะ	โรงเรียน ทองเมืองตราด	สีชมพู	สีทอง
	จำปาตะ ชมพู			
	ชมพู่	แขกดำ เพชร	ทับทิมจันทร์ เพชรสุวรรณ	ทูลเกล้า สาทร
	ชำมะเลียง			
	เชอร์รี่			
	ตะขบ			
	ท้อ			
	ทับทิม			
	ทุเรียน	กระตุม พวงมณี	ก้านยาว สาธิตา	ชนะ หมอนทอง
	น้อยหน่า	น้อยหน่าสาย	น้อยหน่าหนึ่ง	
	บลูเบอร์รี่			
	ฝรั่ง	กิมจู	ฝรั่งคั้นน้ำ	ฝรั่งผลโต
	พลับ			
	พุทรา	เจดีย์ เหรียญทอง	บอมเบย์	บอมแอปเปิ้ล
	เพกา			
	เพาะชำกล้าไม้			
	แพร์			
	มะกูด			
	มะกอกน้ำ			
	มะกอกฝรั่ง			
	มะขวิด			
	มะขาม	ขันตี มะขามเปรี้ยว สีทอง	น้ำผึ้ง พระโรจน์ หมื่นจง	ประกายทอง ศรีชมพู อินทมาลี
	มะขามเทศ	พันธุ์ฝักโต		
	มะขามป้อม			
	มะม่วง			
	มะเดื่อ			
	มะตูม			
	มะนาว	มะนาว	มะนาวแป้น	
	มะปรางหวาน	มะปรางหวานไซโก	มะปรางหวานพื้นเมือง	
	มะเฟือง			
	มะไฟ			
	มะม่วง	มะม่วงแก้ว ขาวนิยม ไข่มุกแดง จินหวง	แก้วขมิ้น เขียวมรกต งาช้างแดง โชคอนันต์	แก้วลิมรั้ง เขียวสวย งามเมืองย่า แดงจักรพรรดิ

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช		
		ทองคำ น้ำดอกไม้เบอร์สี่ เพชรบ้านลาด มันขุนศรี แรด หนองแขง อาร์ทูอีทู	นวลจันทร์ น้ำดอกไม้สีทอง ฟ้าลับ มันศรีวิชัย สามฤดู หนึ่งกลางวัน	น้ำดอกไม้ พินเสนเปรี้ยว มหาชนก ยายกล้า หงษ์โคเทอร์ อกร่อง
	มะม่วงหาวมะนาวโห่			
	มะยงชิด			
	มะยม			
	มะละกอ	โคโก้ สายน้ำผึ้ง	แขกดำ ฮอลแลนด์	แขกนวล
	มังคุด	มังคุด		
	ระกำ			
	ลองกอง			
	ละมุด	ละมุดกระสวย	ไซ่ห่าน	มะกอก
	ละไม			
	กลางสาต			
	ลำไย	ลำไยกะโหลก สีชมพู	เบี้ยวเขียว ลำไยหัว	เพชรสาคร อีตอ
	ลิ้นจี่	กิมแจ็ง ลิ้นจี่จีน ลำภาแก้ว	ลิ้นจี่คอม ลิ้นจี่ไทย โอเอี้ยะ	จักรพรรดิ นพ.1 สงฮวย
	ลูกโหนด			
	โศควอท			
	สตรอเบอร์รี่			
	ส้มเกลี้ยง			
	ส้มเขียวหวาน	โชกุน(สายน้ำผึ้ง) สีทอง	บางมด	พริมองค์
	ส้มจุก			
	ส้มโอ	ขาวแดงกว่า ขาวพวง ทองดี หอมควนลัง	ขาวน้ำผึ้ง ขาวหอม ทับทิมสยาม	ขาวแป้น ขาวใหญ่ ท่าช้อย
	สละ	เนินวง		
	สาสี			
	เสาวรส(กระทกรก)			
	หมากเฒ่า			
	องุ่น	คาร์ดินัล	องุ่นทำไวน์	มะละกา
	แอปเปิ้ล			

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช		
ไม้ยืนต้น	กระถินเทพา			
	กันเกรา			
	กาแฟ	โรบัสต้า	อาราบิก้า	
	เกาลัดจีน			
	ซีเหล็ก			
	จาก			
	ชา	ชาจีน	อัสสัม	
	ชาน้ำมัน			
	ต้นคราม			
	ต้นสนประดิพัทธ์			
	ต้นสีเสียด			
	ตะกั่ว			
	บุน			
	ปาล์มน้ำมัน			
	ผักหวานป่า			
	ผักเหลียง(ผักเหมียง)			
	ไผ่	ไผ่ชางหม่น บงหวาน สีสุก	ตงเขี้ยว ไผ่รวก หมาจู	ตงดำ ไผ่เลี้ยง หลินจู
	พยอม			
	มะกอกน้ำ			
	มะค่า			
	มะค่าแต้เมื่อย			
	มะพร้าว	มะพร้าวแก่	น้ำตาล-พันธุ์สีหม้อ	มะพร้าวอ่อน
	มะพร้าวตัดยอด			
	มะม่วงหิมพานต์	ศก.60	ศก.601	ศิริชัย
	มะขุม			
	ไม้ประดู่			
	ไม้พยอม			
	ไม้ยืนต้นอื่นๆ			
	ยางนา	ยางนา		
	ยางพารา	พันธุ์พื้นเมือง	พันธุ์ส่งเสริม	
	ยางพารา			
	ยูคาลิปตัส			
	ลูกเนียง			
	ลูกเหลียง			
สะเดา	สะเดาข้าง(สะเดาเทียม) สะเดาไทย	หวาย สะเดาอินเดีย		
สะตอ				
สาเก				
หม่อน(มัลเบอร์รี่)				

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช		
	หมาก			
	พื้			
	หวาย	หวายกินหน่อ	หวายใช้ลำ	
	อินทผลัม			
ไม้ดอก	กล้วยไม้ (ไม้ดอกกลาง)	แวนดา / แอสโคเจนดา	หวาย	
	กล้วยไม้ (ไม้ตัดดอกเมืองร้อน)	มอคคาร่า / อเรนดา	ฟ้าแลนอปซิส	
		แวนดา / แอสโคเจนดา	ออนซิเดียม	
		เรนเนเธอร่า / อแรคนิส	พันธุ์พื้นเมือง	
		กุหลาบกลาง		
		กุหลาบตัดดอก		
		กุหลาบร้อยมาลัย		
		แกลดีโอลีส		
		คาร์เนชั่น		
		จำปี-จำปา		
		จิบโจฬลา		
		ไซนิสฟอร์เกดมินอท		
		ดอกกระดาศ		
		ดอกวิก		
		ดาวกระจาย		
		ดาวเรือง		
		ดาวลา		
		เดหลี		
		ธรรมรักษา		
		บัวหลวง		
		บานชื่น (ไม้ดอกกลาง)		
		บานชื่น (ไม้ตัดดอกเมืองร้อน)		
		บานไม่รู้โรย		
		เบญจมาศ		
		ปทุมมา		
		ปักษาสวรรค์		
		พื้ดอก		
		มะลิ (ไม้ดอกกลาง)		
		มะลิ (ไม้ตัดดอก)		
		ไม้ดอกเมืองร้อนอื่น ๆ		
		ไม้ดอกเมืองหนาวอื่น ๆ		
		ไม้ตัดดอกอื่น ๆ		
	เยอบีร่า			
	รักเร่			
	ลิลลี่			
	หน้าวัว (ไม้ดอกกลาง)			
	หน้าวัว (ไม้ตัดดอกเมืองร้อน)			

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช		
ไม้ประดับ	แอลเตอร์			
	ฮอลลีฮอก			
	กล้วยประดับ			
	กวักมรกต			
	กุหลาบหิน			
	โกสน			
	คริสต์มาส			
	คล้า			
	แคคตัส			
	ชวนชม			
	ชากเกียน			
	ชองออฟอินเดีย			
	ซิลเวอร์โอ๊ค			
	ตราจีน่า			
	ดีเฟ่นบาเกีย			
	เดป			
	เดย			
	ไทร			
	บอนสี			
	บอนสีกระถาง			
	บัวประดับ	บัวประดับ	บัววิกตอเรีย(บัวกระดัง)	
	บัวประดับ			
	ปทุมมา			
	ปรง			
	ปาล์มต่าง ๆ			
	โป๊ยเซียน			
	โปรงฟ้า			
	ไผ่กวนอิม			
	ไผ่ประดับ			
	ไผ่ฟิลิปปินส์			
	พุด			
	พุด(ไม้ตัดใบ)			
	เพาะชำกล้าไม้			
	พิโลเตนครอน			
	พิโลเตนครอน (พู่จับ หูช้างขนานนาคู ฯลฯ)			
	เฟิร์น (ไม้ตัดใบ)	นาคราช	โบมะขาม	โบหนั่ง
	เฟิร์น (ไม้ประดับกระถาง)	เฟิร์นข้าหลวง โบหนั่ง	นาคราช	โบมะขาม
	เฟื่องฟ้า			
	มอนสเตอร์			
	ไม้พุดล้อมอื่น ๆ			

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช
	ไม้จำพวกอื่น ๆ	
	ไม้ตัดใบอื่น ๆ	
	ไม้พุ่ม	
	ไม้ประดับกระถางอื่น ๆ	
	ไม้หัวอื่น ๆ	
	ลิ้นมังกร	
	ว่านต่าง ๆ (ยกเว้นหางจรเข้)	
	ว่านสี่ทิศ	
	วาสนา	
	สับประรดประดับ	
	หญ้าปูสนาม	
	หน้าวัวกระถาง	
	หม้อข้าวหม้อแกงลิง	
	หมาก/ปาล์ม	
	หมากแดง	
	หมากผู้หมากเมีย (ไม้ตัดใบ)	
	หมากผู้หมากเมีย (ไม้ประดับกระถาง)	
	หมากเหลือง	
	หยก	
	อโกลนีมา/แก้วกาญจนา	
	ฮอลลีฮอก	
	โศภิณี	
สมุนไพร/เครื่องเทศ (อายุสั้น)	กระเจี๊ยบแดง	
	กระชายดำ	
	กระเทียม	
	กระวาน	
	กวาวเครือขาว	
	กวาวเครือแดง	
	เก็กฮวย	
	แก่นตะวัน	
	ขมิ้นชัน	
	ขมิ้นอ้อย	
	ข่าเหลือง	
	คราม	
	คำฝอย	
	เจตมูลเพลิงขาว	
	เจตมูลเพลิงแดง	
	เจียวกู่หลาน(เป็ญจันธิ์)	
	ชะพลู	
	ชะเอมเทศ	
	ชุมเห็ดเทศ	

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช
	ตองแตก	
	ตะไคร้หอม	
	เตาเอ็นอ่อน	
	ทองพันชั่ง	
	เทียนกิ่ง	
	บัวบก	
	บุก	
	ปลาไหลเผือก	
	เปราะหอม	
	พญาอ	
	พลูคว	
	เพชรสังฆาต	
	โพล	
	ฟักข้าว	
	ฟ้าทะลายโจร	
	มะขามแขก	
	มะระขี้นก	
	เร่ว	
	ลูกใต้ใบ	
	ว่านชักมดลูก	
	ว่านหางค้ำ	
	ว่านน้ำ	
	ว่านมหเมษ	
	ว่านมีขาว	
	ว่านมีเหลือง	
	ว่านร้อนทอง	
	ว่านสาวหลง	
	ว่านหางจรเข้	
	ว่านเอ็นเหลือง	
	สบู่เลือด	
	สมุนไพรอื่นๆ	
	เสลดพังพอนตัวผู้	
	หญ้าปักกิ่ง	
	หญ้าหนวดแมว	
	หญ้าหวาน	
	หนอนตายหยาก	
	หมามุ่ยอินเดีย	
	หางไหล	
	เหงือกปลาหมอ	
	ออริกาน	
	อัญชัน	

กลุ่มพืช	ชนิดพืช	พันธุ์พืช
สมุนไพร/เครื่องเทศ (อายุยาว)	กฤษณา	
	กานพลู	
	ข้าวเย็นใต้	
	ข้าวเย็นเหนือ	
	โคคลาน	
	จันทร์เทศ	
	ตีปัสี	
	เถาว์ลัยเนรียง	
	บอระเพ็ด	
	ฝาง	
	พริกไทย	
	พลู	
	มะแขว่น	
	มะค่าดีควาย	
	มะตูมแขก	
	มะแว้งเครือ	
	มะหาด	
	ยอบ้าน	
	ย่านาง	
	รางจืด	
	รางแดง	
	โรตแมรี	
	วานิลลา	
	ส้มแขก	
	ส้มควาย	
	สมอไทย	
	สมอพิเภก	
	สมุนไพรอื่นๆ	
	ลำยอง	
	อบเชย	

หมายเหตุ : หากเจ้าหน้าที่ต้องการเพิ่ม กลุ่ม ชนิด และพันธุ์พืช สามารถแจ้งที่กลุ่มทะเบียนเกษตรกร ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อพิจารณาเพิ่มเติมข้อมูล

ภาคผนวก 8 จำนวนเนื้อที่ขั้นต่ำที่รับขึ้นทะเบียนและปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร

กิจกรรมการเกษตร	รายละเอียด
1. ข้าว	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป
2. พืชไร่	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป
3. ผัก	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
4. ไม้ดอก	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
5. ไม้ประดับ	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
6. สมุนไพร	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 งาน ขึ้นไป
7. ปลูกสวนป่า หรือ ปลูกป่าเศรษฐกิจ แบบสวนเฉพาะ	อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ รวมกัน บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป และมีจำนวนต้น ตั้งแต่ 100 ต้นขึ้นไป หากปลูกหลายชนิดรวมกันต้องแจ้งขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน
8. ปลูกไม้ผล หรือ ไม้ยืนต้น แบบสวนเดี่ยว หรือ สวนแซม	อย่างใดอย่างหนึ่งหรือรวมกัน บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป หากปลูกหลายชนิดรวมกันต้องแจ้งขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน โดยให้อ้างอิงจำนวนต้นต่อไร่ ตามภาคผนวก 9 หากไม่มีให้ใช้วิธีเทียบเคียงกับพืชที่มี และให้เป็นไปตามหลักวิชาการ
9. ปลูกพืชแบบสวนผสม เกษตรผสมผสาน หรือระบบ เกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งอาจมีการเลี้ยงสัตว์ หรือเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมด้วย	บนเนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป หากปลูกหรือเลี้ยงหลายชนิดรวมกันต้องแจ้งขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน โดยหากเป็นการปลูกพืชให้อ้างอิงจำนวนต้นต่อไร่ ตามภาคผนวก 9 หากไม่มีให้ใช้วิธีเทียบเคียงกับพืชที่มี และให้เป็นไปตามหลักวิชาการ
10. เพาะเห็ด ทำผักกอก	อย่างใด อย่างหนึ่ง บนเนื้อที่ตั้งแต่ 30 ตารางเมตร ขึ้นไป หากปลูกหลายชนิดรวมกันต้องแจ้งขึ้นทะเบียนในคราวเดียวกัน
11. เพาะปลูกพืชในระบบโรงเรือนถาวร	ขนาดตั้งแต่ 6x12 เมตร (ขั้นต่ำ 72 ตารางเมตร) ขึ้นไป
12. ทำนาเกลือสมุทร	เนื้อที่ตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป
13. เพาะเลี้ยงแมลงเศรษฐกิจ	
13.1 ผึ้งพันธุ์ ผึ้งโพรง	อย่างใด อย่างหนึ่ง จำนวนตั้งแต่ 10 รัง ขึ้นไป
13.2 ชันโรง	จำนวนตั้งแต่ 20 รัง ขึ้นไป
13.3 ครั่ง	จำนวนตั้งแต่ 5 ตัน (ไม้ยืนต้น) ขึ้นไป
13.4 จิ้งหรีด ตัวงาสุก ไล่เดือน	อย่างใด อย่างหนึ่ง จำนวนตั้งแต่ 30 ตารางเมตร ขึ้นไป
13.5 แมลงเศรษฐกิจอื่นๆ	ให้ใช้วิธีเทียบเคียงกับแมลงเศรษฐกิจข้างต้น และให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

กิจกรรมการเกษตร	รายละเอียด
14. พืชที่มีเงื่อนไขพิเศษ	
14.1 กล้วยง	(1) ปลุกกลางแจ้ง เป็นสมุนไพรมนไฟ บนเนื้อที่ตั้งตั้งแต่ 30 ตารางเมตร (7.5 ตารางวา) ขึ้นไป และต้องมีจำนวนต้นไม่น้อยกว่า 6 ต้น หรือ (2) ปลุกกลางแจ้ง เป็นพืชไร่ (เส้นใย) บนเนื้อที่ตั้งตั้งแต่ 1 ไร่ขึ้นไป หรือ (3) ปลุกในโรงเรือนถาวร เป็นสมุนไพรมนไฟ ขนาดตั้งแต่ 30 ตารางเมตร ขึ้นไป
14.2 กล้วยซา	(1) ปลุกกลางแจ้ง เป็นสมุนไพรมนไฟ บนเนื้อที่ตั้งตั้งแต่ 30 ตารางเมตร (7.5 ตารางวา) ขึ้นไป และต้องมีจำนวนต้นไม่น้อยกว่า 6 ต้น หรือ (2) ปลุกในโรงเรือนถาวร เป็นสมุนไพรมนไฟ ขนาดตั้งแต่ 30 ตารางเมตร ขึ้นไป
14.3 กระเทียม	ปลุกกลางแจ้ง เป็นสมุนไพรมนไฟ บนเนื้อที่ตั้งตั้งแต่ 1 งานขึ้นไป และต้องมี จำนวนต้นไม่น้อยกว่า 20 ต้น

ทั้งนี้ การคำนวณเนื้อที่ขั้นต่ำของกิจกรรมการเกษตรสามารถนับรวมจากหลายแปลง หลายเอกสารสิทธิ์ได้
โดยข้อ 1 - 8 ไม่จำเป็นต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกัน ส่วนข้อ 9 -14 ต้องเป็นแปลงที่อยู่ติดกันเท่านั้น

ภาคผนวก 9 อัตราแปลงไม้ผลไม้ยืนต้นต่อเนื้อที่เพาะปลูก 1 ไร่ (โดยประมาณหรือเป็นไปตามหลักวิชาการ)

1. กล้วยหอม	200	ตัน	30. มะนาว	50	ตัน
2. กล้วยไข่	200	ตัน	31. มะปราง	25	ตัน
3. กล้วยน้ำว้า	200	ตัน	32. มะขามเปรี้ยว	25	ตัน
4. กระท้อนเปรี้ยว	25	ตัน	33. มะขามหวาน	25	ตัน
พันธุ์ทับทิม	25	ตัน	34. มังคุด	16	ตัน
พันธุ์ปุยฝ้าย	25	ตัน	35. ยางพารา	80	ตัน
5. กาแฟ	170	ตัน	36. ลิ้นจี่	20	ตัน
พันธุ์โรบัสต้า	170	ตัน	37. ลำไย	20	ตัน
พันธุ์ราปิก้า	400	ตัน	38. ละมุด	45	ตัน
6. กานพลู	20	ตัน	39. ลางสาด	45	ตัน
7. กระวาน	100	ตัน	40. ลองกอง	45	ตัน
8. โกโก้	150-170	ตัน	41. ส้มโอ	45	ตัน
9. ขนุน	25	ตัน	42. ส้มเกลี้ยง	45	ตัน
10. เงาะ	20	ตัน	43. ส้มตรา	45	ตัน
11. จำปาตะ	25	ตัน	44. ส้มเขียวหวาน	45	ตัน
12. จันทร์เทศ	25	ตัน	45. ส้มจุก	45	ตัน
13. ชมพู่	45	ตัน	46. สาลี่	45	ตัน
14. ทูเรียน	20	ตัน	47. สะตอ	25	ตัน
15. ท้อ	45	ตัน	48. หน่อไม้ไผ่ตง	25	ตัน
16. หน้อยหน้า	170	ตัน	49. หนาก	100-170	ตัน
17. ทุ่น	25	ตัน	50. หน่อหนุ่ย	35	ตัน
18. บัวย	45	ตัน	51. องุ่น	35	ตัน
19. ปาล์มน้ำมัน	22	ตัน	52. แก้วมังกร	35	ตัน
20. ฝรั่ง	45	ตัน	53. แอปเปิล	35	ตัน
21. พุทรา	80	ตัน	54. อะโวคาโด	35	ตัน
22. เสาวรส	400	ตัน	55. อินทผลัม	35	ตัน
23. พริกไทย	400	ตัน	56. ยูคาลิปตัส	35	ตัน
24. พลู	100	ตัน			
25. มะม่วง	20	ตัน			
26. มะพร้าวแก่	20	ตัน			
27. มะพร้าวอ่อน	20	ตัน			
28. มะม่วงหิมพานต์	45	ตัน			
29. มะละกอ					
(ยกร่อง)	100	ตัน			
(ไม่ยกร่อง)	175	ตัน			

ภาคผนวก ค

แบบฟอร์ม FA-1

แบบฟอร์ม FA-1 G.S.

แบบฟอร์ม RP-305

APPLICATION FOR FARMLAND ASSESSMENT

N.J.S.A. 54:4-23.1 et seq.; N.J.A.C. 18:15-1.1 et seq. SEE INSTRUCTIONS

FILE ANNUALLY BY AUGUST 1 OF THE PRE-TAX YEAR

COUNTY _____ MUNICIPALITY _____ TAX YEAR _____

Check if ALL farmland assessed acres are woodlands under a: Woodland Management Plan
(DO NOT CHECK IF MIX USE) NJ Forest Stewardship Plan (Effective 2019)

SECTION 1 – IDENTIFICATION INFORMATION (Please print or type all information)

- (1) Owner's Name _____ (9) Farm operator(s) other than owner:
 (a1) Name _____
- (2) Mailing Address _____ (b1) Address _____
- _____
- (3) Telephone _____ (c1) Telephone (____) _____
- (4) Email Address _____ (a2) Name _____
- (5) Land Location _____ (b2) Address _____
- (6) Block(s), Lot(s), Qual. No. _____
- _____
- (7) The land is farmed solely by owner (c2) Telephone _____
 rented to farmer
 farmed by owner and tenant
- (8) Is farm deed restricted to agriculture?
 Yes No # of Acres _____

SECTION 2 – BREAKDOWN OF LAND USE CLASSES (All entries and totals must be accurate)

Insert the current year's acreage in the appropriate land use class. Indicate acres to the nearest 100th– DO NOT USE DIMENSIONS

<u>ACTIVELY DEVOTED LAND</u>	<u>Acreage</u>	<u>REFER TO DEFINITIONS OF LAND USE CLASSES UNDER INSTRUCTIONS</u>	<u>Acreage</u>
<u>(1) Cropland harvested</u>	(1) _____	<u>LAND NOT ACTIVELY DEVOTED</u>	(9) _____
(2) Cropland pastured <i>(Don't include acreage in #6)</i>	(2) _____	(9) Land under and land used in connection with farmhouse.	(9) _____
(3) Permanent pasture	(3) _____	(10) All other land not devoted to agricultural / horticultural use	(10) _____
(4) Non-appurtenant woodland (See instructions before making entry)	(4) _____	(11) Total <u>NOT</u> devoted to agricultural or horticultural use (Sum of lines 9 & 10)	(11) _____
(5) Appurtenant woodland or wetland (See instructions before making entry)	(5) _____	(12) TOTAL ACREAGE OF ALL LAND (Sum of lines 8 & 11)	(12) _____
(6) Acres used for: <i>(don't include pastured acres)</i> (a) _____ (b) _____ (c) _____ <small style="margin-left: 20px;">boarding rehabilitating training</small>	(6) _____	*If fewer than five acres are located in this municipality, list the municipality, block(s) & lot(s) of contiguous acreage	
	Total a, b & c	(13) Is there a claim for land under: • Seasonal farm markets? Yes ☐ No ☐ • Seasonal agricultural labor housing? Yes ☐ No ☐	
(7) Acres used for renewable energy	(7) _____	(14) Is there a claim for land under: • solar ☐ wind ☐ biomass ☐	
(8) Total ACRES to Agricultural OR Horticultural use (Sum of lines 1 to 7)	(8) _____		

SECTION 3 – CURRENT YEAR FARMING ACTIVITY – *Indicate acres to nearest 10th. Include Double Cropping. For example, two plantings on 50 acres should be reported as 100 acres.*

INSERT CURRENT YEAR HARVESTED OR TO BE HARVESTED ACRES FOR LAND ONLY IN SECTION 2

A. FIELD CROPS (Harvested Acres)	Acres	C. ORNAMENTAL CROPS	Acres	E. VEGETABLE CROPS (Harvested Acres)	Acres	G. ANNUAL HARVEST OF WOODLAND PRODUCTS	Cords, Board Feet etc.
Irrigated Acres.....	(80)	Irrigated Acres.....	(82)	Irrigated Acres.....	(83)	Fuelwood (cords).....	(87)
Barley (grain).....	(11)	Bedding plants.....	(28)	Asparagus.....	(46)	Pulpwood (cords).....	(68)
Corn for grain.....	(12)	Flowers (cut).....	(28)	Beans, lima.....	(47)	Timber (Bd. Ft.).....	(89)
Corn for silage.....	(13)	Trees & shrubs (nursery).....	(30)	Beans, snap.....	(48)	Other:	
Hay (alfalfa).....	(15)	Sod (cultivated).....	(31)	Cabbage.....	(49)	(specify).....	
Hay (other, excluding salt hay).....	(16)	Christmas trees.....	(32)	Carrots.....	(50)		
Oats (grain).....	(17)	Other:		Corn, sweet.....	(51)	H. LAND IN FEDERAL GOVERNMENT PROGRAM	
Rye (grain).....	(18)	(specify).....		Cucumbers.....	(52)	Name of Program.....	
Sorghum.....	(19)	D. LIVESTOCK		Eggplant.....	(53)	Program Number.....	
Soybeans.....	(20)		Avg. # of Livestock	Lettuce.....	(54)	Acres in Program..... (70)	
Wheat.....	(21)	All beef cattle.....	(33)	Onions.....	(55)	I. RENEWABLE ENERGY Acres:	
Cover Crops Planted: (specify).....		Dairy.....	(34)	Peas.....	(56)	Solar..... (71)	
Other Field Crops: (specify).....		Dairy (young).....	(35)	Peppers (bell).....	(57)	Wind..... (72)	
		Horses & ponies.....	(36)	Potatoes (white).....	(58)	Biomass..... (73)	
		Sheep.....	(37)	Potatoes (sweet).....	(59)	J. NJ FOREST STEWARDSHIP Acres:	
B. FRUIT CROPS (Bearing Acres)	Acres	Swine.....	(38)	Pumpkins.....	(60)	Forested Woodland/Wetland..... (74)	
		Bees (Hives).....	(39)	Spinach.....	(61)		
Irrigated Acres.....	(81)	Ducks.....	(40)	Squash.....	(62)		
Apples.....	(22)	Fur animals.....	(41)	Tomatoes.....	(63)		
Blueberries.....	(23)	Goats.....	(42)	Melons.....	(64)		
Cranberries.....	(24)	Chickens (meat).....	(43)	Mixed & other vegetable.....	(65)		
Grapes.....	(25)	Chickens (layers).....	(44)	Other:			
Nectarines.....	(86)	Turkeys.....	(45)	(specify).....			
Peaches.....	(26)	Other:		F. AQUACULTURE	Acres		
Strawberries.....	(27)	(specify).....					
Other fruit crops: (specify).....				Fresh water, food fish or plants for harvest or sale.....	(66)		
Non-bearing fruit: (specify).....				Other: (specify).....			

SECTION 4 – SIGNATURE & VERIFICATION OF OWNER(S)

The undersigned declares that this form, including any accompanying schedules and statements, has been examined by him (her) and to the best of his (her) knowledge and belief is true and correct. Filing of this form is also a representation that the land will continue to be devoted to an agricultural or horticultural use during the year for which farmland assessment is requested. Under N.J.S.A. 54:4-23.14(b), this certification shall be considered as if made under oath and is subject to the same penalties as provided by law for perjury. In addition, for a gross and intentional misrepresentation on this form, the landowner shall be subject to a civil penalty of up to \$5,000.

Signature of Individual Owner or Co-owner Date **OR** Signature of Corporate Officer Date Corporate Name

RESERVED FOR OFFICIAL USE	
This application is:	() APPROVED
	() DISAPPROVED
Date _____	ASSESSOR _____

FILE THIS FA-1 APPLICATION IN DUPLICATE AND ONE SUPPLEMENTAL FA-1 GROSS SALES FORM WITH YOUR ASSESSOR. TAXPAYER SHOULD RETAIN COPIES FOR OWN RECORDS. (IF ENTRY MADE IN SECTION 2, LINE 4, FILE A COPY OF FA-1, AWD-1 FORM, AND AN ACTIVITY MAP WITH THE NJ DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL PROTECTION.)

INSTRUCTIONS Farmland Assessment Act of 1964

(N.J.S.A. 54:4-23.1 et seq.; N.J.A.C. 18:15-1.1 et seq.)

APPLICATION

Farmland Assessment, form FA-1, in duplicate and the Supplemental Farmland Assessment Gross Sales Form, FA-1 G.S., should be filed with the municipal assessor on or before August 1 of the pretax year – which is the year immediately preceding the tax year for each farm comprised of contiguous land. If an entry is made in Section 2, line 4, Woodland Data form WD-1 must also be filed with the FA-1 application and Supplemental FA-1 Gross Sales form. **Only one FA-1, FA-1 G.S. should be filed for each farm comprised of contiguous land. Late or incomplete applications will be denied.** At the assessor's request, applicants must provide proofs of eligibility as to ownership, land area, farming activity, and gross sales. Lands in Farmland Preservation Programs must still meet criteria and filing prerequisites of the Farmland Assessment Act to receive preferential reduced assessment.

Filing Extension

Assessors may grant an extension of time for filing an application, but no later than September 1 of the year immediately preceding the tax year, for an applicant who has filed for an extension with the Farmland Assessment Application Filing Deadline Extension Form, form FA-X, if the assessor is satisfied that failure to file by August 1 was due to (1) the owner's illness and a physician's certificate stating that the owner was physically incapacitated and unable to file by August 1 and the FA-1 and FA-1 G.S. forms are filed with the assessor; or (2) the death of the owner or the owner's immediate family member and a certified copy of the death certificate and the FA-1/ FA-1 G.S. forms are filed with the assessor by the owner or by the executor/ executrix of the owner's estate. *Immediate family member* means an owner's spouse, child, parent or sibling residing in the same household. (N.J.S.A. 54:4-23.6d.)

QUALIFICATIONS

Farmland assessment means valuation, assessment and taxation under the Farmland Assessment Act. Land may be eligible for *farmland assessment* when it meets the following:

- (a) The land has been actively devoted to agricultural or horticultural use for at least two successive years immediately preceding the tax year for which *farmland assessment* is requested. (N.J.S.A. 54:4-23.6.)
- (b) The land area actively devoted to agricultural or horticultural use is not less than five acres, exclusive of the land upon which the farmhouse is located and such additional land actually used in connection with the farmhouse.
- (c) Gross sales, fees, or payments average at least \$1,000 annually on the first five acres, except for lands under a Woodland Management Plan where gross sales remain at \$500 for the first five acres, and average \$5 per acre on all acreage above five acres, except 50 cents per acre on woodland & wetland above five acres. For woodlands and wetlands under a NJ Forest Stewardship Plan, no income need be generated, but the prescriptions of the plan must have been followed. (N.J.S.A. 54:4-23.5.)
- (d) Application by the owner is filed on or before August 1 of the year immediately preceding the tax year. (N.J.S.A. 54:4-23.6.)
- (e) If farm management unit is less than seven acres, a descriptive narrative of agricultural/horticultural uses, a sketch of their location, and number of acres devoted is required.

SECTION 1-IDENTIFICATION INFORMATION – Complete items 1 through 9.

Item 1, *Owners' Names*- List every individual, partnership or corporation having an ownership interest in the land.

Item 6, *Block(s), Lot(s), and Qual. No.* - List block(s) and lot(s) comprising a farm unit of contiguous land from your tax bill; official tax map; or page(s) and line(s) from the current year's assessment list.

SECTION 2 –BREAKDOWN OF LAND USE CLASSES. Complete items 1 through 14.

Item 1, *Cropland harvested* is land from which a crop is harvested in the current year. It is the heart of a farming enterprise and represents the highest use of land in agriculture.

Item 2, *Cropland pastured* is land which can be used to produce crops but its maximum income may not be realized in a particular year.

Item 3, *Permanent pasture* is land which is not cultivated because its maximum economic potential is realized from grazing or as part of erosion control programs. Animals may or may not be part of this farm operation.

Item 4, *Non-appurtenant woodland* is woodland devoted exclusively as sustainable forestlands or to the production for sale of trees and forest products, except for Christmas trees which are Item 1, Cropland Harvested. Woodland which is not "supported and subordinate" to land in classes 1, 2, or 3 should be item 4. Owners of class 4 woodland must submit a Woodland Management Plan or NJ Forest Stewardship Plan, scaled map of woodland activity & soil group classes, and other information. (N.J.A.C. 18:15-2.7.)

Item 5, *Appurtenant woodland* is woodland which is not devoted to production for sale of trees and forest products, but can be eligible for farmland assessment by being contiguous to, part of, supportive and subordinate to, or "beneficial to a tract of land" which is five acres or more and otherwise actively devoted qualified farmland (Items 1, 2, or 3). Woodland acreage less than the otherwise actively devoted qualified farmland acreage (Items 1, 2, or 3) may be considered *appurtenant woodland*. Woodland acreage exceeding the otherwise actively devoted farmland may be *appurtenant woodland* when proof of its benefit to otherwise actively devoted farmland can be substantiated to the assessor. (N.J.A.C. 18:15-1.1.)

Item 6, *Acreage used for boarding, rehabilitating or (livestock) training* to be actively devoted to agricultural use must be contiguous to land which otherwise qualifies for farmland assessment.

Item 7, *Acreage used for renewable energy* is solar, wind, or biomass energy generation 10 acres or less in area generating no more than two megawatts of power. The ratio of acreage devoted to renewable energy generation facilities, structures, and equipment vs. agricultural/horticultural operations cannot exceed 1 part to 5 parts. (N.J.S.A. 54:4-23.3c.) Also, fill out Item 14 for type of renewable energy generated.

Item 9, *Land under and land used in connection with farmhouse* is land on which a farmhouse is located, together with land area devoted to lawns, flower gardens, shrubs, swimming pools, tennis courts, etc. used with the farmhouse for enjoyment of its residents. This land is not in agricultural or horticultural use and is assessed and taxed at true value standards. (N.J.S.A. 54:4-23.11.)

Item 10, *All other land not devoted to agricultural or horticultural use* is land other than used in connection with the farmhouse that is not devoted to an agricultural or horticultural use nor is it necessary to support land actively devoted to an agricultural or horticultural use. This land will be assessed and taxed in accordance with true-value standards.

Item 13, enter "YES" or "NO."

This form is prescribed by the Director, Division of Taxation, as required by law, and may not be altered without the approval of the Director.

Form FA-1 Revised: Mar. 2018

Instructions pg 1 of 2

Certain land uses shall be in the categories below:

APPURTENANT WOODLAND	CROPLAND HARVESTED		NON-APPURTENANT WOODLAND
Swampland, Wetland	Land under farm buildings	Nurseries, Christmas Trees	Wood and forest products
Lakes, Ponds, Stream	Land in government programs	Crops grown under glass	NJ Forest Stewardship
Irrigation Ditches	Agricultural labor housing	Renewable energy	Forested Wetlands
	Seasonal Farm Markets		

SECTION 3 – CURRENT-YEAR FARMING ACTIVITY

Insert the current year acreage or other specified information.

SECTION 4 – SIGNATURE AND VERIFICATION OF OWNER(S)

For non-corporate multiple ownership, one owner is presumed to have authority and may sign on behalf of the other co-owners. In the case of a corporate owner or co-owners, the full name of the corporation must be provided, accompanied by the signature and the title of the corporate officer authorized to sign the application in its behalf.

OWNERSHIP

Must be single ownership; that is, a unified title meaning common ownership by one distinct legal entity of one or more contiguous parcels together.

ACTIVELY DEVOTED & GROSS SALES

Land of at least five acres is actively devoted to agricultural or horticultural use when gross sales of agricultural/horticultural products produced thereon, payments received under federal soil conservation programs, fees received for breeding, raising or grazing livestock, income imputed to grazing land as determined by the State Farmland Evaluation Committee, and fees received for boarding, rehabilitating or training livestock where the land under the boarding, rehabilitating or training facilities is contiguous to land otherwise qualified for farmland assessment, averaged at least \$1,000 in the previous two years, or there is clear evidence of anticipated yearly gross sales and payments of at least \$1,000 within a reasonable time period. Also where the land is more than five acres, gross sales must average \$5 per acre for each acre over five. However, in the case of woodland/wetland subject to a Woodland Management Plan, the gross sales required remains at \$500 for the first five acres and 50 cents per acre for any acreage over five. Woodland/wetland subject to a NJ Forest Stewardship Plan need not produce income, but the prescriptions of the plan must be followed. Rents paid to owners by tenant farmers do not constitute gross sales. Generated energy from any source is not an agricultural or horticultural product and any power or heat sold from biomass, solar, or wind energy generation is not income for valuation, assessment and taxation of land pursuant to the Farmland Assessment Act of 1964. The Supplemental FA-1 Gross Sales Form must be submitted with each FA-1 application.

CHANGE IN USE-ROLLBACK TAXES

- (a) When land in agricultural/horticultural use and valued under the Farmland Assessment Act, is put to a use other than agricultural/horticultural, it is subject to additional taxes, known as roll-back taxes, in an amount equal to the difference between the taxes paid/payable under Farmland Assessment and the taxes which would have been paid/payable had the land been valued, assessed and taxed as other land in the taxing district.
- (b) The roll-back taxes shall be applied in the year in which the change takes place and in such of the 2 tax years, immediately preceding, if the land was valued, assessed and taxed under the Farmland Assessment Act. (N.J.S.A. 54:4-23.8.)

ADDITIONAL REQUIREMENTS FOR NON-APPURTENANT WOODLANDS N.J.A.C. 18:15-2.7

- (a) The owner of land which is devoted exclusively as sustainable forestland or to the production for sale of trees and forest products other than Christmas trees or the owner of woodland which is not supportive and subordinate woodland shall annually submit to the assessor, in addition to a completed and timely filed application for farmland assessment (form FA-1), the following:
1. A scaled map of the land showing the location of woodland activity in the pre-tax year; and
 2. A completed Woodland Data form (WD-1) approved by a State Forester.
- A copy of a woodland management plan prepared in accordance with provisions noted under N.J.A.C. 18:15-2.10 or NJ Forest Stewardship plan prepared in accordance with the provisions of N.J.A.C. 7:3-5 should be submitted if not previously submitted or if there has been a change to the contents of the plan. If already submitted and not amended, applicant does not need to resubmit a copy of the woodland management plan or NJ Forest Stewardship plan.
- (b) Address the applicable requirements of the Freshwater Wetlands Protection Act rules (N.J.A.C. 7:7A) and the Flood Hazard Area Control Act rules (N.J.A.C. 7:13). Specifically, see N.J.A.C. 7:7A-2.8 for an exemption for certain forestry management activities in freshwater wetlands and N.J.A.C. 7:13-7.26 for a permit-by-rule for certain forestry maintenance activities within flood hazard areas and riparian zones.

DEFINITIONS

Agricultural Use Land is considered to be in *agricultural use* when devoted to the production for sale of plants and animals useful to man, including but not limited to: forages and sod crops; grains and feed crops; dairy animals and dairy products; poultry and poultry products; livestock, including beef cattle, sheep, swine, horses, ponies, mules, goats or aquatic organisms, and the breeding, boarding, raising, rehabilitating, training or grazing of any or all of such animals, except that *livestock* shall not include dogs; bees and apian products; fur animals, trees and forest products; when devoted as sustainable forestland, or when devoted to and meeting the requirements and qualifications for payments or other compensation pursuant to a soil conservation program under an agreement with an agency of the federal government. See N.J.A.C. 18:15-2.7 for additional conditions imposed on non-appurtenant woodland. (N.J.S.A. 54:4-23.3.)

Horticultural Use Land is considered to be in *horticultural use* when devoted to the production for sale of fruits of all kinds, including grapes, nuts and berries; vegetables; nursery, floral ornamental and greenhouse products; or when devoted to and meeting the requirements and qualifications for payments or other compensation pursuant to a soil conservation program under an agreement with an agency of the federal government. (N.J.S.A. 54:4-23.4.)

Beneficial to a tract of land means land which enhances the use and viability of other qualifying land devoted to agricultural or horticultural production by providing benefits such as, but not limited to, windbreaks, watershed, buffers, and/or soil erosion control.

Supportive and subordinate woodland means a wooded piece of property which is beneficial to or reasonably required for the purpose of maintaining the agricultural or horticultural uses of a tract of land, which tract of land has a minimum area of at least five acres devoted to agricultural or horticultural uses other than to the production for sale of trees and forest products, exclusive of Christmas trees.

Helpful Links: New Jersey Department of Agriculture <http://www.state.nj.us/agriculture/pub/farmer.html>

New Jersey Department of Environmental Protection, N.J. Forest Service http://www.state.nj.us/dep/park/sandforests/forestnjs/private_lands_mgt.html

New Jersey Division of Taxation <http://www.state.nj.us/treasury/taxation/pt/localtax.shtml>

This form is prescribed by the Director, Division of Taxation, as required by law, and may not be altered without the approval of the Director.

Form FA-1 Revised: Mar. 2018

Instructions pg. 2 of 2

SUPPLEMENTAL FARMLAND ASSESSMENT GROSS SALES FORM

N.J.S.A. 54:4-23.1 ; N.J.A.C. 18:15-1.1 et seq.

FILE ANNUALLY BY AUGUST 1 OF THE PRE-TAX YEAR

If the application includes a Form WD-1, check one: Woodland Management Plan
 NJ Forest Stewardship Plan
 (Effective 2019)

SECTION I: IDENTIFICATION

COUNTY: _____	MUNICIPALITY: _____
OWNER'S NAME: _____	TAX YEAR: _____
PROPERTY LOCATION: _____	BLOCK(s), LOT(s): _____
TELEPHONE: _____	EMAIL: _____

SECTION II: GROSS SALES

Field Crops	Acres	Ornamental Crops	Acres	Aquaculture	Acres		Income Acres	
_____	_____	_____	_____	_____	_____			
_____	_____	_____	_____	_____	_____			
_____	_____	_____	_____	_____	_____			
Fruit Crops	Acres	Livestock	Acres	Woodland Products	Acres		Non-Income Acres	
_____	_____	_____	_____	_____	_____			
_____	_____	_____	_____	_____	_____		+	
_____	_____	_____	_____	_____	_____		Total Acres Under Farmland	
Vegetable Crops	Acres	Equine	Acres	Conservation Program	Acres		=	
_____	_____	_____	_____	_____	_____			
_____	_____	_____	_____	_____	_____			
_____	_____	_____	_____	_____	_____			
Imputed Grazing Value Acres _____								FINAL INCOME
								Total income received and anticipated for the current year. Must be sufficient to meet the minimum gross sales criteria, if applicable, to show active devotion to agriculture/horticultural use.
								\$

SECTION III: SIGNATURE AND VERIFICATION OF OWNER(S)

The undersigned declares that this form, including any accompanying schedules and statements, has been examined by him (her) and to the best of his (her) knowledge and belief is true and correct. Filing of this form is also a representation that the land will continue to be devoted to an agricultural or horticultural use during the year for which farmland assessment is requested. Under N.J.S.A. 54:4-23.14(b), this certification shall be considered as if made under oath and is subject to the same penalties as provided by law for perjury. In addition, for a gross and intentional misrepresentation on this form, the landowner shall be subject to a civil penalty of up to \$5,000.

Signature of Individual Owner or Co-Owner/Corporate Officer _____ Date _____

Title of Corporate Officer _____ Corporate Name _____

THIS MUST BE FILED WITH THE FARMLAND ASSESSMENT APPLICATION (FA-1) AND, WHERE APPLICABLE, WOODLAND DATA FORM (WD-1) AND ACTIVITY MAP

Reserved For Office Use	
This Application is: Approved ☐	Date: _____
Disapproved ☐	Assessor: _____

GENERAL INSTRUCTIONS

APPLICATION: Only one Supplemental Farmland Assessment Gross Sales Form, FA-1 G.S., should be filed annually with the municipal assessor on or before August 1 of the year immediately preceding the tax year for which "farmland assessment" is requested. You are reporting the current year's gross sales for qualification in the next tax year. Late or incomplete applications will be denied. At the assessor's request, applicants must provide proofs of eligibility as to ownership, land area, agricultural or horticultural activity and gross sales. Lands in Farmland Preservation Programs must still meet the criteria and filing prerequisites of the Farmland Assessment Act to receive preferential reduced assessment.

Filing Extension-Assessors may grant an extension of time for filing an FA-1 application and FA-1 Gross Sales form, but no later than September 1 of the year immediately preceding the tax year for which "farmland assessment" is requested, if the assessor is satisfied that failure to file by August 1 was due to (1) the owner's illness and a physician's certificate stating that the owner was physically incapacitated and unable to file by August 1 and the FA-1 & FA-1 G.S. forms are filed with the assessor; or (2) the death of the owner or the owner's immediate family member and a certified copy of the death certificate and the FA-1 & FA-1 G.S. forms are filed with the assessor by the owner or by the executor/executrix of the owner's estate. "Immediate family member" means an owner's spouse, child, parent or sibling residing in the same household. (See N.J.S.A. 54:4-23.6d.)

QUALIFICATIONS: *Farmland assessment* means valuation, assessment and taxation under the Farmland Assessment Act. Land may be eligible for *farmland assessment* when:

- a. The land has been actively devoted to agricultural or horticultural use for at least 2 successive years immediately preceding the tax year for which "farmland assessment" is requested. (See N.J.S.A. 54:4-23.6.)
- b. The land area actively devoted to agricultural or horticultural use is not less than five acres, exclusive of the land upon which the farmhouse is located and such additional land actually used in connection with the farmhouse.
- c. Gross sales, fees or payments (See N.J.S.A. 54:4-23.5).
 1. **Agricultural/Horticultural (Non Woodland):** Gross sales, fees or payments average at least \$1,000 annually on the first five acres and average at least \$5 for each additional acre of actively devoted land plus 50 cents per acre of appurtenant woodland or non-wooded wetlands. Required Income is calculated on the total number of acres under Farmland Assessment on the property, whether income producing or not. (See N.J.S.A. 54:4-23.5.)
 2. **Woodland Management Plan:** If the land is approved under a Woodland Management Plan the gross sales, fees, or payment average \$500 annually on the first five acres and average at least 50 cents for each additional acre of woodland or non-wooded wetlands.
 3. **NJ Forest Stewardship Plan:** Defined under N.J.A.C. 7:3-5, does not have a minimum gross sales requirement to show active devotion, but the land must be actively managed in compliance with the approved plan.
- d. Application by the owner is filed on or before August 1 of the year immediately preceding the tax year. (See N.J.S.A. 54-23.6.)
- e. Farmland management units less than 7 acres are required to submit a descriptive narrative of agricultural/horticultural uses, a sketch of their location, and number of acres devoted.

SECTION I: IDENTIFICATION

Owners' Name- List every individual, partnership or corporation having an ownership interest in the land.

Block(s) & Lot(s)- List block(s) and lot(s) comprising a farm of contiguous land from your tax bill, official tax map, or page(s) and line(s) from the current year's tax list.

SECTION II: GROSS SALES

List products produced and the respective acreage under the appropriate headings. The acreages listed for the products in this section should match the values entered in Section 2 of the FA-1 application. If necessary, attach a separate sheet with the break down of additional products produced on the farm and the acreage devoted to those products.

Equine: Includes acres dedicated to the breeding, raising, boarding, training, or rehabilitating of horses and ponies, as well as structures like stables used for the equine activities.

Imputed Grazing Value Acres: Includes acres that are permanent pasture and/or cropland pastured, if the imputed grazing value is being claimed as income for livestock grazing on those acres.

Livestock: Includes permanent pasture and cropland pasture used for grazing livestock if not claiming the imputed grazing value for those acres, as well as land under stables, pens, coops, or other structures used to house livestock.

Woodland Products: Includes any tree and forest products produced from woodland under an approved Woodland Management Plan or *NJ Forest Stewardship Plan* if income is generated. Account for all woodland acres subject to a Woodland Management Plan even when only a particular stand within the parcel is being harvested for income that year. This value should equal the number of acres entered on Line 4 of Section 2 of the FA-1 application.

Total Non-Income Acres: Includes lands under streams or ponds when those bodies of water are not being used for aquaculture production, irrigation ditches, land under solar panels or other renewable energy generation systems, appurtenant woodlands, non-wooded wetlands, and permanent pasture and cropland pastured when used as a break or buffer but not when being grazed by livestock or under a federal soil conservation program. It should also include land under farm buildings, such as sheds, barns, silos, etc., which are used for the storage of farm equipment and harvested products as well as woodlands managed under a *NJ Forest Stewardship Plan* from which no tree or forest products are being harvested for income that year.

Total Acres Under Farmland Assessment: Is the total acreage devoted to agricultural or horticultural use (income producing plus (non-income-producing) acres on the property and should correspond to the value on Line (8) in Section 2 of the FA-1 Application.

Final Income: Is the income produced by the property's actively devoted acres, including income attributable to agricultural/horticultural products produced thereon, payments received under Federal soil conservation programs, fees received for breeding, raising or grazing livestock, income imputed to grazing land as determined by the State Farmland Evaluation Committee, and fees received for boarding, rehabilitating or training livestock where the land under the boarding, rehabilitating or training facilities is within the same property as land otherwise qualified for Farmland Assessment. Rents paid to owners by tenant farmers do not constitute gross sales. Generated energy from any source is not an agricultural or horticultural product and any power or heat sold from biomass, solar, or wind energy generation is not income for valuation, assessment and taxation of land pursuant to the "Farmland Assessment Act of 1964."

SECTION III: SIGNATURE AND VERIFICATION OF OWNER(S)

For non-corporate multiple ownership, one owner is presumed to have authority to sign on behalf of the other co-owners. For a corporate owner or co-owners, the full name of the corporation and the signature and title of the corporate officer authorized to sign the application in its behalf must be provided.

OWNERSHIP-Must be single ownership: i.e., a unified title meaning common ownership by one distinct legal entity of one or more contiguous parcels together.

Department of Taxation and Finance
Office of Real Property Tax Services

Agricultural Assessment Application
For the 20____ Assessment Roll

RP-305
(1/19)

Renewal Form RP-305-r may be filed with the assessor for each year hereafter if this application is approved and there are no changes in any information entered on this application form.

To be completed by the assessor

Application date	Tax map number	Exemption amount \$	Exemption code ☐ 41720 - County Formed Ag. District ☐ 41730 - Outside Ag. District ☐ 41750 - New orchard/vineyard/hopyard
☐ Soil maps filed on _____ ☐ Soil group worksheet filed on _____ ☐ Soil map or soil worksheet modification (use Form RP-305-d) Sent _____ Received _____ ☐ Property located in an established agricultural district? Yes ☐ No ☐ ☐ Form RP-305-a sent _____			
Assessor's signature _____		Date _____	

Information to be completed by applicant

Tax map number	Acres	Is parcel in an agricultural district? Yes ☐ No ☐ If Yes, provide county district number _____
Mailing address Landowner name _____ Number and street _____ City _____ State _____ ZIP code _____ Telephone: Day number _____ Evening number _____ Email address: _____		Property location Mark an X in the box if same as mailing address ☐ or enter below: Number and street _____ City _____ State _____ ZIP code _____ County _____ Town _____ Village _____

Certification of applicant

I, _____ certify that the information entered on this application constitutes a true statement of facts to the best of my knowledge and that all lands described are used for the purposes stated herein. I have read the notice on page 4 explaining the consequences for converting land to a nonagricultural use and understand that conversion of this parcel may subject it to payments based upon the amount of taxes saved.

Date _____ Signature of owner _____

Penalty for false statements: A person making false statements on an application for exemption is guilty of an offense punishable by law.

General information, filing requirements, and eligibility requirements can be found on pages 8 and 9. **Instructions** for the completion of Parts 1 through 10 can be found on pages 9 through 11 of this form. All applicants must complete Parts 1 and 10. Applicants seeking an agricultural assessment for land used to support a commercial horse boarding operation must complete Part 5. Applicants seeking similar benefits on land used to support a commercial equine operation must complete Part 6. Applicants whose land was rented and used in the preceding two years to produce for sale crops, livestock or livestock products, but which does not independently satisfy the gross sales value requirement of the Agriculture and Markets Law, must complete Part 8. Applicants seeking an agricultural assessment for land used as silvopasture must complete Part 9. Complete all other parts that apply.

Part 1 – Use of land: Refer to Soil group worksheet (APD-1) to complete Part 1.

(1) **Agricultural land**

a. Land used to produce crops, livestock or livestock products. Amount of land actually used to produce for sale crops, livestock or livestock products (not including woodland products) in the preceding two years.		Acres
b. Land used to support a commercial horse boarding operation. Amount of land used to support a commercial horse boarding operation during the past two years.		Acres
c. Land used to support a commercial equine operation. Amount of land used to support a commercial equine operation during the past two years.		Acres
d. Support land. Amount of land that was not used to produce crops, livestock or livestock products but was used in support of the farm operation or in support of land used to produce crops, livestock or livestock products. (Does not include land used under agricultural amusements - see instructions.)		Acres
e. Land participating in federal conservation program. Amount of land set aside through participation in a U.S. government conservation program established pursuant to Title 1 of the Federal Food Security Act of 1985 or any subsequent federal program. (Assessor will need Farm Service Agency documentation.)		Acres
f. Land under a structure in which crops, livestock or livestock products are produced. Amount of land located under a structure in which crops, livestock or livestock products have been produced during the preceding two years.		Acres
g. Land used as silvopasture. Amount of land that intentionally combines trees, forages and livestock and is managed as a single integrated practice for the collective benefit of each, including the planting of appropriate grasses and legume forages among trees for sound grazing and livestock husbandry, up to the allowable limit. (Enter acreage from Part 9, Box 7(b)).		Acres
Total acres in agricultural land (sum of a, b, c, d, e, f, and g)	(1)	Acres
(2) Farm woodland (up to 50 acres). Amount of land used for the production of woodland products intended for sale in the preceding two years. Acreage consisting of sugarbush or Christmas tree cultivation should be included in Part 1a above.	(2)	Acres
(3) Excess farm woodland (woodland exceeding 50 acre limit on any parcel).	(3)	Acres
(4) Newly planted orchards, vineyards, hopyards, or Christmas trees of a newly-established farm operation.	(4)	Acres
(5) Nonagricultural land. Include any land in the parcel which is not included above.	(5)	Acres
Total acres in parcel (The figure entered in this box should equal the sum of the amounts entered in boxes 1 through 5 above.)		Acres

Part 2 – Other agricultural land owned by the applicant: Identify any other land owned by the applicant that is used in conjunction with land identified in Part 1 above to produce crops, livestock or livestock products or to support a commercial horse boarding or commercial equine operation. Use additional sheets if necessary.

Tax map no. _____ Location _____ No. of acres _____
 Tax map no. _____ Location _____ No. of acres _____
 Tax map no. _____ Location _____ No. of acres _____

Part 3 – Other agricultural property rented by applicant: Identify any other land rented from another and used to produce crops, livestock or livestock products in conjunction with the land described in Part 1 above. Use additional sheets if necessary.

Tax map no. _____ Location _____ No. of acres _____
 Tax map no. _____ Location _____ No. of acres _____
 Tax map no. _____ Location _____ No. of acres _____

Part 4 – Average gross sales value

Note: Newly established farm operations should enter annual gross sales only for the first or second year of production.

	Year one	Year two
a. Enter the gross sales value of any agricultural products (not including woodland products) produced for sale in the preceding two years on land owned by the applicant (see Part 1a and Part 2.) For land rented by the applicant from another, see Part 3. (If applicable, include federal farm program payments.)	a \$	\$
b. Enter the gross sales value up to a maximum annual amount of \$2,000 of any woodland products intended for sale produced in the preceding two years on land owned by the applicant; see Part 1(2) and Part 2. Note: The gross sales value of maple syrup/sap and Christmas trees produced on the applicant's land should be included in Part 4a above.	b \$	\$
c. Enter the market value of crops in their unprocessed state that were produced during the preceding two years on land owned by the applicant or rented by the applicant from another which were not sold unprocessed but were processed on the farm to make other products and thereafter sold.	c \$	\$
d. Enter the gross sales value up to a maximum of \$5,000 of the farm operation's annual gross sales value derived from the operation's sale of its compost, mulch, or other organic biomass crops.	d \$	\$
Total gross sales value for two year period	\$	\$
Two year average gross sales value	\$	\$

Part 5 – Land used to support a commercial horse boarding operation

- (a) Number of acres in a parcel used to support a horse boarding operation: _____ acres.
If the number of acres is less than seven, Part 2 above must be completed to establish eligibility for an agricultural assessment.
- (b) Did the boarding operation board ten or more horses throughout the preceding two years? Yes No
- (c) Gross receipts collected by horse boarding operation during the preceding two years: \$ _____

Note: Newly established farm operations should enter annual gross sales only for the first or second year of production.

	Year one	Year two
Fees generated through boarding of horses	\$	\$
Fees generated through production of sale of crops, livestock and livestock products	\$	\$
Totals	\$	\$

Part 6 – Land used to support a commercial equine operation

- (a) Number of acres in a parcel used to support an equine operation: _____ acres.
If the number of acres is less than seven, Part 2 above must be completed to establish eligibility for an agricultural assessment.
- (b) Did the equine operation stable ten or more horses throughout the preceding two years? Yes No
- (c) Gross receipts collected by equine operations during the preceding two years: \$ _____

Note: Newly established farm operations should enter annual gross sales only for the first or second year of production.

	Year one	Year two
Fees generated through equine operations	\$	\$
Fees generated through production of sale of crops, livestock and livestock products	\$	\$
Totals	\$	\$

Part 7 – Land under a structure within which crops, livestock or livestock products are produced

Note: Newly established farm operations should enter annual gross sales only for the first or second year of production.

	Year one	Year two
(a) Gross sales value of the crops, livestock or livestock products produced in the structure(s) in the preceding two years	(b) \$	(c) \$
(d) Total gross sales value for two year period: (b) + (c)	(d) \$	
(e) Average gross sales value for preceding two years: (d / 2)	(e) \$	

Notice to applicant

By filing this application, the landowner agrees that the lands that benefit from agricultural assessment will be liable for payment whenever the land is converted to a non-agricultural use. The consequence of a conversion is a payment based on five times the taxes saved in the most recent year of benefit. The payment also includes a six percent interest charge, compounded annually for each year during the last five, in which the land received an agricultural assessment. An encumbrance runs with the land from the last time the parcel benefitted for five years in an agricultural district, and for eight years outside a district. (For land outside an agricultural district, the obligation to make payment for a conversion creates a lien against the entire parcel, even if only a portion of the parcel benefitted from agricultural assessment.)

Part 8 – Land rented to others

- (a) Is any portion of the parcel rented to another party? Yes No (If No, proceed to Part 9.)
- (b) Has the land been used during the preceding two years to produce crops, livestock or livestock products exclusive of woodland products and is such production continuing during the current year? Yes No
- (c) Average gross sales value: \$ _____

Note: Newly-established farm operations should enter annual gross sales only for the first or second year of production.

		Year one	Year two
1. Gross sales value of the crops, livestock or livestock products (exclusive of woodland products) produced on the rented land that can be independently verified	(1a) \$		(1b) \$
2. Total gross sales value for two year period: (1a) + (1b)	(2) \$		
3. Average gross sales value for preceding two years: (2) / 2	(3) \$		

If the amount on line 3 is less than \$10,000 or cannot be independently verified, complete items d, e, f, and g of Part 8 below.

(d) Name and mailing address of party to whom land is rented: _____

(e) Number of acres rented to party identified in Part 8d and used in agricultural production: _____ acres

(f) Is the land leased pursuant to a written rental arrangement? Yes No
 Period of time for which lease is in effect: _____ years
 Attach a copy of the lease or an affidavit (Form RP-305-c) attesting to the existence of the lease.

(g) Does the party to whom the land is rented own or operate other land that is used in conjunction with this rented land and which qualifies for an agricultural assessment? Yes No
 If Yes, provide the following information for the other land being used in conjunction with the land that is the subject of this application.

Owner: _____
 Location of property: _____ Tax map no: _____

If the other land is located in a different town or assessing unit, enter the date that an application for an agricultural assessment was submitted to the local assessor: _____

Part 9 – Lands used as silvopasture

Silvopasturing is defined as the intentional combination of trees, forages and livestock managed as a single integrated practice for the collective benefit of each, including the planting of appropriate grasses and legume forages among trees for sound grazing and livestock husbandry. If land is being used as silvopasture, complete the following chart to determine the number of acres to enter in Part 1(1)(g).

		(a)	(b)
1. Enter the total number of acres actually being used as silvopasture.	(1)		
2. Enter the number of large livestock (including cattle, horses and camelids) that graze on the land.	(2)		
3. Multiply box 2(a) by 10.	(3)		
4. Enter the number of small livestock (such as sheep, hogs, goats and poultry) that graze on the land.	(4)		
5. Multiply Box 4(a) by 5.	(5)		
6. Add boxes 3(b) and 5(b). The result is the maximum number of acres that may receive an agricultural assessment as silvopasture.	(6)		
7. Compare Box 1(b) to Box 6(b) and enter the smaller number in Box 7(b). This is the total number of acres that may receive an agricultural assessment as silvopasture. Enter this number in Part 1(1)(g). If Box 1(b) exceeds Box 6(b), see instructions for farm woodland.	(7)		

Part 10 - Certified value on eligible agricultural lands

The applicant must complete column 2 below of the chart *Certified value on eligible agricultural lands*. The number of acres in each mineral or organic soil group is to be copied from the soil group worksheet APD-1 prepared by the Soil and Water Conservation District Office. **Note:** The number of acres of qualified farm woodland is given on the soil group worksheet. The maximum number of acres of farm woodland eligible for an agricultural assessment is 50 acres per parcel. Where the applicant completes Part 8d through 8g on page 4, the total number of acres in the mineral and organic soil groups may not exceed the number of acres indicated in Part 8e, and the number of acres of farm woodland must be zero.

Certified value on eligible agricultural lands				
Applicant, fill in shaded area of column 2.				
Applicant		Assessor's use only		
1	2	3	4	5
Mineral soil group	Acres	Acre/rating modifications	Certified value per acre	Column 2 or 3 times column 4
1	a			
	b			
2	a			
	b			
3	a			
	b			
4	a			
	b			
5	a			
	b			
6	a			
	b			
7				
8				
9				
10				
Organic soil group (muck)				
A				
B				
C				
D				
Soil group total				
Eligible farm woodland 50 acres maximum				
Newly planted orchards, vineyards, hopyards or Christmas trees			0	0
Total eligible acres				
			Total certified value	

Assessor's use only				
Assessor's agricultural assessment calculation on eligible agricultural lands				
Total certified value	×	Equalization rate	=	Total agricultural assessment
_____	×	_____	=	_____
Additional calculations:				

Assessor's use only

Worksheet for apportionment of farm assessment				
Assessor may use RPS 4 to complete these calculations.				
	Acres	Land	Improvements	Total
A. Total assessment		\$	\$	\$
B. Assessed value of parcel excluding eligible agricultural land				
1. Owner's residence and associated land		\$	\$	\$
2. Farm structures (barns and other farm improvements including fruit tree/vine support structures) not receiving a RPTL sec. 483 exemption	N/A	N/A	\$	\$
3. Other structures (processing plant, retail store, etc.)			\$	\$
4. Ineligible land (include excess woodland acreage)		\$		\$
5. Total (add lines 1, 2, 3 and 4)				\$
C. Agricultural assessment of parcel				
1. Assessed value of eligible land before agricultural assessment (line A minus line B5) ..				\$
2. Assessed value of fruit tree/vine support structures on eligible land not receiving a RPTL sec. 483 exemption				\$
3. Total lines C1 and C2				\$
4. Total agricultural assessment on eligible land (from page 4)				\$
5. Excess value, if any (line 3 minus line 4)				\$
D. Total taxable assessment before adjustment for other exemptions (line B5 plus line C1 or B5 plus C4, whichever is lower)				\$
E. Other exemptions				
1. Veterans				\$
2. RPTL sec. 483 new construction				\$
3. RPTL sec 483-a				\$
4. Other				\$
5. Total				\$
F. Total taxable assessed value (line D minus line E5)				\$

- G. 1. Application approved
 2. Approved as modified
 3. Disapproved

Reason for modification or disapproval _____

Amount of exemption (from line C5 of apportionment worksheet above): \$ _____ Enter this amount in exempt column of assessment roll, and on top of page 1.

General information and filing requirements

Extent of exemption: The agricultural assessment value per acre certified by the Office of Real Property Tax Services when equalized by the assessor becomes an agricultural assessment. If the application is approved, the portion of the assessed value of eligible agricultural lands which exceeds the agricultural assessment, if any, will be exempt. No exemption results unless the assessed value of land described in the application exceeds its agricultural assessment.

Application: To qualify agricultural land for an agricultural assessment, the landowner must annually file an application for each separately assessed parcel with the local assessor. If an initial application is approved and an agricultural assessment granted, renewal Form RP-305-r may be filed in succeeding years to renew the application provided no changes regarding the parcel have occurred since the last submission of Form RP-305. A soil group worksheet and soil map prepared by the Soil and Water Conservation District Office must be filed as part of the application, unless as a result of a prior application, the assessor has a soil group worksheet and soil map on file which accurately describes the parcel. A landowner may exclude from the applications any portion of a parcel which is capable of being separately identified.

Place of filing application: The application must be filed with the city, town or village assessor (if the village assesses). If the property is located in a village that assesses, and application

must be filed with both the town and the village assessor. In Nassau and Tompkins Counties, the application must be filed with the county assessors.

Time of filing application: The application must be filed on or before the taxable status date of the city, town or village (if the village assesses). **Exceptions:** In year of a revaluation or update of assessments, the application may be filed with the assessor no later than the thirtieth day prior to the day by which the tentative assessment roll is required to be filed by law. In the case of land located within an agricultural district, the application may be filed with the assessor no later than the last date on which an assessment complaint may be filed when (1) a licensed physician certifies that the failure to file the application by taxable status date resulted from the death of the applicant's spouse, child, parent, brother or sister, or the illness of the applicant or the applicant's spouse, child, parent, brother or sister; or (2) the failure to file the application by taxable status date resulted from the occurrence of a natural disaster, including, but not limited to, a flood, or the destruction of the applicant's residence, barn or other farm building by wind, fire or flood.

Notice of approval, denial or modification of application: The applicant must provide the assessor with a stamped, self-addressed envelope at the time of application in order to receive notice of the approval, denial or modification of the application.

Eligibility requirements for agricultural assessment

1. Agricultural land is eligible for an agricultural assessment if it satisfies all the requirements set forth in any one of the following alternatives:

- (A) The land consists of at least seven acres which have been used to produce crops, livestock or livestock products for sale in the preceding two years.

The crops, livestock or livestock products produced on such land, including land rented by the applicant from another and used in conjunction with agricultural land owned by the applicant, must have an average gross sales value of at least \$10,000 for the two years preceding the application. Whenever a crop is processed prior to sale, average gross sales value shall be based upon the market value of the crop in its unprocessed state.

or

- (B) The land consists of less than seven acres which have been used to produce crops, livestock or livestock products for sale in the preceding two years.

The crops, livestock or livestock products produced on such land, and on any land rented by the applicant from another and used in conjunction with the applicant's land to produce for sale crops, livestock or livestock products, must have an average gross sales value of at least \$50,000 for the two years preceding the application. For a crop processed prior to sale, the average gross sales value shall be based upon the market value of the crop in its unprocessed state.

or

- (C) The land consists of at least seven acres and has been used during the preceding two years to support a commercial horse boarding operation with annual gross receipts of \$10,000 or more.

A commercial horse boarding operation is defined as an agricultural enterprise consisting of at least seven acres and boarding at least ten horses, regardless of ownership, which receives \$10,000 or more in gross receipts annually from fees generated through the boarding of horses, the production for sale of crops, livestock or livestock products, or both such boarding and such production.

or

- (D) The land consists of at least seven acres of which all or part has been set aside through participation in a U.S. government conservation program established pursuant to Title 1 of the Federal Food Security Act of 1985 or any subsequent federal farm program. No minimum gross sales is required for the participating lands. Non-participating lands still must meet the \$10,000 gross sales minimum and federal program payments may be applied to establish the minimum gross sales value.

or

- (E) The land used in agricultural production is a newly-established farm operation and has annual gross sales of \$10,000 and seven or more acres in agricultural production, or annual gross sales of \$50,000 and less than seven such acres, in the first or second year of production, and meets the other eligibility requirements of A, B, or C above. If the newly-established farm is a commercial horse boarding operation, no less than seven acres must be used to support the horse boarding operation, at least ten horses must be boarded, and the operation must have annual gross receipts of \$10,000 or more.

or

- (F) The land used in agricultural production consists of at least seven acres, is owned or rented by a newly established farm operation, and is used solely for the production for sale of orchard, vineyard, hopyard crops or Christmas trees. Such land may be eligible for an agricultural assessment, notwithstanding the fact that the new orchard, vineyard, or hopyard does not produce crops for sale for four years after planting or the Christmas trees are not harvested for sale for five years after planting.
- or
- (G) The land used in agricultural production supports an apiary products operation, is owned by the operation, and consists of not less than seven and not more than ten acres with an average gross sales value of \$10,000 or more, or comprises less than seven acres with an average gross sales value of \$50,000 or more.
- or
- (H) Rented land located within an agricultural district used by a not for profit institution for agricultural research intended to improve the quality or quantity of crops, livestock or livestock products.
- or
- (I) The land consists of at least seven acres and has been used during the preceding two years to support a commercial equine operation with annual receipts of \$10,000 or more. A commercial equine operation is defined as an agricultural enterprise consisting of at least seven acres and stabling at least ten horses, regardless of ownership that receives \$10,000 or more in gross receipts annually from fees generated through 1) the provisions of commercial equine activities including but not limited to riding lessons, trail riding activities or training horses (but not horse racing), 2) production for the sale of crops, livestock and livestock products, or through both 1 and 2. An otherwise eligible operation proposed in its first or second year of operation may qualify as a commercial operation if it consists of at least seven acres and stables at least ten horses, regardless of ownership, by the end of the first year of operation.
2. Agricultural land rented to another and used during the preceding two years to produce for sale crops, livestock or livestock products, but which does not independently satisfy the gross sales value of the Agriculture and Markets Law, may nevertheless be eligible for an agricultural assessment, if the following conditions are satisfied:
- The land must consist of at least seven acres and be used as part of a single operation to produce crops, livestock or livestock products (exclusive of woodland products) in the preceding two years;
 - The land must currently be used to produce crops, livestock or livestock products (exclusive of woodland products) under a written rental arrangement of five or more years; and
 - The land must be used in conjunction with other land which qualifies for an agricultural assessment.

Instructions for applicant

For questions on page 2

Part 1 – Use of land

For Part 1, the data from the *Soil group worksheet* (APD-1) should be used. Further breakdowns of the (1) *Agricultural land category* by land use should be shown in 1a through 1f explained below.

(1) a. **Land actually used to produce crops, livestock or livestock products** may include cropland, muck, orchards, vineyards and pasture. Crops, livestock and livestock products include, but are not limited to, the following: field crops, fruits, vegetables, horticultural specialties, Christmas trees, cattle, horses, poultry, raptors, wool bearing animals such as alpacas and llamas, milk, eggs, furs, maple sap or syrup, honey, beeswax, royal jelly, bee pollen, propolis, package bees, nucs, queens, actively managed log-grown woodland mushrooms, aquacultural products and woody biomass.

(1) b. **Land used to support a commercial horse boarding operation.** Amount of land used to support a commercial horse boarding operation during the past two years.

(1) c. **Land used to support a commercial equine operation.** Amount of land used to support a commercial equine operation during the past two years.

(1) d. **Support land** may include farm ponds, swamps used for drainage, land used for erosion control, hedgerows, access roads, land under farm buildings, dikes and levees used for flood protection, drainage ditches and land used for farm waste management. Support land may also include any other minor acreage that is located amid, between or on the perimeter of cropland, orchards, vineyards and land used to pasture livestock, so long as the land is not farm woodland or nonagricultural land (see instructions below for line 1e). Support

land further may include a buffer area owned and maintained by an apiary products operation between the operation and adjacent landowners. (The total area of an apiary products operation, including support land, may not exceed ten acres. (Support land does not include land used under agricultural amusements.)

(1) e. **Land participating in a federal conservation program.** Amount of land set aside through participation in a U.S. government conservation program established pursuant to Title 1 of the Federal Food Security Act of 1985 or any subsequent federal program.

(1) f. **Land under a structure in which crops, livestock or livestock products are produced.** Amount of land located under a structure in which crops, livestock or livestock products have been produced during the preceding two years.

(1) g. **Land used as silvopasture.** Amount of land used as silvopasture, but not more than the acreage limit (from Part 9, Box 7(b)).

(1) **Agricultural land – total from Soil group worksheet.**

(2) **Farm woodland** means land, primarily used for the production of woodland products (logs, lumber, posts, firewood, etc.) intended for sale, where such land is used as a single operation and is contiguous with cropland, orchards, vineyards or land used to pasture livestock. Lands divided by state, county or town roads, railroads or energy transmission corridors will be considered contiguous. Farm woodland does not include land used as silvopasture as long as the silvopasture acreage limit is not exceeded (see Part 9), but if there is any silvopasture acreage over the limit, the excess acreage should be treated as farm woodland. Woodland acreage exceeding 50 acres on any parcel should be in Part 1 (3), *Excess farm woodland*. Enter number of acres from section D2 of the *Soil group worksheet*.

(3) Excess farm woodland (over 50 acres) – enter number of acres from section D3 of the *Soil group worksheet*.

(4) Newly planted orchards, vineyards, hopyards or Christmas trees of a newly established farm operation. Land of not less than seven acres used solely by a newly-established farm operation for new orchards, vineyards, or hopyards may qualify for an agricultural assessment for four years after planting, notwithstanding the fact that no crops are produced for sale. Land of not less than seven acres used solely by such a farm operation for new Christmas trees may qualify for an agricultural assessment for five years after planting, notwithstanding the fact that no trees are harvested for sale. Eligible fruit trees, grape vines, hops, or Christmas trees may be planted in the new farm's first or second year of operation.

(5) Nonagricultural land. Ineligible land uses, including but not limited to the following: landowner's residence and lot, gravel quarry or other mineral, oil or natural gas extraction, commercial hunting and game preserves as well as any other commercial recreational uses such as camping and athletic facilities and parks, retail establishments of any kind including restaurants, lodging facilities and roadside stands used for sale of crops, livestock, or livestock products, processing facilities, sawmills and fertilizer plants. Nonagricultural land does not include qualified farm woodland or support land. Also, any acreage withheld from the agricultural assessment program by the landowner should be entered in the nonagricultural category.

Part 2 – Other agricultural land owned by the applicant. Land contained within separately assessed parcels owned by the applicant and used for agricultural production in conjunction with the subject parcel is considered part of the applicant's farm unit for purposes of satisfying any minimum acreage or gross sales requirements.

Part 3 – Other agricultural land rented by the applicant. The gross sales value of agricultural products produced on land rented by the applicant from another person and used in conjunction with the subject parcel may be included when determining whether the gross sales requirement is satisfied.

For questions on page 3

Note: For parts 4 through 8, newly established farm operations should enter annual gross sales only for the first or second year of production.

Part 4 – Average gross sales value. To qualify for an agricultural assessment, an applicant must show that the crops, livestock or livestock products produced for sale in the preceding two years on the land for which application is being made had an average gross sales value of at least \$10,000. Gross sales value may include sales of agricultural products or market value of crops processed prior to sale in their unprocessed state produced on (1) agricultural land described in this application; (2) other parcels owned by the applicant and used in conjunction with the subject parcel; and (3) land rented by the applicant from another person and used in conjunction with the subject parcel. Also, certain federal farm program and thoroughbred breeder payments may be included. To calculate average gross sales value for the preceding two years the applicant should add the actual gross receipts derived from the sale, or, where applicable, the market value of agricultural products produced on the land described above, and divide the sum by two. Sales are to be reported on the basis of the most recent two income tax years prior to the date of the application. Market value should be based on the value at the time of harvest in the preceding two years. The assessor may ask for substantiation of gross sales value, which may be made by bookkeeping records, income tax returns, types of crops used for processing, etc.

Note: If an Act of God, natural disaster or continued adverse weather conditions results in the destruction of a significant portion of the agricultural production on any of the property for which application is being made such that the average gross sales value of the two preceding years is less than \$10,000, the applicant is advised to submit with this application a completed Form RP-305-b, *Application for Exception From Minimum Average Gross Sales Value Requirement of Article 25-AA of the Agricultural and Markets Law*.

Part 5 – Land used to support a commercial horse boarding operation. *Commercial horse boarding operation* means an agricultural enterprise, consisting of at least seven acres and boarding at least ten horses regardless of ownership, that receives ten thousand dollars (\$10,000) or more in gross receipts annually from fees generated either through the boarding of horses, the production for sale of crops, livestock, and livestock products, or both such boarding and such production. Such operations shall not include operations whose primary on site function is horse racing. An otherwise eligible operation proposed in its first or second year of operation may qualify as a commercial horse boarding operation if it consists of at least seven acres and boards at least ten horses, regardless of ownership, by the end of the first year of operation.

Part 6 – Land used to support a commercial equine operation. *Commercial equine operation* means an agricultural enterprise, consisting of at least seven acres and stabling at least ten horses regardless of ownership that receives \$10,000 or more in gross receipts annually from fees generated through 1) the provisions of commercial equine activities including, but not limited to, riding lessons, trail riding or training of horses (but not horse racing), 2) production for sale of crops, livestock or livestock products, or through both 1 and 2. An otherwise eligible operation proposed or in its first or second year of operation may qualify as a commercial equine operation if it consists of at least seven acres and stables at least ten horses, regardless of ownership, by the end of the first year of operation.

Part 7 – Land under a structure within which crops, livestock or livestock products are produced.

For questions on page 4

Part 8 – Land rented to others. Land that the applicant rents to another person, used as a single operation for the production for sale of crops, livestock or livestock products (exclusive of woodland products) in the preceding two years with an average gross sales value of less than \$10,000 may be eligible to receive an agricultural assessment if certain requirements are satisfied. To qualify for an agricultural assessment the applicant must rent to another person at least seven acres of land used to produce crops, livestock or livestock products, exclusive of woodland products. Land actually used to produce crops, livestock or livestock products may include cropland, muck, orchards, vineyards and pasture.

8f. To qualify for an agricultural assessment the rented land must be used in agricultural production under a five year written rental arrangement. **Note:** Rental arrangement is defined as a *written lease signed by both of the parties to the agreement*. The applicant must provide documentation concerning the existence and term of the rental arrangement (a copy of the lease or an affidavit attesting to the existence of such a lease (Form RP-305-c)).

8g. To qualify for an agricultural assessment the rented land must be used in conjunction with other land which qualifies for an agricultural assessment. The applicant should indicate the owner, tax map number and location of this other land. The

assessor may require substantiation of the fact that the other land qualifies for an agricultural assessment. Use side 2 of Form RP-305-C.

Important: Applicants should carefully read the notice pertaining to financial consequences for converting land benefiting from agricultural assessment to a non-agricultural use.

For questions on page 5

Part 9 – Land used as silvopasture. Silvopasturing is defined as the intentional combination of trees, forages and livestock managed as a single integrated practice for the collective benefit

of each, including the planting of appropriate grasses and legume forages among trees for sound grazing and livestock husbandry. Land used in silvopasturing is limited to up to ten fenced acres per large livestock (including cattle, horses and camelids) and up to five fenced acres per small livestock (such as sheep, hogs, goats and poultry).

For questions on page 6

Part 10 – Certified value on eligible agricultural lands. Applicants must complete column 2 of Part 10 on page 6. See instructions on page 6.

Certification by applicant

The applicant must complete the certification at the bottom of page 1.

Agricultural Land Use Application

Information and Instructions

For property tax purposes, the determination of "full cash value" for agricultural land is prescribed by statute in A.R.S. § 42-13101. The valuation method applies only to property that has been approved for agricultural classification by meeting the statutory requirements and criteria set forth in A.R.S. Title 42, Chapter 12, Article 4. One such requirement is the submittal of a completed Agricultural Land Use Application form to the county assessor.

- Complete all the items on the form that apply. Sign the application and keep a copy for your records. Although not required, you are also encouraged to complete the Supplement Page, Form 82916-S, as this will facilitate the processing of your application.
- Submit the signed application to the assessor for the county in which the property is located. Also include any Agricultural Lease Abstract forms required by A.R.S. § 42-13102 (see the block at the bottom of this page).
- Along with the application, the assessor may request other pertinent information for review, such as the legal description of the property, copies of land leases, registered brand information, etc.

Quick File Option: If you are an owner-producer (i.e. the landowner and agricultural producer) and your application pertains to newly added property to your existing operation, you may choose to streamline your application under the following conditions:

- A. The new property is an addition to your existing agricultural operation, **and**
- B. The real property in your existing operation already has agricultural classification.

If conditions A & B are met, it is only necessary to list the newly added property on the application. Naturally, you may list all the land utilized in your operation, but it is not required.

Animal Unit (AU): Pursuant to A.R.S. § 37-285, "animal unit" means one weaned beef animal over six months of age, or one horse, or five goats, or five sheep, or the equivalent. A cow/calf pair (a cow and her calf) is considered equivalent to one animal unit.

AUM - Animal Unit Month: A.R.S. § 37-285 defines this as one animal unit grazing for one month. It is also known as the amount of forage required to sustain one animal unit for one month.

Carrying Capacity: Refers to the potential number of animal units that may be supported on an area of land for a given period of time based on forage potential. Please report the annual carrying capacity in the amount of animal unit months (AUM's). For example, consider a hypothetical 12,000 acre ranch property. If the forage potential can sustain 90 animal units grazing for ten months during the course of a year, the annual carrying capacity is 900 AUM's (90 animal units x 10 months). If 12 months, then 1,080 AUM's.

Homesite Acreage: If a portion of the parcel is used for a residence - typically the home of the owner's family - please report the approximate acreage for the site containing the home and its associated residential structures.

Land Use (codes to identify agricultural land use)

- **GR** Natural Grazing - livestock grazing on uncultivated land, on which naturally occurring plants provide forage
- **PA** Pasture - livestock grazing on irrigated and prepared land, on which plants are grown for forage
- **FC** Field Crops (cotton, wheat, barley, alfalfa, etc)
- **PC** Permanent Crops (citrus, nuts, apples, etc)
- **HD** High Density (feedlot, dairy, cotton gin, processing wine grapes, etc)
- **EQ** Equine (commercial breeding, raising, boarding or training; or rescue facility)

Important Awareness Items:

1. **Change of ownership.** If the ownership changes on a property that has agricultural classification, the new owner must file an application within sixty days after the ownership change to maintain the agricultural classification for the property.
2. **Notice of change in use.** Per A.R.S. § 42-12156, if all or part of the property ceases to qualify as agricultural property, the person who owns the property at the time of change must notify the assessor within sixty days after the change.
3. **A.R.S. § 42-12157.** This statute pertains to "Recapture and penalty for false information or failure to notify change in use".

Land You Lease to a Tenant: Per A.R.S. § 42-13102, an Agricultural Lease Abstract - DOR Form 82917 - is required for each agricultural land lease exceeding ninety days. This pertains to any deeded land and/or government land that you lease to a tenant, or sublease to a tenant.

Online source for statutes: <http://www.azleg.gov/ArizonaRevisedStatutes.asp>

DOR 82916 (04/2013)

AGRICULTURAL LAND USE APPLICATION

File Date: _____ County: _____

ASSESSOR'S USE ONLY
Agricultural Unit Number: _____

OWNER: NAME & ADDRESS - PLEASE PRINT

Check here if you are choosing the Quick File Option
(See the instructions)

Listing of Agricultural Land

Use Continuation Page(s) (form DOR 82916-C) if necessary

Totals: Parts A, B & C (combined)	
Agricultural Land -- Total Acres	
Carrying Capacity -- Annual AUM's	

See instructions for carrying capacity pertaining to grazing land

A. Deeded Land You Own

Item #	Land Parcels <small>Assessor's Parcel ID Number</small>	Land Use <small>(see codes)</small>	Acres <small>(AG Land)</small>	Homesite Acreage	ASSESSOR'S USE ONLY			
					Parcel Size	App	Den	PUC
1								
2								
3								
4								

B. Deeded Land Leased to You

If located in a different county than the land in Part A, which county?

Item #	Land Parcels <small>Assessor's Parcel ID Number</small>	Land Use <small>(see codes)</small>	Acres Leased	Lease Term Dates		Owner's Name
				Begin	End	
1						
2						
3						

C. Government Land Leased to You (or subleased to you)

Item #	Gov't Agency <small>e.g. BLM, Forest Service, State Land Dept.</small>	Lease ID <small>e.g. Lease Number, Permit #, Allotment # / Name</small>	Lease Term Dates		Acres	Carrying Capacity
			Begin	End		Annual AUM's
1						
2						
3						

Affirm and Attest

Before marking the checkboxes here, you are advised to read the Agricultural Property Classification statutes set forth in A.R.S. Title 42, Chapter 12, Article 4. Online source: www.azleg.gov/ArizonaRevisedStatutes.asp **Note:** If you leave any boxes unchecked, you must provide an explanation on a separate sheet of paper and attach it to your application.

- 1. I hereby affirm this is a true and complete statement, to the best of my knowledge, of the property that is owned, claimed by, or in possession or control of the undersigned.
- 2. I hereby affirm that the property meets the requirements prescribed in A.R.S. § 42-12152, "Criteria for classification of property used for agricultural purposes".
- 3. I affirm and attest that the property is in active production with an expectation of profit.

Signature of Owner or Representative _____ Date _____ Print Name (and title, if applicable) _____ Telephone _____

State Board of Appraisal # _____
(for Property Tax Agents only) _____ Email address _____
Include a current Agency Authorization (82130AA)